CEZ KRÍŽ KU VZKRIESENIU

FRANTIŠEK RÁBEK

CEZ KRÍŽ KU VZKRIESENIU

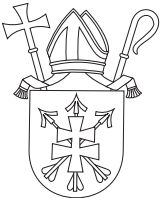

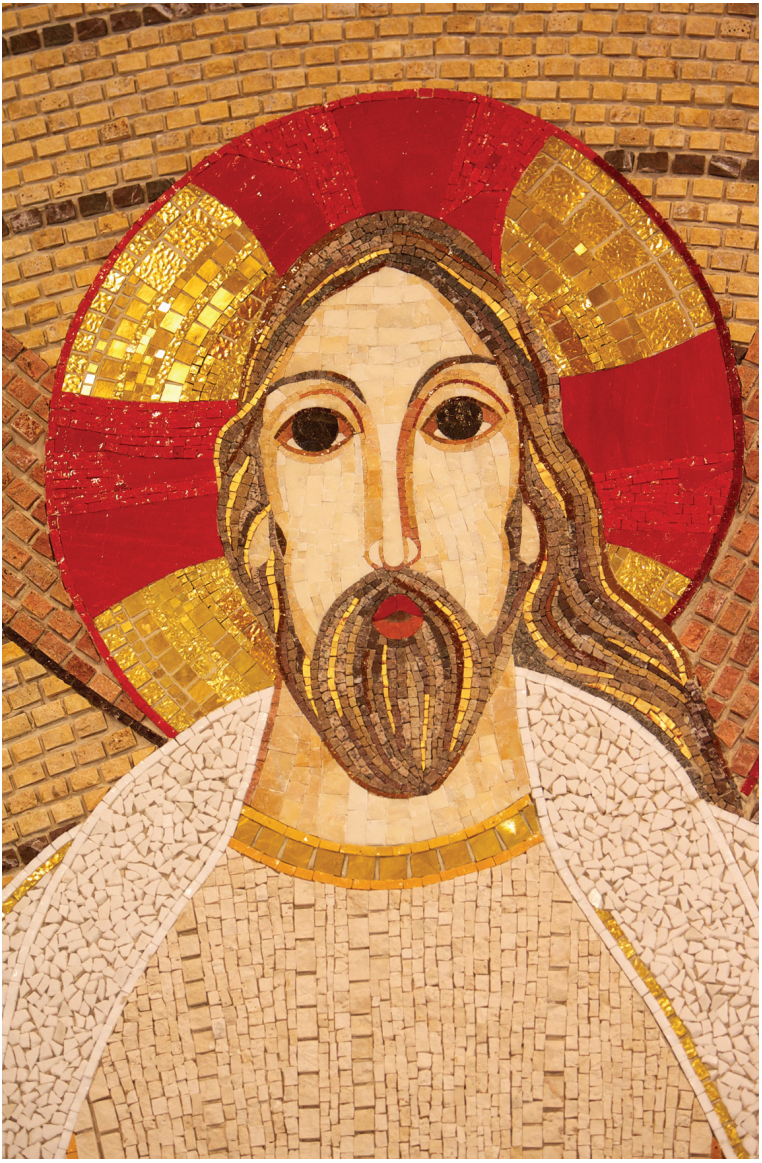

FRANTIŠEK RÁBEK
biskup-ordinár

CEZ KRÍŽ KU VZKRIESENIU

Duchovný sprievodca dňami
Veľkého pôstu a Veľkej noci

Marianka 2012

Texty dňa – čítania a evanjelium – sme prevzali z Lekcionára, ktorý vydal Spolok svätého Vojtecha, s jeho súhlasom.
Kniha je ilustrovaná fotografiami mozaiky P. Ivana Marka Rupnika SJ, ktorú vytvoril pre Katedrálu sv. Šebastiána v Bratislave-Krasňanoch.
Mozaika na s. 89 a s. 222 je z autorovho diela, ktoré sa nachádza v Bazilike sv. Pia v San Giovanni Rotondo v Taliansku.
Autorom fotografií je Tibor Ujlacký (okrem s. 89 a s. 222).
Autorom kameninového tabernákula (s. 214) je akad. sochár Michal Zdravecký.

© František Rábek, 2012
© Ordinariát Ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky, 2012
© P. Ivan Marko Rupnik SJ, 2012

ISBN 978-80-89261-40-6

Niekoľko slov na úvod

Bolo to presne pred tisíc sto päťdesiatimi rokmi. Veľkomoravské knieža Rastislav poslal do Carihradu cisárovi Michalovi III. žiadosť so slovami: „Keďže ľud náš od pohanstva sa odvrhol a kresťanského zákona sa drží, nemáme takého učiteľa, ktorý by nám v našom jazyku vyložil pravú kresťanskú vieru, aby aj iné krajiny, vidiac to, nás nasledovali. Tak nám, Vladár, pošli takého biskupa a učiteľa.“ (Žitie Konštantína, XIV.) Odpoveďou na toto posolstvo bolo vyslanie bratov Konštantína Filozofa a Metoda k našim predkom. Ich pôsobenie bolo zamerané na sprostredkovanie kresťanskej viery v reči ľudu a na zošľachtenie osobného, rodinného a spoločenského života v duchu kresťanských zásad. Nástrojom ich činnosti sa stalo hlaholské písmo a knihy preložené do staroslovenčiny – čo znamenalo začiatok našej kultúry.

Zdá sa, že dnes je to opačne: máme svoje písmo, reč i kultúru, sme ešte väčšinou aj pokrstení, ale pre väčšinu je obsah kresťanskej viery neznámy a jej dosah do života tiež.

Nemalo by byť tisícstoročné výročie Rastislavovej žiadosti a šťastnej odpovede na ňu príležitosťou na to, aby sme aj my prejavili záujem oboznámiť sa s obsahom kresťanskej viery a vedeli zaujať k nej svoj osobný postoj?

V katedrále ordinariátu je nad katedrou biskupa mozaika, znázorňujúca sv. Konštantína-Cyrila vo chvíli, keď v rímskom kláštore zomiera a hovorí svojmu bratovi Metodovi: „Hľa, brat môj, boli sme dvojzáprahom, jednu brázdu ťahajúcim; ja na poli padám, končiac svoj deň. Ty veľmi ľúbiš Horu (kláštor na Olympe), no nezanechaj pre Horu svoje učiteľské poslanie; veď tým ešte skôr môžeš si zaslúžiť spasenie.“ (Žitie Metodovo, VII) Umelec to znázornil tým, že do zeme padajúci Cyril odovzdáva svojmu bratovi Metodovi kôš so zrnom na siatie a Metod pokračuje v rozsievaní semena – slova.

Toto poslanie prešlo aj na súčasných biskupov a v oblasti ozbrojených síl a ozbrojených zborov na ordinára. Knižka, ktorú máte práve v rukách, je tiež jedným z prejavov snahy plniť toto poslanie siať semeno Božieho slova. Obsahom tejto publikácie sú texty Svätého písma, úvahy, námety na konanie a krátke modlitby na každý deň v čase Veľkého pôstu a veľkonočného týždňa. Je to pokus napomôcť kresťanské chápanie a prežívanie týchto dôležitých častí cirkevného roka. Mojou snahou bolo priblížiť čo najlepšie prípravu na

Veľkú noc vo svetle Božieho slova; pomôcť lepšie poznať Ježiša Krista a jeho dielo spásy; prehĺbiť chápanie krstu a život, ktorý má z neho vyplývať, ako aj sprostredkovať dôvody radosti z veľkonočnej udalosti.

Odporúčam prečítať si texty na každý príslušný deň, chvíľu sa nad nimi zamyslieť, zobrať si z toho niečo do života a zakončiť prosbou k Bohu. Ideálne je, ak sa v daný deň (najmä v nedeľu a vo sviatok) môžeme zúčastniť aj na bohoslužbe – vtedy nám uvedené texty môžu pomôcť pripraviť sa na plnšie prežitie liturgie.

S nádejou, že táto knižka pomôže aspoň niekomu dosiahnuť uvedomelejšiu vieru, presvedčivejšie nasledovať Krista a lepšie zvládnuť pozemský život a získať večný, vám ju s úctou odovzdávam.

Chcem sa úprimne poďakovať Mgr. Michalovi Chudovi za redakčnú prípravu publikácie do tlače, ministrovi vnútra Danielovi Lipšicovi za láskavý súhlas, aby publikáciu mohla vytlačiť Tlačiareň Ministerstva vnútra SR. Tak isto patrí úprimná vďaka riaditeľovi tlačiarne PhDr. Jánovi Gallovi, ako aj jej pracovníkom za starostlivo urobenú prácu.

Mons. František Rábek
biskup-ordinár OS a OZ SR

V Marianke 8. januára 2012,
na sviatok Pánovho krstu

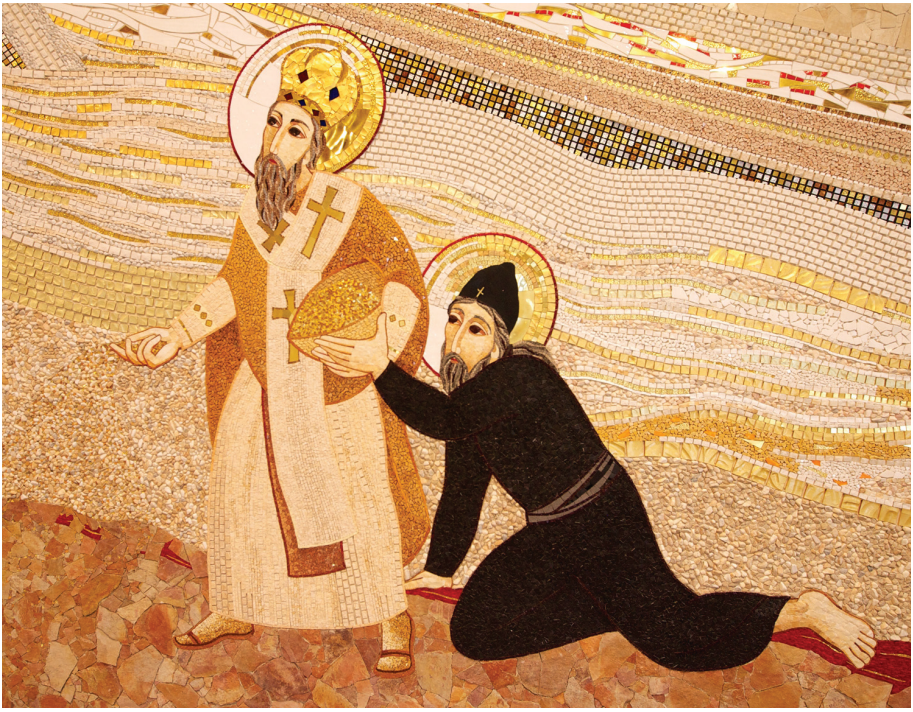

PÔSTNE OBDOBIE

POPOLCOVÁ STREDA

PRVÉ ČÍTANIE
Srdcia si roztrhnite, nie šaty

Čítanie z Knihy proroka Joela 2, 12 – 18
Teraz hovorí Pán:
„Obráťte sa ku mne celým svojím srdcom,
pôstom, plačom a nárekom;
srdcia si roztrhnite, nie šaty,
a obráťte sa k Pánovi, svojmu Bohu.
Veď on je dobrotivý a milosrdný,
zhovievavý a veľmi milostivý
a zľutúva sa v nešťastí.“
Kto vie? Možno zmení svoje rozhodnutie a odpustí nám
a zanechá po sebe požehnanie
na obetu a nápoj Pánovi, vášmu Bohu.
Trúbte na Sione,
vyhláste pôst, zvolajte pospolitosť!
Zhromaždite ľud, posväťte zástup,
zvolajte starcov,
zhromaždite deti i tie, čo sajú prsia;
ženích nech vyjde zo svojej izby
a nevesta zo svojej komôrky.
Kňazi, Pánovi služobníci,
nech plačú medzi predsieňou a oltárom
a nech hovoria: „Zľutuj sa, Pane, nad svojím ľudom
a nevystavuj potupe svoje dedičstvo;
nech nepanujú nad ním národy.“
Prečo by sa malo vravieť medzi národmi:
„Kdeže je ich boh?“
A Pán sa rozhorlil za svoju krajinu
a zľutoval sa nad svojím ľudom.

DRUHÉ ČÍTANIE
Zmierte sa s Bohom! Hľa, teraz je milostivý čas

Čítanie z Druhého listu
svätého apoštola Pavla Korinťanom 5, 20 – 6, 2
Bratia, sme Kristovými vyslancami a akoby Boh napomínal
skrze nás. V Kristovom mene prosíme: Zmierte sa
s Bohom! Toho, ktorý nepoznal hriech, za nás urobil hriechom,
aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou.
Ako spolupracovníci vás napomíname, aby ste Božiu milosť
neprijímali nadarmo. Veď hovorí:
„V milostivom čase som ťa vyslyšal
a v deň spásy som ti pomohol.“
Hľa, teraz je milostivý čas, teraz je deň spásy!

EVANJELIUM
Tvoj Otec ťa odmení, lebo on vidí aj v skrytosti

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 6, 1 – 6. 16 – 18
Ježiš povedal svojim učeníkom: „Dajte si pozor a nekonajte
svoje dobré skutky pred ľuďmi, aby vás obdivovali,
lebo nebudete mať odmenu u svojho Otca, ktorý je na nebesiach.
Keď teda dávaš almužnu, nevytrubuj pred sebou, ako to
robia pokrytci v synagógach a po uliciach, aby ich ľudia
chválili. Veru, hovorím vám: Už dostali svoju odmenu.
Ale keď ty dávaš almužnu, nech nevie tvoja ľavá ruka, čo
robí pravá, aby tvoja almužna zostala skrytá. A tvoj Otec ťa
odmení, lebo on vidí aj v skrytosti.
A keď sa modlíte, nebuďte ako pokrytci, ktorí sa radi postojačky
modlievajú v synagógach a na rohoch ulíc, aby ich
ľudia videli. Veru, hovorím vám: Už dostali svoju odmenu.
Ale keď sa ty ideš modliť, vojdi do svojej izby, zatvor za
sebou dvere a modli sa k svojmu Otcovi, ktorý je v skrytosti.
A tvoj Otec ťa odmení, lebo on vidí aj v skrytosti.
A keď sa postíte, nebuďte zamračení ako pokrytci. Znetvorujú
si tvár, aby ľudia videli, že sa postia. Veru, hovorím
vám: Už dostali svoju odmenu.
Keď sa ty postíš, pomaž si hlavu a umy si tvár, aby nie ľudia
zbadali, že sa postíš, ale tvoj Otec, ktorý je v skrytosti.
A tvoj Otec ťa odmení, lebo on vidí aj v skrytosti.“

Znak smrti – dar života

Smrti sa človek prirodzene bojí, no zároveň ho táto tajomná skutočnosť priťahuje. V bežnom živote nechceme myslieť na možnosť vlastnej smrti, no každodenné správy sú preplnené udalosťami obsahujúcimi smrť. A je to dokonca zámerné, lebo pracovníci masmédií vedia, že im to zvyšuje sledovanosť... Zábavný priemysel tiež venuje veľkú časť svojho obsahu smrti (filmy, počítačové hry...). Je pozoruhodné, že aj na Popolcovú stredu prichádza do chrámov množstvo ľudí, hoci to nie je prikázaný sviatok. Dávame si nasypať na hlavu popol, symbol našej smrteľnosti, a počúvame tvrdé slová: „Pamätaj, že si prach a na prach sa obrátiš." Zrejme nás priťahuje toto tajomstvo aj našej vlastnej smrti, i keď je to drastické, ale človek predsa len chce poznať plnú pravdu o sebe, hoci sa jej súčasne bojí.

Za akých okolností sa však objavila v dejinách človeka smrť? Hovorí o tom prvá kniha Svätého písma. Bolo to vtedy, keď prvý ľudský pár uveril navádzaniu zlého ducha a dal Bohu najavo, že mu nedôveruje a chce ísť k šťastiu a k plnému životu bez neho. Stvoriteľ oznamuje ľuďom dôsledky tohto ich rozhodnutia, medzi ktorými bol i tento: „V pote tváre budeš jesť svoj chlieb, kým sa nevrátiš do zeme, z ktorej si bol vzatý, lebo prach si a na prach sa obrátiš!" (*Gn* 3, 19) Smrť je teda dôsledkom oddelenia sa človeka od Boha, ktorý je prameňom života. Toto osudné rozhodnutie prvých ľudí malo také hlboké dôsledky, že poznačilo prirodzenosť všetkých ich potomkov, takže fyzická smrť sa stala naším údelom bez ohľadu na to, či sme osobne zhrešili, alebo nie. Smrť vnímame ako trest za hriech. No v skutočnosti je fyzická smrť aj prejavom Božieho milosrdenstva voči nám. Veď aký by to bol život, keby sme mali jestvovať v podmienkach tohto reálneho sveta a života bez ohraničenia? Ako často je človek unavený zo života už v mladom veku, akou ťarchou sa stáva život mnohým v starobe!

Prijatie znaku popola nám teda pripomína túto tvrdú pravdu o každom z nás: jedného dňa sa náš pozemský život skončí, každý musíme zomrieť.

Boh však nezostal iba pri oznámení tejto tvrdej skutočnosti. Hneď tam, v raji, povedal na adresu pekelného hada: „Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi tvojím potomstvom a jej potomstvom, ono ti rozšliape hlavu a ty mu zraníš pätu." (*Gn* 3, 15) Je to tzv. „protoevangelium" – prvotné evanjelium. Týmto prísľubom Boh vystrojil smrteľného človeka svetlom nádeje. Týmto potomkom

ženy, ktorý premohol diabla a následky jeho skutkov, teda hriech a smrť, bol Ježiš Kristus, Boží Syn, ktorý sa stal človekom a narodil sa z Panny Márie. On nám ponúka život, ak budeme s vierou počúvať a uskutočňovať jeho slovo: „Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život.“ (*Jn* 5, 24) On robí zo svojho kríža nový strom života a ponúka nám jeho ovocie, ktorým je on sám, jeho telo a krv, ktoré obetoval za nás ako prejav svojej absolútnej dôvery v Boha Otca, ako príklad toho, že poslušnosť Bohu – hoci môže byť ťažká – neničí človeka, ale naopak, vedie ho k plnému životu, čoho dôkazom je Ježišovo zmŕtvychvstanie. V Eucharistii nám dáva svoje telo a krv, obetované za nás ako posilu k tomu, žeby sme ho nasledovali v takýchto postojoch dôvery a poslušnosti voči Bohu a ako záruku i nášho prekonania smrti a večného života v spoločenstve s Bohom: „Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň.“ (*Jn* 6, 54)

Nezostaňme preto na polceste! To by bolo vtedy, keby sme si dali v dnešný deň sypať popol na hlavu ako pripomienku našej pominuteľnosti, našej smrti – a neprijímali by sme Chlieb života, ktorý je zárukou prekonania smrti a nového, plného života v spoločenstve s Bohom.

Urobme preto v týchto dňoch Veľkého pôstu všetko pre to, aby sme sa zmierili s Bohom, aby sme prekonávali hriech a žili podľa jeho vôle a tak sme mohli už dnes či v nasledujúcich dňoch, no v každom prípade na Veľkú noc s čistým srdcom a s radostnou vierou prijať Krista v Eucharistii ako Chlieb života, aby sme tak mohli s radostnou nádejou zvládnuť aj realitu nášho pozemského, smrteľného života.

Praktický pokyn: S radosťou urobím niekoľko dobrých skutkov motivovaných vierou, že Boh ma vidí a že od neho čakám odmenu.

Modlitba
Milosrdný Bože,
dopraj nám týmto svätým pôstom
nastúpiť na cestu duchovnej obnovy,
aby nás pokánie posilňovalo v boji
proti nepriateľom spásy.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

ŠTVRTOK PO POPOLCOVEJ STREDE

PRVÉ ČÍTANIE
Pozrite, dnes vám predkladám požehnanie a kliatbu (Dt 11, 26)

Čítanie z Knihy Deuterenómium 30, 15 – 20
Mojžiš prehovoril k ľudu: „Hľa, dnes ti predkladám život a šťastie i smrť a nešťastie. Ak budeš poslúchať príkazy Pána, svojho Boha, ktoré ti dnes dávam, ak budeš milovať Pána, svojho Boha, kráčať po jeho cestách a zachovávať jeho nariadenia, prikázania a ustanovenia, budeš žiť: Pán ťa rozmnoží a požehná v krajine, do ktorej vojdeš a prevezmeš ju do vlastníctva.
Ale ak sa tvoje srdce odvráti a nebudeš počúvať, ak sa dáš zviesť a budeš sa klaňať cudzím bohom a budeš im slúžiť, tak vám už dnes hovorím, že zahyniete a nepobudnete dlho v krajine, do ktorej vojdeš, keď prejdeš cez Jordán, aby si ju vzal do vlastníctva.
Nebo i zem volám dnes za svedkov proti vám, že som vám predložil život i smrť, požehnanie i kliatbu: vyvoľ si život, aby si žil ty aj tvoje potomstvo; miluj Pána, svojho Boha, poslúchaj jeho hlas a viň sa k nemu – lebo on je tvoj život a dlhý vek – a budeš bývať v krajine, o ktorej Pán prisahal tvojim otcom Abrahámovi, Izákovi a Jakubovi, že im ju dá.“

EVANJELIUM
Kto stratí svoj život pre mňa, zachráni si ho

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Lukáša 9, 22 – 25
Ježiš povedal svojim učeníkom: „Syn človeka musí mnoho trpieť, starší, veľkňazi a zákonníci ho zavrhnú, zabijú ho, ale on tretieho dňa vstane z mŕtvych.“
A všetkým povedal: „Kto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme každý deň svoj kríž a nasleduje ma. Lebo kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa, zachráni si ho.
Veď čo osoží človekovi, keby aj celý svet získal, a seba samého by stratil alebo poškodil?!“

Vyvoľ si život

Kľúčovým slovom dnešných textov Svätého písma je slovo „život“. Ústami Mojžiša Boh vyzýva svoj ľud: „Vyvoľ si život.“

Každý z nás nosí v sebe túžbu po živote, po šťastnom živote. Problém je však v tom, ako takýto život dosiahnuť. Je nám jasné, že pre to musíme niečo urobiť. Zväčša prevláda názor, že je potrebné zadovážiť si čo najviac peňazí, lebo za ne si môžeme dopriať, čo len chceme, aby sme boli šťastní. Keď však dôkladnejšie pozorujeme životy ľudí, zistíme, že toto nie je cesta k trvalému šťastiu.

Čo máme teda robiť, ak si chcem zvoliť život?

Mojžiš hovorí svojmu ľudu: „Ak budeš poslúchať príkazy Pána, svojho Boha, kráčať po jeho cestách a zachovávať jeho nariadenia, prikázania a ustanovenia, budeš žiť... lebo on je tvoj život a dlhý vek...“

Pomocou vedeckého výskumu čoraz dokonalejšie poznávame, z čoho všetkého pozostávajú živé bytosti, živá bunka. No samotnú skutočnosť života zatiaľ plne nepoznáme, zostáva tajomstvom.

Keď to platí o biologickom živote, tým viac to platí o osobnom živote človeka, že je totiž príliš zložitou, tajomnou skutočnosťou, než aby sme boli schopní vytvoriť si ho sami a tak si ho zorganizovať, aby sme trvalo prežívali stále plnšie šťastie.

Tak ako v mnohých iných oblastiach jednoducho plníme pokyny odborníkov, ak sa chceme dopracovať k úspešnému cieľu, tým viac to platí o našom živote. Doba našej pozemskej existencie je príliš krátka na to, aby sme si mohli dovoliť experimentovať s naším životom. Tí, čo sa o to pokúšajú, hľadajú šťastie podľa svojich predstáv raz tam a potom zasa inde, obyčajne sú na konci svojho pozemského života ako sklamaní stroskotanci.

Ak sme múdri, mali by sme dôverovať Bohu, ktorý je nielen stvoriteľom života, ale ktorý nám vo svojej starostlivej láske dáva usmernenia pre naše rozhodnutia. Vždy, keď sa nimi riadime, volíme si život.

V evanjeliu k nám hovorí už priamo Boh v osobe svojho Syna. Vyzýva nás, aby sme nelipli na svojich predstavách o živote, lež aby sme šli za ním, čiže aby sme sa riadili jeho príkladom a slovom, aby sme mu boli verní napriek ťažkostiam a utrpeniam, ktoré nám z toho môžu vyplývať v tomto reálnom svete, poznamenanom zlom a nerešpektovaním Boha. Podľa jeho príkladu máme byť takí verní

Bohu, že sme ochotní aj stratiť svoj pozemský, telesný život. Ježiš nám zaručuje, že to nebude strata, lež plná záchrana nášho života.

Obdobie Veľkého pôstu má byť časom, v ktorom odhodlane vykročíme na cestu za Ježišom Kristom v istote, že tak ideme smerom k nášmu stále plnšiemu životu.

Praktický pokyn: Poprosím Boha o posilnenie mojej dôvery v neho ako prameňa a darcu života a o ochotu rozhodovať sa vo vernosti Ježišovi Kristovi a jeho pravde.

Modlitba
Všemohúci Bože,
predchádzaj naše konanie svojím vnuknutím
a sprevádzaj ho svojou pomocou,
aby sme všetky podujatia s tebou začínali
a s tvojou pomocou i dokončili.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

PIATOK PO POPOLCOVEJ STREDE

PRVÉ ČÍTANIE
A nie toto je pôst, aký som si vyvolil?

Čítanie z Knihy proroka Izaiáša 58, 1 – 9b
Toto hovorí Pán, Boh:
„Krič mocne, neutíchaj!
Rozozvuč svoj hlas ako poľnica
a oznám môjmu ľudu jeho zločiny
a Jakubovmu domu jeho hriechy.
Áno, deň čo deň ma hľadajú,
chcú poznať moje cesty
ako ľud, čo koná spravodlivo
a práva svojho Boha sa nespúšťa.
Žiadajú odo mňa spravodlivé súdy,
túžia po Božej blízkosti.
‚Prečo sa postíme, keď to nevidíš,
ponižujeme sa, a ty si nevšímaš?‘
A hľa, v deň vášho pôstu obchodujete
a utláčate všetkých svojich robotníkov!
Postíte sa, no pritom sa škriepite a hádate
a bijete päsťou zločinne.
Nepostite sa už ako dnes,
a váš hlas bude počuť na výsostiach.
Azda som si takýto pôst vyvolil,
deň, v ktorý sa človek uponižuje?
Vykrúcať si hlavu ako sítie,
vrecovinou a popolom si ustielať?
Toto voláš pôstom
a dňom milým Bohu?
A nie toto je pôst, aký som si vyvolil:
rozviazať putá nespravodlivé,
uvoľniť povrazy otroctva,
zlomených prepustiť na slobodu
a rozlámať všetky okovy?
Lámať hladnému svoj chlieb,
bedárov bez prístrešia zaviesť do svojho domu?
Ak uvidíš nahého, zaodej ho,

a pred svojím blížnym sa neskrývaj.
Vtedy ako zora vyrazí tvoje svetlo
a rana sa ti rýchlo zahojí.
Pred tebou pôjde tvoja spravodlivosť
A Pánova sláva za tebou.
Vtedy budeš volať a Pán ti odpovie,
budeš kričať o pomoc a on ti povie: ‚Tu som.'"

EVANJELIUM
Keď im ženícha vezmú, potom sa budú postiť

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 9, 14 – 15
K Ježišovi prišli Jánovi učeníci a hovorili: „Prečo sa my
a farizeji často postíme, a tvoji učeníci sa nepostia?"
Ježiš im povedal: „Vari môžu svadobní hostia smútiť,
kým je ženích s nimi? No prídu dni, keď im ženícha vezmú;
potom sa budú postiť."

Zmysel pôstu

Určité aktivity, ktoré sa opakujú, sa časom premenia na zvyky. Zvyk pôsobí potom ako pevná koľaj, ktorá nás orientuje na navyknuté konanie a tým nám ho uľahčuje. Nebezpečenstvom takéhoto navyknutého konania je, že ho môžeme robiť bezmyšlienkovite, mechanicky, iba preto, že sa to má, že je taký zvyk...

Jednou z aktivít, ktorá sa vyskytuje azda vo všetkých náboženstvách, je pôst. Keďže má svoju ustálenú prax, zmenil sa tiež na zvyk, na „zbožný zvyk".

Aj my sme v tomto týždni začali obdobie Veľkého pôstu. Popolcová streda má svoju tradíciu a v ten deň sa snažíme postiť; tiež to platí o piatkoch tohto obdobia, keď sa zdržiavame mäsitých pokrmov.

Dnešné texty Božieho slova nás však upozorňujú na nebezpečenstvo, skrývajúce sa aj v tomto „nábožnom zvyku". Už v Starom zákone Pán Boh cez proroka Izaiáša upozorňuje svoj ľud, že nestačí si iba „odbaviť" pôst a v iných oblastiach nedbať na zodpovednosť pred Bohom: „Postíte sa, no pritom sa škriepite a hádate a bijete päsťou zločinne... Toto voláš pôstom milým Bohu?" Ak má byť náš pôst vyjadrením vzťahu k Bohu, našej pokory a pokánia, tak sa nesmie

izolovať od ostatných našich skutkov, ale musí v nich pokračovať, najmä vo vzťahoch slúžiacej lásky voči blížnym: „A nie toto je pôst, ktorý som si vyvolil: rozviazať putá nespravodlivé... lámať hladnému svoj chlieb, bedárov bez prístrešia zaviesť do svojho domu?“ Takýto pôst otvára človeka pre Božiu priazeň: „Vtedy budeš volať a Pán ti odpovie, budeš kričať o pomoc a on ti povie: ‚Tu som.‘“

Dobrý zvyk pôstu teda máme dodržiavať, no musíme dbať aj na to, aby sme ho nerobili bezmyšlienkovite a povrchne, bez súvisu s celým svojím životom.

Na to upozorňuje aj Ježiš v evanjeliu. Nasledovníci Jána Krstiteľa, askétu, ktorý sa postil a žil na púšti, sa pozastavujú nad tým, že Ježišovi učeníci nepraktizujú pôst. Je to niečo podobné, ako zvykneme reagovať my, keď vidíme niekoho na Popolcovú stredu jesť mäso. Svoje pohoršenie dáme najavo alebo si aspoň o dotyčnom myslíme svoje.

Ježiš však poukazuje na to, že správanie jeho učeníkov je odôvodnené: podobajú sa hosťom na svadbe, ktorí majú účasť na radosti ženícha a nevesty; k tomu logicky patrí aj hojnosť jedenia a pitia. Postiť sa na svadbe by bolo nelogické a nepatričné. On, vtelený Boží Syn, je „Ženíchom“ nového ľudstva, ktorého začiatkom sú apoštoli. Oni veria, že v Ježišovej osobe je s nimi Boh a jeho zachraňujúca láska. Ak si toto uvedomujú, tak nemôžu byť smutní, nemôžu sa postiť, ale naopak – prežívajú radosť, ktorá sa prejavuje aj v ich prístupe k jedlu.

Ježiš však pripomína, že „im ženícha vezmú a potom sa budú postiť“. Tým naráža nielen na dni jeho utrpenia a pochovania, ale na celé obdobie Cirkvi od jeho nanebovstúpenia až po jeho druhý, slávny príchod. V tomto období žijeme aj my. Na jednej strane veríme v Ježišovu duchovnú blízkosť, na druhej strane nám však chýba priame, viditeľné spoločenstvo s ním. Okrem toho sme ohrození svojimi slabosťami a pokušeniami, a teda sme v nebezpečenstve, že prídeme o večné spoločenstvo s Ježišom. V takejto situácii má svoje miesto v našom živote aj sebaovládanie a zriekanie, prejav toho, že nemôžeme podľahnúť dojmu, akoby sme mali všetko a boli sme plne spokojní. Nech by sme mali totiž čokoľvek, k nášmu plnému šťastiu chýba ešte nekonečne veľa, a to je priame spoločenstvo s tým, ktorý nás miloval až do krajnosti a ktorý jediný nás môže urobiť navždy plne šťastnými. Postiť sa nám treba aj preto, aby sme sa udržiavali v bedlivosti pred pokušeniami, v kondícii odmietať

a zvládať vábenie hriechu a aby sme boli schopní pružne reagovať na Božie výzvy, ktoré nám dáva aj cez odkázanosť našich blížnych na našu pomoc.

Praktický pokyn: Dodržím dnešný piatkový skutok pokánia; dám si však záležať aj na tom, aby som si uvedomoval duchovný význam tohto zrieknutia a ochotne prejavím aj slúžiacu lásku voči blížnemu.

Modlitba
Dobrotivý Otče,
sprevádzaj svojou pomocou
naše prvé kroky na ceste pokánia,
aby vonkajšie úkony kajúcnosti
vychádzali z úprimného srdca.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

SOBOTA PO POPOLCOVEJ STREDE

PRVÉ ČÍTANIE
Ak dáš svoj chlieb hladnému,
vtedy zažiari vo tmách tvoje svetlo

Čítanie z Knihy proroka Izaiáša 58, 9c – 14
Toto hovorí Pán:
„Ak odstrániš zo svojho stredu utláčanie
a prestaneš ukazovať prstom
a hovoriť bezbožne,
ak dáš svoj chlieb hladnému
a nasýtiš dušu ubitú,
vtedy zažiari vo tmách tvoje svetlo
a tvoja temnota bude ako poludnie.
Pán ťa bude neprestajne sprevádzať,
i na miestach vyprahnutých ťa nasýti
a tvoje kosti upevní;
a budeš ako polievaná záhrada
a ako prameň,
ktorého voda nevysychá.
Tvoj národ znova postaví dávne rumoviská,
stavať budeš na základoch dávnych pokolení
a budú ťa volať opravovateľom ruín
a obnoviteľom ulíc, aby sa v nich dalo bývať.
Ak zdržíš v sobotu svoju nohu
a v môj svätý deň nebudeš pracovať
a volať budeš sobotu rozkošou,
Pánov svätý deň slávnym
a osláviš ho tým, že nebudeš cestovať,
obchodovať ani rokovať,
budeš sa kochať v Pánovi.
Budem ťa viesť po výšinách zeme
a nasýtim ťa dedičstvom Jakuba, tvojho otca,
lebo prehovorili Pánove ústa.“

EVANJELIUM
Neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnikov, aby sa kajali

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Lukáša 5, 27 – 32
Ježiš videl na mýtnici sedieť mýtnika menom Léviho a povedal mu: „Poď za mnou!“ On vstal, opustil všetko a išiel za ním. Lévi mu urobil vo svojom dome veľkú hostinu. A bol tam veľký zástup mýtnikov a iných, ktorí s nimi stolovali. Farizeji a ich zákonníci šomrali a hovorili jeho učeníkom: „Prečo jete a pijete s mýtnikmi a hriešnikmi?“ Odpovedal im Ježiš: „Lekára nepotrebujú zdraví, ale chorí. Neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnikov, aby sa kajali.“

Angažovať sa v spolupráci s Bohom na záchrane ľudí

Vďaka mediálnemu prepojeniu sme informovaní o dianí aj vo vzdialených častiach sveta, a to najmä o katastrofách, ktoré sa tam udiali. Tak to bolo so správami o zemetraseniach na Haiti či v Japonsku. Zvesť o trpiacich a ohrozených ľuďoch sa však súčasne stala aj výzvou robiť všetko možné pre organizovanie pomoci. Sme totiž jedna ľudská rodina.

Slová Svätého písma z dnešnej liturgie nás upozorňujú na to, že nesmieme zostať pri individualistickom chápaní viery. Nesmieme sa uspokojiť s tým, že ja si plním svoje náboženské a mravné povinnosti, ja som pred Bohom v poriadku a ostatní nech sa starajú o seba...

Podmienkou Božieho požehnania, ktorú Boh pripomína cez proroka Izaiáša, je práve ochota k praktickej láske voči núdznym a trpiacim blížnym: „Ak odstrániš zo svojho stredu utláčanie a prestaneš ukazovať prstom a hovoriť bezbožne, ak dáš chlieb hladnému a nasýtiš dušu ubitú, vtedy zažiari vo tmách tvoje svetlo... Pán ťa bude neprestajne sprevádzať... budeš ako prameň, ktorého voda nevysychá.“

Ďalším prejavom, ktorý Boh od nás žiada, je vytváranie si priestoru pre vzťah s Bohom, zvlášť svätením sviatočného dňa, ktorým bola u Židov sobota, u kresťanov je to nedeľa (deň Kristovho zmŕtvychvstania a zoslania Ducha Svätého): „Ak... budeš volať... Pánov

svätý deň slávnym a osláviš ho tým, že nebudeš cestovať, obchodovať ani rokovať, budeš sa kochať v Pánovi.“ Ako sa tieto slová týkajú svedomia aj nás dnešných kresťanov v súvislosti so svätením alebo skôr so znesväcovaním Pánovho dňa, nedele!? Nemalo by sa stať Pôstne obdobie časom, keď urobíme všetko pre nápravu tohto nášho vzťahu k Bohu? V udalosti, ktorú zaznamenáva evanjelium, Ježiš prejavuje iniciatívnu lásku voči mužovi, ktorý bol považovaný za verejného hriešnika a ktorým sa pohŕdalo, oslovuje mýtnika Léviho (Matúša) a pozýva ho za svojho apoštola. Toto vyznačenie, táto láska vyvolala v tomto mužovi takú radosť a veľkodušnosť, že pripravil pre Ježiša, ale aj pre svojich dovtedajších kolegov hostinu.

Zbožní ľudia tej doby, farizeji a zákonníci, chápali mravné a duchovné položenie ľudí staticky: oni sú tí spravodliví a dobrí; mýtnici a hriešnici sú zlí a treba sa od nich izolovať. Z tohto dôvodu sa pohoršujú nad Ježišovým počínaním. On však vysvetľuje, že prišiel ako lekár – a ten sa musí venovať tým, čo ho potrebujú, chorým.

Ak už nás Ježiš nejakým spôsobom oslovil a prijal za svojich nasledovníkov (reálne to urobil pri našom krste, keď nás oslovil naším menom), treba, aby sme mu boli za to vďační a aby sme sa stávali jeho úprimnými a dôslednými nasledovníkmi, aby nás tak mohol úplne uzdraviť. Súčasťou našej vďačnosti za Kristovu zachraňujúcu lásku má byť aj sprostredkovávanie jeho lásky našim blížnym, ktorí sú možno rozličným spôsobom od neho ešte vzdialení.

Tu si musíme pripomenúť jeden problém: totiž pri našich kontaktoch s ľuďmi – v škole, na pracovisku, vo verejnom živote i vo voľných chvíľach – máme tendenciu splynúť s nimi aj v tom, čo nie je dobré. Často sa potom stáva, že nie my priblížime niekoho k Bohu, ale sa v tomto prostredí duchovne stratíme. Musíme sa učiť tomu, čo nám ukazuje Ježiš: milovať ľudí, byť im blízky, ale bez prispôsobenia sa im v hriechu, naopak – touto blízkosťou ich dvíhať z hriechu. Len vtedy ich naozaj milujeme, iba vtedy im skutočne pomáhame.

Praktický pokyn: Prejavím vďačnosť za dar krstu prejavom pozornosti voči svojim blížnym.

Modlitba
Všemohúci a večný Bože,
milosrdne zhliadni na našu krehkosť
a vystri nad nás svoju ochrannú ruku,
aby sme zvíťazili v boji proti zlu.
O to ťa prosíme skrze nášho Pána Ježiša Krista,
tvojho Syna, ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

PRVÝ PÔSTNY TÝŽDEŇ

PRVÁ PÔSTNA NEDEĽA

Čítania nedieľ Pôstneho obdobia sú zaradené do troch ročných cyklov – A, B, C. Ťažisko však tvorí rok A, pretože jeho texty zodpovedajú stupňom prípravy dospelých katechumenov na krst a pre už pokrstených sú pomocou na obnovenie a prehĺbenie chápania sviatosti krstu. Preto uvádzame iba čítania z roku A.

V roku A

PRVÉ ČÍTANIE
Stvorenie prvých ľudí a hriech

Čítanie z Knihy Genezis 2, 7 – 9; 3, 1 –7a
Pán, Boh, stvárnil človeka z prachu zeme a vdýchol do jeho nozdier dych života. Tak sa stal človek živou bytosťou.
Potom Pán, Boh, vysadil v Edene, na východe, záhradu a v nej umiestil človeka, ktorého bol utvoril. Pán, Boh, dal vyrásť zo zeme stromom všetkých druhov, krásnym na pohľad a chutným na jedenie; uprostred záhrady dal vyrásť stromu života a stromu poznania dobra a zla.
Had bol ľstivejší než všetky poľné zvieratá, ktoré urobil Pán, Boh. I vravel žene: „Naozaj vám Boh zakázal jesť zo všetkých stromov záhrady?“
Žena mu odpovedala: „Jeme ovocie zo všetkých stromov, čo sú v záhrade. Len ovocie stromu, ktorý je uprostred záhrady, nám Boh zakázal jesť, ba aj dotknúť sa ho, aby sme nezomreli.“
No had povedal žene: „Nie, nezomriete. Ale Boh vie, že v deň, keď budete z neho jesť, otvoria sa vám oči a budete ako Boh, budete poznať dobro i zlo.“
Žena videla, že by bolo dobré jesť zo stromu, že strom je na pohľad krásny a na získanie múdrosti vábivý; vzala z jeho ovocia a jedla a dala aj svojmu mužovi, čo bol s ňou, a jedol aj on. Obom sa otvorili oči a spoznali, že sú nahí.

DRUHÉ ČÍTANIE
Kde sa rozmnožil hriech,
v miere ešte väčšej sa ukázala milosť

Čítanie z Listu
svätého apoštola Pavla Rimanom 5, 12 – 9
Bratia, ako skrze jedného človeka vstúpil do tohto sveta
hriech a skrze hriech smrť, tak aj smrť prešla na všetkých
ľudí, lebo všetci zhrešili. Hriech bol síce vo svete už pred zákonom,
lenže hriech sa nepočíta, keď nieto zákona. No smrť
panovala od Adama až po Mojžiša aj nad tými, ktorí nespáchali
priestupok podobný Adamovmu: on je predobrazom
toho, ktorý mal prísť.
Ale s darom to nie je tak ako s previnením. Lebo ak previnením
jedného zomreli mnohí, tým väčšmi sa milosťou
jedného človeka, Ježiša Krista, v mnohých rozhojnila Božia
milosť a dar. A s darom to nie je tak ako s tým, čo prišlo skrze
jedného, ktorý zhrešil. Lebo súd pre jedno previnenie
priniesol odsúdenie, milosť však prináša ospravedlnenie
z mnohých previnení.
Lebo ak previnením jedného skrze jedného zavládla
smrť, tým skôr skrze jedného, Ježiša Krista, budú v živote
kraľovať tí, čo dostávajú hojnosť milosti a darovanej spravodlivosti.
Teda ako previnenie jedného prinieslo odsúdenie všetkým
ľuďom, tak spravodlivosť jedného priniesla všetkým ľuďom
ospravedlnenie a život. Lebo ako sa neposlušnosťou jedného
človeka mnohí stali hriešnikmi, tak zasa poslušnosťou jedného
sa mnohí stanú spravodlivými.

EVANJELIUM
Ježiš sa štyridsať dní postí a je pokúšaný

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 4, 1 – 11
Duch vyviedol Ježiša na púšť, aby ho diabol pokúšal.
A keď sa štyridsať dní a štyridsať nocí postil, napokon vyhladol.
Tu pristúpil pokušiteľ a povedal mu: „Ak si Boží Syn, povedz,
nech sa z týchto kameňov stanú chleby.“
On odvetil: „Napísané je:
‚Nielen z chleba žije človek,

ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst.‘“
Potom ho diabol vzal do svätého mesta, postavil ho na vrchol
chrámu a vravel mu: „Ak si Boží Syn, vrhni sa dolu,
veď je napísané:
‚Svojim anjelom dá príkaz o tebe
a vezmú ťa na ruky,
aby si si neuderil nohu o kameň.‘“
Ježiš mu povedal: „Ale je aj napísané: ‚Nebudeš pokúšať
Pána, svojho Boha.‘“
A zasa ho diabol vzal na veľmi vysoký vrch, ukázal mu
všetky kráľovstvá sveta a ich slávu a vravel mu: „Toto všetko
ti dám, ak padneš predo mnou a budeš sa mi klaňať.“
Vtedy mu Ježiš povedal: „Odíď, satan, lebo je napísané:
‚Pánovi, svojmu Bohu, sa budeš klaňať
a jedine jemu budeš slúžiť.‘“
Tu ho diabol opustil a prišli anjeli a posluhovali mu.

Ježiš nás učí víťaziť nad pokušením

Naši vojaci, ktorí sa vracajú z misie v Afganistane, rozprávajú o tom, že v tej krajine je veľmi ťažké bojovať proti terorizmu, lebo nepriateľ nie je označený, nie je viditeľný. Nemôžu vedieť, kto z mužov, žien, ba dokonca i detí, v bežnom civilnom oblečení, má na sebe pripevnené nálože výbušnín alebo v ktorom aute je ukrytá bomba. Ak chcú prežiť, musia byť veľmi opatrní a prekontrolovať každého človeka, každé auto, s ktorým sa dostávajú do kontaktu...

Niečo podobné sa deje aj u nás, v našom živote v duchovnej oblasti. Najväčším teroristom je diabol. Jeho zámerom je zničiť duchovne, ale i telesne človeka, aby ho urobil večne nešťastným a priviedol tak nazmar Božie dielo.

V duchovnej oblasti podliehame však často sebaklamu, že žiaden takýto nepriateľ nejestvuje, pretože ho nevidíme, všetko sa nám zdá byť normálne, necítime sa ničím ohrozovaní... Príčina je v tom, že sme ponorení do svojich starostí alebo radostí, považujeme to, čo sa deje v našom blízkom či vzdialenejšom okolí, za normálne, a keď aj my tak zmýšľame a robíme ako ostatní, tak je to asi v poriadku. Iste, treba sa vyhnúť aj opačnému extrému, že totiž budeme vo všetkom a za všetkým vidieť diabla a jeho pôsobenie.

No s realitou jestvovania a činnosti zlého ducha v našom živote a svete musíme vážne počítať. To nám hovorí jednoznačne posolstvo dnešného evanjelia. Ježiš Kristus bol naplnený Duchom Svätým, v tichu púšte prežíval svoj vzťah k nebeskému Otcovi a pripravoval sa na úlohu, ktorú mu Otec zveril. A práve tam sa stretáva s prítomnosťou a pôsobením diabla.

Toto je dôležitá podmienka aj pre nás, aby sme včas dokázali spoznať prítomnosť a aktivitu zlého ducha: aby sme si nachádzali chvíle ticha, v ktorých budeme prežívať otvorenosť voči Bohu, spoločenstvo s ním – no súčasne si budeme uvedomovať aj prítomnosť a zákerné manévre duchovného teroristu. Ježiš neskôr povedal svojim apoštolom: „Bedlite a modlite sa, aby ste neupadli do pokušenia." Je preto dôležité, aby sme si každý deň nachádzali chvíľky púšte, chvíle ticha, v ktorých sme s Bohom, ale v ktorých si aj uvedomujeme, čo prežívame, čo na nás pôsobí, kam nás to orientuje. Tým detektorom, ktorý nám pomôže pod rozličnými maskami objaviť zhubnú nálož hriechu, čiže konania, ktoré by nás oddelilo od Boha a tým aj od nášho skutočného a večného dobra, je vzťah viery a lásky k Bohu, konkrétne k jeho Synovi Ježišovi Kristovi.

Ježiš zistil pokušenie, zamaskované zdanlivou dobroprajnosťou: „si hladný, máš božskú moc, premeň tieto kamene na chlieb..."; „dôveruješ Bohu, tak ukáž, že sa na neho spoliehaš a skoč dolu z hradby chrámu"; a napokon: „prišiel si, aby si zachránil svet, ako to chceš urobiť bez toho, že by si mal nad ním moc; všetko ti dám..." – práve pomocou jediného kľúča, a tým bola poslušnosť Otcovi. Pokiaľ nemal na takéto konanie Otcov pokyn a súhlas, potiaľ vedel, že to nie je dobré.

Podobne je potrebné, aby sme aj my posudzovali rozličné podnety a výzvy, s ktorými sa denne stretávame – či už vychádzajú z nášho vnútra, alebo sa k nám dostávajú z okolia, od našich blízkych či priateľov, z reklamy alebo z komunikačných prostriedkov, vrátane internetu – z tohto zorného uhla či sú, alebo nie sú v zhode s Božou pravdou a s Božou vôľou. Ako to my môžeme vedieť? V prvom rade pomocou toho, ako sme vo svojom vnútri zameraní: ak na bohatstvo, slávu, užívanie, radovánky, tak sa iste ľahko staneme obeťou manipulácií, ktoré nám brnkajú na tieto struny. Vieme, ako znie prvé prikázanie: Milovať Pána Boha celým srdcom, silou – vôľou, z celého rozumu a blížneho ako seba samého. Ide tu v prvom rade nie o citovú lásku, lež o lásku, ktorá sa vyjadruje v snahe o kona-

nie toho, čo chce od nás Boh, čo je v zhode s jeho vôľou. Neznamená to, že nemôžeme mať žiadne ľudské túžby, ale musíme ich podriaďovať láske k Bohu.

Ježiš strávil štyridsať dní na púšti pod vedením Ducha Svätého, v dôvernom rozhovore s Otcom, v poznávaní úlohy, ktorú mu Boh zveril. Keď potom prišlo pokušenie, vyrovnal sa s ním rýchlo a jednoznačne. Jednoducho vedel rozpoznať, odkiaľ vietor fúka. Aj v našom živote sú potrebné takého obdobia intenzívnejšieho prehlbovania vzťahu k Bohu, oboznamovania sa s Ježišom Kristom, s jeho učením a príkladom, ale aj s dosahom jeho pravdy na komplikované záležitosti nášho súčasného života. V tom nám pomáha Cirkev, najmä jej Učiteľský úrad, Svätý Otec, jeho spolupracovníci a biskupi s ním zjednotení. Musíme si položiť otázku, či hľadáme nejaký spôsob živého kontaktu s učením Cirkvi? Najzákladnejším je naša pravidelná účasť na nedeľnej svätej omši. Takmer osemdesiat percent katolíkov u nás toto nepraktizuje. Treba sa potom čudovať, že ich život často nie je v zhode s vierou? Dnes máme k dispozícii množstvo náboženskej literatúry: od Svätého písma počnúc, dokonca i v časopiseckej forme pod názvom Sväté Písmo pre každého, až po knihy na rozličné témy, encykliky pápežov i rozličné filmy s náboženskou tematikou; od Rádia Lumen až po Televíziu Lux a internetové stránky Konferencie biskupov Slovenska a po internetovú stránku Vatikánskeho rozhlasu v slovenčine. Ak si niekto napriek tomu nenájde čas na dennú modlitbu, nedeľnú svätú omšu a vzdelávanie sa vo viere a je vystavený iba nekresťanským vplyvom, môžeme sa čudovať, že sa stáva obeťou manipulácií pokušiteľa, často bez toho, že by si to uvedomoval?

Prosme Ježiša Krista, ktorý sa nám stal vo všetkom podobným okrem hriechu, aby sme podľa jeho príkladu hľadali Božiu vôľu v našom živote a tak dokázali s jeho pomocou prekonávať nástrahy pokušiteľa.

Praktický pokyn: Budem sa usilovať o bdelosť ducha, aby som neuľahčoval diablovi jeho plány. V Ježišovom mene chcem odrážať jeho ľstivé útoky a v modlitbe prosiť o odvahu a silu.

Modlitba
Všemohúci Bože,
udeľ nám milosť,
aby sme prežívaním štyridsaťdenného
pôstneho obdobia
hlbšie vnikali do Kristovho tajomstva
a čnostným životom napredovali na ceste k spáse.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

PONDELOK

PRVÉ ČÍTANIE
Spravodlivo súď svojho blížneho

Čítanie z Knihy Levitikus 19, 1 – 2. 11 –8
Pán povedal Mojžišovi: „Prehovor k celej pospolitosti Izraelových synov a povedz im: Buďte svätí, lebo ja, Pán, váš Boh, som svätý.
Nekradnite. Neluhajte a nepodvádzajte svojho blížneho.
Nebudeš falošne prisahať na moje meno ani hanobiť meno svojho Boha. Ja som Pán.
Nebudeš potupovať svojho blížneho, ani ho nebudeš okrádať. Mzda nádenníka neostane u teba do rána.
Hluchému nebudeš zlorečiť a slepému nenastavíš prekážku, ale báť sa budeš svojho Boha. Ja som Pán.
Na súde nebuďte nespravodliví. Ani chudobnému nadŕžať nebudeš, ani sa nebudeš skláňať pred mocnými. Spravodlivo súď svojho blížneho.
Nebudeš osočovať ani ohovárať svojich súkmeňovcov. Nebudeš číhať na krv svojho blížneho. Ja som Pán.
Nenos vo svojom srdci nenávisť voči svojmu bratovi; napomeň ho, aby si sa neobťažil jeho hriechom.
Nepomsti sa a neprechovávaj hnev k synom svojho ľudu. Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého. Ja som Pán.“

EVANJELIUM
Čokoľvek ste urobili jednému
z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 25, 31 – 46
Ježiš povedal svojim učeníkom: „Až príde Syn človeka vo svojej sláve a s ním všetci anjeli, zasadne na trón svojej slávy.
Vtedy sa pred ním zhromaždia všetky národy a on oddelí jedných od druhých, ako pastier oddeľuje ovce od capov.
Ovce si postaví sprava a capov zľava.
Potom Kráľ povie tým, čo budú po jeho pravici: ‚Poďte, požehnaní môjho Otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré je pre

vás pripravené od stvorenia sveta. Lebo som bol hladný
a dali ste mi jesť; bol som smädný a dali ste mi piť; bol som
pocestný a pritúlili ste ma; bol som nahý a priodeli ste ma;
bol som chorý a navštívili ste ma; bol som vo väzení a prišli
ste ku mne.‘
Vtedy mu spravodliví povedia: ‚Pane, a kedy sme ťa videli
hladného a nakŕmili sme ťa, alebo smädného a dali sme ti
piť? Kedy sme ťa videli ako pocestného a pritúlili sme ťa, alebo
nahého a priodeli sme ťa? Kedy sme ťa videli chorého
alebo vo väzení a prišli sme k tebe?‘
Kráľ im odpovie: ‚Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili
jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste
urobili.‘
Potom povie aj tým, čo budú zľava: ‚Odíďte odo mňa, zlorečení,
do večného ohňa, ktorý je pripravený diablovi a jeho
anjelom! Lebo som bol hladný, a nedali ste mi jesť; bol
som smädný, a nedali ste mi piť; bol som pocestný, a nepritúlili
ste ma; bol som nahý, a nepriodeli ste ma; bol som chorý
a vo väzení, a nenavštívili ste ma.‘
Vtedy mu aj oni povedia: ‚Pane, a kedy sme ťa videli hladného
alebo smädného, alebo ako pocestného, alebo nahého,
alebo chorého, alebo vo väzení a neposlúžili sme ti?‘
Vtedy im on odpovie: ‚Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste
neurobili jednému z týchto najmenších, ani mne ste to neurobili.‘
A pôjdu títo do večného trápenia, kým spravodliví
do večného života.“

Rásť v podobnosti s Bohom vo vzťahu k človeku

Krstom sme dostali účasť na živote Boha. Ako však žije Boh?
V čom spočíva jeho život?
O tom nám niečo povedal Ježiš Kristus, keď nám zjavil, že Boh je
síce jeden, ale trojosobný. Ježiš zviditeľnil dobrotu a lásku nebeského
Otca. On sám až do krajnosti žil pre plnenie vôle svojho Otca
až do krajnosti, až po kríž. Hovoril tiež o Duchu, ktorý vychádza
z Otca, ktorý všetko prijíma od Krista a zvestuje nám. Boží Duch
viedol Ježiša pri plnení jeho poslania, Ježiš sa v Duchu Svätom radoval.

Z týchto niekoľkých náznakov môžeme tušiť, že život Boha je životom jednotlivých osôb, a to jednej pre druhú. Tento ich vzájomný vzťah je taký silný a hlboký, že je tiež živou osobou, Duchom Svätým.

Z tohto krátkeho náznaku toho, čo vytvára život Boha, môžeme tušiť, že aj my sme ako pokrstení povolaní spolupracovať na raste a rozvoji Božieho života v nás. To prakticky znamená, aby sme rozvíjali svoj vzťah k trojjedinému Bohu, ale tak isto aj vzťahy k ľuďom, k ľudským osobám.

Práve na tému týchto vzťahov k ľuďom, a to v celkom konkrétnych, praktických situáciách, sme počuli v dnešnom čítaní zo Starého zákona. Nie sú to ľahké požiadavky. Vyžadujú si prekonávanie nášho egoizmu, úsilie rešpektovať druhého a robiť mu dobre. Ako motív k takémuto úsiliu nám Boh dáva výzvu: „Buďte svätí, ako ja, váš Boh, som svätý!“ Svätosť je vlastne Božia dokonalosť. Prakticky to znamená výzvu rásť v podobnosti s Bohom. Túto podobnosť máme vyjadrovať vo svojich vzťahoch k ľuďom.

V evanjeliu nám Ježiš dáva k takémuto úsiliu ešte ďalší motív: Druhý človek, človek núdzny a rozličným spôsobom trpiaci, človek, ktorý si vyžaduje našu službu a prekonávanie nášho egoizmu, je osobou, s ktorou sa stotožňuje sám Ježiš Kristus: „Čo ste urobili – alebo neurobili – jednému z týchto mojich najmenších, to ste mne urobili – alebo neurobili.“ Silnejší motív na konanie dobra blížnym, na prejavovanie lásky voči ľuďom už nemôže byť. A vo svojej starostlivej láske voči nám Ježiš nám prezrádza, že práve z týchto skutkov budeme súdení. Za prejavy slúžiacej lásky v blížnych nás Ježiš odmení prijatím k priamej a plnej účasti na živote trojjediného Boha – alebo, nedaj Bože, z tejto účasti vylúči, ak sme boli nevšímaví voči biede a utrpeniu ľudí a uzavreli sme sa do svojho egoizmu.

Keď sa nad týmito slovami evanjelia o poslednom súde trochu zamyslíme, uvedomíme si, ako málo spolupracujeme s rozvojom Božieho života v nás a ako v každodenných okolnostiach musíme zvýšiť úsilie o konkrétnu a praktickú lásku voči blížnym – a to podľa vzoru samého Krista, ktorý nás miloval až do krajnosti, až po úplné sebaobetovanie. No práve toto úplné darovanie sa pre našu záchranu z lásky k Otcovi priviedlo Ježiša aj ako človeka k plnej účasti na Božom živote v okamihu jeho zmŕtvychvstania.

Prakticky pokyn: Prejavy slúžiacej, pozornej lásky voči blížnym, motivované vierou, že v nich slúžim samému Kristovi.

Modlitba
Milosrdný Bože a Záchranca náš,
obráť k sebe naše srdcia
a pouč naše mysle nebeskou náukou,
aby sme sa pôstnym pokáním
zdokonalili v kresťanskom živote.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

UTOROK

PRVÉ ČÍTANIE
Moje slovo vykoná všetko, čo chcem

Čítanie z Knihy proroka Izaiáša 55, 10 – 11
Toto hovorí Pán:
„Ako z neba padá dážď a sneh
a nevracia sa späť,
lež napojí zem a zúrodní ju,
aby z nej klíčilo,
aby obdarovala rozsievača semenom
a dala chlieb hladnému,
tak bude so slovom, ktoré vychádza z mojich úst:
nevráti sa ku mne naprázdno,
ale vykoná všetko, čo chcem,
a vydarí sa jeho poslanie.“

EVANJELIUM
Vy sa budete modliť takto

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 6, 7 – 15
Ježiš povedal svojim učeníkom: „Keď sa modlíte, nehovorte
veľa ako pohania. Myslia si, že budú vypočutí pre svoju
mnohovravnosť. Nenapodobňujte ich; veď váš Otec vie,
čo potrebujete, prv, ako by ste ho prosili.
Vy sa budete modliť takto:
Otče náš, ktorý si na nebesiach,
posväť sa tvoje meno,
príď tvoje kráľovstvo,
buď tvoja vôľa,
ako v nebi tak i na zemi.
Chlieb náš každodenný daj nám dnes.
A odpusť nám naše viny,
ako i my odpúšťame svojim vinníkom.
A neuveď nás do pokušenia,
ale zbav nás Zlého.
Lebo ak vy odpustíte ľuďom ich poklesky,
aj váš nebeský Otec vám odpustí.

Ale ak vy neodpustíte ľuďom,
ani váš Otec neodpustí vaše hriechy."

Dar modlitby

Pôstne obdobie sme začínali Popolcovou stredou a počúvaním evanjelia, v ktorom Ježiš spomína tri prejavy pokánia: pôst, modlitbu a almužnu. Dnešné texty zo Svätého písma nám hovoria na tému modlitby.

Modlitbu chápeme ako rozhovor s Bohom. Nebudeme sa teraz zamýšľať nad tým, či a aký máme o tento druh rozhovoru záujem a ako ho uskutočňujeme. Zastavíme sa iba pri téme, ktorú obsahujú dnešné čítania.

Bežne sa nám zdá, že problémom je, aby sme sa vôbec modlili. Ak si už nájdeme čas na modlitbu, tak si obyčajne nerobíme starosti s tým, čo Pánu Bohu povieme. Vieme spravidla naspamäť Otče náš i Zdravas', Mária a možno aj iné modlitby. A predsa, ak si uvedomíme, s kým hovoríme v modlitbe, že je to reálny rozhovor alebo príhovor na adresu všemohúceho, neviditeľného a tajomného Boha, tak sa nevyhnutne musíme cítiť pri tejto úlohe bezradní. Ľudia pred kresťanstvom alebo mimo kresťanstva mali a majú veľké problémy s tým, či je vôbec možné hovoriť s Bohom a tiež, o čom s ním hovoriť.

V armáde si služobne nižšie postavený musí pýtať dovolenie od svojho nadriadeného, aby mohol prehovoriť. Ak chceme niečo povedať ministrovi či prezidentovi, musíme si žiadať audienciu a niekedy na ňu aj mesiace čakať, aby sme dotyčnému vôbec mohli povedať, čo považujeme za potrebné. Ak to je takto medzi ľuďmi, o čo väčšiu úctu musíme mať pri rozprávaní sa s Bohom. Musíme si tiež uvedomovať, že s ním môžeme hovoriť iba vďaka tomu, že nám to sám umožňuje.

V dnešnom prvom čítaní sa píše o tom, ako Boh hovorí, že zúrodňuje zem dažďom a snehom, čo padá z neba. Takto posiela aj svoje Slovo, ktoré uskutoční poslanie, prinesie svoje ovocie. Týmto Slovom je sám Ježiš Kristus. On je Slovom, „ktoré bolo na počiatku u Boha a skrze ktoré vzniklo všetko, čo jestvuje" (porov. *Jn*, 1,1n). Iba Ježiš Kristus nám mohol kompetentne povedať, ako máme hovoriť s Bohom, i to, na aké témy.

V dnešnom úryvku evanjelia nás upozorňuje, že nesmieme podľahnúť spôsobom pohanov – čiže ľudí, ktorí nepoznajú pravdu

o Bohu – a myslieť si, že spôsob, akým od Boha niečo dosiahnuť, je zavaľovať ho nekonečným hovorením. Máme vychádzať z toho, že Boh je vševediaci; vie teda o všetkom, čo potrebujeme. A má nás rád, teda chce a môže nám dať, čo je pre nás osožné. To neznamená, že by sme nemali byť často v duchu spojení s Bohom – práve naopak. Sám Ježiš to od nás na inom mieste evanjelia žiada: „Treba sa stále modliť a neochabovať." (*Lk* 18, 1)

A potom nás učí modlitbu Otče náš. Všimnime si iba niekoľko dôležitých vlastností tejto modlitby: V prvom rade je to oslovenie všemohúceho Boha: „Otče"! Teda nie niekto, kto nám naháňa hrôzu a strach, kto je nevyspytateľný vo svojej svojvôli; ale „Otče" – po aramejsky (touto rečou rozprával Ježiš) „Abba". Je to veľmi dôverné a nežné rodinné oslovenie otca, asi ako naše „otecko". Ježiš nám týmto zjavuje, aký je vzťah všemohúceho Boha k nám. Celá modlitba sa má niesť v duchu tejto dôvery v lásku nebeského Otca.

Ďalšia dôležitá vlastnosť tejto modlitby je, že všetky jej prosby sú v množnom čísle. My máme sklon byť aj v modlitbe egoistami. Ide nám o vybavenie našich záležitostí, o tých druhých sa spravidla veľmi nestaráme. Množné číslo prosieb nás vedie k tomu, aby sme pamätali aj na druhých a aby sme sa podľa možnosti modlili spoločne aj s nimi. Boh je Otcom všetkých ľudí a chce, aby sme vytvárali jednu rodinu jeho detí.

Napokon má táto modlitba dve základné časti. V prvej máme vyjadrovať svoju lásku voči Bohu prosbami o svätosť jeho mena v ľuďoch; o príchod jeho kraľovania v našom svete, v nás; o uskutočňovanie jeho vôle.

V druhej časti máme predkladať svoje záležitosti – počnúc od materiálneho i duchovného pokrmu, cez prosbu o odpustenie až po vloženie sa do Božích rúk, aby nás uchránil pred situáciami, v ktorých by sme to nezvládli a podľahli hriechu, a tiež aby nás chránil pred Zlým, ktorý nás neprestajne ohrozuje.

Po odovzdaní modlitby nás Ježiš ešte upozorňuje na nevyhnutnosť odpustiť blížnym, lebo iba vtedy môžeme mať nádej, že Boh odpustí aj nám.

Ako pokrstení sme prijatými Božími deťmi a máme právo obracať sa na všemohúceho Boha touto dôvernou modlitbou. Nech je pre nás modlitba Otče náš každodenným rozhovorom s Bohom; nech je modlitbou, ktorú nielen odrecitujeme ako naučenú formulku, ale sa snažme prežívať pri nej vzťah k Bohu a uvažujme nad obsahom jej prosieb.

Praktický pokyn: Budem sa snažiť pomodliť sústredene Otče náš ráno i večer a zvlášť v rámci svätej omše.

MODLITBA
Láskavý Otče,
zhliadni na svoju rodinu a pomáhaj nám,
aby sme sa striedmym užívaním hmotných vecí
zbavovali sebectva
a zahoreli vrúcnou túžbou po tebe.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

STREDA

PRVÉ ČÍTANIE
Ninivčania sa odvrátili od svojej zlej cesty

Čítanie z Knihy proroka Jonáša 3, 1 – 10
Pán prehovoril k Jonášovi: „Vstaň, choď do veľkého mesta Ninive a káž tam, čo ti hovorím.“
Jonáš vstal a podľa Pánovho rozkazu šiel do Ninive.
Ninive bolo veľké mesto pred Bohom; tri dni trvala cesta cezeň.
Jonáš začal prechádzať mestom v prvý deň a volal: „Ešte štyridsať dní a Ninive bude rozvrátené.“
Obyvatelia Ninive uverili v Boha, vyhlásili pôst a od najväčšieho po najmenšieho sa obliekli do vrecoviny. Zvesť sa dostala až k ninivskému kráľovi. Vstal zo svojho trónu, zhodil zo seba plášť, obliekol si vrecovinu a posadil sa do popola.
Potom dal rozhlásiť po Ninive rozhodnutie kráľa a jeho veľmožov: „Nech nič neokúsia ľudia ani zvieratá, dobytok a ovce nech sa nepasú, ani vodu nech nepijú! Ľudia i zvieratá nech sa oblečú do vrecoviny a hlasno volajú k Bohu a nech sa každý odvráti od svojej zlej cesty a od násilia, ktoré pácha. Ktovie, možno Boh zmení svoje rozhodnutie a odpustí nám, odloží svoje rozhorčenie a nezahynieme.“
A Boh videl ich skutky, že sa odvrátili od svojej zlej cesty; zmiloval sa a nepostihol ich nešťastím, ktorým im hrozil.

EVANJELIUM
Toto pokolenie nedostane znamenie, iba ak znamenie Jonášovo

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Lukáša 11, 29 – 32
Keď sa schádzali zástupy, začal im Ježiš hovoriť: „Toto pokolenie je zlé pokolenie. Žiada znamenie, ale znamenie nedostane, iba ak znamenie Jonášovo. Lebo ako bol Jonáš znamením pre Ninivčanov, tak bude aj Syn človeka pre toto pokolenie.
Kráľovná z juhu vystúpi na súde proti mužom tohto pokolenia a odsúdi ich; lebo ona z končín zeme prišla počúvať

Šalamúnovu múdrosť – a tu je niekto väčší ako Šalamún. Mužovia z Ninive vystúpia na súde proti tomuto pokoleniu a odsúdia ho; lebo oni sa kajali na Jonášovo kázanie – a tu je predsa niekto väčší ako Jonáš."

Prečo sa prinútiť k pokániu?

Všeobecne nie sme veľmi ochotní meniť svoj životný štýl, svoje názory, svoje skutky – aj keď vieme, že to nie je všetko v poriadku. Nechceme prestať piť ani fajčiť, hoci vieme, že to môže mať zlé následky; nechceme znížiť emisie škodlivých plynov, lebo sa nechceme vzdať stále sa stupňujúcej výroby alebo dopravy a z toho plynúcich ziskov – hoci vieme, že si ničíme životné prostredie a ohrozujeme budúcnosť Zeme. Čo nás predsa prinúti urobiť zmenu? Obyčajne tvrdá realita: nebezpečná diagnóza, ekologická katastrofa...

Podobne je to aj v duchovnej a morálnej oblasti. Prostredníctvom Pôstneho obdobia nám Boh cez Cirkev adresuje výzvu na obrátenie a pokánie. Aká je však skutočnosť? Obyčajne sa toho v našom živote veľa nezmení. Prečo? Lebo takáto zmena si vyžaduje donútiť sa k niečomu, zaprieť sa, zrieknuť sa. A my máme radi svoj spokojný, pohodlný a, žiaľ, aj hriešny život. Myslíme si, že to s nami ešte také zlé nie je, ešte máme čas, potom v neskoršom veku, vo vážnej chorobe...

V evanjeliu sme čítali, že dokonca ani sám Ježiš Kristus nemal s týmto úspech u svojich súčasníkov. Svojím učením ich vyzýval na zmenu zmýšľania a života. Veď tak znel hneď začiatok jeho kázania: „Robte pokánie, lebo sa priblížilo nebeské kráľovstvo." (*Mt* 4, 17) Hovorili asi takto: „Ak chceš, aby sme konali podľa tvojich slov, tak nám daj nejaké znamenie, ktoré nás presvedčí, že ťa poslal Boh." V skutočnosti má však každý človek svedomie a vie rozpoznať pravdu v tom, čo sa mu hovorí. Ak niekoho neosloví pravda, ak sa neskloní pred pravdou bez nátlaku a donucovania, nie je ochotný uskutočniť praktické dôsledky, ktoré z toho vyplývajú, tak potom jeho narušenie siaha až do hĺbok svedomia. Presne na toto upozornil Ježiš svojich poslucháčov: „Toto pokolenie je zlé pokolenie." (*Lk* 11, 29)

Na tomto mieste by sa bolo treba na chvíľu zastaviť a diagnostikovať svoj duchovný stav: Aký postoj zaujímam voči pravde? Stačí mi sila pravdy, aby som si podľa nej upravil svoj názor či svoje ko-

nanie? Alebo som taký lenivý a naviazaný na svoje neresti, že potrebujem nejaké silné podnety, ktoré by ma prinútili urobiť nejakú zmenu?

Blahoslavený Ján Pavol II. zdôrazňoval, že pravda sa presadzuje iba svojou vlastnou silou. Ak sme duchovne zdraví, tak nám musí stačiť sila pravdy, aby sme podľa nej aj konali. V opačnom prípade je náš duchovný stav zlý, a keď budeme donútení k nejakej zmene, môže byť už neskoro – ako v prípade fajčiara, ktorý prestane fajčiť, keď mu oznámia, že má rakovinu...

Vo svojej zachraňujúcej láske nám však predsa Ježiš sľubuje presvedčivé znamenie. Nazýva ho „znamením proroka Jonáša". V čom spočívalo, o tom čiastočne hovorí prvé čítanie. Pre lepšie pochopenie by však bolo dobré prečítať si celú Knihu proroka Jonáša (súčasť Starého zákona). Tam sa dozvieme, prečo bol Jonáš „znamením pre Ninivčanov". Títo hriešni pohania sa dali na pokánie nie na základe Jonášovho tvrdého oznamu: „Ešte štyridsať dní a Ninive bude rozvrátené", lež na základe Jonášovho „znamenia". O čo šlo? Jonáš pôvodne odmietol Božie poslanie ísť do Ninive a vyzývať ich k obráteniu a tým k záchrane. Nasadol na loď plaviacu sa opačným smerom s tým, že utečie pred týmto neprijateľným poslaním. Na mori sa však strhla veľká búrka, ktorá ohrozovala loď i cestujúcich. Jonáš si vtedy uvedomil, že on je príčinou tohto nešťastia, a kázal námorníkom, aby ho vyhodili do mora. V rozbúrenom mori však nezahynul. Prehltla ho veľká ryba a vyniesla na breh. Vtedy si uvedomil, že Bohu sa neoplatí vzpierať, a šiel do Ninive. Práve tento jeho príbeh bol pre obyvateľov mesta znamením, ktoré hovorilo o tom, že kajúceho človeka Boh nezavrhuje, ale vie ho zachrániť. Toto znamenie im dalo odvahu k dôvere, že napriek hroznej perspektíve stavili všetko na úprimné pokánie a nápravu s nádejou, že Boh aj ich môže ešte zachrániť – čo sa aj stalo.

V čom spočívalo Ježišovo znamenie, ktoré malo byť podobné Jonášovmu? Vysvetlil to sám Ježiš na inom mieste evanjelia: „Lebo ako bol Jonáš tri dni a tri noci v bruchu veľkej ryby, tak bude aj Syn človeka tri dni a tri noci v lone zeme." (*Mt* 12, 40) Ježiš tým teda myslel na svoje pochovanie a následné zmŕtvychvstanie. My teda už o tomto najväčšom dôkaze jeho božskej lásky a poslania vieme. Pri každej svätej omši sa toto „znamenie" stáva medzi nami prítomným. Iné znamenie už nemôžeme čakať. Ak by nebola táto skutočnosť pre nás dostatočným motívom pre prijatie a uskutočňova-

nie Ježišovej pravdy, tak potom už nemôžeme čakať žiaden iný „donucovací prostriedok“ zo strany Boha.

Ježiš Kristus nám dá ešte jedno, absolútne jasné a presvedčivé znamenie. Bude to na konci sveta, pri jeho druhom príchode. Hovorí o tom: „Vtedy sa na nebi zjaví znamenie Syna človeka. Všetky kmene zeme budú nariekať a uvidia Syna človeka prichádzať na nebeských oblakoch s mocou a veľkou slávou.“ (*Mt* 24, 30) Vtedy už bude všetkým jasné, že Kristus a jeho pravda je od Boha, súčasne však už nebude čas na obrátenie a pokánie. Buď sme to robili dovtedy, motivovaní jeho smrťou a vzkriesením, a budeme zachránení, alebo to bude začiatok konca bez konca...

Praktický pokyn: Pouvažujem, či som dosť otvorený pre prijímanie pravdy a pre uskutočňovanie jej dôsledkov vo svojom živote, a budem prosiť Krista o silu pre seba i pre svojich súčasníkov, aby sme to dokázali stále lepšie.

Modlitba
Milosrdný Bože,
láskavo zhliadni na oddanosť svojho ľudu
a pomáhaj nám,
aby sme zdržanlivosťou ovládali svoje telo
a dobrými skutkami sa vzmáhali na duchu.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

ŠTVRTOK

PRVÉ ČÍTANIE
Nemám ochrancu okrem teba, Pane

Čítanie z Knihy Ester 4, 17n. p – r. aa – bb. Gg – hh
Kráľovná Ester v smrteľnom nebezpečenstve, ktoré hrozilo
jej národu, hľadala útočište u Pána. Padla na zem
so svojimi služobnicami a od rána až do večera sa modlila:
„Zvelebený si, Bože Abraháma, Bože Izáka
a Bože Jakuba.
Pomôž mne opustenej,
ktorá nemá ochrancu okrem teba, Pane,
a nebezpečenstvo sa mi priblížilo na dosah ruky.
Počula som čítať z kníh mojich predkov, Pane,
že ty až do konca zachraňuješ všetkých,
čo sa ti páčia, Pane.
Teraz pomáhaj mne opustenej,
ktorá nemá nikoho okrem teba,
Pane, Bože môj.
Teraz pomáhaj mne, sirote,
vlož mi do úst príhodné slovo pred levom,
urob ma milou v jeho očiach
a obráť jeho srdce na nenávisť k tomu, ktorý nás napáda,
na záhubu jeho a tých, čo s ním súhlasia.
Ale nás vysloboď z rúk našich nepriateľov,
náš zármutok obráť na radosť
a naše bôle na zdravie.“

EVANJELIUM
Každý, kto prosí, dostane

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 7, 7 – 12
Ježiš povedal svojim učeníkom: „Proste a dostanete!
Hľadajte a nájdete! Klopte a otvoria vám! Lebo každý, kto
prosí, dostane, a kto hľadá, nájde, a kto klope, tomu otvoria.
Alebo je medzi vami človek, čo by podal synovi kameň,
keď ho prosí o chlieb? Alebo keby pýtal rybu, čo by mu dal
hada?

Keď teda vy, hoci ste zlí, viete dávať dobré dary svojim deťom, o čo skôr dá váš Otec, ktorý je na nebesiach, dobré veci tým, čo ho prosia.
Všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im. Lebo to je Zákon i Proroci."

Význam prosebnej modlitby

Staré príslovie, ktoré vzniklo zo skúsenosti, hovorí, že „núdza naučí človeka modliť sa". Akokoľvek je náš svet technicky a vedecky vyspelý, predsa vznikajú situácie, v ktorých sa ocitáme ako bezmocní a bezradní. Uveďme len také skutočnosti, ako je oznámenie diagnózy zhubného nádoru alebo zemetrasenie, vlny cunami, ozbrojené konflikty a pod.

Nám, čo sme vychovaní pod vplyvom prírodovedeckého myslenia, sa môže zdať, že obracať sa v takýchto a podobných situáciách na Boha a čakať od neho pomoc je neodôvodnené. Pán Boh predsa stvoril svet a jeho zákonitosti a tak isto dal slobodnú vôľu človeku. Ak by mal do procesu týchto stvorených skutočností zasahovať, bolo by to akési bábkové divadlo, ktoré sa ani tak nedeje. A keďže aj tak všetko prebieha podľa daných zákonitostí, ani naša modlitba na tom nemôže nič zmeniť – z čoho vyplýva jednoduchý uzáver, že totiž modliť sa je zbytočné.

Tomuto názoru však protirečia texty Svätého písma, ktoré sa dnes čítajú v liturgii. Kniha Ester zachytáva modlitbu kráľovnej Ester, ktorá sa ňou pripravovala na stretnutie s perzským kráľom. Ten dal plnú moc na vyhubenie Židov vo svojej ríši prvému ministrovi. Ester je tiež Židovka a jej úspešná intervencia u kráľa je jedinou nádejou na záchranu jej i jej národa. Toto podujatie však bolo aj veľmi riskantné. Ester si uvedomuje, že nájsť slová, ktoré by ovplyvnili kráľa, presahuje jej schopnosti. Ani to, či ju kráľ vôbec prijme, ako sa rozhodne, nie je v jej rukách. Preto sa modlí a prosí Boha, aby jej vnukol správne slová, usmernil srdce a rozhodnutie kráľa v zmysle záchrany Židov.

Z ďalšieho textu Knihy Ester vieme, že táto intervencia bola úspešná, a na pamiatku tejto udalosti Židia až dodnes slávia sviatok Purim.

Aby sme sa obracali na nebeského Otca s absolútnou a vytrvalou dôverou, k tomu nás pobáda aj Ježiš v dnešnom evanjeliu. Ubez-

pečuje nás, že ak budeme prosiť, dostaneme: „... o čo skôr dá váš Otec, ktorý je na nebesiach, dobré veci tým, čo ho prosia."

Toto usmernenie a ubezpečenie evanjelia však môže narážať na tvrdú realitu našej skúsenosti. Koľkokrát sme prosili o Božiu pomoc v chorobe či v inom nebezpečenstve – a neprišla žiadna záchrana, všetko šlo svojou neúprosnou zákonitosťou. Na druhej strane však sú aj pozitívne skúsenosti.

Ako je to teda?

V prvom rade je potrebné brať vážne prírodné zákony, našu zodpovednosť, ale i Pána Boha a jeho všemohúcnosť. To znamená, robiť všetko, čo je v našich silách, pre zodpovedné zvládnutie problému. Na druhej strane si však musíme uvedomovať, že Boh je stále všemohúci, že jeho pôsobenie prebieha na inej úrovni, než sú zákonitosti prírody či sloboda človeka. On môže dosiahnuť svoj zámer bez toho, žeby narúšal zákony svojho stvorenstva alebo slobodu človeka, ba dosiahne svoje zámery práve cez tieto zákony a túto slobodu.

Treba však brať do úvahy aj Ježišovo ubezpečenie, že nebeský Otec nám dá „dobré veci". Lenže tieto veci sú dobré z hľadiska Boha, ktorý je plnosť dobra, múdrosti a lásky. To však neznamená, že musia byť „dobré" z hľadiska nášho momentálneho cítenia a chápania. My túžime po tom, čo považujeme za dobré. Ak je to naozaj dobré, Boh nám to dá. Ak nám nedá, po čom túžime, tak treba, aby sme si boli istí, že nám dá niečo lepšie.

Najsilnejší príklad tejto záležitosti v praxi vidíme na Ježišovi v Getsemanskej záhrade. Blížiace sa utrpenie a smrť pociťuje jeho ľudská prirodzenosť ako niečo zlé, čo odmieta, čoho sa bojí, a prosí Otca, aby odňal od neho tento kalich utrpenia. Dodáva však: „Nie ako ja chcem, lež ako ty." (*Mt* 26, 39) Táto Ježišova prosba zostala zdanlivo nevypočutá. Musel až do dna vypiť kalich utrpenia. Veľkonočné ráno však ukázalo, že nebeský Otec mu dal oveľa viac: dal mu silu zvládnuť utrpenie v duchu lásky k Bohu i k ľuďom, vzkriesil jeho telo k večnému životu, dal mu všetku moc na nebi i na zemi. Cez neho otvoril možnosť pre všetkých nás prekonať smrť a dosiahnuť večný život a vzkriesenie.

Z toho vyplýva, že prosiť Boha s dôverou má význam. Súčasne však je potrebné dôverovať v jeho múdre a láskavé riadenie a byť ochotný prijať jeho vôľu ako to najlepšie pre nás i pre druhých.

Praktický pokyn: S dôverou sa budem modliť o Božiu pomoc pre seba i pre druhých. Súčasne sa však budem snažiť sprostredkovávať Božiu pomáhajúcu lásku svojim blížnym.

Modlitba
Všemohúci Bože, prosíme ťa,
vnukaj nám správne myšlienky a predsavzatia
a daj nám ochotu podľa nich aj konať;
a pretože nemôžeme jestvovať bez teba,
pomáhaj nám žiť podľa tvojej svätej vôle.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

PIATOK

PRVÉ ČÍTANIE

Azda môžem chcieť smrť bezbožného,
a nie aby sa odvrátil od svojich ciest a žil?

Čítanie z Knihy proroka Ezechiela 18, 21 – 28

Toto hovorí Pán, Boh: „Ak sa hriešnik odvráti od všetkých
hriechov, ktoré popáchal, a zachová všetky moje príkazy
a bude konať podľa práva a spravodlivosti, určite bude
žiť, nezomrie. Nepripomenie sa mu ani jeden z hriechov,
ktoré popáchal. Bude žiť pre spravodlivosť, ktorú konal.
Azda môžem chcieť smrť bezbožného, — hovorí Pán,
Boh, — a nie aby sa odvrátil od svojich ciest a žil?
Ale ak sa spravodlivý odvráti od svojej spravodlivosti
a spácha zločin podobný ohavnostiam, aké páchajú hriešnici,
môže potom žiť? Nepripomenie sa ani jeden zo spravodlivých
skutkov, ktoré robil. Zomrie pre svoju vierolomnosť,
ktorej sa dopustil, a pre svoj hriech, ktorý spáchal.
Vravíte: ‚Nie je správne, ako koná Pán.‘
Počujte teda, vy z izraelského domu! Ja že nekonám
správne? A nekonáte skôr vy nesprávne?
Ak sa spravodlivý odvráti od svojej spravodlivosti a pácha
neprávosť, zomrie: zomrie pre neprávosť, ktorú spáchal.
Ak sa však bezbožný odvráti od svojej bezbožnosti, ktorú
páchal, a koná podľa práva a spravodlivosti, zachráni si život.
Keď teda uzná všetky svoje neprávosti, ktoré popáchal,
a odvráti sa od nich, určite bude žiť, nezomrie.“

EVANJELIUM

Choď sa najprv zmieriť so svojím bratom

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 5, 20 – 26

Ježiš povedal svojim učeníkom: „Ak vaša spravodlivosť
nebude väčšia ako spravodlivosť zákonníkov a farizejov, nevojdete
do nebeského kráľovstva.
Počuli ste, že otcom bolo povedané: ‚Nezabiješ!‘ Kto by
teda zabil, pôjde pred súd.
No ja vám hovorím: Pred súd pôjde každý, kto sa na svojho

brata hnevá. Kto svojmu bratovi povie: ‚Hlupák,' pôjde pred veľradu. A kto mu povie: ‚Ty bohapustý blázon,' pôjde do pekelného ohňa.
Keď teda prinášaš dar na oltár a tam si spomenieš, že tvoj brat má niečo proti tebe, nechaj svoj dar tam pred oltárom a choď sa najprv zmieriť so svojím bratom; až potom príď a obetuj svoj dar.
Pokonaj sa včas so svojím protivníkom, kým si s ním na ceste, aby ťa protivník nevydal sudcovi a sudca strážnikovi a aby ťa neuvrhli do väzenia. Veru, hovorím ti: Nevyjdeš odtiaľ, kým nezaplatíš do ostatného haliera."

Povolanie rásť v spravodlivosti

Takmer každý si pamätá z detstva na skúsenosť, keď sa učil bicyklovať. Koľko to stálo úsilia naučiť sa udržať rovnováhu! Spravidla sa to neobišlo bez nejakých pádov a odrenín. Prišli sme však aj na to, že v okamihu nadobudnutia rovnováhy sa musíme dať do pohybu, inak padáme. Keď sa však zameriame na smerovanie dopredu, už nemáme problémy s rovnováhou a môžeme mať radosť z cesty bicyklom...

Táto malá skúsenosť nám môže pomôcť pochopiť posolstvo dnešných textov Písma. Ich spoločné slovo je „spravodlivosť". Ide o našu spravodlivosť pred Bohom. Spravodlivými sme vtedy, keď dávame druhému, čo mu patrí, čo sme mu povinní dať. Spravodlivosť je teda akási duchovná a morálna rovnováha medzi „Má dať" a „Dal". Platí to aj o našom vzťahu voči Pánu Bohu. Základným problémom je, aby sme vôbec uznali, že všetko, čo sme a čo máme, je od Boha, že sme jeho dlžníkmi. Ak vo svojom zmýšľaní i v skutkoch nejako popierame svoju povinnosť spravodlivosti voči Bohu, tak narúšame v sebe rovnováhu a „padáme", dopúšťame sa hriechu, zraňujeme nielen seba, ale spôsobujeme urážku aj Bohu, stávame sa vinníkmi, ktorí si zasluhujú trest.

Pán Boh však nie je voči nám ako neúprosný veriteľ. Ponúka nám pomoc, aby sme vstali, a pozýva nás k úsiliu hľadať rovnováhu spravodlivosti, pretože to je podmienka aj nášho života a šťastia. Čítali sme jeho slová v dnešnom úryvku z proroka Ezechiela: „Ak sa hriešnik odvráti od všetkých hriechov, ktoré popáchal, a zachová všetky moje príkazy a bude konať podľa práva a spravodlivosti, určite bude žiť, nezomrie."

V náboženskom živote každého z nás bolo alebo aj ešte je obdobie, keď si myslíme, že sme túto spravodlivosť voči Bohu nadobudli a berieme ju staticky: „zachovávam prikázania, chodím v nedeľu do kostola, nikomu som neublížil...“ V takomto stave sa nám zdá, že je všetko v poriadku, že nám ani Pán Boh nemá čo odpúšťať, nemusíme prijímať sviatosť pokánia a ani v pôstnom čase nevidíme, čo by sme mali vo svojom živote zlepšiť.

V evanjeliu nám však sám Ježiš Kristus hovorí, že naša spravodlivosť musí byť dynamická, musí byť stále v pohybe, stále rásť – a to pod sankciou, že „nevojdeme do nebeského kráľovstva“. Ako štartovaciu čiaru nám dáva príklad zákonníkov a farizejov, týchto „spravodlivých“ Starého zákona. Tí sa zamerali na statickú spravodlivosť, snažili sa úzkostlivo zachovávať množstvo prikázaní, nielen tých Božích, ale aj rozličných predpisov, ktoré si povymýšľali. Snaha o vernosť prikázaniam je niečím takým ako zaujatie rovnovážnej polohy na bicykli. Ježiš nám však zdôrazňuje, že sa musíme dať so svojou spravodlivosťou do pohybu: „Ak vaša spravodlivosť nebude väčšia...“ V latinskom texte je výraz *nisi abundaverit* – čiže ak nebude stále hojnejšia, asi tak, ako keď lejeme tekutinu do pohára – keď je plný a lejeme ďalej, tak sa prelieva (to je to *abundare*) a môžeme liať donekonečna, nikdy nebude pohár uzavretý pred prísunom ďalšieho obsahu. Takto má vyzerať naša spravodlivosť voči Bohu: neuzatvoriť sa pred ním, stále byť otvorený pre jeho ďalšie dary, ale aj pre výzvy odpovedať veľkodušne na jeho lásku svojou, prijímať a plniť jeho vôľu. V ďalšom texte nám Ježiš dáva konkrétny príklad, ako má vyzerať napĺňanie piateho Božieho prikázania. Nesmieme zostať pri konštatovaní, že sme nikoho nezabili. Treba nám ísť vo vzťahu k ľuďom hlbšie, až do srdca: zbavovať sa hnevu, potupných slov a zrážok. Zmieriť sa s blížnym, robiť všetko pre dobré vzťahy s ľuďmi, kým sme spolu na ceste k večnému Sudcovi.

Snažme sa teda zachovať si otvorenosť pre poznávanie Božej vôle, ktorú nám oznamuje cez svoje slovo, cez príklad Ježiša Krista, cez učenie Cirkvi i naše svedomie, cez našich blížnych a ich potreby, cez rozličné okolnosti – a snažme sa veľkodušne a s láskou na tieto výzvy odpovedať.

V tejto súvislosti sa nám prihovára apoštol Peter vo svojom Druhom liste: „Preto sa, bratia, tým viac usilujte (latinský text má: „dobrými skutkami“) upevňovať svoje povolanie a vyvolenie. Veď ak to budete robiť, nikdy nepadnete.“ (1, 10)

Praktický pokyn: Pouvažujem nad tým, k akým dobrým skutkom ma Pán Boh vyzýva, a budem sa snažiť ochotne na tieto výzvy odpovedať.

Modlitba
Všemohúci Bože,
pomáhaj nám náležite sa pripraviť
na veľkonočné sviatky,
aby telesné odriekanie,
na ktoré sme sa spoločne podujali,
všetkým slúžilo na duchovné posvätenie.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

SOBOTA

PRVÉ ČÍTANIE
Aby si bol svätým ľudom Pána, svojho Boha

Čítanie z Knihy Deuteronómium 26, 16 – 19
Mojžiš povedal ľudu: „Dnes ti Pán, tvoj Boh, prikazuje,
aby si zachovával tieto príkazy a ustanovenia; zachovávaj
a plň ich z celého svojho srdca a z celej svojej duše.
Dnes si si vyvolil Pána, že bude tvojím Bohom, že budeš
kráčať po jeho cestách, zachovávať jeho príkazy, nariadenia
a ustanovenia a poslúchať jeho rozkazy.
A Pán si ťa dnes vyvolil, že budeš jeho osobitným ľudom,
ako ti povedal, a že budeš zachovávať všetky jeho príkazy,
že ťa vyvýši nad všetky národy, ktoré stvoril na svoju chválu,
česť a slávu, aby si bol svätým ľudom Pána, svojho Boha,
ako povedal.“

EVANJELIUM
Buďte dokonalí ako váš nebeský Otec

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 5, 43 – 48
Ježiš povedal svojim učeníkom: „Počuli ste, že bolo povedané:
‚Milovať budeš svojho blížneho a nenávidieť svojho
nepriateľa.‘
Ale ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov a modlite
sa za tých, čo vás prenasledujú, aby ste boli synmi svojho
Otca, ktorý je na nebesiach. Veď on dáva slnku vychádzať
nad zlých i dobrých a posiela dážď na spravodlivých i nespravodli-
vých.
Lebo ak milujete tých, ktorí vás milujú, akú odmenu
môžete čakať? Vari to nerobia aj mýtnici? A ak pozdravujete
iba svojich bratov, čo zvláštne robíte? Nerobia to aj pohania?
Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský
Otec.“

Rozšíriť si srdce

Všetci máme viac alebo menej sklon k sebectvu. Prejavuje sa to nielen v snahe prisvojovať si materiálne veci, ale aj voči ľuďom. Všeobecne sa k nim správame podľa nepísanej zásady: Ako ty mne, tak ja tebe. Na základe takejto praxe máme dobrý vzťah k tým, čo nám nejakým spôsobom prejavujú priazeň, a naopak, zaujímame zdržanlivý, obranný a niekedy priamo nepriateľský postoj voči tým, s ktorými nemáme dobrú skúsenosť a vnímame ich ako nepriateľov.

Základným postojom človeka, ktorý verí v Boha ako milujúceho Otca, má byť ochota plniť jeho vôľu, žiť podľa jeho prikázaní. To požadoval Pán Boh od členov vyvoleného ľudu už v Starom zákone, ako o tom hovorí prvé čítanie.

Keď však prichádza Boží Syn v osobe Ježiša z Nazareta, hovorí nám, že Boh od nás chce, aby sme prejavovali jeho lásku voči všetkým ľuďom bez rozdielu, dokonca i voči tým, čo sa k nám správajú nepriateľsky. Dôvod je jednoduchý: sme stvorení na Boží obraz a Ježiš prišiel, aby tento Boží obraz v nás obnovil. On jediný to mohol urobiť, pretože iba on videl Otca a pozná Otca. On je jeho dokonalým obrazom. Vyzýva nás, aby sme boli „dokonalí, ako je dokonalý náš nebeský Otec". Ježiš ako dokonalý obraz Boha prišiel, aby zviditeľnil Otcovu lásku voči nám všetkým, ktorí sme boli, ako píše sv. Pavol, „Bohu nepriateľmi". Vrcholným spôsobom prejavil túto lásku k nám, keď z kríža prosil za nás všetkých, pretože všetci sme príčinou jeho smrti, aby nám Otec odpustil. Po svojom zmŕtvychvstaní zveruje apoštolom práve dar odpustenia hriechov každému, kto v túto Božiu lásku uverí: „Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené." (*Jn* 20, 23)

Ježiš pozýva aj nás, aby sme si osvojovali tento postoj lásky voči každému, aj voči tým, čo nám ubližujú. Takto sa má i naše srdce rozširovať a máme sa pričiňovať, aby sa ľudia menili a zachránili.

Veľmi krásny príklad takéhoto postoja máme hneď na začiatku kresťanstva. Fanatickí prívrženci židovstva kameňovali diakona Štefana pre jeho vieru v Ježiša Krista. Keď zomieral pod údermi kameňov, prosil za svojich mučiteľov: „Pane, nezapočítaj im tento hriech." Krátko na to jeden z účastníkov jeho kameňovania, mladý farizej Šavol, dostal šokujúcu milosť. Práve keď sa hnal do Damasku, aby tam zatkol tých, čo sa hlásili ku kresťanstvu, zjavil sa mu vzkriesený Kristus a pozval ho do svojej služby ako apoštola. Je všeobecne známe, s akou obetavosťou a zanietením apoštol

Pavol slúžil Kristovi a šíreniu jeho evanjelia. Štefanova hrdinská láska k nepriateľom priniesla svoje ovocie...

Praktický pokyn: Dám si záležať na tom, aby som sa vo vzťahu k ľuďom neriadil iba emóciami, ale nezištnou snahou o ich dobro, a to i vtedy, keď pôjde o nepríjemných alebo i nepriateľských ľudí.

MODLITBA
Večný Otče,
obráť k sebe naše srdcia,
aby sme vždy hľadali to jedine potrebné
a činorodou láskou sa venovali tvojej službe.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

19. marca

SV. JOZEFA, ŽENÍCHA PANNY MÁRIE
Slávnosť

Keďže začiatok Pôstneho obdobia je každý rok v inom čase, slávnosť svätého Jozefa sa viaže na deň, na ktorý pripadne 19. marca v danom roku. Ak 19. marec padne na Veľký týždeň alebo na nedeľu, presúva sa na deň, ktorý oznámi Cirkev.

PRVÉ ČÍTANIE
Pán, Boh, mu dá trón jeho otca Dávida (Lk 1, 32)

Čítanie z Druhej knihy Samuelovej 7, 4 – 5a. 12 – 14a. 16
Nátanovi zaznelo Pánovo slovo: „Choď a povedz môjmu
služobníkovi Dávidovi: Toto hovorí Pán: Až sa tvoje dni
dovŕšia a ty sa uložíš na odpočinok k svojim otcom, ustanovím
po tebe potomka, ktorý bude pochádzať z tvojich útrob,
a upevním jeho kráľovstvo. On postaví dom môjmu menu
a ja upevním jeho kráľovský trón naveky. Ja mu budem otcom
a on mi bude synom.
Tvoj dom a tvoje kráľovstvo budú trvať predo mnou naveky,
tvoj trón bude upevnený navždy.“

DRUHÉ ČÍTANIE
On proti nádeji v nádeji uveril

Čítanie z Listu
svätého apoštola Pavla Rimanom 4, 13. 16 – 18. 22
Bratia, Abrahám ani jeho potomstvo nedostali prisľúbenie,
že budú dedičmi sveta skrze zákon, ale skrze spravodlivosť
z viery.
Preto z viery, aby to bolo z milosti, aby prisľúbenie trvale
platilo pre všetko potomstvo: nielen pre to, čo je zo zákona,
ale aj pre to, čo je z Abrahámovej viery — on je otcom nás
všetkých, ako je napísané: „Ustanovil som ťa za otca mnohých
národov“ — pred Bohom, ktorému uveril a ktorý oživuje
mŕtvych a volá k bytiu to, čoho niet.
On proti nádeji v nádeji uveril, že sa stane otcom mnohých

národov, podľa slova: „Také bude tvoje potomstvo.“
Preto sa mu to počítalo za spravodlivosť.

EVANJELIUM
Jozef urobil, ako mu prikázal Pánov anjel

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 1, 16. 18 – 21. 24a
Jakub mal syna Jozefa, manžela Márie, z ktorej sa narodil Ježiš, nazývaný Kristus.
S narodením Ježiša Krista to bolo takto: Jeho matka Mária bola zasnúbená s Jozefom. Ale skôr, ako by boli začali spolu bývať, ukázalo sa, že počala z Ducha Svätého.
Jozef, jej manžel, bol človek spravodlivý a nechcel ju vystaviť potupe, preto ju zamýšľal potajomky prepustiť.
Ako o tom uvažoval, zjavil sa mu vo sne Pánov anjel a povedal: „Jozef, syn Dávidov, neboj sa prijať Máriu, svoju manželku, lebo to, čo sa v nej počalo, je z Ducha Svätého.
Porodí syna a dáš mu meno Ježiš; lebo on vyslobodí svoj ľud z hriechov.“
Keď sa Jozef prebudil, urobil, ako mu prikázal Pánov anjel.

Alebo:
Pozri, tvoj otec i ja sme ťa s bolesťou hľadali

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Lukáša 2, 41-51a
Ježišovi rodičia chodievali každý rok do Jeruzalema na veľkonočné sviatky. Keď mal dvanásť rokov, tiež išli, ako bývalo na sviatky zvykom. A keď sa dni slávností skončili a oni sa vracali domov, zostal chlapec Ježiš v Jeruzaleme, čo jeho rodičia nezbadali.
Nazdávali sa, že je v sprievode. Prešli deň cesty a hľadali ho medzi príbuznými a známymi. No nenašli. Vrátili sa teda do Jeruzalema a tam ho hľadali.
Po troch dňoch ho našli v chráme. Sedel medzi učiteľmi, počúval ich a kládol im otázky. Všetci, čo ho počuli, žasli nad jeho rozumnosťou a odpoveďami.
Keď ho zazreli, stŕpli od údivu a Matka mu povedala: „Syn môj, čo si nám to urobil? Pozri, tvoj otec i ja sme ťa

s bolesťou hľadali!“
On im odpovedal: „Prečo ste ma hľadali? Nevedeli ste, že mám byť tam, kde ide o môjho Otca?“
Ale oni nepochopili slovo, ktoré im hovoril.
Potom sa s nimi vrátil do Nazareta a bol im poslušný.

Muž viery a činu

Na postave sv. Jozefa je medzi iným zvláštne aj to, že Sväté písmo nezaznamenalo ani jediné jeho slovo. Hovorí iba o jeho skutkoch. Zastavme sa pri nich a pokúsme sa z Jozefovho správania dešifrovať jeho myšlienky a vlastnosti.

Jozef sa spomína v Písme v súvislosti s Pannou Máriou, matkou Božieho Syna. „Mária bola zasnúbená s Jozefom...“ A to znamená, že aj Jozef s Máriou. Ak platí zásada: „Ukáž mi, s kým sa priateliš, a ja ti poviem, kto si,“ tak tým viac prezrádza o kvalitách muža to, akú snúbenicu a manželku si vybral. Ak sa Jozef rozhodol pre Máriu, ktorá bola absolútne bezhriešnym človekom, a to znamená, že mala správny vzťah tak voči Bohu, ako i ľuďom, prezrádza to veľa o tom, pre aké kvality mal Jozef zmysel. A pozrime sa na vec aj z inej strany: Ak si najdokonalejšia dievčina na svete dokázala obľúbiť tesára Jozefa a zasnúbiť sa s ním, tak tento muž musel mať výnimočné morálne a duchovné kvality. On nebol bez dedičného hriechu. To znamená, že mnohé jeho správne postoje ho stáli aj námahu a vnútorné zápasy.

Najťažší takýto zápas prežíval vtedy, keď sa Mária vrátila z trojmesačného pobytu u príbuznej Alžbety a on na nej zbadal, že čaká dieťa, o ktorom vedel, že nie je jeho. Mária mu nič nevysvetľovala, pretože sa to vysvetliť nedalo. Ani Jozef by nemohol uveriť takej rozprávke, že k nej prišiel anjel a oznámil jej, že sa stane matkou Božieho Syna, a to stvoriteľským zásahom Ducha Svätého. Jozef bol ako medzi mlynskými kameňmi: na jednej strane Máriu poznal, miloval a bol si istý, že nebola schopná žiadneho takého činu. No na druhej strane tu bol fakt. Nechcel Márii ublížiť pred verejnosťou tým, že by ju obžaloval na súde. Ale nemohol si ju ani vziať s takýmto tajomstvom. Zostávalo mu jediné riešenie, v tichosti sa s ňou rozísť. Keď to už mal premyslené, prichádza zásah zhora: v sne, o ktorého pravdivosti mal však vnútornú istotu, mu anjel oznámil, kým je dieťa, ktoré Mária čaká, a akým spôsobom sa počalo. Povzbudzuje ho, aby nemal obavy vziať si Máriu, a poveruje ho, aby bol pred verejnosťou otcom tomuto dieťaťu: on mu má dať meno, a to meno Ježiš, ktoré v hebrejčine znamená „Boh je vysloboditeľ“. V prípade tohto chlapca toto meno vyjadrovalo jeho poslanie.

Jozef sa zachoval ako správny vojak, ktorý keď porozumie rozkaz, odpovie: „Vykonám.“ Ibaže Jozef ani toto nepovedal. Evanjelium zaznamenáva, že Jozef „urobil, ako mu prikázal Pánov anjel“.

Krátko na to postihli Jozefa a Máriu dôsledky rozkazu cisára Augusta, ktorý nariadil v celej svojej ríši súpis obyvateľov a hlavne majetku, kvôli daniam. Každý sa musel dostaviť na svoj rodinný majetok. Keďže Jozef pochádzal z rodu kráľa Dávida a Dávid pochádzal z Betlehema, musel ta Jozef i s Máriou cestovať. Z Nazareta do Betlehema je asi stodvadsať kilometrov. Pochopiteľne, museli túto vzdialenosť prejsť iba pomocou vtedajšieho dopravného prostriedku chudobných – oslíka. Počas pobytu v Betleheme nadišiel Márii čas pôrodu. Jozefovou starosťou bolo nájsť pre svoju manželku vhodné prístrešie, a keď nebolo inej možnosti, našiel aspoň maštaľ na okraji mesta.

Potom Jozef sprevádza Máriu s dieťaťom do jeruzalemského chrámu, aby predstavili prvorodeného chlapca Pánovi podľa Mojžišovho zákona a obetovali pár hrdličiek. Jozef je svedkom Simeonových slov na adresu dieťaťa i jeho matky, ale zostáva pokorne v ich tieni.

Keď prišli mudrci z Východu, aby vzdali hold Ježišovi ako novonarodenému Mesiášovi, Jozef je opäť iba tichým pozorovateľom. Po ich odchode ho však znova navštevuje vo sne anjel s neľahkým poverením: „Vstaň, vezmi so sebou dieťa i jeho matku, ujdi do Egypta a zostaň tam, kým ti nedám vedieť, lebo Herodes bude hľadať dieťa, aby ho zmárnil.“ Evanjeliový text znova stručne konštatuje: „On vstal, vzal za noci dieťa i jeho matku a odišiel do Egypta. Tam zostal až do Herodesovej smrti...“ Podľa historikov Herodes Veľký zomrel asi dva roky po Ježišovom narodení. Znamená to, že takýto čas musela stráviť Svätá rodina v exile. O všetko sa musel postarať Jozef: nájsť ubytovanie, zabezpečiť živobytie. Zrejme sa zamestnal ako tesár na nejakej stavbe. A potom zaznieva ďalší pokyn vo sne: „Vstaň, vezmi so sebou dieťa i jeho matku a choď do izraelskej krajiny. Tí, čo striehli na život dieťaťa, už pomreli.“ Jozefova reakcia je taká istá ako v predchádzajúcich prípadoch: „On vstal, vzal dieťa i jeho matku a vrátil sa do izraelskej krajiny.“ A predsa Jozef nebol bezmyšlienkovitým vykonávateľom – i keď nebeských – rozkazov. Informoval sa, kto vládne po Herodesovi, a keď sa dopočul, že jeho syn Archelaus, rovnako ukrutný ako jeho otec, Jozef nepovažoval návrat do Betlehema za bezpečný pre Ježiša. Toto jeho uvažovanie potvrdil aj anjel vo sne a Jozef sa usadil v ich pôvodnom bydlisku, v Nazarete.

Tu sa môžeme zastaviť pri skutočnosti, že Panna Mária bola iste aj intelektuálne veľmi vysoko, uvedomovala si, že je matkou Božieho

Syna, že má jedinečnú úlohu v dejinách ľudstva – a predsa neprejavila ani najmenšie pochybnosti o Jozefových rozhodnutiach, hoci mnohé z nich boli veľmi náročné a nepohodlné pre ňu (ako útek do Egypta). Medzi riadkami musíme čítať, že Jozef bol veľmi zodpovedným mužom, na ktorého sa i taká osoba, akou bola Panna Mária, mohla úplne spoľahnúť. Znova, aký príklad pre našich mužov, manželov a otcov!

O rokoch života Svätej rodiny v Nazarete Písmo mlčí. Jedinú výnimku tvorí správa o púti do Jeruzalema na veľkonočné sviatky, keď mal Ježiš dvanásť rokov a mal už pred zákonom povinnosť zúčastniť sa púte. Pritom sa uvádza poznámka, že Jozef s Máriou chodievali každý rok do Jeruzalema. Čiže aj Jozef žil aktívnym náboženským životom ako člen izraelského ľudu. Z dobových prameňov vieme, že náboženský život Izraelitu nepozostával iba z veľkonočnej púte do Jeruzalema, ale bolo to hlavne každotýždňové svätenie soboty, spojené s účasťou na bohoslužbe v miestnej synagóge, dodržiavanie ostatných prikázaní, vrátane každodennej modlitby. Toto všetko Jozef nielenže robieval spolu s manželkou Máriou, ale uvádzal do náboženského života a do života modlitby aj samotného Božieho Syna!

Aký je to príklad pre našich mužov a otcov! Ako vyzerá v našich rodinách svätenie nedele, účasť na svätej omši? Má v našich manželstvách a rodinách svoje dôstojné miesto spoločná modlitba? Vidia deti príklad otca?

V súvislosti s prvou Ježišovou púťou do Jeruzalema sa spája nepríjemná udalosť. Bez toho, že by bol Ježiš niečo povedal svojim rodičom, zostal v chráme, kde bola aj chrámová škola vyučovania Svätého písma. Jozef s Máriou však o tom nič nevedeli. Vracajúcich sa pútnikov bolo veľa, Ježiš mohol byť medzi svojimi rovesníkmi alebo známymi. Až pri večernom utáborení prišli Jozef s Máriou na to, že Ježiša niet. Okrem toho, že bol ich milovaným dieťaťom, iba oni dvaja vedeli, akú zodpovednosť majú za neho pred Bohom, kým on v skutočnosti je. A tak si dokážeme domyslieť ich úzkosť a strach o neho. V takýchto situáciách sa obyčajne medzi manželmi stupňuje nervozita a začína sa vzájomné obviňovanie, kto je za to zodpovedný, kto čo zanedbal a podobne. Hoci hľadanie strateného Ježiša trvalo tri dni, niet ani náznaku, že by si Jozef a Mária niečo jeden druhému vyčítali. Spoločne ticho niesli svoj strach a bolesť, boli si oporou. Takže pri nájdení Ježiša mohla Mária povedať: „Pozri, tvoj otec i ja sme ťa s bolesťou hľadali!“

Toto je posledná priama zmienka o sv. Jozefovi v evanjeliách.

Je ešte jedna nepriama – a to, keď Ježiš už počas svojho verejného pôsobenia prišiel do Nazareta a učil. Poslucháči vtedy vyjadrili svoje začudovanie slovami: „Vari to nie je tesárov syn?"(*Mt* 13, 55) Jozef bol teda v Nazarete známy ako tesár a vieme, že aj Ježiš vykonával túto prácu približne do svojich tridsiatich rokov. Jozef bol teda aj praktickým mužom, bol remeselník, ktorý učil pracovať aj samotného Božieho Syna!

Treba si všimnúť ešte jednu stránku života tohto spravodlivého muža. Jeho manželku Máriu si uctieva Cirkev ako pannu. Bola pannou pred Ježišovým narodením a zostala pannou aj potom. To však znamená, že Jozef s ňou nikdy nežil manželským životom. Vyplývalo to zo skutočnosti, o ktorej sa dozvedel skôr, než prijal Máriu do svojho domu – že totiž jej dieťa je počaté z Ducha Svätého. Po Ježišovom narodení v Betleheme počul od pastierov, čo povedal o dieťati anjel, že je „Spasiteľ, Kristus, Pán". Celkom iste obaja, Mária i Jozef, sústredili svoju vzájomnú lásku na Ježiša. Ich láska bola na tej najvyššej úrovni a čisto telesná láska bola v nej sublimovaná. Jozef zvládol túto zvláštnu situáciu, vedený úctou voči Božiemu Synovi, ale i voči dôstojnosti svojej manželky ako Božej Matky. Iste, bol to jedinečný a neopakovateľný prípad.

Súčasťou každého platného manželstva je a má byť aj manželské spolužitie. Vyskytujú sa však rozličné okolnosti, ktoré si vyžadujú zdržanlivosť. Obdobie narodenia dieťaťa, zdravotné problémy, pobyt manžela mimo rodiny, na služobnej ceste alebo na zahraničnej misii. Opravdivá láska voči manželke si od neho vyžaduje sebaovládanie a vernosť. Môže to byť niekedy náročné. Keď to však svätý Jozef dokázal počas celého života, prečo by zodpovednosť pred Bohom a láska k manželke a k rodine nemala viesť muža k prijatiu a zvládnutiu dočasnej zdržanlivosti?

O čase a okolnostiach konca pozemského života sv. Jozefa nevieme. Podľa všetkého zomrel ešte pred začiatkom Ježišovho verejného pôsobenia, pretože v tom čase už na scéne vystupuje iba matka. Iste zomrel v pokoji, obklopený láskou Panny Márie i samotného Ježiša. Cirkev ho uctieva ako svätého, teda ako toho, ktorý je vo večnom spoločenstve s trojjediným Bohom i s ostanými svätými. Keďže na zemi starostlivo a zodpovedne chránil Ježiša a tým sa pričinil o vznik Cirkvi, ktorú neskôr Ježiš Kristus založil, plným právom sa uctieva ako hlavný ochranca svätej Cirkvi.

Praktický pokyn: Ktoré vlastnosti svätého Jozefa sú najaktuálnejšie pre mňa? Poprosím ho o pomoc pri ich uplatňovaní.

Modlitba
Všemohúci Bože,
ty si svojho Syna a jeho panenskú matku
zveril vernej ochrane svätého Jozefa;
daj, prosíme,
aby tvoja Cirkev, pod ochranou Pánovho pestúna,
ustavične pracovala na spáse všetkých ľudí.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

DRUHÝ PÔSTNY TÝŽDEŇ

DRUHÁ PÔSTNA NEDEĽA

V roku A

PRVÉ ČÍTANIE
Povolanie Abraháma, praotca Božieho ľudu

Čítanie z Knihy Genezis 12, 1 – 4a
Pán povedal Abramovi:
„Odíď zo svojej krajiny, od svojich príbuzných
a z domu svojho otca
do krajiny, ktorú ti ukážem.
Urobím z teba veľký národ
a požehnám ťa,
oslávim tvoje meno
a budeš požehnaním.
Požehnám tých, čo ťa budú žehnať,
a prekľajem tých, čo ťa budú preklínať.
V tebe budú požehnané
všetky pokolenia zeme.“
A Abram odišiel, ako mu rozkázal Pán.

DRUHÉ ČÍTANIE
Boh nás volá a posilňuje

Čítanie z Druhého listu
svätého apoštola Pavla Timotejovi 1, 8b – 10
Milovaný, trp spolu so mnou za evanjelium, posilňovaný
mocou Boha. On nás spasil a povolal svätým povolaním, nie
pre naše skutky, ale zo svojho rozhodnutia a milosti, ktorú
sme dostali v Kristovi Ježišovi pred večnými vekmi. No známou
sa stala až teraz, keď sa zjavil náš Spasiteľ Ježiš
Kristus. On zničil smrť a zjavil život a nesmrteľnosť evanjeliom.

EVANJELIUM
Tvár mu zažiarila sťa slnko

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 17, 1– 9
Ježiš vzal so sebou Petra, Jakuba a jeho brata Jána a vyviedol ich na vysoký vrch do samoty. Tam sa pred nimi premenil: tvár mu zažiarila sťa slnko a odev mu zbelel ako svetlo.
Vtom sa im zjavil Mojžiš a Eliáš a rozprávali sa s ním.
Vtedy Peter povedal Ježišovi: „Pane, dobre je nám tu. Ak chceš, urobím tu tri stánky: jeden tebe, jeden Mojžišovi a jeden Eliášovi.“
Kým ešte hovoril, zahalil ich jasný oblak a z oblaku zaznel hlas: „Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zaľúbenie; počúvajte ho.“
Keď to učeníci počuli, padli na tvár a veľmi sa báli.
No pristúpil k nim Ježiš, dotkol sa ich a povedal im: „Vstaňte a nebojte sa!“ A keď zdvihli oči, nevideli nikoho, iba Ježiša.
Keď zostupovali z vrchu, Ježiš im prikázal: „Nikomu nehovorte o tomto videní, kým Syn človeka nevstane z mŕtvych.

Iba vďaka Božej iniciatíve môžeme poznať a nasledovať Krista

Na svoj život a na udalosti v ňom sa môžeme pozerať z dvoch hľadísk: z nášho osobného, egoistického pohľadu, čo vyzerá potom asi takto: ja som niečo dokázal, ja som si niečo kúpil, toto je moja práca, moje dielo, moja rodina, moje deti... Do určitej miery je to pravda. Ale zďaleka nie úplná. Pretože čo by sme dokázali, keby sme sa neboli narodili, keby sme neboli dostali život a rodičia by nás neboli prijali? Akú prácu by sme mohli urobiť, ak by sme neboli zdraví a nemali by sme k dispozícii rozličný materiál, ktorý sme my nevytvorili a bez ktorého by neboli ani domy, ani stroje, ani počítače? A naši blízki? Môžeme sa tešiť z manželského partnera, byť na neho hrdí, mať radosť zo svojich detí – ale musíme si priznať, že týchto ľudí, ktorí sú nám takí drahí a pre nás dôležití, sme iba prijali, že nie my sme ich obdarili takými vlastnosťami, aké majú...

Ak si čo len trochu pravdivo tieto skutočnosti premyslíme, tak musíme prísť k inému pohľadu na svoj život: všetko je totiž najprv

darom. Iste, my ten dar prijímame, rozvíjame. No bez toho, aby sme najprv niečo dostali, niečo, čo si my nikdy nedokážeme sami vytvoriť, by sme tu ani neboli, a nemohli by sme nič urobiť...

Ak je toto pravda vo všetkých oblastiach nášho života, potom to platí ešte vo väčšej miere v oblasti našej viery, nášho vzťahu k Bohu.

Aj v oblasti viery sa zvykneme vyjadrovať: ja verím, ja som sa dal pokrstiť, pobirmovať, ja idem do kostola, ja sa modlím alebo dodržiavam nejaké prikázania... Je to iste pravda. Boli by sme však schopní veriť a robiť to všetko bez toho, aby nám najprv Boh sám nevyšiel nejakým spôsobom v ústrety a neumožnil nám, aby sme ho poznali, verili v neho, stretli sa s ním?

Na túto tému nám hovoria čítania dnešnej Druhej pôstnej nedele. Veľkým mužom viery v celých dejinách bol Abrahám. Ako sa však začína jeho príbeh? Nie tak, že on si niečo vymyslel a urobil, ale Boh ho oslovil a ponúkol mu svoje vedenie, sľúbil mu budúcnosť, ak mu bude veriť a robiť, čo bude od neho žiadať. Abrahámova veľkosť bola v tom, že bol vnímavý na Božie oslovenie a verne podľa neho konal. Ale bez Božej iniciatívy by žiadneho Abraháma nebolo!

Aj v udalosti z evanjelia je to Ježiš, ktorý si volí troch apoštolov a ide s nimi na horu Tábor. Tam im poskytne neočakávaný zážitok: cez jeho telo prežiari nadzemský jas a oni si môžu uvedomiť, že Ježiš je nielen človekom, ale že v ňom pôsobí Boh. To im potvrdzuje aj Boží hlas z oblaku: „Toto je môj milovaný Syn, počúvajte ho!“ Pri Ježišovi vidia dve starozákonné postavy: Mojžiša a Eliáša. Tí hovoria s Ježišom o jeho odchode, ktorý sa mal uskutočniť v Jeruzaleme. Na základe tohto videnia si mali uvedomiť, že Ježišovo poníženie, utrpenie a smrť nie sú nešťastnou katastrofou, ale že sú v zhode s Božím plánom, ktorý Pán Boh naznačil už v Starom zákone, ktorého reprezentantmi boli práve títo dvaja proroci.

Napokon sv. Pavol v dnešnom úryvku z Listu Timotejovi zdôrazňuje, že Boh nás zachránil a spasil a povolal k viere nie pre naše skutky, ale zo svojho rozhodnutia a milosti. Čiže je to nezaslúžený Boží dar. Apoštol tvrdí niečo zvláštne, že tento dar sa nám totiž Boh rozhodol dať prostredníctvom svojho Syna Ježiša Krista, a to už pred večnými vekmi. Na inom mieste hovorí, že si nás Boh vyvolil už pred stvorením sveta. Teda už vtedy na nás Boh myslel, už vtedy sa rozhodol, aby sme tu jedného dňa boli a spoznali sme jeho lásku cez Ježiša Krista a stali sme sa jeho nasledovníkmi.

Takáto je teda pravda. Čo z toho vyplýva pre nás? Predovšetkým radostná vďačnosť. Ochota byť verný tejto Božej láske, jeho vyvoleniu, a to aj v podmienkach tohto sveta, v ktorom mnohí nie sú ochotní vnímať Božiu pravdu a jeho podnety na správne konanie. Radšej počúvajú hlas zlého ducha, hlas klamstva a voči ľuďom, ktorí sa snažia nasledovať Krista, sa správajú ako k nepriateľom. Preto musel aj sv. Pavol povzbudzovať svojho žiaka Timoteja: „Trp spolu so mnou za evanjelium." Nezabúda však dodať, že ani vtedy, keď pre vernosť Bohu musíme trpieť, nie sme na to sami, zdôrazňuje: „posilňovaný mocou Boha".

S týmto musíme teda počítať na našej ceste viery v Boha, že to bude z rozličných príčin aj cesta náročná a ťažká. Treba však pamätať aj na to, že Boh nás stále sprevádza svojou pomocou. Cieľom tejto cesty je to isté, čo bolo cieľom Ježišovej cesty, na ktorú sa vydal z vrchu premenenia: prísť cez utrpenie k víťazstvu vzkriesenia, k plnej a večnej účasti na Božom živote. Je potrebné, aby sme mali na zreteli tento cieľ a za každých okolností sa snažili o vernosť Ježišovi Kristovi a jeho pravde.

Pri tom však musíme pamätať aj na to, že Pán Boh chce mnohých ľudí osloviť a priviesť k sebe nielen nejakým zázračným spôsobom, lež aj cez nás – podobne, ako nás oslovil a dal sa nám poznať cez tých, čo nám sprostredkovali vieru. To nás musí viesť k zodpovednosti nielen za seba, ale i za mnohých ďalších, ktorých chce Pán Boh priviesť k sebe a k večnému životu práve cez nás.

V roku 2000 som mal možnosť v Ríme počúvať vietnamského biskupa, ktorý sa volal Francis van Thuán. Spomínal, že pre svoje kňazské pôsobenie ho komunisti odsúdili na ťažké väzenie. Aj tam sa však snažil stretávať s Ježišom Kristom v Eucharistii. Potreboval však na to chlieb a víno. Chlieb si odložil z toho, čo dostával na jedenie. Svojim príbuzným napísal, aby mu poslali trochu vína, že to potrebuje ako liek. S úsmevom dodal, potreboval som ho nie pre telo, ale pre dušu. A potom, keď všetci v cele zaspali, utiahol sa do kúta, do jednej ruky vzal kúsok chleba, na dlaň druhej si dal pár kvapiek vína a naspamäť slúžil svätú omšu. Boli tam však aj ďalší ľudia, odsúdení pre svoju kresťanskú vieru. Tí tiež túžili po stretaní s Ježišom Kristom v Oltárnej sviatosti. Keď sa dozvedeli, že je tam kňaz, žiadali ho, aby im tajne dával premenený chlieb. K tomu tento biskup poznamenal: Oni nielen prijímali Krista, ale s jeho pomocou aj po kresťansky žili a ich príklad mal silný vplyv aj na do-

zorcov. Preto im každé dva týždne menili strážcov. Napokon vedenie ústavu sa toho vzdalo s poznámkou: „Títo kresťania by nám pokazili aj celú armádu...“

V každých okolnostiach prijímajme Božiu iniciatívnu lásku, s vierou žime podľa vzoru a slova Ježiša Krista a takto aj cez nás sa môže Kristus stretnúť s mnohými, ktorých si Boh tiež od večnosti vyvolil pre záchranu a večný život.

Praktický pokyn: Pouvažujem nad tým, čím všetkým ma Boh v živote obdaroval, ako a cez koho ma upevňoval vo viere. Poprosím o silu k vernosti v každodenných okolnostiach, aby aj môj príklad a slovo mohli niekomu pomôcť.

Modlitba
Nebeský Otče,
ty si nám prikázal
počúvať tvojho milovaného Syna;
živ našu vieru svojím slovom
a očisťuj náš duchovný zrak,
aby sme sa mohli vo večnosti tešiť
z pohľadu na tvoju velebu.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

PONDELOK

PRVÉ ČÍTANIE
Zhrešili sme, konali sme ničomne

Čítanie z Knihy proroka Daniela 9, 4b – 10
Pane, Bože veľký a hrozný, ktorý zachovávaš zmluvu a si láskavý k tým, čo ťa milujú a zachovávajú tvoje nariadenia.
Zhrešili sme, konali sme ničomne a žili bezbožne; vzopreli sme sa a odklonili od tvojich nariadení a od tvojich ustanovení.
Neposlúchali sme tvojich sluhov, prorokov, ktorí v tvojom mene hovorili k našim kráľom, našim kniežatám, našim otcom i všetkému ľudu krajiny.
Tebe, Pane, pristane spravodlivosť a nám zahanbená tvár, akú majú dnes mužovia Judey, obyvatelia Jeruzalema a všetci Izraeliti, blízki i vzdialení po rozličných krajinách, do ktorých si ich rozohnal, pretože porušili vernosť voči tebe.
Nám, Pane, našim kráľom, našim kniežatám a našim otcom pristane zahanbená tvár, lebo sme zhrešili proti tebe.
No Pánovi, nášmu Bohu, svedčí milosrdenstvo a zľutovanie, pretože sme odstúpili od teba a nepočúvali sme hlas Pána, svojho Boha, a nekráčali sme podľa jeho zákonov, ktoré nám dal prostredníctvom svojich sluhov, prorokov.

EVANJELIUM
Odpúšťajte a odpustí sa vám

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Lukáša 6, 36 – 38
Ježiš povedal svojim učeníkom: „Buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec! Nesúďte a nebudete súdení. Neodsudzujte a nebudete odsúdení!
Odpúšťajte a odpustí sa vám. Dávajte a dajú vám: mieru dobrú, natlačenú, natrasenú, vrchovatú vám dajú do lona. Lebo akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám.“

Napodobňovať milosrdného Otca

Úryvok z Knihy proroka Daniela zachytáva modlitbu Izraelitov v babylonskom zajatí. Uvedomujú si, že táto národná katastrofa ich postihla preto, lebo vo svojej vlasti nepočúvali a neplnili Božie prikázania, ktoré ich praotcovia prijali ako zmluvu s Bohom. Obsahom tejto zmluvy bolo, že ak budú verne žiť podľa Božích prikázaní, Boh ich bude požehnávať v ich krajine. Ak porušia zmluvu, postihnú ich veľké tresty. Stalo sa. Aké je však z tejto situácie východisko? Vieme, že ak niekto poruší zmluvu, nemá už právo na jej opätovné uzavretie. Bez zmluvy s Bohom je však pre človeka budúcnosť nemožná. A tak veriacim Izraelitom v Babylone zostáva iba nádej, že sa Boh nad nimi zľutuje, odpustí im ich nevernosti a obnoví zmluvu s nimi, dá im novú príležitosť. O tento dar Božieho milosrdenstva sa tam v zajatí modlili.

Našťastie, milosrdenstvo, čiže súcitná láska voči človeku, je Božou vlastnosťou. To nám teda dáva nádej, keď sa znova a znova dopúšťame neverností voči Bohu.

Naše položenie je naozaj takéto. Kto z nás by nepotreboval Božiu odpúšťajúcu a zachraňujúcu lásku každodenne? Ak by bol Pán Boh voči nám iba spravodlivý a trestal by naše neprávosti, nemali by sme nádej ani tu, ani vo večnosti.

V evanjeliu nám však Ježiš pripomína, že nesmieme skĺznuť do sebeckého postoja: prosíkať Božie milosrdenstvo pre seba, ale byť tvrdo spravodlivý voči ľuďom. Vyzýva nás, aby sme sa snažili o rast v podobnosti s Bohom a prejavovali milosrdenstvo a odpúšťanie blížnym. Ježiš využíva aj našu sebalásku a poukazuje na to, že naše prejavy súcitu voči druhým, naše odpúšťanie a veľkodušnosť sa stanú mierou, akou sa bude sám Boh prejavovať voči nám.

Boh chce totiž z nás mať svojich spolupracovníkov na prejavoch veľkodušnej, zachraňujúcej lásky voči ľuďom. Jeho zmluva s nami sa nezameriava iba na náš pozemský blahobyt, ale hlavne na jeho osobné spoločenstvo s nami. Môžeme mu byť však blízki a rozumieť si s ním iba v takej miere, akou sa mu budeme podobať svojím zmýšľaním i skutkami. V tomto prípade milosrdnou láskou voči blížnym.

Praktický pokyn: Pokúsim sa o prejavy veľkodušnosti voči svojim blížnym s vnútorným postojom, že by som chcel, aby sa takto prejavoval Boh voči mne.

Modlitba
Milosrdný Bože,
vo svojej otcovskej láske
prikazuješ nám telesné umŕtvovanie
ako duchovný liek;
prosíme ťa, pomáhaj nám
chrániť sa každého hriechu
a verne zachovávať tvoje prikázania.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

UTOROK

PRVÉ ČÍTANIE
Učte sa robiť dobro, hľadajte spravodlivosť

Čítanie z Knihy proroka Izaiáša 1, 10. 16 – 20
Čujte Pánovo slovo,
kniežatá sodomské,
počúvaj zákon nášho Boha,
ľud gomorský!
„Obmyte sa, očistite sa,
odstráňte mi spred očí zlobu svojho zmýšľania;
prestaňte robiť zlo,
učte sa robiť dobro,
hľadajte spravodlivosť, pomôžte utláčanému,
vymôžte právo sirote, obhajujte vdovu.
A príďte, budeme sa pravotiť,
hovorí Pán.
Keby boli vaše hriechy ako šarlát,
zbelejú ako sneh,
a keby boli červené sťa purpur,
budú ako vlna.
Ak budete poddajní a počúvnete,
dobro zeme budete požívať.
Ale ak sa vzpriečite a rozhneváte ma,
mečom zahyniete,
lebo prehovorili Pánove ústa.“

EVANJELIUM
Hovoria, a nekonajú

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 23, 1 – 12
Ježiš povedal zástupom i svojim učeníkom: „Zákonníci
a farizeji zasadli na Mojžišovu stolicu. Preto robte a zachovávajte
všetko, čo vám povedia, ale podľa ich skutkov nerobte:
lebo hovoria, a nekonajú. Viažu ťažké až neúnosné
bremená a kladú ich ľuďom na plecia, ale sami ich nechcú
ani prstom pohnúť.

Všetko, čo robia, konajú iba preto, aby ich ľudia videli:
rozširujú si modlitebné remienky a zväčšujú strapce na šatách,
radi majú popredné miesta na hostinách, prvé stolice
v synagógach, pozdravy na uliciach a keď ich ľudia oslovujú
Rabbi.
Vy sa nedávajte volať Rabbi, lebo len jeden je váš Učiteľ,
vy všetci ste bratia. Ani Otcom nevolajte nikoho na zemi,
lebo len jeden je váš Otec, ten nebeský. Ani sa nedávajte
volať Učiteľmi, lebo len jediný je váš Učiteľ, Kristus.
Kto je medzi vami najväčší, bude vaším služobníkom.
Kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponižuje, bude povýšený."

Učme sa robiť dobro

Niektorí ľudia sú vo zvýšenej miere ambiciózni. Využívajú každú príležitosť na to, aby dali o sebe vedieť, aby sa dostali do svetla reflektorov a masmédií. Takáto vlastnosť neobchádza ani veriacich a nábožných ľudí. Ježiš v evanjeliu upozorňuje na náboženských vodcov svojej doby a ukazuje zvrátenosť ich počínania: učia druhých Boží zákon, no sami podľa neho nekonajú a tým dávajú pohoršenie. Svoje prejavy nábožnosti vystavujú na obdiv a svojimi funkciami v náboženskom spoločenstve si zabezpečujú prednostné spoločenské postavenie.

Takéto a podobné vonkajšie prejavy však vychádzajú zo zdeformovaného vnútorného postoja: človek si myslí, že on je najdôležitejší, že všetko a všetci majú slúžiť jemu, že jeho veľkosť a hodnota závisí od toho, čo o ňom hovoria druhí, za koho ho považujú, ba v tejto nadradenosti nad druhými nachádza akési uspokojenie a potvrdenie svojej hodnoty.

Ježiš nás vedie k zmene tohto vnútorného postoja. Boh nás už cez proroka Izaiáša vyzýva, aby sme sa učili konať dobro. Toto učenie nepozostáva iba z nejakých vonkajších praktík, ale je predovšetkým potrebné, aby sme pracovali na premene svojich vnútorných postojov. Ježiš nám zdôrazňuje, aby sme jeho považovali za svojho jediného učiteľa života. Prečo? Lebo iba on je človekom, ktorý je súčasne Bohom, cez neho nám Boh hovorí najplnšiu pravdu, na ktorej môžeme stavať svoj život.

Ďalším postojom má byť uvedomenie si toho, že všetko hodnotné a dobré, čo je v ľuďoch – vrátane nás samých –, má svoj pôvod

v Bohu Otcovi. Preto nikoho nemáme považovať za absolútneho autora – otca. Svätý Pavol píše, že od Boha pochádza každé otcovstvo. Preto aj rozličné kvality, ktoré právom obdivujeme na ľuďoch (a niekedy i na sebe) nás majú viesť nie k zbožňovaniu ľudí, lež k obdivu a vďačnosti voči Bohu. Mal by to byť podobný postoj, ktorý – aspoň navonok – zaujímajú vojaci, keď dostávajú za nejaké zásluhy vyznamenanie – povedia stručne a skromne: „Slúžim vlasti!“ Aj my môžeme a máme byť aktívni, rozvíjať svoje schopnosti a dosahovať aj veľké ciele – ale vždy vo vedomí, že predpoklady na to sme dostali a že týmito činmi slúžime Bohu i svojim blížnym.

Naša pýcha sa prejavuje aj v tom, že chceme byť mierou a vzorom pre druhých, aby boli tí druhí podľa našich predstáv. V tomto zmysle sa radi stávame učiteľmi. Ježiš nás upozorňuje na fakt, že každý sme nejakým spôsobom pokrivený. Jediným spoľahlivým vzorom pre nás, pre každého človeka, je Ježiš Kristus, a to z vyššie uvedeného dôvodu.

Náš postoj by mal vychádzať z vedomia, že všetci sme bratmi a sestrami, pretože máme spoločného nebeského Otca. Kristus nás svojím príkladom učí, že všetkým, čo sme a čo máme, treba slúžiť dobru našich blížnych a naša skutočná veľkosť spočíva práve v úprimnosti a užitočnosti našej služby.

Čo si za to zaslúžime, aké postavenie medzi ostatnými nám za to patrí, to s konečnou platnosťou rozhodne vševediaci a spravodlivý Boh. Keďže to zatiaľ nevieme, najistejší postoj voči druhým je postoj pokory.

Takto sa teda treba učiť konať dobro: správnym formovaním našich vnútorných postojov. Pretože, ako hovoril blahoslavený Ján Pavol II.: „Dobro vychádza z Božej múdrosti a lásky.“ A my sme schopní konať skutočné dobro iba vtedy, ak si túto jeho múdrosť a lásku budeme osvojovať a z nej budú vychádzať naše skutky.

Praktický pokyn: Počas dňa si pripomeniem tieto postoje a pokúsim sa podľa nich upraviť svoje vnútorné i vonkajšie postoje voči druhým.

MODLITBA

Milostivý Bože, prosíme ťa,
ustavične ochraňuj svoju Cirkev;
a pretože my smrteľní ľudia

bez tvojej pomoci klesáme,
pomáhaj nám svojou milosťou
vyhýbať sa nebezpečenstvám
a sprevádzaj nás na ceste spásy.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje po všetky veky vekov.

STREDA

PRVÉ ČÍTANIE
Poďte, porazíme ho

Čítanie z Knihy proroka Jeremiáša 18, 18 – 20
Prorokovi nepriatelia povedali: „Poďte, zosnujme plány
proti Jeremiášovi! Veď kňaz nebude bez zákona, ani mudrc
bez rady a prorok bez reči. Poďte, porazíme ho jazykom
a nepočúvajme jeho reči.“
Pozri, Pane, na mňa
a čuj hlas mojich protivníkov!
Vari sa zlom odpláca za dobro,
že mi vykopali jamu?
Spomeň si, že som stával pred tebou,
aby som hovoril v ich prospech
a odvrátil od nich tvoju nevôľu.

EVANJELIUM
Odsúdia ho na smrť

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 20, 17 – 28
Keď Ježiš vystupoval do Jeruzalema, vzal si osve dvanástich
učeníkov a cestou im hovoril: „Hľa, vystupujeme
do Jeruzalema a Syn človeka bude vydaný veľkňazom
a zákonníkom.
Odsúdia ho na smrť a vydajú pohanom, aby ho
vysmiali, zbičovali a ukrižovali, ale on tretieho dňa vstane
z mŕtvych.“
Vtedy k nemu pristúpila matka Zebedejových synov
so svojimi synmi, poklonila sa a o čosi ho prosila.
On sa jej opýtal: „Čo chceš?“
Vravela mu: „Povedz, aby títo moji dvaja synovia sedeli
v tvojom kráľovstve jeden po tvojej pravici a druhý po ľavici.“
Ježiš odpovedal: „Neviete, čo žiadate. Môžete piť kalich,
ktorý mám ja piť?“
Oni mu vraveli: „Môžeme.“
On im povedal: „Môj kalich budete piť, ale dať niekomu
sedieť po mojej pravici alebo ľavici nepatrí mne; to dostanú

tí, ktorým to pripravil môj Otec."
Keď to počuli ostatní desiati, namrzeli sa na oboch bratov.
Ježiš ich zavolal k sebe a povedal: „Viete, že vládcovia
národov panujú nad nimi a mocnári im dávajú cítiť svoju
moc. Medzi vami to tak nebude. Ale kto sa medzi vami bude
chcieť stať veľkým, bude vaším služobníkom. A kto bude
chcieť byť medzi vami prvý, bude vaším sluhom.
Ako ani Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť
a položiť svoj život ako výkupné za mnohých."

Nesprávna protekcia

Ďalšou vlastnosťou okrem pýchy, ktorá deformuje naše vnútorné postoje i vonkajšie správanie, je karierizmus – bezohľadná snaha o dobré spoločenské postavenie, materiálne zabezpečenie. Na dosiahnutie takéhoto cieľa sa používajú vplyvné známosti a stranícke pozície. Ani Ježišovi apoštoli neboli z iného cesta, najmä dvaja z nich – bratia Jakub a Ján. Dokonca ich matka sa zaangažovala do tejto záležitosti. Zdalo sa, že ustanovenie Ježiša za kráľa je už na spadnutie a matka dvoch učeníkov to považovala za správnu chvíľu zabezpečiť svojim synom solídnu kariéru i budúcnosť.

Niečo podobné sa stalo u nás po páde komunizmu. Mnohí si mysleli, že teraz bude mať veľký vplyv na politiku Cirkev, a preto sa snažili ukázať na všetkých náboženských podujatiach, aby sa tak dostali na solídne miesta v štátnom aparáte...

Odpoveď, ktorú dal Ježiš týmto apoštolom, platí aj pre našu dobu: Chcete mať účasť na mojej moci? Dobre. Ale podmienkou na to je „piť z môjho kalicha". Tento kalich nebol nejaký pohár dobrého vína pri bohatom stole, ale bol to ten kalich, o ktorom Ježiš hovoril na Olivovej hore: „Otče, odním odo mňa tento kalich, no nie ako ja chcem, ale ako ty." Bol to kalich veľkého utrpenia, ktoré bolo potrebné prijať, aby Ježiš v mene celého ľudstva prejavil absolútnu lásku a dôveru voči nebeskému Otcovi a aby nám získal dar odpustenia a prijatia za Božie deti.

Apoštoli bez uváženia odpovedajú, že môžu piť z Ježišovho kalicha. On potvrdzuje, že budú z neho piť, budú mať účasť na jeho utrpení i mučeníckej smrti, no miesta pri Ježišovi podľa dôležitosti bude prideľovať nebeský Otec. Tým odkazuje túto snahu o protekciu na inú adresu, ktorá však bola a je na tomto svete nedosiahnuteľná.

Ježiš Kristus a jeho Cirkev nie je prostredím na zabezpečovanie si teplých a dobre platených miest. Čím skôr pochopíme a prijmeme jeho poučenie – medzi nami kresťanmi nesmie ísť o mocenské pozície a vládu nad druhými, ale svoje schopnosti a pozície máme dávať do obetavej služby druhým –, tým lepšie pre nás. V opačnom prípade prichádza skôr-neskôr k nepríjemným sklamaniam, ktoré sa končia opustením viery a Cirkvi alebo inými zradami.

Ježiš prišiel „slúžiť a dať svoj život ako výkupné za mnohých". Každý pokrstený a pobirmovaný kresťan je povolaný k tomu, aby sa stal spolupracovníkom Ježiša Krista na približovaní jeho zachraňujúcej lásky ľuďom. Žiaľ, nie všetci sú ochotní prijať túto oslobodzujúcu pravdu a lásku. Mnohí považujú jej nositeľov za úhlavných nepriateľov svojich politických pozícií, spoločenského poriadku, dobra ľudí – a z hľadiska takýchto veľkých hodnôt s ich narušiteľmi aj primerane tvrdo zaobchádzajú. A tak sú dejiny až po súčasnosť skropené krvou mnohých mučeníkov. Vernosť Kristovi a spolupráca s ním nemusí viesť vždy až k fyzickému mučeníctvu. Ale nejakú formu obety a utrpenia si to bude vždy vyžadovať. Jestvujú aj tzv. bieli mučeníci.

Mali by sme si preto zodpovedať otázku: Prečo nasledujem Krista? Čo čakám od neho? Som ochotný spolupracovať s ním v službe spásy ľudí? Chcem milovať aj tých, čo považujú Krista a jeho spolupracovníkov za nepriateľov?

Z uvedeného vidíme, že predsa si len musíme od Ježiša niečo pýtať. Nie vysoké postavenie, ale silu jeho milosti, jeho Ducha, aby sme hlbšie pochopili povolanie kresťana na tomto svete a aby sme mali vnútornú silu toto povolanie aj verne plniť.

Praktický pokyn: Nájdem si čas na čítanie evanjelia, aby som lepšie poznal Kristovo myslenie, a vo chvíľach modlitby budem prosiť o dar podľa neho aj myslieť a konať.

MODLITBA
Nebeský Otče,
pomáhaj svojej rodine
ochotne konať dobré skutky
a potešuj nás svojou ochranou
na pozemskej púti,
aby sme šťastlivo prišli

do nebeskej vlasti.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

ŠTVRTOK

PRVÉ ČÍTANIE
Zlorečený človek, ktorý sa spolieha na človeka;
požehnaný človek, čo dúfa v Pána

Čítanie z Knihy proroka Jeremiáša 17, 5 – 10
Toto hovorí Pán:
„Zlorečený človek, ktorý sa spolieha na človeka;
telo urobil svojou oporou
a jeho srdce sa vzďaľuje od Pána.
Bude ako tamariška na púšti,
neuzrie prichádzať blaho,
svoj domov bude mať v suchopárnej pustatine,
v zemi soľnatej, kde sa nedá bývať.
Požehnaný človek, čo dúfa v Pána,
Pán bude jeho oporou.
Bude ako strom zasadený pri vode,
ktorý k potoku vystiera korene;
nebude sa báť, keď príde horúčosť,
jeho lístie zostane zelené;
ani v suchom roku nebude mať starosti
a neprestane rodiť ovocie.
Zo všetkého najklamnejšie je srdce
a ťažko ho vyliečiť;
kto sa v ňom vyzná?
Ja, Pán, skúmam srdce a skúšam zmýšľanie:
každému odplatím podľa jeho cesty,
podľa ovocia jeho skutkov.“

EVANJELIUM
Dostal si dobré a Lazár zlé;
teraz sa on tu teší a ty sa trápiš

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Lukáša 16, 19 – 31
Ježiš povedal farizejom: „Bol istý bohatý človek. Obliekal
sa do purpuru a kmentu a deň čo deň prepychovo hodoval.
Pri jeho bráne líhal akýsi žobrák, menom Lazár, plný vredov.
Túžil nasýtiť sa z toho, čo padalo z boháčovho stola,

a len psy prichádzali a lízali mu vredy.
Keď žobrák umrel, anjeli ho zaniesli do Abrahámovho lona.
Zomrel aj boháč a pochovali ho. A keď v pekle v mukách
pozdvihol oči, zďaleka videl Abraháma a Lazára v jeho lone.
I zvolal: ‚Otec Abrahám, zľutuj sa nado mnou a pošli
Lazára, nech si namočí aspoň koniec prsta vo vode a zvlaží
mi jazyk, lebo sa hrozne trápim v tomto plameni!'
No Abrahám povedal: ‚Synu, spomeň si, že si dostal všetko
dobré za svojho života a Lazár zasa iba zlé. Teraz sa on
tu teší a ty sa trápiš. A okrem toho je medzi nami a vami veľká
priepasť, takže nik — čo ako by chcel — nemôže prejsť
odtiaľto k vám ani odtiaľ prekročiť k nám.'
Tu povedal: ‚Prosím ťa, Otče, pošli ho do domu môjho otca.
Mám totiž piatich bratov; nech ich zaprisahá, aby sa nedostali
aj oni na toto miesto múk.'
Abrahám mu odpovedal: ‚Majú Mojžiša a Prorokov, nech
ich počúvajú.'
Ale on vravel: ‚Nie, otec Abrahám. Ak príde k nim niekto
z mŕtvych, budú robiť pokánie.'
Odpovedal mu: ‚Ak nepočúvajú Mojžiša a Prorokov, neuveria,
ani keby niekto z mŕtvych vstal.'"

Postoj k bohatstvu

Treťou hodnotou, ktorú človek mylne pokladá za oporu a istotu, je materiálne bohatstvo. Aká je realita, to vysvetľuje Ježiš v podobenstve o boháčovi a Lazárovi. Boháč sa zameriaval na svoj materiálny dostatok a na jeho užívanie. Nevšímal si biedu druhých.

Tento postoj má rozličné varianty aj v súčasnosti. Všeobecne sa ľudia snažia nadobúdať usilovne peniaze, lebo v nich vidia zaistenú budúcnosť.

Lenže ani luxusný životný štýl neuchránil boháča pred nevyhnutnosťou smrti. Aj na súčasných boháčov a tých, čo sa spoliehajú na bohatstvo, číha veľa ohrození. Jeden z najbohatších ľudí sveta, vynálezca počítačových programov, ktorého majetok sa odhadoval na 150 miliárd dolárov, musel zomrieť ani nie šesťdesiatročný na rakovinu... Život na tomto svete potrebuje nevyhnutne aj materiálne podmienky. Veľmi realisticky to vedel a uznával aj sám Ježiš Kristus. Veď nás naučil v Otčenáši prosiť aj o každodenný chlieb

a pre svojich hladných poslucháčov dvakrát rozmnožil chleby. Upozornil nás však aj na správne poradie materiálnych hodnôt. V Otčenáši ich dal na štvrté miesto. Na prvom je nebeský Otec, potom úcta a vďačný obdiv voči nemu, prosba o jeho kraľovanie v našom živote a svete, uskutočňovanie jeho vôle na zemi tak, ako sa plní v nebi. V reči na hore nás upozornil na spôsob, ako môžeme nadobúdať všetko potrebné pre život: „Hľadajte najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko dostanete navyše." (*Mt* 6, 33) Prioritnou starosťou má byť preto hľadanie Božieho kraľovania v každej situácii nášho života a snaha o spravodlivosť. Práve o toto však boháč z podobenstva nedbal. Božie kraľovanie sa prejavuje aj v tom, že zveril zem so všetkými jej bohatstvami ľuďom. Máme ju rozvíjať a zveľaďovať, prijímať z týchto materiálnych bohatstiev, čo je potrebné, pre seba, ale súčasne mať na zreteli aj druhých, ktorí z rozličných dôvodov si nedokážu nadobúdať, čo by potrebovali pre dôstojný život. Boh v nás kraľuje, keď vnímame a plníme jeho vôľu. A spravodlivosť si tiež vyžaduje dávať druhým, čo im patrí. A z materiálnych bohatstiev im celkom iste patrí to, čo potrebujú pre život. Ak sa budeme snažiť o hľadanie toho, čo si v každej situácii od nás vyžaduje Božie kraľovanie a spravodlivosť voči blížnym, Ježiš Kristus nám zaručuje, že k tomu dostaneme všetko, čo potrebujeme. Materiálne podmienky, ale aj zdravie a napokon i život vo večnom spoločenstve s Bohom a so všetkými, čo sú s ním.

Keďže boháč z podobenstva obrátil poradie týchto hodnôt naopak, prišiel o všetko: o život, bohatstvo a čo je najhoršie, aj o večný život. Vrcholom tragédie je, že neprestal jestvovať a vnímať a musí prežívať svoje nešťastie pri plnom vedomí a s tým, že si ho zapríčinil sám...

Pre nás je to výzva, aby sme si dali povedať a zaujali správny vzťah k materiálnym veciam, kým je čas...

Praktický pokyn: Pouvažujem nad tým, ako by mal vyzerať môj životný štýl podľa Božej vôle a čo si odo mňa vyžaduje sociálna spravodlivosť voči chudobným.

MODLITBA
Milosrdný Bože,
ty miluješ nevinnosť
a navraciaš ju kajúcim hriešnikom;

preto ťa prosíme,
zapáľ v nás oheň Ducha Svätého
a obráť naše srdcia k tebe,
aby sme boli pevní vo viere
a dosvedčovali ju svojím životom.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

PIATOK

PRVÉ ČÍTANIE
Hľa, snár prichádza; poďte, zabijeme ho

Čítanie z Knihy Genezis 37, 3 – 4. 12-13a. 17b – 28
Izrael miloval Jozefa viac ako všetkých svojich synov, lebo
sa mu narodil v starobe, a dal mu urobiť dlhú tuniku.
Keď jeho bratia videli, že ho má otec radšej ako všetkých
ostatných synov, začali ho nenávidieť a nevedeli sa s ním prívetivo
rozprávať.
Raz jeho bratia pásli ovce svojho otca pri Sicheme.
A Izrael povedal Jozefovi: „Tvoji bratia pasú ovce pri Sicheme,
poď, pošlem ťa za nimi.“ A Jozef išiel za svojimi
bratmi a našiel ich v Dotaine.
Oni ho zďaleka zbadali a prv než k nim prišiel, sa dohodli,
že ho zabijú. Medzi sebou hovorili: „Hľa, snár prichádza; poďte,
zabijeme ho a hodíme do niektorej cisterny. A povieme, že
ho zožrala divá zver. Potom sa ukáže, čo mu pomôžu jeho sny.“
Keď to počul Ruben, usiloval sa vyslobodiť ho z ich rúk
a vravel: „Neberme mu život.“ A ďalej im hovoril:
„Neprelievajte krv. Hoďte ho do cisterny tu na pustatine
a nepoškvrňujte si ruky.“ To povedal preto, že ho chcel vyslobodiť
z ich rúk a vrátiť jeho otcovi.
A len čo Jozef došiel k svojim bratom, zobliekli mu jeho
dlhú tuniku a hodili ho do cisterny, v ktorej nebolo vody.
Potom si posadali a jedli chlieb. A keď zdvihli oči, videli
prichádzať karavánu Izmaelitov z Galaádu. Ich ťavy niesli
balzam, mastixovú živicu a ladánum do Egypta. Tu povedal
Júda svojim bratom: „Čo by sme mali z toho, keby sme zabili
svojho brata a zatajili jeho krv? Bude lepšie predať ho
Izmaelitom a nepoškvrniť si ruky. Veď je to náš brat a naše
telo.“ A bratia s ním súhlasili.
A keď madiánski kupci prechádzali okolo, vytiahli Jozefa
z cisterny a predali ho za dvadsať strieborných Izmaelitom.
A tí ho odviedli do Egypta.

EVANJELIUM
To je dedič. Poďte, zabime ho

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 21, 33 – 43. 45 – 46
Ježiš povedal veľkňazom a starším ľudu: „Počujte iné
podobenstvo: Istý hospodár vysadil vinicu. Obohnal ju plotom,
vykopal v nej lis a postavil vežu. Potom ju prenajal
vinohradníkom a odcestoval.
Keď sa priblížil čas oberačky, poslal k vinohradníkom
svojich sluhov, aby prevzali jeho diel úrody. Ale vinohradníci
jeho sluhov pochytali; jedného zbili, iného zabili, ďalšieho
ukameňovali.
Znova poslal iných sluhov, viac ako predtým, ale aj s nimi
urobili podobne.
Napokon k nim poslal svojho syna, lebo si povedal:
‚K môjmu synovi budú mať úctu.'
Ale keď vinohradníci zazreli syna, povedali si: ‚To je dedič.
Poďte, zabime ho a jeho dedičstvo bude naše!' Chytili
ho, vyvliekli z vinice a zabili.
Keď potom príde pán vinice, čo urobí tým vinohradníkom?"
Odpovedali mu: „Zlých bez milosti zahubí a vinicu prenajme
iným vinohradníkom, ktorí mu budú načas odovzdávať
úrodu."
Ježiš im povedal: „Nikdy ste nečítali v Písme:
‚Kameň, čo stavitelia zavrhli,
stal sa kameňom uholným.
To sa stalo na pokyn Pána;
vec v našich očiach obdivuhodná'?
Preto vám hovorím: Vám sa Božie kráľovstvo vezme a dá
sa národu, ktorý bude prinášať úrodu."
Keď veľkňazi a farizeji počuli tieto jeho podobenstvá, vybadali,
že hovorí o nich. A chceli ho zajať, len sa báli zástupov,
lebo ony ho pokladali za proroka.

Premáhať nebezpečenstvo pýchy

Ktosi vtipne povedal, že najdôležitejšie je uznať, že Boh jestvuje a že tým Bohom nie som ja...Už pokušenie prvých ľudí bolo na túto tému: „Budete ako Boh." A chceli sa takými stať odmietnutím posluš-

nosti voči Bohu...Všeobecne ťažko znášame, že nás niekto prevyšuje. Chceme byť nezávislí, neobmedzení, svojvoľne užívať čokoľvek.

Tak to bolo v začiatkoch histórie vyvoleného národa, keď synovia patriarchu Jakuba neznášali, že ich brat Jozef sa tešil obľube otca a že toto svoje postavenie aj bez zábran prejavoval. Odpor voči nemu prerástol v nich v nenávisť a tá vyústila v rozhodnutie zabiť ho, čo potom zmiernili a predali Jozefa do otroctva.

Podobný problém vykresľuje svojim poslucháčom Ježiš v evanjeliu a tak im nastavuje zrkadlo, aby si uvedomili súvislosti ich odmietavého vzťahu voči nemu. Boh je ten, kto im dal všetko. Už cez prorokov im pripomínal ich povinnosti voči Bohu i blížnemu. Odmietli ich a väčšinou aj zabili. Ak im Ježiš niečo pripomína a niečo od nich vyžaduje, nerobí to preto, aby sa nad nich vyvyšoval, ale preto, že je Božím milovaným Synom a Boh im cez neho pripomína, že nie sú suverénnymi pánmi svojich životov, ostatných ľudí a sveta, ale ako stvorenia majú určité povinnosti voči Bohu. Božie požiadavky nie sú nespravodlivé a koniec koncov sledujú opravdivé dobro človeka. Namiesto toho, aby si to uvedomili a priznali, dávajú sa ovládať svojou averziou voči Ježišovi, ktorá prerastá do vražednej nenávisti a vrcholí Ježišovým odsúdením na kríž...

„Pokora je pravda," povedala sv. Terézia z Avily. A pravda o nás je taká, že sme stvoreniami; všetko, čo sme a čo máme, je od Boha a Boh má právo od nás niečo žiadať. Robí to cez svoje prikázania, ale i cez potreby našich blížnych, cez vnútorné podnety Ducha Svätého k nejakým dobrým činom. Nie vždy je nám to ľahké. Ale ak nechceme skončiť podobne ako Ježišovi súčasníci, je potrebné, aby sme prijímali dôsledky pravdy o nás a o Bohu – totiž, že on je naším pánom, on svojou vôľou presahuje naše myšlienky a predstavy a svojimi požiadavkami nám chce lepšie než my sami sebe. Uznajme preto výnimočné postavenie Ježiša Krista ako milovaného Otcovho Syna, ktorý nám síce pripomína naše povinnosti voči Bohu, no robí to vedený láskou voči nám. On sa nevystatuje samoľúbo nad nás, lež všetko robí preto, aby sme sa aj my mohli stať prijatými a milovanými Božími synmi a dcérami a jeho bratmi a sestrami – a to až po účasť na jeho večnej sláve.

Praktický pokyn: Cez koho mi Pán Boh pripomína moje povinnosti voči nemu? S vďakou uznám oprávnené požiadavky a s pokorou sa ich pokúsim splniť.

Modlitba
Všemohúci Bože,
pomáhaj nám v tejto pôstnej dobe
očistiť sa úprimným pokáním,
aby sme mohli s obnoveným srdcom
sláviť veľkonočné tajomstvo.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

SOBOTA

PRVÉ ČÍTANIE
Do morských hlbín zahodí všetky naše hriechy

Čítanie z Knihy proroka Micheáša 7, 14 – 15. 18 – 20
Pane, pas svoj ľud svojou berlou,
svoje dedičné stádo,
ktoré osamelé býva na horských stráňach,
uprostred záhrad;
nech spasú Bášan a Galaád
ako v dňoch pradávnych.
Ukáž nám zázraky
ako v dňoch, keď si vychádzal z egyptskej krajiny.
Kto je Boh ako ty,
ktorý odpúšťaš zločiny
a prechádzaš ponad hriech
zvyškov svojho dedičstva?
Neprechováva svoj hnev naveky,
lebo sa rád zľutúva.
Vráti sa a zmiluje sa nad nami,
rozšliape naše neprávosti
a do morských hlbín zahodí
všetky naše hriechy.
Jakubovi preukážeš vernosť,
Abrahámovi milosrdenstvo;
ako si prisahal našim otcom
od pradávnych dní.

EVANJELIUM
Tento tvoj brat bol mŕtvy, a ožil

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Lukáša 15, 1 – 3. 11 – 32
K Ježišovi sa približovali všetci mýtnici a hriešnici a počúvali
ho. Farizeji a zákonníci šomrali: „Tento prijíma
hriešnikov a jedáva s nimi.“
Preto im povedal toto podobenstvo: „Istý človek mal
dvoch synov. Mladší z nich povedal otcovi: ‚Otec, daj mi
časť majetku, ktorá mi patrí.‘ A on im rozdelil majetok.

O niekoľko dní si mladší syn všetko zobral, odcestoval
do ďalekého kraja a tam svoj majetok hýrivým životom premárnil.
Keď všetko premrhal, nastal v tej krajine veľký hlad a on
začal trieť núdzu. Išiel teda a uchytil sa u istého obyvateľa
tej krajiny a on ho poslal na svoje hospodárstvo svine pásť.
I túžil nasýtiť sa aspoň strukmi, čo žrali svine, ale nik mu ich
nedával.
Vstúpil teda do seba a povedal si: ‚Koľko nádenníkov
u môjho otca má chleba nazvyš, a ja tu hyniem od hladu.
Vstanem, pôjdem k svojmu otcovi a poviem mu: Otče, zhrešil
som proti nebu i voči tebe. Už nie som hoden volať sa tvojím
synom. Prijmi ma ako jedného zo svojich nádenníkov.‘
I vstal a šiel k svojmu otcovi.
Ešte bol ďaleko, keď ho zazrel jeho otec, a bolo mu ho ľúto.
Pribehol k nemu, hodil sa mu okolo krku a vybozkával ho.
Syn mu povedal: ‚Otče, zhrešil som proti nebu i voči tebe.
Už nie som hoden volať sa tvojím synom.‘
Ale otec povedal svojim sluhom: ‚Rýchlo prineste najlepšie
šaty a oblečte ho! Dajte mu prsteň na ruku a obuv na nohy!
Priveďte vykŕmené teľa a zabite ho. Jedzme a veselo
hodujme, lebo tento môj syn bol mŕtvy, a ožil, bol stratený,
a našiel sa.‘ A začali hodovať.
Jeho starší syn bol práve na poli. Keď sa vracal a približoval
sa k domu, počul hudbu a tanec. Zavolal si jedného zo sluhov
a pýtal sa, čo sa deje. Ten mu povedal: ‚Prišiel tvoj
brat a tvoj otec zabil vykŕmené teľa, lebo sa mu vrátil zdravý.‘
On sa však nahneval a nechcel vojsť. Vyšiel teda otec a začal
ho prosiť.
Ale on odpovedal otcovi: ‚Už toľko rokov ti slúžim a nikdy
som neprestúpil tvoj príkaz, a mne si nikdy nedal ani kozliatko,
aby som sa zabavil so svojimi priateľmi. No keď prišiel
tento tvoj syn, čo ti prehýril majetok s neviestkami, pre neho
si zabil vykŕmené teľa.‘
On mu na to povedal: ‚Syn môj, ty si stále so mnou a všetko,
čo ja mám, je tvoje. Ale patrilo sa hodovať a radovať sa,
lebo tento tvoj brat bol mŕtvy, a ožil, bol stratený, a našiel sa.‘“

Diagnóza a liečenie

Predchádzajúcimi textami Písma nám Boh akoby nastavoval zrkadlo a ukazoval nám realitu nášho duchovného stavu. Pohľad v tomto svetle na náš život, do nášho svedomia nebol nijako povznášajúci. K tomuto poznaniu pravdy o nás sa neraz pridružuje trpké prežívanie dôsledkov našich hriechov, odlúčenosti od Boha, čo na nás niekedy pôsobí doslova zdrvujúco. V tomto nám je veľmi blízke položenie mladšieho syna z dnešného podobenstva o márnotratnom synovi, keď vyšiel na mizinu, hladoval a uvedomoval si, že to s ním takto ide ku koncu.

Pán Boh nám však túto smutnú diagnózu o nás samých neukazuje preto, aby nás deptal. Robí to ako dobrý lekár – oznamuje síce pacientovi tvrdú pravdu, ale so snahou urobiť všetko pre jeho vyliečenie. Neraz však, žiaľ, lekár musí zostať iba pri konštatovaní tvrdej pravdy, dokonca i s oznámením času smrti pacientovi, lebo nie je v stave účinne mu pomôcť.

Našťastie, Boh nezostáva iba pri neúprosnej diagnóze. Tak ako si mladší syn vo svojom nešťastí spomenul na otca, na jeho dobrotu a šľachetnosť, čo v ňom vzbudilo nádej na odpustenie a prijatie a tým i na záchranu, aj v našej duši prejavy Božej lásky v rozličných situáciách života zanechali stopu a Boh akoby vnášal do nás lúč svetla, ktorý v nás má vzbudiť dôveru, že Boh nám môže odpustiť, že nás môže zachrániť. Tým najpresvedčivejším dôvodom tejto nádeje je kríž, na ktorom sa za nás obetoval Boží Syn Ježiš Kristus. Podstatné je, aby sme uverili Božej zachraňujúcej láske a s dôverou sa vydali na cestu k stretnutiu s Bohom. Aby sme boli ochotní priznať si náš zlý stav i náš podiel na ňom a boli rozhodnutí s dôverou robiť všetko, čo tento nebeský Lekár bude od nás žiadať.

Neraz zostávame na pol ceste: uznávame svoje hriechy, ale nie sme ochotní zmeniť v našom živote všetko podľa požiadaviek Božej pravdy. Chceme si ponechať náš život v rozpore s Božou pravdou a súčasne chceme, aby nás Boh zbavil všetkých nepríjemných dôsledkov hriechu. Možno ani netúžime v prvom rade po spoločenstve s Bohom, ale iba po ďalšom bezbolestnom užívaní. Ak Boh je schopný nám to zabezpečiť, tak sme ochotní ho o to aj prosiť, aj sa vyspovedať či ísť na bohoslužbu. Takto to však nefunguje. Boh sa teší iba z návratu syna, ktorý túži po spoločenstve s ním, ktorý mu plne dôveruje a je ochotný bezpodmienečne vždy a všade plniť jeho vôľu. A iba takýto návrat otvára Božiu otcovskú lásku, ktorá je schopná uzdraviť nás z akéhokoľvek hriechu.

Praktický pokyn: Pouvažujem o svojom duchovnom stave i o tom, či moje problémy nie sú následkom narušeného vzťahu k Bohu, a naplánujem si prijatie sviatosti pokánia s rozhodnutím snažiť sa o dôslednú vernosť Božej vôli.

Modlitba
Dobrotivý Bože,
ty liečiš naše slabosti svojou milosťou
a už teraz nám dávaš účasť na svojom živote;
prosíme ťa, riaď naše kroky na pozemskej púti
a priveď nás do svetla,
v ktorom večne prebývaš.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

25. marca
(alebo v iný deň, stanovený Cirkvou;
podobne ako pri slávnosti sv. Jozefa)

ZVESTOVANIE PÁNA
Slávnosť

PRVÉ ČÍTANIE
Hľa, panna počne

Čítanie z Knihy proroka Izaiáša 7, 10 – 14; 8, 10c
Pán prehovoril k Achazovi: „Žiadaj znamenie od Pána,
svojho Boha. Žiadaj ho, či v hĺbkach podsvetia, alebo hore
na výsostiach.“
Achaz však povedal: „Nebudem žiadať, nebudem pokúšať
Pána.“
A Izaiáš riekol: „Počúvajte teda, Dávidov dom. Nestačí,
že obťažujete ľudí, ešte aj môjho Boha obťažujete?
A preto vám Pán sám dá znamenie: Hľa, panna počne
a porodí syna a dá mu meno Emanuel,“ lebo s nami je Boh.

DRUHÉ ČÍTANIE
Vo zvitku knihy je napísané o mne,
aby som plnil tvoju vôľu, Bože

Čítanie z Listu Hebrejom 10, 4 – 10
Je nemožné, aby krv býkov a capov odstránila hriechy.
Preto keď Kristus prichádza na svet, hovorí:
„Nechcel si obetu ani dar,
ale dal si mi telo.
Nepáčili sa ti
zápalné obety ani obety za hriech.
Vtedy som povedal: Hľa, prichádzam –
vo zvitku knihy je napísané o mne –,
aby som plnil tvoju vôľu, Bože.“
Najprv hovorí: „Obety ani dary, ani obety zápalné, ani
obety za hriech si nechcel, ani sa ti nepáčili“ – a ony sa prinášajú
podľa zákona. Potom povedal: „Hľa, prichádzam,
aby som plnil tvoju vôľu.“ Ruší prvé, aby ustanovil druhé.

V tejto vôli sme posvätení obetou tela Krista Ježiša raz navždy.

EVANJELIUM
Počneš a porodíš syna

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Lukáša 1, 26 – 38
Boh poslal anjela Gabriela do galilejského mesta, ktoré sa volá Nazaret, k panne zasnúbenej mužovi z rodu Dávidovho, menom Jozefovi. A meno panny bolo Mária.
Anjel prišiel k nej a povedal: „Zdravas', milosti plná, Pán s tebou."
Ona sa nad jeho slovami zarazila a rozmýšľala, čo znamená takýto pozdrav.
Anjel jej povedal: „Neboj sa, Mária, našla si milosť u Boha. Počneš a porodíš syna a dáš mu meno Ježiš. On bude veľký a bude sa volať Synom Najvyššieho. Pán, Boh, mu dá trón jeho otca Dávida, naveky bude kraľovať nad Jakubovým rodom a jeho kráľovstvu nebude konca."
Mária povedala anjelovi: „Ako sa to stane, veď ja muža nepoznám?"
Anjel jej odpovedal: „Duch Svätý zostúpi na teba a moc Najvyššieho ťa zatieni. A preto aj dieťa bude sa volať svätým, bude to Boží Syn. Aj Alžbeta, tvoja príbuzná, počala syna v starobe. Už je v šiestom mesiaci. A hovorili o nej, že je neplodná! Lebo Bohu nič nie je nemožné."
Mária povedala: „Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova."
Anjel potom od nej odišiel.

KDE SA TO VŠETKO ZAČALO?
Keď sa niekto stane prezidentom, pápežom, či dosiahne iný neobyčajný úspech, hneď sa začínajú novinári zaujímať, ako vyzeral život dotyčného predtým, čo na neho vplývalo a čo robil, z akej rodiny pochádza... Je to dôležité nielen pre poznanie daného človeka, ale na základe všetkého toho, čím prešiel, sa dá predpokladať, ako si bude počínať v tejto veľkej funkcii.

Niečo podobné sa stalo aj na úsvite kresťanstva. Rozhodujúcou

osobnosťou sa stal Ježiš z Nazareta, ktorý zomrel na kríži a svojím zmŕtvychvstaním dokázal, že je poslaný od Boha a že od jeho prijatia či neprijatia závisí večná budúcnosť ľudí. Celkom prirodzene sa začali vynárať otázky, kde a odkedy sa v Ježišovi objavili také nadľudské schopnosti, ako vyzeral jeho život v čase pred jeho verejným účinkovaním, aký bol jeho pôvod, detstvo. Najcennejším zdrojom týchto informácií bola Ježišova matka Mária. V prvých desaťročiach Cirkvi ešte žila v spoločenstve kresťanov a z Pánovho poverenia na kríži sa o ňu staral apoštol Ján. Rozhovory s ňou viedol predovšetkým verný spolupracovník apoštola Pavla lekár Lukáš. To, čo sa dozvedel, napísal – vedený Duchom Svätým – v spise, ktorý sa nazýva evanjelium. Opisuje v ňom aj úplný začiatok Ježišovej pozemskej existencie, ktorý sa odohral v tichu nazaretského domu, o čom hovorí úryvok evanjelia na dnešný sviatok. Pannu Máriu oslovila nadzemská bytosť, anjel. Oznámil jej, že z Božieho rozhodnutia sa má stať matkou syna, ktorému dá meno Ježiš. Bude to Boží Syn. Na otázku, ako sa to môže stať, keď ona ešte nebýva s manželom, dostáva odpoveď: „Duch Svätý zostúpi na teba a moc Najvyššieho ťa zatieni." Keď Mária prejavila svoj pokorný súhlas s týmto Božím plánom, začal pod jej srdcom jestvovať život dieťaťa, ktoré bolo súčasne večným Božím Synom.

Týmto sa neočakávane splnilo dávne proroctvo, o ktorom hovorí prvé čítanie – Boh dá ľuďom znamenie svojej zachraňujúcej moci, keď „Panna počne a porodí syna a dá mu meno Emanuel" – čo znamená „Boh je s nami".

Bol to Boží stvoriteľský zásah v živote Panny z Nazareta, bol to začiatok tajomstva Ježiša Krista.

Kresťanský pisateľ Listu Hebrejom (okolo roku 80) číta vo svetle vtelenia večného Božieho Syna 40. žalm, čím sa vysvetľuje, s akým postojom a s akým zámerom sa Boží Syn stal človekom. Ľudia sa snažili za seba a za svoje hriechy prinášať Bohu rozličné obety. Čo však môže nahradiť lásku človeka voči Bohu, vyjadrenú veľkodušným plnením Božej vôle?! Vzhľadom na túto skutočnosť hovorí Otcovi jeho večný Syn: „Hľa, prichádzam – vo zvitku knihy je napísané o mne –, aby som plnil tvoju vôľu, Bože." A svätopisec dodáva: „V tejto vôli sme posvätení obetou tela Krista Ježiša raz navždy."

Teda to bol začiatok, z ktorého sa rozvinul celý Ježišov život a jeho dielo spásy. Preto mohol urobiť to, čo urobil, preto má jeho die-

lo nenahraditeľný význam pre každého človeka a pre celé ľudstvo, lebo je osobou večného Božieho Syna a svojím vtelením sa od počatia stal skutočným človekom.

Preto spätne, keď sa už slávilo Kristovo zmŕtvychvstanie, Cirkev zaviedla sviatok Zvestovania, aby nás oboznámila s tajomstvom Kristovho vtelenia a povzbudila k vďačnosti za túto Božiu iniciatívu.

Z tejto pravdy viery vyplýva niekoľko závažných praktických dôsledkov. Hneď prvým je fakt, že život každého človeka sa začína počatím. Podobne ako v prípade Ježiša Krista sa od okamihu vtelenia jeho život rozvíjal, ale základné predpoklady mu boli dané pri počatí. Tak je to aj v prípade každého človeka. Preto by mal byť postoj každej matky a otca, ale aj ľudskej spoločnosti voči počatému dieťaťu jedine súhlasným prijatím v zmysle slov Panny Márie: „Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova."

Ďalším faktom je to, že Pán Boh začína veľké veci v tichu nášho srdca, ak v nás nájde ochotu a veľkodušnosť spolupracovať s jeho vôľou.

Kristov ľudský život sa začal veriacim prijatím Božieho slova. Aj v našom prípade je dôležité, aby sme utvárali podmienky pre Božie zvestovanie tým, že denne si nájdeme chvíľu na počúvanie toho, čo nám Boh hovorí – pri bohoslužbe, v súkromí – čítaním Svätého písma a uvažovaním o ňom.

Napokon skutočnosť, že nazaretská Panna sa stala matkou, je znamením Božieho zachraňujúceho pôsobenia v našom svete. Z toho by mala vyplývať neochvejná dôvera v Boha a v jeho zachraňujúcu lásku. Ak mu budeme verní, on nájde spôsob, ako nás zachráni.

Praktický pokyn: Hoci nie je dnes prikázaný sviatok, predsa sa podľa možnosti zúčastním svätej omše, aby som sa stretol s Kristom, ktorý sa stal pre mňa človekom, a poďakoval sa nebeskému Otcovi za tento Dar.

MODLITBA
Bože Otče,
ty si chcel, aby tvoj večný Syn
prijal ľudskú prirodzenosť v lone Panny Márie;
prosíme ťa,
daj, aby všetci, ktorí ho vyznávajú

ako pravého Boha a pravého človeka,
mali účasť na jeho božskej prirodzenosti.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

TRETÍ PÔSTNY TÝŽDEŇ

TRETIA PÔSTNA NEDEĽA

V roku A

PRVÉ ČÍTANIE
Daj nám vodu na pitie!

Čítanie z Knihy Exodus 17, 3 – 7
Nebolo vody a smädný ľud reptal proti Mojžišovi: „Načo
si nás len vyviedol z Egypta? Aby si nás, naše deti a náš dobytok
umoril smädom?“
Mojžiš volal k Pánovi: „Čo si počnem s týmto ľudom?
Málo chýba a ukameňuje ma.“
Pán povedal Mojžišovi: „Kráčaj pred ľudom, zober so sebou
niekoľko starších z Izraela. Do ruky si vezmi palicu,
ktorou si udieral rieku, a choď! Hľa, ja budem stáť pred tebou
na skale Horebu; udrieš na skalu, vytryskne z nej voda
a ľud sa napije.“
Mojžiš tak urobil pred očami starších Izraela a nazval to
miesto Massa a Meríba pre hádku synov Izraela a preto, že
pokúšali Pána, keď vraveli: „Je Pán medzi nami, alebo nie?“

DRUHÉ ČÍTANIE
Božia láska je rozliata v našich srdciach
skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali

Čítanie z Listu
svätého apoštola Pavla Rimanom 5, 1 – 2. 5 – 8
Bratia, ospravedlnení z viery, žijeme v pokoji s Bohom
skrze nášho Pána Ježiša Krista. Skrze neho máme vierou
prístup k tej milosti, v ktorej zotrvávame, aj sa chválime nádejou
na Božiu slávu.
A nádej nezahanbuje, lebo Božia láska je rozliata v našich
srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali.
Veď Kristus zomrel v určenom čase za bezbožných, keď
sme boli ešte bezmocní. Sotvakto zomrie za spravodlivého;
hoci za dobrého by sa azda niekto odhodlal umrieť. Ale Boh

dokazuje svoju lásku k nám tým, že Kristus zomrel za nás, keď sme boli ešte hriešnici.

EVANJELIUM
Prameň vody prúdiacej do večného života

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 4, 5 – 42
Ježiš prišiel do samarijského mesta menom Sychar neďaleko pozemku, ktorý dal Jakub svojmu synovi Jozefovi. Tam bola Jakubova studňa. Ježiš unavený z cesty sadol si k studni. Bolo okolo poludnia.
Tu prišla po vodu istá Samaritánka. Ježiš jej povedal: „Daj sa mi napiť!“ Jeho učeníci odišli do mesta nakúpiť potravy. Samaritánka mu povedala: „Ako si môžeš ty, Žid, pýtať vodu odo mňa, Samaritánky?“ Židia sa totiž so Samaritánmi nestýkajú.
Ježiš jej odpovedal: „Keby si poznala Boží dar a vedela, kto je ten, čo ti hovorí: ‚Daj sa mi napiť,‘ ty by si poprosila jeho a on by ti dal živú vodu.“
Žena mu povedala: „Pane, ani vedro nemáš a studňa je hlboká. Odkiaľ máš teda živú vodu? Si azda väčší ako náš otec Jakub, ktorý nám dal túto studňu a pil z nej on sám i jeho synovia a jeho stáda?“
Ježiš jej odvetil: „Každý, kto pije túto vodu, bude znova smädný. Ale kto sa napije z vody, ktorú mu ja dám, nebude žízniť naveky. A voda, ktorú mu dám, stane sa v ňom prameňom vody prúdiacej do večného života.“
Žena mu vravela: „Pane, daj mi takej vody, aby som už nebola smädná a nemusela sem chodiť čerpať!“
Povedal jej: „Choď, zavolaj svojho muža a príď sem!“
Žena mu odpovedala: „Nemám muža.“
Ježiš jej vravel: „Správne si povedala: ‚Nemám muža,‘ lebo si mala päť mužov a ten, ktorého máš teraz, nie je tvoj muž. To si povedala pravdu.“
Žena mu vravela: „Pane, vidím, že si prorok. Naši otcovia sa klaňali Bohu na tomto vrchu, a vy hovoríte, že v Jeruzaleme je miesto, kde sa treba klaňať.“
Ježiš jej povedal: „Ver mi, žena, že prichádza hodina, keď sa nebudete klaňať Otcovi ani na tomto vrchu, ani

v Jeruzaleme. Vy sa klaniate tomu, čo nepoznáte; my sa klaniame tomu, čo poznáme, lebo spása je zo Židov. Ale prichádza hodina, ba už je tu, keď sa praví ctitelia budú klaňať Otcovi v Duchu a pravde. Lebo sám Otec hľadá takých ctiteľov. Boh je Duch a tí, čo sa mu klaňajú, musia sa mu klaňať v Duchu a pravde."
Žena mu vravela: „Viem, že príde Mesiáš, zvaný Kristus. Až príde on, zvestuje nám všetko."
Ježiš jej povedal: „To som ja, čo sa rozprávam s tebou."
Vtom prišli jeho učeníci a divili sa, že sa rozpráva so ženou. Ale nik nepovedal: „Čo sa jej pýtaš?" Alebo: „Prečo sa s ňou rozprávaš?"
Žena nechala svoj džbán, odišla do mesta a vravela ľuďom: „Poďte sa pozrieť na človeka, ktorý mi povedal všetko, čo som porobila! Nebude to Mesiáš?"
Vyšli teda z mesta a šli k nemu.
Medzitým ho učeníci prosili: „Rabbi, jedz!"
On im povedal: „Ja mám jesť pokrm, ktorý vy nepoznáte."
Učeníci si hovorili medzi sebou: „Vari mu niekto priniesol jesť?"
Ježiš im povedal: „Mojím pokrmom je plniť vôľu toho, ktorý ma poslal, a dokonať jeho dielo. Nevravíte aj vy: ‚Ešte štyri mesiace a bude žatva?' Hľa, hovorím vám: Zdvihnite oči a pozrite sa na polia, že sú už biele na žatvu! Žnec už dostáva odmenu a zbiera úrodu pre večný život, aby sa spoločne tešili aj rozsievač, aj žnec. Tu sa potvrdzuje príslovie: Jeden rozsieva a druhý žne. Ja som vás poslal žať to, na čom ste nepracovali. Pracovali iní a vy ste vstúpili do ich práce."
Mnoho Samaritánov z toho mesta uverilo v neho pre slovo ženy, ktorá svedčila: „Povedal mi všetko, čo som porobila."
Keď Samaritáni prišli k nemu, prosili ho, aby u nich zostal. I zostal tam dva dni. A ešte oveľa viac ich uverilo pre jeho slovo. A žene povedali: „Už veríme nielen pre tvoje slovo, ale sami sme počuli a vieme, že toto je naozaj Spasiteľ sveta."

Voda ako realita a symbol

Voda je jednou z nevyhnutných podmienok života. Kde je voda, tam je zelená, kvitnúca vegetácia, kde jej niet, je púšť. Na nedostatok vody človek reaguje smädom.

Do dejín prešla jedna udalosť s názvom Zázračný dážď. Okolo roku 150 rímsky cisár Marcus Aurelius bojoval so svojimi légiami v blízkosti Hrona. Bolo horúce leto. Barbari odrezali cisárove vojská od prameňov vody. Ani vojaci, ani kone nemali vodu a hrozilo, že boj prehrajú. Medzi vojakmi však boli niektorí kresťania. Tí sa začali modliť a na to prišiel taký lejak, že mohli do prílb zachytávať vodu, napiť sa a napojiť kone. Takto osviežení zvíťazili. Túto udalosť dal cisár s vďačnosti vytesať ako reliéf na stĺpe, ktorý dodnes stojí v Ríme na Piazza della colonna.

O niečom podobnom sa hovorí v dnešnom prvom čítaní. Izraelský ľud na svojej ceste púšťou do prisľúbenej vlasti trpel smädom a nachádzal sa v kritickom stave. Na prosby Mojžiša Pán Boh prikazuje, aby udrel palicou na skalné bralo, z ktorého vytryskol prameň vody a ľud bol zachránený. V takýchto prípadoch ľudia hlboko prežijú, že voda je Božím darom.

Evanjeliové rozprávanie sa koncentruje okolo studne so „živou", čiže pramenitou vodou. Ježiš oslovuje samaritánsku ženu prosbou: „Daj sa mi napiť" a tým nadväzuje s ňou rozhovor. V ňom dáva poznať seba ako prameň inej živej vody, ktorá navždy utíši smäd človeka, ba stane sa v ňom prameňom vody, prúdiacej do večného života. Odhaľuje však aj vnútorný smäd ženy po láske a šťastí, keď jej hovorí, že mala piatich mužov a ten, ktorého má teraz, nie je jej mužom. Aký je to smäd, ktorý vtedy, ale, žiaľ, veľmi často i teraz vedie mužov a ženy k takýmto vzťahom? Prídu na dno možností toho druhého, už nenachádzajú v ňom žiadne životné podnety; obyčajne konštatuje to isté aj partner – a tak takíto sklamaní, vnútorne smädní ľudia zanechávajú jeden druhého ako puknutú, prázdnu cisternu a hľadajú inú oázu s novým prameňom. No sklamanie sa opakuje. Prečo? Lebo prenášame na druhého človeka očakávania, ktoré nie je schopný naplniť. Nik z ľudí nie je nevyčerpateľným prameňom životných podnetov, stále novej lásky a stupňujúceho sa šťastia. Pokiaľ sa s takýmto nárokom a s takýmito očakávaniami obraciame na druhého človeka, tak ho preťažujeme a vzťah sa musí skončiť sklamaním. Jediným človekom, v ktorom je takýto „živý prameň", je Ježiš Kristus, pretože iba on je súčasne Boh, v ňom je prítomný nevyčerpateľný život trojjediného Boha.

Rozhovorom so Samaritánkou a potom s jej súkmeňovcami začína Ježiš otvárať týmto ľuďom nové horizonty. Dáva sa im poznávať ako Bohom sľúbený Mesiáš, ktorý prináša plnú pravdu o Bohu i o človekovi a otvára cestu ku vzťahu k Bohu, ktorý jediný je zdrojom života a uspokojením túžob ľudského srdca po plnom a trvalom šťastí.

Možno povedať, že tento rozhovor bol katechumenátom, čiže predkrstným poučením od toho najkompetentnejšieho. Keď Ježiš zomrel na kríži a vstal z mŕtvych, boli to práve Samaritáni, ktorí medzi prvými v neho uverili a dali sa pokrstiť – zrejme práve vďaka tejto „príprave".

V druhom čítaní sa apoštol Pavol obracia už na pokrstených veriacich a hovorí im – a teda i nám – o duchovnej realite, v ktorej sa na základe krstu nachádzame: vďaka viere v Krista sme dostali dar „ospravedlnenia" – v krste nás Boh oslobodil od našich hriechov a prijal za svoje adoptívne deti, a preto môžeme žiť bez pocitov viny a výčitiek, bez obáv pred Bohom, v pokoji. Neprestajne môžeme čerpať z tohto prameňa Božej milosti, ba môžeme sa tešiť na Božiu slávu, čiže na priame a večné spoločenstvo s Bohom. A tu používa Apoštol zvláštne vyjadrenie: „Nádej nezahanbuje, lebo Božia láska je rozliata v našich srdciach skrze Ducha Svätého, ktorého sme dostali." Duch Svätý, ktorého sme dostali v krste, je prirovnaný k prameňu, ktorý ustavične zalieva naše srdcia Božou láskou. Tak sa spĺňa to, čo povedal Ježiš Samaritánke, že z vnútra toho, čo verí v neho, potečú prúdy živej vody.

Táto nádej, ktorú máme v splnenie prísľubov daných Kristom, nás nikdy nesklame (ako to býva s človekom, na ktorého sme preniesli príliš veľké očakávania), lebo sám Boží Duch stále napĺňa naše srdcia Božou láskou.

To, samozrejme, predpokladá, že sme krst nielen kedysi prijali, ale že sa snažíme uskutočňovať svoje krstné sľuby, nasledovať Ježiša Krista, byť spojení s ním, aby nám on tak stále mohol dávať túto „živú vodu", ktorou je Duch Svätý. Neprestajne zavlažovaní Božou láskou môžeme prinášať ovocie dobrého života, sprostredkovávať aj druhým dary Božej lásky. Toto je tiež nemalým zdrojom našej radosti a každodenného šťastia. Aj keď nám treba prechádzať cez ťažkosti, najmä ak sú dôsledkom našej vernosti Kristovi, sme vnútorne pokojní, ba naplnení radosťou, lebo vieme, že smerujeme k plnej účasti na Božom živote.

Až takýto význam dostal symbol vody.

Je potrebné uvedomiť si, že aj v nás je niekoľko vrstiev smädu.

Tak ako náš smäd po ľudskej láske nezahasí pramenitá voda, ani smäd po spoločenstve s Bohom nenahradí ľudská láska. Každý druh „vody", ktorý uhasí niektorý druh nášho smädu, je Božím darom, no plne spokojnými a šťastnými môžeme byť iba vtedy, ak v nás stále prúdi živá voda osobnej Božej lásky, Duch Svätý. A „skalu" nášho srdca pre tento prameň Boh otvára darom sviatosti krstu.

Klasickým svedkom tejto pravdy sa stal svätý Augustín. Ako mladý pociťoval veľkú túžbu po ľudskej láske a telesných pôžitkoch a využíval všetky možnosti na jej nasýtenie; súčasne bol v ňom smäd po poznaní a po pravde, ale i po svetskej sláve. Venoval sa štúdiu, filozofii a kariére. Napokon nachádza vnútorný pokoj a trvalý prameň šťastia vo viere v Ježiša Krista a v prijatí krstu. Svoju duchovnú skúsenosť vyjadril známou vetou: „Pre seba si nás, Bože, stvoril a naše srdce je nespokojné, kým nespočinie v tebe."

Prehnaná a neovládaná snaha nasýtiť svoj smäd na úrovni telesnej alebo čisto ľudskej má ničivé následky (alkoholizmus, nemravnosť, korupcia...). Iba vtedy, ak sýtime svoj životný smäd zo Skaly, ktorou je Kristus, ak v hĺbke svojho srdca uvoľníme prameň Božej lásky, môžeme nájsť aj správnu mieru všetkých ostatných uspokojení.

Praktický pokyn: Pouvažujem, ako je to s mojím „smädom". Pokúsim sa s niekým nadviazať podobný dialóg ako Ježiš so Samaritánkou pri studni. Od rozhovoru o jeho bežných aktuálnych problémoch naznačím aj horizonty, ktoré otvára Ježiš Kristus.

Modlitba
Bože, prameň nekonečného milosrdenstva
a nesmiernej dobroty,
ty nás učíš,
že pôst, modlitba a skutky kresťanskej lásky
sú liekom proti hriechu;
láskavo prijmi vyznanie našej slabosti,
a keď klesáme pod ťarchou previnení,
pozdvihni nás svojou milosrdnou rukou.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým
po všetky veky vekov.

PONDELOK

PRVÉ ČÍTANIE

Mnoho malomocných bolo v Izraeli,
a ani jeden z nich nebol očistený, iba Sýrčan Náman (Lk 4, 27)

Čítanie z Druhej knihy Kráľov 5, 1 – 15a

Náman, vojenský veliteľ sýrskeho kráľa, bol význačný
muž a jeho pán si ho vážil, lebo pomocou neho dal Pán Sýrii
víťazstvo. Ale tento udatný muž bol malomocný.
Zo Sýrie raz vyrazil oddiel jazdcov a z izraelskej krajiny
odviekli do zajatia dievčatko, ktoré potom slúžilo Námanovej
žene. Ono povedalo svojej panej: „Keby bol môj pán u proroka
v Samárii, určite by ho oslobodil od malomocenstva.“
Náman šiel k svojmu pánovi a oznámil mu: „Takto a takto
povedalo dievča z izraelskej krajiny.“
A sýrsky kráľ mu povedal: „Zober sa a choď, pošlem izraelskému
kráľovi list.“
On išiel, vzal so sebou desať hrivien striebra, šesťtisíc šiklov
zlata a desať oblekov a odovzdal izraelskému kráľovi list
tohto znenia: „Keď dostaneš tento list, vedz, že ti posielam
svojho služobníka Námana, aby si ho oslobodil od malomocenstva!“
Keď izraelský kráľ list prečítal, roztrhol si rúcho a povedal:
„Čo som Boh, aby som mohol zabíjať a oživovať, keď
tento posiela ku mne človeka, aby som ho oslobodil od malomocenstva?
Pozrite, očividne hľadá proti mne zámienku!“
Keď Boží muž Elizeus počul, že si izraelský kráľ roztrhol
rúcho, poslal mu odkaz: „Prečo si si roztrhol rúcho? Nech
príde ku mne a zvie, že je v Izraeli prorok.“
Náman teda šiel s koňmi a vozmi a zastal predo dvermi
Elizeovho domu. Elizeus poslal k nemu posla s odkazom:
„Choď a okúp sa sedem ráz v Jordáne, potom ti telo ozdravie
a budeš čistý!“
Náman sa nahneval a odišiel so slovami: „Myslel som si,
že vyjde ku mne, bude vzývať meno Pána, svojho Boha, rukou
sa dotkne malomocného miesta a uzdraví ma. Nie sú
rieky Damasku Abana a Farfar lepšie než všetky rieky
Izraela? Nemôžem sa v nich okúpať a očistiť?“

Obrátil sa a s hnevom odchádzal. Tu pristúpili k nemu jeho sluhovia a povedali mu: „Keby ti prorok rozkázal veľkú vec, iste by si to urobil. O to skôr tak urob, keď ti povedal: ‚Okúp sa a budeš čistý.'"
Zostúpil teda a sedem ráz sa ponoril do Jordánu podľa slova Božieho muža. A jeho telo sa obnovilo ako telo malého dieťaťa a bol čistý.
Potom sa s celým sprievodom vrátil k Božiemu mužovi, zastal pred ním a povedal: „Teraz viem, že na celej zemi niet Boha, iba v Izraeli."

EVANJELIUM
Ježiš, ako Eliáš a Elizeus, nebol poslaný len k Židom

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Lukáša 4, 24 – 30
Keď Ježiš prišiel do Nazareta, povedal ľudu v synagóge: „Veru, hovorím vám: Ani jeden prorok nie je vzácny vo svojej vlasti. Ale vravím vám pravdu: Mnoho vdov bolo v Izraeli za dní Eliáša, keď sa zavrelo nebo na tri roky a šesť mesiacov a nastal veľký hlad po celej krajine. A ani k jednej z nich nebol poslaný Eliáš, iba k onej vdove do Sarepty v Sidone. A mnoho malomocných bolo v Izraeli za proroka Elizea, a ani jeden z nich nebol očistený, iba Sýrčan Náman."
Keď to počuli, všetkých v synagóge zachvátil hnev. Vstali, vyhnali ho z mesta a viedli ho až na zráz vrchu, na ktorom bolo ich mesto postavené, a odtiaľ ho chceli zhodiť. Ale on prešiel pomedzi nich a odišiel.

AKO JE TO S NAŠOU VIEROU?
V predchádzajúcom týždni nás texty čítaní Svätého písma upriamovali na správny vzťah k niektorým hodnotám pozemského života, ako je kariéra, bohatstvo či zvládanie pýchy. V tomto týždni pôjde viac o objasnenie niektorých duchovných postojov, ako je napríklad viera a jej dôsledky: modlitba, dodržiavanie prikázaní... a o prehĺbenie týchto postojov.

Prvé čítanie hovorí o uzdravení sýrskeho generála Námana, a to na základe splnenia požiadavky proroka Elizeja.

V evanjeliu sa sám Ježiš sťažuje na to, že jeho súčasníci ho neprijímajú ako proroka.

Kto je to vlastne prorok? Bežne si pod týmto slovom predstavujeme niekoho, kto predpovedá budúcnosť. Človek je zvedavý na svoju budúcnosť a tí, čo tvrdia, že dokážu budúcnosť predpovedať, sú veľmi vyhľadávaní – rozličné veštkyne, astrológovia, tvorcovia horoskopov.

Hoci proroci niekedy aj predpovedali budúce udalosti, predsa nie v tomto je podstata ich poslania. Prorok je predovšetkým človek, ktorého poslal Boh, je v službe Bohu – prijíma, počúva, poznáva to, čo Boh oznamuje, a to nielen jemu, ale aj mnohým ľuďom, a hľadá cesty a spôsoby, ako s obsahom tohto posolstva oboznámiť ľudí. A čo nám Boh oznamuje, to je najdôležitejšie a najosožnejšie pre nás.

Takýmto prorokom v najplnšom zmysle slova bol Ježiš Kristus. Veď on prišiel od Boha, priamo komunikoval s Bohom a pretlmočil Božiu pravdu a vôľu do zrozumiteľnej reči svojich súčasníkov. Robil to slovami, skutkami – a to aj zázračnými – a celým svojím životom.

Ježiš sa však sťažuje na neochotu svojich súčasníkov prijať jeho slová s vierou, že cez neho im hovorí sám Boh, a na dôkaz viery podľa tých slov aj konať.

Ako príklad uvádza vdovu z pohanského Sidonu v dobe hladomoru. Keď ju stretol prorok Eliáš a oslovil ju s tým, aby mu dala poslednú skyvu chleba, a oznámil jej, že ak to urobí, Boh jej zabezpečí dostatok múky a oleja. Táto žena vsadila svoj život na toto uistenie, zriekla sa svojej poslednej istoty a Boh zázračne odmenil túto jej dôveru, ktorá jej zachránila život.

Podobne to bolo s malomocným Sýrčanom Námanom a usmernením proroka Elizeja.

Ježiš právom očakáva, že budeme s vierou prijímať, čo nám hovorí, a podľa toho odvážne konať – aby sa tak v nás mohla prejavovať Božia zachraňujúca moc. Veríme mu, že cez neho k nám hovorí sám Boh? Jemu nestačí iba to, že prídeme na stretnutie s ním do kostola, že sa nám páči jeho učenie a máme pekný zážitok z liturgie či zo spevu. Cieľom jeho prorockého poslania je odovzdať nám rozhodnutia nebeského Otca, ktorých prijatie je predpokladom, aby v nás mohla pôsobiť Božia zachraňujúca moc. To, že mu veríme, že jeho slovo prijímame, dokazujeme tým, či a ako podľa toho, čo nám hovorí, konáme. Lebo „viera bez skutkov je mŕtva“. Bez takéhoto

veriaceho prijímania Ježišovho slova by sme mu vlastne dávali najavo, že ho neberieme ako Bohom poslaného záchrancu, čím by sme ho degradovali iba na jedného z náboženských rojkov, za nejakého dobráka na spestrenie sviatočných dní... Takýto vzťah ku Kristovi by bol urážkou voči nemu a nám by nepomohol.

Praktický pokyn: Poprosím Krista o dar pevnej viery v neho pre seba i pre ľudí našej doby a vieru v božskú pravdu jeho slov prejavím ich uplatnením v konkrétnom konaní.

Modlitba
Svätý Bože,
milostivo očisťuj a ochraňuj svoju Cirkev,
a pretože sa nemôžeme zaobísť bez tvojej pomoci,
neprestajne nás sprevádzaj svojou milosťou.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

UTOROK

PRVÉ ČÍTANIE
Prijmi nás skrúšených srdcom a ponížených duchom

Čítanie z Knihy proroka Daniela 3, 25. 34 – 43
Azariáš stál uprostred ohňa, otvoril ústa a modlil sa:
„Pre tvoje meno, prosím, neodvrhni nás navždy
a nezrušuj svoju zmluvu.
Ani nám neodriekni svoje milosrdenstvo
pre Abraháma, tvojho miláčika,
pre Izáka, tvojho sluhu,
a pre Izraela, tvojho svätého;
veď si im prisľúbil,
že rozmnožíš ich potomstvo ako hviezdy na nebi
a ako piesok na brehu mora.
Pane,
stali sme sa menšími ako všetky iné národy
a sme dnes pokorení na celej zemi
pre svoje hriechy.
A niet v tomto čase
ani kniežaťa, ani proroka, ani vodcu,
ani celopalu, ani krvavej obety,
ani darov, ani kadidla,
ani miesta, kde by sme ti priniesli prvotiny,
aby sme našli milosrdenstvo.
Ale prijmi nás skrúšených srdcom a ponížených duchom;
nech je dnes pred tebou naša obeta
ako zápalné obety baranov a býkov
a ako tisíce tučných baránkov
a zdokonaľ tých, čo ťa nasledujú,
lebo nebudú zahanbení tí, čo dúfajú v teba.
A teraz ťa chceme nasledovať celým srdcom
A s bázňou hľadáme tvoju tvár.
Nezahanbi nás,
ale zaobchádzaj s nami podľa svojej miernosti
a podľa svojho veľkého milosrdenstva.
Vysloboď nás svojou obdivuhodnou mocou
a osláv svoje meno, Pane.“

EVANJELIUM
Ak neodpustíte každý svojmu bratovi, Otec neodpustí vám

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 18, 21 – 35
Peter pristúpil k Ježišovi a povedal mu: „Pane, koľko ráz mám odpustiť svojmu bratovi, keď sa proti mne prehreší? Azda sedem ráz?“
Ježiš mu odpovedal: „Hovorím ti: Nie sedem ráz, ale sedemdesiatsedem ráz.
Preto sa nebeské kráľovstvo podobá kráľovi, ktorý sa rozhodol vyúčtovať so svojimi sluhami. Keď začal účtovať, priviedli mu jedného, ktorý bol dlžen desaťtisíc talentov. Ale pretože nemal skadiaľ vrátiť, pán rozkázal predať jeho aj jeho ženu, aj deti i všetko, čo mal, a dlh splatiť.
Vtedy mu sluha padol k nohám a na kolenách ho prosil: ‚Pozhovej mi a všetko ti vrátim.‘ A pán sa nad sluhom zľutoval, prepustil ho a odpustil mu aj dlžobu.
No len čo ten sluha vyšiel, stretol sa so svojím spolusluhom, ktorý mu dlhoval sto denárov. Chytil ho pod krk a kričal: ‚Vráť, čo mi dlhuješ!‘
Jeho spolusluha mu padol k nohám a prosil ho: ‚Pozhovej mi a dlžobu ti splatím.‘
On však nechcel, ale odišiel a vrhol ho do žalára, kým dlh nesplatí.
Keď jeho spolusluhovia videli, čo sa stalo, veľmi sa zarmútili. Išli a rozpovedali svojmu pánovi všetko, čo sa stalo.
A tak si ho pán predvolal a povedal mu: ‚Zlý sluha, ja som ti odpustil celú dlžobu, pretože si ma prosil. Nemal si sa teda aj ty zľutovať nad svojím spolusluhom, ako som sa ja zľutoval nad tebou?‘ A rozhnevaný pán ho vydal mučiteľom, kým nesplatí celú dlžobu.
Tak aj môj nebeský Otec urobí vám, ak neodpustíte zo srdca každý svojmu bratovi.“

Viera ako dôvera

Hovorí sa, že v núdzi spoznáš priateľa. Keď si sami nedokážeme pomôcť, obyčajne rozmýšľame nad tým, na koho by sme sa mohli obrátiť s prosbou o vyriešenie nášho problému. Vtedy si spomenieme

na rozličných vzdialených príbuzných, priateľov a známych, informujeme ich o našej záležitosti a očakávame od nich pomoc...

Podobne je to s nami, keď na nás dopadnú následky našich nesprávnych rozhodnutí, pri ktorých sme ignorovali Boha a jeho zákon, ale aj vlastnú zodpovednosť. Inými slovami, sú to dôsledky našich hriechov. Jedinou nádejou v takých situáciách býva Boh a jeho zachraňujúca láska.

V prvom čítaní je zachytená modlitba jedného z troch židovských mladíkov, ktorí boli v Babylone pre vernosť Bohu a odmietnutie pohanského kultu hodení do rozpálenej pece. Svoju ochotu obetovať za vernosť Bohu aj život ponúkajú ako prosbu o odpustenie hriechov svojho národa, následkom ktorých postihla obyvateľov Jeruzalema národná katastrofa. Tento postoj pokánia a dôvery v Božie odpustenie prejavovalo v Babylonskom zajatí mnoho Židov. Výsledkom bolo, že po sedemdesiatich rokoch dostali slobodu a mohli sa vrátiť do vlasti a obnoviť Jeruzalem.

Nenachádzame sa aj my v podobnej situácii – tak ako jednotlivci, spoločenstvo Cirkvi, ale i celý národ a mnohé národy súčasného sveta? Je zrejme načase uvedomiť si a priznať, že príčinou týchto rozličných bied a nešťastí sme si sami naším hromadením neverností voči Bou a jeho slovu. Kto nám z tejto biedy môže pomôcť? Ide nielen o ekonomickú či zdravotnú núdzu, ale hlavne o duchovnú biedu. Veď hriechom sme urazili Božiu lásku, zapríčinili sme si vyhasenie Božieho života v našej duši a pokiaľ by sme v takomto oddelení od Boha zostali až do smrti, čakala by nás večná existencia bez spoločenstva s Bohom, bez účasti na spoločenstve s oslávenými ľuďmi a na živote v obnovenom vesmíre. Takýto osud nazývame večnou smrťou, peklom.

Ak sa chceme z tohto zachrániť, neostáva nám nič iné, iba pokorne a naliehavo prosiť Boha o odpustenie, o záchranu. Snažiť sa o vernosť jemu aj za cenu veľkých obetí, aby naša prosba o odpustenie bola vierohodná.

Ako reaguje Boh na takéto prosby, o tom nám povedal Ježiš v dnešnom evanjeliu. Veľkodušne odpúšťa taký obrovský dlh (jeden talent mal hodnotu asi milión korún; desať tisíc talentov bolo teda asi desať miliárd!), ako aj trest zaň.

Problém je však v tom, že sluha, ktorý šťastne vyviazol z beznádejnej situácie vďaka veľkodušnosti kráľa (ktorý symbolizuje samého Boha), je neúprosne tvrdý voči spolusluhovi, keď ho ten – po-

dobným spôsobom, ako to on robil pred kráľom – prosí o poskytnutie lehoty na splatenie malicherného dlhu v porovnaní s tým, čo sa odpustilo jemu (jeden denár bola denná mzda robotníka, na dnešné pomery asi tisíc korún; sto denárov bolo teda asi sto tisíc korún).

Dôsledkom jeho nedôslednosti bolo zrušenie milosti, ktorú dostal, a ocitnutie sa v beznádejnom položení, pretože už nemal koho prosiť o záchranu...

Toto evanjelium je pre nás na jednej strane povzbudením k pevnej dôvere, že Boh nám môže aj tie najväčšie sprenevery odpustiť a zachrániť nás z ich dôsledkov. Naše prosby však musia byť kryté obetou – nie v ohnivej peci, ale ochotou odpustiť chyby a previnenia našich blížnych.

Vieme, že v takých prípadoch nejde len o nejaké materiálne hodnoty, ale predovšetkým o našu urazenú česť, o naše právo, o naše emócie, ktoré sa zo všetkých síl búria voči predstave, že my by sme mali ustúpiť, odpustiť, ponížiť sa. Bez tejto obety však nemôžeme čakať odpustenie nášho nesplatiteľného dlhu od Boha a sme naveky stratení!

Praktický pokyn: Uvedomím si, že moje odpustenie blížnemu je predpokladom Božieho milosrdenstva a odpustenia voči mne. Poprosím v modlitbe, aby som dokázal premôcť svoje vnútorné výhrady a dal som konkrétnemu blížnemu najavo, že som mu úprimne odpustil.

Modlitba
Pane a Bože náš,
ustavične nás sprevádzaj svojou milosťou
a poskytuj nám svoju pomoc,
aby sme oddane zotrvali v tvojej svätej službe.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje po všetky veky vekov.

STREDA

PRVÉ ČÍTANIE
Strážte prikázania a uskutočňujte ich!

Čítanie z Knihy Deuteronómium 4, 1. 5 – 9
Mojžiš povedal ľudu: „A teraz, Izrael, počúvaj prikázania a ustanovenia, ktoré vás učím, a zachovávajte ich, aby ste žili a vošli do krajiny, ktorú vám chce dať Pán, Boh vašich otcov, do vlastníctva.
Hľa, učil som vás príkazy a ustanovenia, ako mi nariadil Pán, môj Boh, aby ste ich plnili v krajine, ktorú dostanete do vlastníctva.
Strážte ich a uskutočňujte! Lebo len tak budete múdri a rozumní v očiach národov. Budú počuť o všetkých týchto prikázaniach a povedia: ‚Skutočne múdry a rozumný je tento veľký národ.‘
Veď ktorý národ je taký veľký a má bohov tak blízko, ako je nám blízko Pán, náš Boh, kedykoľvek ho vzývame?!
A kde je národ taký slávny, ktorý by mal také spravodlivé prikázania a ustanovenia, ako sú všetky tieto zákony, ktoré vám ja dnes predkladám?!
Len dávaj veľký pozor na seba a na svoju dušu a nezabudni na veci, ktoré si videl na vlastné oči, nech nevymiznú z tvojho srdca cez celý tvoj život, ale pouč o nich svojich synov a svojich vnukov.“

EVANJELIUM
Kto ich zachová a tak bude aj učiť, ten bude veľký

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 5, 17 – 19
Ježiš povedal svojim učeníkom: „Nemyslite si, že som prišiel zrušiť Zákon alebo Prorokov; neprišiel som ich zrušiť, ale naplniť.
Veru, hovorím vám: Kým sa nepominie nebo a zem, nepominie sa ani jediné písmeno, ani jediná čiarka zo Zákona, kým sa všetko nesplní.
Kto by teda zrušil jediné z týchto prikázaní, čo aj najmenšie, a tak by učil ľudí, bude v nebeskom kráľovstve

najmenší. Ale kto ich zachová a tak bude aj učiť, ten bude v nebeskom kráľovstve veľký."

Viera ako zachovávanie Božieho zákona

Zákony vnímame zväčša ako ťarchu a sme radi, keď kompetentná autorita niečo zo záväznosti zákona zľaví – keď nás šéf pustí skôr z práce a netrvá na ôsmich hodinách pracovného času; keď nám dá polícia výnimku z niektorých dopravných predpisov; keď parlament zruší nejaký zákon...

Tento postoj prenášame aj na vzťah k Božiemu zákonu, vyhlásenému na Sinaji a doplnenému a prehĺbenému samým Ježišom Kristom. Jedna veriaca katolíčka to vyjadrila takto: „Pápež má predsa plnú moc konať v Božom mene. Prečo teda nezruší šieste prikázanie a mali by sme ľahší život..."

Ako by sme sa však tvárili, keby parlament vyhlásil zákon zemskej príťažlivosti a voľného pádu za zrušený. Na základe toho by sme moli vykročiť z balkóna na desiatom poschodí. Keby sme to spravili, tvrdo by sme sa presvedčili o tom, že zákon stále neúprosne platí... Jednoducho vieme, že určité zákony presahujú vôľu ľudských autorít a rešpektovanie týchto zákonov je v našom vlastnom záujme.

V tej najväčšej miere to platí o zákonoch, ktoré dal Boh pre náš život. Mojžiš ich oznamuje ľudu ako Boží dar, ako zdroj múdrosti, ako istotu, o ktorú sa možno oprieť a s pomocou ktorej možno rozvíjať perspektívny život tak osobný, ako aj národný.

Ježiš mal kritický postoj voči rozličným predpisom a spôsobom, ktoré si vymysleli ľudia. Z toho niektorí očakávali, že zmení aj požiadavky Božieho zákona. V evanjeliu však jasne deklaruje, že neprišiel zrušiť to, čo Boh oznámil cez Mojžiša a Prorokov. Trvácnosť týchto Bohom daných usmernení je väčšia ako fyzikálnych zákonov: „Kým sa nepominie nebo a zem, nepominie sa ani jediné písmeno ani jediná čiarka zo Zákona, kým sa všetko nesplní."

On prišiel, aby nás oslobodil od otrockého prístupu k Božiemu zákonu, ktorý spôsobuje, že ho vnímame a nesieme ako neúprosnú ťarchu, bez radosti a ochoty. Svojím učením nám ukazuje vnútornú logiku Božieho zákona, jeho zmysel pre náš život, pomáha nám poznávať Zákonodarcu ako milujúceho Otca. On sám prijal na svoje plecia nielen všetky prikázania Desatora, lež aj vôľu nebeského

Otca, ktorá sa týkala jeho vlastného poslania, vrátane obety života za našu spásu. Svojím postojom a skutkami nám ukazuje, ako treba plniť Boží zákon, ale aj to, že jeho plnenie vedie k vnútornej slobode, je vyjadrením lásky voči Otcovi a tým najväčším dobrom pre človeka, ktorý ho dodržiava, ako aj pre ľudské spoločenstvo i stvorený svet.

Svojím zmŕtvychvstaním Ježiš dokazuje, že i keď vernosť Bohu a jeho zákonu si môže niekedy vyžadovať aj najvyššiu obetu, predsa vedie k víťazstvu života, k účasti na Božom živote. Ježiš však nezostal iba pri dobrom príklade. Za cenu svojej smrti a zmŕtvychvstania nám získal dar Ducha Svätého. On napĺňa srdcia tých, čo veria v Ježiša Krista svojou láskou a synovskou dôverou v nebeského Otca. Vedie nás k tomu, aby sme s vnútornou slobodou a radosťou plnili, čo od nás Boh žiada, a nepociťovali sme to ako obmedzovanie či námahu, lež ako prejav starostlivej Božej lásky a ako cestu k nášmu rozvoju a k plnosti života.

Preto svätý Pavol zdôrazňoval, že Kristus nás oslobodil od zákona – nie že by bol zrušil požiadavky zákona –, ale že nás obdaroval slobodou Božích detí a ako takí sme schopní pod vedením Ducha s dôverou poslúchať Božiu vôľu.

Praktický pokyn: S ktorým prikázaním mám najväčšie ťažkosti? Poprosím o pomoc Ducha Svätého a pokúsim sa do hĺbky porozumieť Boží zámer s týmto prikázaním – pod vedením evanjelia, ak treba i v rozhovore so spovedníkom, aby som ho dodržiaval s vnútorným presvedčením.

MODLITBA
Milosrdný Bože,
v tomto štyridsaťdennom pôstnom období
živíš nás svojím slovom
a vedieš nás k duchovnej obnove;
prosíme ťa, pomôž nám,
aby sme sa kajúcimi skutkami celkom oddali tebe
a v bratskej láske spoločne ťa vzývali
ako svojho Otca.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

ŠTVRTOK

PRVÉ ČÍTANIE
Toto je národ, ktorý nepočúva hlas Pána, svojho Boha

Čítanie z Knihy proroka Jeremiáša 7, 23 – 28
Toto hovorí Pán: „Dal som svojmu ľudu toto prikázanie:
Počúvajte môj hlas a budem vaším Bohom a vy budete mojím
ľudom. Kráčajte vždy po ceste, po ktorej som vám prikázal
ísť, aby vám dobre bolo.
Ale nepočúvali a nenaklonili si ucho, lež odišli za svojimi
chúťkami a v zatvrdilosti svojho zvrhlého srdca sa obrátili
ku mne chrbtom a nie tvárou; odo dňa, čo ich otcovia vyšli
z Egypta až podnes.
A posielal som vám mnohých svojich sluhov, prorokov;
denne som vstával na úsvite a posielal ich, no nepočúvali
ma, nenaklonili si ucho, zatvrdili si šiju a robili horšie ako
ich otcovia.
A ak im aj povieš všetky tieto veci, nebudú ťa počúvať. Ak
na nich zavoláš, neozvú sa ti. Povieš im teda: Toto je národ,
ktorý nepočúva hlas Pána, svojho Boha, a neprijíma napomenutie.
Zhynula vernosť, zmizla im z úst.“

EVANJELIUM
Kto nie je so mnou, je proti mne

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Lukáša 11, 14 – 23
Ježiš raz vyháňal zlého ducha, ktorý bol nemý. Keď zlý
duch vyšiel, nemý prehovoril. Zástupy žasli; no niektorí
z nich hovorili: „Mocou Belzebula, kniežaťa zlých duchov,
vyháňa zlých duchov.“
Iní žiadali od neho znamenie z neba, aby ho pokúšali.
Ale on poznal ich myšlienky a povedal im: „Každé kráľovstvo
vnútorne rozdelené spustne a dom na dom sa zrúti.
Ak je aj satan vnútorne rozdelený, akože obstojí jeho kráľovstvo?
Vy hovoríte, že ja mocou Belzebula vyháňam zlých
duchov. No ak ja vyháňam zlých duchov mocou Belzebula,
čou mocou ich vyháňajú vaši synovia? Preto oni budú vašimi
sudcami.

Ale ak ja Božím prstom vyháňam zlých duchov, potom
k vám prišlo Božie kráľovstvo.
Keď silný ozbrojený človek stráži svoj dvor, jeho majetok
je v bezpečí. Ale keď ho prepadne silnejší ako on, premôže
ho, vezme mu zbrane, na ktoré sa spoliehal, a korisť rozdelí.
Kto nie je so mnou, je proti mne, a kto nezhromažďuje so
mnou, rozhadzuje."

Ohrozenia viery

Dnes sú všeobecne známe informácie lekárov o tom, čo škodí ľudskému zdraviu, i o tom, čo mu osoží. Fajčenie, alkohol, prejedanie sa spôsobujú skôr-neskôr vážne ochorenia. Striedmosť, primeraný pohyb a vnútorná vyrovnanosť zasa upevňujú zdravie. Vieme to, ale sme ochotní podľa toho aj robiť? To by si vyžadovalo úsilie, sebaovládanie, zriekanie sa príjemností. Preto mnohí – medzi nimi aj nejeden lekár, ktorý o týchto veciach vie veľmi dobre – svojím správaním popierajú tieto zásady a pred možnými dôsledkami si zakrývajú oči... Podobne je to, žiaľ, aj v našom vzťahu k Bohu. Aj ľudia, ktorí dostali veľký dar poznania Božieho zákona a boli svedkami Božej zachraňujúcej moci, ignorujú svojím správaním Bohom zjavenú vôľu. Tak to bolo počas dejín Starého zákona a nebolo to ináč ani v časoch samého Ježiša Krista.

V evanjeliu dnešného dňa sme čítali, ako reagovali niektorí na Ježišom uskutočnené oslobodenie človeka od posadnutia zlým duchom: obviňovali ho z machinácií – že totiž vyháňanie zlého ducha iba predstiera, v skutočnosti spolupracuje s hlavným diablom Belzebulom. Prečo takáto neochota veriť, že cez Ježiša sa prejavuje Božia zachraňujúca moc? Prečo takéto zlomyseľné vysvetľovanie si jeho skutkov? Z princípu, z neochoty uznať, že za Ježišom je autorita samého Boha, lebo to by si vyžadovalo všeličo v živote zmeniť podľa jeho usmernení. A na to nebola vôľa.

Ježiš sa odvoláva na zdravý ľudský úsudok, aby priviedol svojich poslucháčov k uznaniu, že ak diabol musí ustúpiť, tak je tu niekto mocnejší než on, a to je Boh.

Aj my máme tendenciu oddeľovať vieru a jej požiadavky od nášho konkrétneho života. Už Druhý vatikánsky koncil sa vyjadril, že „nesúlad, vyskytujúci sa u mnohých medzi vierou, ktorú vyznávajú, a ich každodenným životom treba zarátať medzi najvážnejšie bludy

našej doby". (GS 43) Takýto stav má však svoje neblahé pokračovanie, lebo „ak človek nežije, ako verí, postupne bude veriť, ako žije". Budeme si teda postupne brániť svoje praktické postoje a rozličným spôsobom ignorovať a popierať oprávnenosť Božích požiadaviek. Ľuďom s takýmto postojom je každá zámienka dobrá na to, aby ospravedlnili svoju praktickú nevieru, a nedbajú na to, že sú často nelogickí a nerešpektujú úsudok zdravého rozumu...

Praktický pokyn: Pouvažujem nad niektorými Kristovými zázrakmi a upevním sa v presvedčení, že cez neho pôsobí Boh. Budem sa preto snažiť dôsledne prijímať jeho slová, i keď by si vyžadovali odo mňa úsilie či sebazaprenie. V modlitbe ho preto poprosím o silu k dôslednej viere.

Modlitba
Velebný Bože, pokorne ťa prosíme,
daj, aby sme sa tým nábožnejšie pripravovali
na slávenie veľkonočného tajomstva,
čím viac sa blížia sviatky nášho vykúpenia.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

PIATOK

PRVÉ ČÍTANIE
Nebudeme hovoriť o dielach svojich rúk: Naši bohovia

Čítanie z Knihy proroka Ozeáša 14, 2 – 10
Toto hovorí Pán:
„Vráť sa, Izrael, k Pánovi, svojmu Bohu,
lebo si uviazol vo svojej neprávosti.
Pripravte si slová,
vráťte sa k Pánovi
a povedzte mu: ‚Odpusť všetku vinu,
prijmi, čo je dobré,
chceme splácať plodom svojich pier.
Asýrsko nás nezachráni;
už nevysadneme na koňa
a už nebudeme hovoriť
o dielach svojich rúk: Naši bohovia,
lebo sirota u teba nájde milosrdenstvo.‘
‚Vyliečim ich nevernosť,
úprimne ich budem milovať,
lebo sa môj hnev od nich odvrátil.
Budem pre Izrael ako rosa,
kvitnúť bude ako ľalia,
korene zapustí ako Libanon.
Jeho konáre sa rozrastú,
nádherný bude ako oliva
a voňať bude ako Libanon.
Vrátia sa a v mojej tôni sa usadia,
pestovať budú pšenicu
a rozkvitnú ako vinica,
ktorá má chýr ako víno z Libanonu.
Efraim, čo chce ešte s modlami?
Ja ho vyslyším a zhliadnem na neho.
Ja som ako jedľa stále zelená.
Odo mňa pochádza tvoje ovocie.‘
Kto je múdry, nech to pochopí,
kto je rozumný, nech to rozpozná!
Lebo priame sú cesty Pánove

a spravodliví po nich kráčajú;
no vzbúrenci na nich zahynú."

EVANJELIUM
Pán, náš Boh, je jediný Pán a budeš ho milovať

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Marka 12, 28b – 34
Jeden zo zákonníkov pristúpil k Ježišovi a spýtal sa ho:
„Ktoré prikázanie je prvé zo všetkých?"
Ježiš odpovedal: „Prvé je toto: ‚Počuj, Izrael, Pán, náš Boh, je jediný Pán. Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, z celej svojej mysle a z celej svojej sily!' Druhé je toto: ‚Milovať budeš svojho blížneho ako seba samého!' Iného, väčšieho prikázania, ako sú tieto, niet."
Zákonník mu vravel: „Dobre, Učiteľ, správne si povedal: ‚Jediný je a okrem neho iného niet; a milovať ho z celého srdca, z celého rozumu a z celej sily' a ‚milovať blížneho ako seba samého' je viac ako všetky zápalné a ostatné obety."
Keď Ježiš videl, že odpovedal rozumne, povedal mu: „Nie si ďaleko od Božieho kráľovstva."
A už sa ho nik neodvážil vypytovať.

Ako ďaleko je do Božieho kráľovstva?

Výraz „Božie kráľovstvo" sa často vyskytuje v evanjeliách aj v kresťanskej terminológii. Tento termín sa v nás obyčajne spája s predstavou nejakej nadzemskej ríše, v ktorej vládne Boh a kam sa máme nádej dostať po skončení pozemského života...

V prvom diele svojej knihy Ježiš Nazaretský pápež Benedikt XVI. však vysvetľuje, že presnejšie by sa malo grécke znenie pre Božie kráľovstvo (*Basileia tú Theú*) preložiť ako „Božie kraľovanie".

Ak v závere dnešného evanjelia pripomína Ježiš svojmu partnerovi v rozhovore, že nie je ďaleko od Božieho kráľovstva, nemáme si to predstavovať vo forme priestorovej vzdialenosti, ale ide o blízkosť Božieho pôsobenia v živote tohto muža. Je to niečo podobné, ako keď si dáme nainštalovať satelitnú anténu na televízor. Tým sme vytvorili predpoklad na zachytávanie vĺn rozličných programov. Tieto programy sa nám stali blízkymi, aby sme ich však mohli

vidieť, na to je ešte potrebné, aby sme si sadli pred obrazovku a hlavne, aby sme zapli prijímač. V tom okamihu sa to, čo nám pripravili niekde ďaleko v štúdiu, stáva viditeľným a my môžeme mať z toho potešenie a osoh.

Anténou, pomocou ktorej sa nám Boh stáva blízkym, je predovšetkým jeho Syn Ježiš Kristus. On potvrdzuje to, čo Boh oznámil ľuďom už v Starom zákone, ale čo sa do určitej miery stratilo v spleti mnohých príkazov a zákazov: že totiž základným pravidlom pre život človeka je láska k Bohu a láska k blížnemu. Je dôležité toto najdôležitejšie prikázanie poznať. Súčasne je potrebné aj úsudkom svojho rozumu uznať správnosť tejto zásady. Keď si to človek uvedomí a vnútorne je o tom presvedčený, že láska k Bohu a k blížnemu je základným a najdôležitejším pravidlom jeho života,vtedy je už „blízko" Božieho kraľovania: Boh so svojím všemohúcim a láskavým pôsobením je akoby pred bránami nášho života. Čo je však potrebné na to, aby sa toto Božie kraľovanie mohlo v nás aj prejavovať? Aby bolo Božie kraľovanie v nás? Treba spraviť niečo podobné ako v prípade televízneho prijímača, ktorý je už napojený na anténu: treba urobiť konkrétny prejav, ktorým potvrdíme opravdivosť nášho presvedčenia, že jestvuje televízne vysielanie, že naša anténa naozaj zachytáva televízny signál a náš prijímač nám ho môže ukázať. Týmto konkrétnym prejavom je stlačenie vypínača (správnejšie by bolo „zapínača")...

Aj vo vzťahu k Bohu je veľmi dôležité veriť, že jestvuje, poznať jeho vôľu, jeho prikázania, aj to, ktoré z nich sú najdôležitejšie, byť presvedčený o správnosti takéhoto vzťahu k Bohu. No Božie kraľovanie sa stále ešte nachádza mimo nás, Boh ešte nemôže pôsobiť svojou všemohúcou a životodarnou láskou v nás. Aby sa toto Božie kraľovanie mohlo začať prejavovať v nás i cez nás, na to je potrebné, aby sme začali podľa tohto presvedčenia aj konať. Aj ten najmenší skutok vedený úprimnou vierou a láskou k Bohu a k blížnemu nás otvára pre Božie pôsobenie. Ak budeme takto spolupracovať s Bohom, presvedčíme sa, že náš život dostáva akoby krídla, nadobúda novú kvalitu – v nás i cez nás sa uskutočňuje niečo, čo ďaleko prevyšuje naše schopnosti i predstavy. A začneme tušiť, čo to znamená „Božie kraľovanie"...

Praktický pokyn: Ako prejavím svoju lásku k Bohu z celého srdca, z celej duše, z celej mysle a z celej sily? Akým skutkom dám najavo, že konkrétneho blížneho milujem ako seba samého?

Modlitba
Dobrotivý Bože,
naplň naše srdcia svojou milosťou,
aby sme sa chránili všetkých nezriadeností
a s tvojou pomocou sa pridržiavali
nebeských vnuknutí.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým
po všetky veky vekov.

SOBOTA

PRVÉ ČÍTANIE
Lásku chcem, a nie obetu

Čítanie z Knihy proroka Ozeáša 6, 1 – 6
„Poďte, vráťme sa k Pánovi,
lebo on nás poranil a on nás uzdraví,
on nás udrel, on nás aj ošetrí.
Po dvoch dňoch nás oživí,
na tretí deň nám pomôže vstať
a budeme žiť pred jeho tvárou.
Poznávajme,
usilujme sa poznať Pána:
jeho príchod je istý ako zornica.
Príde k nám ako dážď v pravý čas,
ako dážď neskorý, čo zavlaží zem.“
Čo mám robiť s tebou, Efraim?
Čo mám robiť s tebou, Júda?
Vaša láska je ako ranný mráčik
a ako rosa, ktorá zrána pominie.
Preto som ich okresával skrze prorokov,
zabíjal slovami svojich úst.
Spravodlivosť moja jak svetlo vychádza.
Lásku chcem, a nie obetu;
poznanie Boha viac ako zápalnú obetu.

EVANJELIUM
Mýtnik odišiel domov ospravedlnený, a nie farizej

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Lukáša 18, 9 – 14
Tým, čo si namýšľali, že sú spravodliví, a ostatnými pohŕdali,
povedal Ježiš toto podobenstvo: „Dvaja ľudia vstúpili
do chrámu modliť sa. Jeden bol farizej, druhý mýtnik.
Farizej sa postavil a takto sa v sebe modlil: ‚Bože, ďakujem
ti, že nie som ako ostatní ľudia: vydierači, nespravodlivci,
cudzoložníci alebo aj ako tento mýtnik. Postím sa dva razy
do týždňa, dávam desiatky zo všetkého, čo mám.‘
Mýtnik stál celkom vzadu a neodvážil sa ani oči k nebu

zdvihnúť, ale bil sa do pŕs a hovoril: ‚Bože, buď milostivý mne hriešnemu.‘
Hovorím vám: Tento odišiel domov ospravedlnený, a nie tamten. Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa ponižuje, bude povýšený.“

Dôležitosť „poznania Boha“

Dnešný úryvok z Knihy proroka Ozeáša sa končí želaním samého Boha: „Lásku chcem, a nie obetu; poznanie Boha viac ako zápalnú obetu.“

My máme tendenciu ponúkať Pánu Bohu to, čo si myslíme, že by nám mohlo získať jeho priazeň. Ako to môže konkrétne vyzerať, ukazuje nám obraz farizeja, ktorý vykreslil sám Ježiš v evanjeliu: ďakoval Bohu za to, že nie je taký hriešny ako niektorí iní ľudia a chválil sa pred ním, že sa často postí a dáva zo všetkého desiatky.

Ježiš však konštatuje, že tento zbožný muž neodišiel z chrámu „ospravedlnený“ – čiže Boh ho neuznal za spravodlivého pred sebou. Je to niečo podobné, ako keď sa niekto prihlási na konkurz. Ide tam v presvedčení, že je v daných záležitostiach dobrý, ak nie najlepší. No ten, kto si konkurzom vyberá, môže mať kritériá úplne iné, než si náš uchádzač predstavoval – a nemusí vôbec vyhovieť... Preto sa múdry uchádzač nespolieha iba na to, čo vie, lež sa snaží dozvedieť, aké požiadavky má prijímateľ, aby tým vyhovel.

Takto sa pred Bohom stáva spravodlivým človek, ktorý si pokorne priznáva svoje morálne nedostatky a vyjadruje, že jeho jedinou nádejou je Božie odpúšťajúce milosrdenstvo.

Podľa Ježišovho hodnotenia tento človek vystihol samého seba, pretože pravda o nás pred Bohom je takáto: bez ohľadu na to, aké sú naše skutky, všetci sme pred Bohom veľmi nedostatoční a nemôžeme sa spoliehať na svoju spravodlivosť. Našou nádejou však zostáva Boh, ktorý je „bohatý na milosrdenstvo“. Takto sa nám dal poznať prostredníctvom svojho Syna; on nám prináša posolstvo o Božej milosrdnej láske. Robí to nielen slovami, ale predovšetkým skutkami, z ktorých najväčším sa stala jeho obeta na kríži na odpustenie našich hriechov.

Treba si nám osvojovať toto poznanie Boha. Láska k nemu nás bude viesť k pokore; veď ak sa nám aj v našom morálnom živote

niečo darí zvládať, je to predovšetkým Boží dar. K úplnosti poznania Boha patrí aj to, že Boh je Otcom všetkých ľudí, a preto aj my máme všetkých prijímať, a ak aj majú rozličné nedostatky, treba, aby sme sa dali do ich služby a pomáhali im prekonávať ich. V každom prípade nám však treba prosiť o Božie zmilovanie, lebo iba jeho odpúšťajúca láska nás môže zachrániť. Ak sa na neho takto obraciame, vtedy sa môžeme vrátiť z chrámu „ospravedlnení" – čiže ako takí, ktorých urobil Boh pred sebou spravodlivými.

A na tom, aby sme boli spravodlivými pred ním, by nám malo najväčšmi záležať – a to predovšetkým v týchto dňoch...

Praktický pokyn: Uvažovaním o Ježišovej krížovej ceste budem poznávať Boha a jeho milosrdnú lásku; pripravím sa na vyznanie svojich hriechov vo sviatosti pokánia a na prijatie Božieho ospravedlnenia.

MODLITBA
Dobrotivý Otče,
s duchovnou radosťou konáme pokánie
v tejto pôstnej dobe;
prosíme ťa, pomáhaj nám vždy hlbšie prežívať
veľkonočné tajomstvo,
aby sme v plnej miere dosiahli
jeho spásonosné účinky.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky vekov.

ŠTVRTÝ PÔSTNY TÝŽDEŇ

ŠTVRTÁ PÔSTNA NEDEĽA

V roku A

PRVÉ ČÍTANIE
Pomazanie Dávida za kráľa Izraela

Čítanie z Prvej knihy Samuelovej 16, 1b. 6 – 7. 10 – 13a
Pán povedal Samuelovi: „Naplň si roh olejom a choď!
Posielam ťa do Betlehema k Izaimu, lebo spomedzi jeho synov
som si vyhliadol kráľa.“
Keď Samuel prišiel k Izaimu a videl Eliaba, povedal si:
„Toto je iste Pánov pomazaný.“
Ale Pán povedal Samuelovi: „Nehľaď na jeho tvár ani
na výšku postavy; tohto som si nevybral. Ja nehľadím
ako človek. Človek vidí iba vonkajšok, ale Pán vidí do srdca.“
Izai predviedol Samuelovi sedem svojich synov, ale
Samuel povedal: „Pán si z týchto nevyvolil ani jedného.“
A Samuel povedal Izaimu: „Sú to všetci tvoji synovia?“
On odpovedal: „Ešte chýba najmenší, ten pasie ovce.“
Samuel povedal Izaimu: „Pošli poň a priveď ho; ani si nesadneme
k stolu, kým nepríde.“
Poslal teda poň a priviedol ho; bol ryšavý, mal pekné oči
a príjemný vzhľad.
A Pán povedal: „Vstaň, pomaž ho, to je on.“
Samuel vzal roh s olejom a pomazal ho uprostred jeho
bratov. A od toho dňa pôsobil na Dávida Pánov duch.

DRUHÉ ČÍTANIE
Vstaň z mŕtvych a bude ti svietiť Kristus

Čítanie z Listu
svätého apoštola Pavla Efezanom 5, 8 – 14
Bratia, kedysi ste boli tmou, ale teraz ste svetlom v Pánovi.
Žite ako deti svetla! Ovocie svetla je v každej dobrote, spravodlivosti
a pravde. Skúmajte, čo sa páči Pánovi, a nemajte
účasť na jalových skutkoch tmy, radšej ich odhaľujte, lebo to,

čo oni potajomky robia, je hanba aj hovoriť. Ale všetko, čo sa odhalí, svetlo vynesie najavo, a všetko, čo je zjavné, je svetlo. Preto hovorí: „Prebuď sa, ty, čo spíš, vstaň z mŕtvych a bude ti svietiť Kristus!“

EVANJELIUM
Šiel, umyl sa a vrátil sa vidiaci

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 9, 1 – 41
Ako Ježiš šiel, videl človeka, ktorý bol od narodenia slepý. Jeho učeníci sa ho spýtali: „Rabbi, kto zhrešil — on, alebo jeho rodičia —, že sa narodil slepý?“
Ježiš odpovedal: „Nezhrešil ani on, ani jeho rodičia, ale majú sa na ňom zjaviť Božie skutky. Musíme konať skutky toho, ktorý ma poslal, dokiaľ je deň. Ide noc, keď nik nebude môcť pracovať. Kým som na svete, som CEZ KRÍŽ KU VZKRIESENIU.“
Keď to povedal, napľul na zem, urobil zo sliny blato, blatom mu potrel oči a povedal mu: „Choď, umy sa v rybníku Siloe,“ čo v preklade znamená: Poslaný. On šiel, umyl sa a vrátil sa vidiaci.
Susedia a tí, čo ho predtým vídali žobrať, hovorili: „Nie je to ten, čo tu sedával a žobral?“
Jedni tvrdili: „Je to on.“
Iní zasa: „Nie je, len sa mu podobá.“
On vravel: „Ja som to.“
Pýtali sa ho teda: „Ako to, že sa ti otvorili oči?“
On odpovedal: „Človek, ktorý sa volá Ježiš, urobil blato, potrel mi oči a povedal mi: ‚Choď k Siloe a umy sa!‘ Šiel som teda, umyl som sa a — vidím.“
Pýtali sa ho: „Kde je ten človek?“
Odpovedal: „Neviem.“
Zaviedli ho, toho, čo bol predtým slepý, k farizejom. Ale v ten deň, keď Ježiš urobil blato a otvoril mu oči, bola práve sobota. Preto sa ho aj farizeji pýtali, ako to, že vidí. On im povedal: „Priložil mi na oči blato, umyl som sa a vidím.“
Niektorí farizeji hovorili: „Ten človek nie je od Boha, lebo nezachováva sobotu.“
Iní vraveli: „Ako môže hriešny človek robiť takéto znamenia?“

A rozštiepili sa.
Znova sa teda pýtali slepého: „Čo hovoríš o ňom ty? Veď tebe otvoril oči!?“
On odpovedal: „Je prorok.“
Židia však neverili, že bol slepý a teraz vidí, kým si nezavolali jeho rodičov. Opýtali sa ich: „Je to váš syn? A hovoríte, že sa narodil slepý? Ako to, že teraz vidí?“
Rodičia odpovedali: „Vieme, že je to náš syn a že sa narodil slepý. Ale ako to, že teraz vidí, to nevieme, ani nevieme, kto mu otvoril oči. Jeho sa spýtajte. Má svoje roky, nech hovorí sám za seba.“ Jeho rodičia hovorili tak preto, že sa báli Židov. Židia sa už totiž uzniesli, že každý, kto by ho uznal za Mesiáša, má byť vylúčený zo synagógy. Preto jeho rodičia povedali: „Má svoje roky, jeho sa spýtajte.“
Znovu teda zavolali človeka, čo bol predtým slepý, a povedali mu: „Vzdaj Bohu slávu! My vieme, že ten človek je hriešnik.“
On odvetil: „Či je hriešnik, neviem. Ale jedno viem: že som bol slepý a teraz vidím.“
Spýtali sa ho teda: „Čo urobil s tebou? Ako ti otvoril oči?“
Odpovedal im: „Už som vám povedal, a nepočuli ste. Prečo to chcete počuť znova? Chcete sa aj vy stať jeho učeníkmi?“
Vynadali mu a povedali: „Ty si jeho učeník, my sme Mojžišovi učeníci. My vieme, že Mojžišovi hovoril Boh, a o tomto nevieme ani to, odkiaľ je.“
Ten človek im odpovedal: „Práve to je čudné, že vy neviete, odkiaľ je, a mne otvoril oči. Vieme, že hriešnikov Boh nevyslyší; ale vyslyší toho, kto si Boha ctí a plní jeho vôľu. Od vekov nebolo počuť, že by bol niekto otvoril oči slepému od narodenia. Keby on nebol od Boha, nemohol by nič také urobiť.“
Povedali mu: „Celý si sa v hriechoch narodil a nás poúčaš?!“ A vyhnali ho von.
Ježiš sa dopočul, že ho vyhnali, vyhľadal ho a povedal mu: „Ty veríš v Syna človeka?“
On vravel: „A kto je to, Pane, aby som v neho uveril?“
Ježiš mu povedal: „Už si ho videl – a je to ten, čo sa rozpráva s tebou.“

On povedal: „Verím, Pane," a klaňal sa mu.
Ježiš povedal: „Súdiť som prišiel na tento svet: aby tí, čo nevidia, videli, a tí, čo vidia, aby oslepli."
Začuli to farizeji, čo boli pri ňom, a povedali mu: „Sme azda aj my slepí?!"
Ježiš im odpovedal: „Keby ste boli slepí, nemali by ste hriech. Vy však hovoríte: ‚Vidíme.' A tak váš hriech ostáva."

Cesta k svetlu viery

V súčasnosti sa často konajú výberové konania na rozličné funkcie. Pri takomto výbere sa málokto spolieha iba na vonkajší vzhľad uchádzača. Používajú sa testy a psychologické vyšetrenia, pretože je všeobecne známe, že o vlastnostiach človeka rozhodujú jeho vnútorné predpoklady, ktoré sa nedajú vidieť zvonka...

V prvom čítaní dnešnej nedele sa hovorí o prorokovi Samuelovi, ktorý na Boží rozkaz vyberal Izraelitom kráľa. Keď videl pred sebou statných synov Izaiho, myslel si, že má pred sebou budúceho kráľa. Boh mu však povedal: „Nehľaď na jeho tvár ani na výšku jeho postavy... Človek vidí iba vonkajšok, ale Pán vidí do srdca."

Pán Boh teda nemusí robiť žiadne psychotesty pri výbere, on vie najlepšie, čo je v človeku, a tak si neraz vyberá pre svoje úlohy ľudí, ktorých by sme my, podľa nášho ľudského posudzovania, považovali za nevhodných. Takýto Boží postup sme mohli sledovať aj v udalosti, o ktorej nám hovorí dnešné evanjelium. Ježiš sa zastavuje pri slepom žobrákovi. Čo môže takýto biedny človek urobiť pre šírenie Božieho kráľovstva? My by sme ho možno poľutovali, dali mu nejakú almužnu a to je všetko. Ježiš sa však pri ňom zastavuje a robí zvláštny úkon: jeho slepé oči pomaže blatom a pošle ho umyť si ich v rybníku. Vieme, že slepí ľudia majú zvlášť silno vyvinutý sluch. Evanjelium o tom nehovorí, ale čo asi pohlo toho človeka poslúchnuť výzvu Neznámeho? Hlas tiež vychádza z vnútra človeka a dá sa v ňom rozpoznať istota, láska, pravdivosť. Toto zrejme slepec vnímal a posilnený Božou milosťou, poslúchol. Výsledok bol prekvapujúco radostný. Krátko na to sa však ocitá pred náboženskými autoritami, skúmajúcimi tak fakt, ako aj pôvodcu tohto zvláštneho javu. A tu s obdivom môžeme sledovať veľké kvality tohto predtým slepého muža: jeho kritický úsudok: „Vieme, že Boh hriešnikov nevyslyší; ale vyslyší toho, kto si Boha ctí a plní jeho vôľu. Od vekov

nebolo počuť, že by bol niekto otvoril oči slepému od narodenia. Keby on nebol od Boha, nemohol by nič také urobiť.“ Obdivujeme jeho odvahu: zoči-voči opačnému názoru farizejov hovorí im otvorene: „Či je hriešnik, neviem, ale jedno viem: že som bol slepý a teraz vidím... Prečo to chcete počuť znova? Chcete sa aj vy stať jeho učeníkmi?“

Napokon môžeme obdivovať jeho ochotu veriť, keď sa ho Ježiš pýta: „Veríš v Syna človeka?“ A keď sa mu Ježiš predstavuje, že je to on, s úctou odpovedá: „Verím, Pane“ a klania sa mu. Kto by bol predpokladal takéto schopnosti a ľudské i duchovné kvality u žobráka, ktorý bol od narodenia slepý?!

Čo môže toto všetko hovoriť nám?

Žijeme v dobe, ktorá jednostranne zdôrazňuje vonkajší vzhľad: vo filme, na reklamných plagátoch, v televízii a časopisoch – všade sa ukazujú a robia sa populárnymi, „hviezdami“ ľudia s pekným zovňajškom. Kto nebol takto obdarovaný alebo kto na to nemá, ten zostáva nepovšimnutý a ponechaný na komplexy menejcennosti. Nesmieme sa dať manipulovať touto povrchnou kultúrou, týmto jednostranným pohľadom na človeka. Ale na to, aby sme dokázali vidieť v druhých i v sebe aj iné hodnoty, ktoré sú napokon podstatnejšie a oveľa dôležitejšie, potrebujeme si osvojovať Boží pohľad. To iste neznamená, že by sme dokázali vidieť do srdca človeka, tak ako vidí Boh. Ale keď si budeme ceniť tie vlastnosti, najmä duchovné a morálne, ktoré si cení a vyzdvihuje Boh, tak iste dostaneme správnu perspektívu a nebudeme preceňovať vonkajší dojem. Treba si aj nám všímať a objavovať charakterovo krásnych a statočných ľudí aj medzi jednoduchými a často nepovšimnutými ľuďmi.

Ďalší praktický dôsledok z počúvania dnešných textov Svätého písma spočíva v tom, že každého z nás si Boh už vyvolil, zbavil nás duchovnej slepoty pri sviatostnom obmytí vodou krstu. Keď však hodnotíme svoje ďalšie počínanie a najmä keď si všímame konanie iných pokrstených ľudí – čo robíme obyčajne častejšie –, nezdá sa nám, akoby sa Pán Boh pri svojej voľbe pomýlil, akoby nevedel, komu dáva túto milosť znovuzrodenia... Vo väčšine prípadov dostávame milosť krstu v detskom veku. Pán Boh vie, že z dieťaťa, ktoré je pokrstené, sa môže stať veľmi dobrý človek, ak dostane dobrú kresťanskú výchovu. Zodpovednosť za výchovu preberajú rodičia a krstní rodičia, ba celé kresťanské spoločenstvo. Ako však prakticky túto úlohu plníme? Ako my dospelí žijeme ako zodpovední kresťania?

Chceme vari Pánu Bohu pripisovať zodpovednosť za to, že mnohé naše pokrstené deti a mládež sú morálne, duchovne zdeformované – keď sme to zapríčinili my svojou nedbalosťou a neraz aj aktívne zlým vplyvom?! A čo povedať o nás, dospelých kresťanoch? Robíme česť Kristovi, ktorý si nás vyvolil, vieme nezištne a statočne stáť na pozícii pravdy a spravodlivosti, máme odvahu brániť Krista a Cirkev pred tými, čo v súčasnosti napádajú a očierňujú všetko čo súvisí s kresťanstvom? Táto obrana sa nemusí vždy vyjadrovať slovami, ale predovšetkým ju máme uskutočňovať skutkami zhodnými s našou vierou.

Ako pokrstení sme sa stali deťmi svetla – tak nám to pripomína apoštol Pavol v dnešnom druhom čítaní. Vďaka duchovnému zraku viery vidíme Krista ako náš vzor a učiteľa života. Riaďme sa jeho pokynmi – podobne ako slepý z evanjelia – a budeme sa presviedčať stále viac o pravdivosti a správnosti jeho slov. Tak sa budeme na vlastnej skúsenosti presviedčať, že Kristus nás miluje a vie, čo je pre človeka opravdivo dobré. Z toho bude vyplývať stále pevnejšia viera, ale aj odvaha brániť túto vieru pred inými.

Praktický pokyn: Svedčí môj život o tom, že som dostal v krste dar duchovného zraku viery? Čo odo mňa žiada Kristus, aby som robil? Poprosím o pomoc a s vierou splním jeho usmernenie.

MODLITBA

Večný Otče, prostredníctvom svojho Syna
obdivuhodne zmieruješ so sebou ľudské pokolenie;
prosíme ťa, pomáhaj kresťanskému ľudu,
aby kráčal v ústrety veľkonočným sviatkom
s vrúcnou nábožnosťou a so živou vierou.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

PONDELOK

PRVÉ ČÍTANIE
Už nebude počuť plač ani bolestné volanie

Čítanie z Knihy proroka Izaiáša 65, 17 – 21
Toto hovorí Pán:
„Hľa, ja tvorím
nové nebo a novú zem,
na predošlé sa nebude spomínať,
ani na myseľ neprídu;
tešiť sa budú a večne jasať nad tými,
ktoré ja stvorím.
Lebo ja urobím z Jeruzalema mesto plesania
a z jeho obyvateľov ľud radosti.
A budem plesať nad Jeruzalemom,
tešiť sa budem zo svojho ľudu;
už tam nebude počuť plač
ani bolestné volanie.
Nebude tam dieťa, čo žije len niekoľko dní,
ani starec, ktorý nedoplní svoj vek,
lebo najmladší zomrie ako storočný,
a kto sa nedožije sto rokov, bude prekliaty.
Budú stavať domy a bývať v nich,
budú sadiť vinice a jesť ich ovocie.“

EVANJELIUM
Choď, tvoj syn žije!

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 4, 43 – 54
Ježiš odišiel zo Samárie do Galiley. Lebo sám Ježiš sa
osvedčil, že vo svojej vlasti prorok nemá úctu. Keď prišiel
do Galiley, Galilejčania ho uvítali, lebo videli všetko, čo
urobil cez sviatky v Jeruzaleme. Aj oni tam boli na sviatky.
Prišiel teda znova do Kány Galilejskej, kde premenil vodu
na víno. Bol tam istý kráľovský úradník, ktorý mal v Kafarnaume
chorého syna. Ako počul, že Ježiš prišiel z Judey
do Galiley, vybral sa k nemu a prosil ho, aby šiel uzdraviť
jeho syna, ktorý už umieral.

Ježiš mu povedal: „Ak nevidíte znamenia a divy, neveríte.“ Kráľovský úradník mu hovoril: „Pane, poď, kým mi dieťa neumrie!“ Ježiš mu povedal: „Choď, tvoj syn žije!“ On uveril Ježišovmu slovu a šiel.
Ešte bol na ceste, keď mu prišli sluhovia naproti a hovorili že jeho dieťa žije. Pýtal sa ich, koľko hodín bolo, keď sa mu uľavilo. Povedali mu: „Včera o jednej popoludní mu prestala horúčka.“ Tu otec poznal, že to bolo práve v tú hodinu, keď mu Ježiš povedal: „Tvoj syn žije.“ A uveril on i celý jeho dom.
Toto bolo už druhé znamenie, ktoré urobil Ježiš, keď prišiel z Judey do Galiley.

Ježiš prináša život

Súčasťou nášho života sú naši blízki, ktorých máme radi a ktorí majú radi nás. Nevieme si bez nich predstaviť život. Naša láska voči nim sa prejavuje aj v tom, že ak je ohrozené ich zdravie alebo dokonca život, robíme všetko možné, aby sme im pomohli, aby mohli ďalej žiť. Robíme to kvôli nim, ale i kvôli sebe.

Typickým príkladom tejto skutočnosti je kráľovský úradník z dnešného evanjelia. Aby získal zdravie svojmu synovi a zachránil ho pred hroziacou smrťou, obracia sa s naliehavou prosbou o pomoc na Ježiša, ktorý práve prišiel do Kány Galilejskej. Ježiš tam bol už známy ako divotvorca (premenil tam vodu na víno), a preto ho tento otec s dôverou prosil, aby šiel s ním do Kafarnauma k jeho chorému synčekovi.

Ježišova reakcia je zvláštna – zazlieva tomuto mužovi jeho prosbu o zázrak. No nielen jemu. Hovorí to v množnom čísle: „Ak len nevidíte znamenia a divy, neveríte.“ Želá si teda, aby sme verili v neho ako záchrancu zo všetkých našich ohrození – a to i napriek tomu, že prežívame stratu svojich drahých, že aj my podliehame chorobe a smrti.

Otec z evanjelia dostáva Ježišovo uistenie, že mu syn žije a má „ísť“. Cesta z Kány do Kafarnauma meria približne tridsať kilometrov a dala by sa prejsť asi za šesť hodín. Keď sa podľa údaju evanjelia otec vydal na cestu okolo jednej popoludní, mohol prísť domov večer toho istého dňa. On sa však vrátil až na druhý deň. Zrejme niekde prenocoval a pravdepodobne sa zdržal aj vybavovaním neja-

kých vecí, súvisiacich s jeho povinnosťami. Teda až tak veľmi sa neponáhľal. Z tohto jeho pokojného správania môžeme usúdiť, že sa spoľahol na Ježišovo slovo a veril, že syn mu naozaj žije, že sa má dobre. To mu potvrdili aj jeho sluhovia, keď mu oznámili, že chlapcovi sa polepšilo práve vtedy, keď mu Ježiš povedal: „Tvoj syn žije!"

Iste, treba robiť pre našich drahých všetko, aby sme im pomáhali, aby sme chránili ich zdravie a život. Na druhej strane však nie sme v stave uchrániť ich pred každým nebezpečenstvom, pred chorobou a smrťou. Naša láska voči nim by nás nemala privádzať k úzkostlivému strachu, ktorý ich aj tak nedokáže uchrániť pred ohrozeniami, ale skôr komplikuje naše vzájomné vzťahy. Treba si uvedomiť, že tak náš, ako aj ich život je v rukách Božích. On je priateľom života, ale aj jeho darcom a udržiavateľom. Na neho sa nám treba s dôverou obracať. A to, že mu naozaj veríme, treba potvrdzovať tým, že „ideme", že robíme to, čo nám Boh káže, že si plníme úlohy, ktoré nám zveril.

Až prejdeme za noc smrti, aj nás čaká radostné stretnutie s tými, ktorých sme mali radi a za ktorých sme Krista prosili. Spoločenstvo s nimi bude súčasťou plnosti nášho večného šťastia. Cesta k tomuto cieľu vedie cez dôveru voči Ježišovi Kristovi ako prameňu a záruky života. Túto dôveru mu však musíme prejavovať „kráčaním" v smere nášho večného domova. Cestou nám treba venovať pozornosť nielen starosti o tých, ktorých máme radi, ale aj všetkému tomu, čo od nás Boh očakáva.

Praktický pokyn: Úprimná modlitba za chorých alebo inak ohrozených blízkych. Obavy a strach o nich nás však nesmú ochromiť v konaní dobra. Sústredím sa na svoje povinnosti s dôverou, že zdravie a život tých, na ktorých mi záleží, sú v Kristových rukách.

MODLITBA
Všemohúci Bože,
svojimi vznešenými sviatosťami obnovuješ svet;
prosíme ťa, daj, aby sa Cirkev vzmáhala
týmito znakmi tvojej prítomnosti
a nikdy nezostala bez tvojej otcovskej pomoci.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

UTOROK

PRVÉ ČÍTANIE

Videl som vodu vytekať z chrámu;
a všetko, k čomu sa táto voda dostala, ozdravelo

Čítanie z Knihy proroka Ezechiela 47, 1 – 9. 12

Anjel ma obrátil k bráne Pánovho chrámu, a hľa, spod
prahu chrámu vyvierala voda smerom na východ — na východ
bolo totiž obrátené chrámové priečelie — a tiekla
z pravej strany chrámu, južne od oltára.
Potom ma vyviedol severnou bránou von a obrátil ma
smerom k vonkajšej bráne, obrátenej na východ, a hľa, voda
vytekala z pravej strany.
Vtom vyšiel smerom na východ muž s meradlom v ruke.
Odmeral tisíc lakťov a previedol ma cez vodu — bola
po členky. Zasa odmeral tisíc lakťov a previedol ma cez vodu —
bola po kolená. Znova odmeral tisíc lakťov a previedol ma
cez vodu — bola po pás. Odmeral ešte tisíc lakťov a bola to
rieka, cez ktorú som nemohol prejsť, lebo voda sa tak zdvihla,
že bolo po nej treba plávať; bola to rieka, ktorú nemožno
prebrodiť.
A povedal mi: „Videl si, syn človeka.“
Potom ma zaviedol na breh rieky a obrátil. Keď som sa
obrátil, videl som na oboch brehoch rieky veľké množstvo
stromov. A povedal mi: „Táto voda prúdi do východnej krajiny,
preteká cez Arabu, vleje sa do mora, do slaných vôd,
a vody sa uzdravia. A všade, kam sa rieka dostane, bude žiť
všetko, čo sa hýbe; bude veľmi mnoho rýb všade, kam sa dostane
táto voda; ozdravie a žiť bude všetko, k čomu sa rieka
dostane.
Pri rieke, na oboch jej brehoch, budú rásť rozličné ovocné
stromy. Lístie z nich neopadne a nikdy nebudú bez ovocia.
Každý mesiac prinesú čerstvé plody, lebo jej voda
vyteká zo svätyne. Ich ovocie bude pokrmom a ich lístie
liekom.“

EVANJELIUM
A ten človek hneď ozdravel

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 5, 1 – 3. 5 – 16
Boli židovské sviatky a Ježiš vystupoval do Jeruzalema.
V Jeruzaleme pri Ovčej bráne je rybník, hebrejsky zvaný
Betsata, a pri ňom päť stĺporadí. V nich ležalo množstvo
chorých, slepých, chromých a ochrnutých.
Bol tam aj istý človek, chorý už tridsaťosem rokov. Keď
ho tam videl Ježiš ležať a zvedel, že je už dlho chorý, povedal
mu: „Chceš ozdravieť?“
Chorý mu odpovedal: „Pane, nemám človeka, čo by ma
spustil do rybníka, keď sa zvíri voda. A kým sa ta sám dostanem,
iný ma predíde.“
Ježiš mu vravel: „Vstaň, vezmi si lôžko a choď!“ A ten
človek hneď ozdravel, vzal si lôžko a chodil.
No v ten deň bola sobota, preto Židia hovorili uzdravenému:
„Je sobota, nesmieš nosiť lôžko!“
Ale on im odvetil: „Ten, čo ma uzdravil, mi povedal:
‚Vezmi si lôžko a choď!‘“
Pýtali sa ho: „A kto je ten človek, čo ti povedal: ‚Vezmi
a choď?‘“
Ale uzdravený nevedel, kto je to, lebo Ježiš sa vzdialil spomedzi
zástupu, čo sa zišiel na tom mieste.
Neskôr ho Ježiš našiel v chráme a povedal mu: „Hľa,
ozdravel si, už nehreš, aby ťa nepostihlo niečo horšie.“
A ten človek šiel povedať Židom, že ho to Ježiš uzdravil.
A Židia Ježiša prenasledovali za to, že robil takéto veci v sobotu.

Prameň oživujúcej vody

Všeobecná skúsenosť potvrdzuje, že voda z niektorých prameňov má liečivé účinky. Túžba mnohých získať pomocou tejto vody uzdravenie viedla k vzniku kúpeľov.

V dnešných textoch Božieho slova sa tiež stretáme so symbolom prameňa oživujúcej vody.

V prvom čítaní sa opisuje prameň, ktorý vyviera spod oltára, z pravej strany chrámu a voda tiekla na východ. Podobne ako v prírode, čím je rieka vzdialenejšia od prameňa, tým je väčšia (príčinou,

samozrejme, nie je vzdialenosť, ale ďalšie prítoky), tak aj v tomto Ezechielovom videní sa prúd vody postupne zväčšuje (bez prítokov), až dosahuje veľkosť rieky. Voda prináša do krajiny nielen život, ale na jej brehoch rastú stromy, ktoré prinášajú ovocie každý mesiac a poskytujú ho za pokrm a ich lístie je liečivé – zabezpečuje trvalé zdravie, neustály život.

Tento prorocký, symbolický obraz obsahuje veľmi dôležité posolstvo: oltár a chrám predstavujú Boha; Boh je teda prameňom života. Podobne ako v raji bol strom života, ku ktorému však ľudia svojím hriechom stratili prístup, táto voda umožňuje na svojich brehoch rásť mnohým stromom života, ktoré sú ľuďom k dispozícii. Boh teda nezatvoril človeku navždy prístup k plnému životu, ale oznamuje nádej, ktorá sa zakladá na skutočnosti, že Boh sám sa stane pre nás prameňom života.

Túto predpoveď začal uskutočňovať, keď vo svojom Synovi prišiel medzi nás. V evanjeliu Ježiš stretáva muža, ktorý bol už tridsaťosem rokov chorý a s neprestajnou nádejou čakal na príležitosť, že sa dostane ako prvý do vody, keď ju prameň „zvíri“. Podľa ľudovej viery totiž ten, kto sa dostal do zvírenej vody prvý, mal dosiahnuť uzdravenie.

Ježiš tomuto človeku kladie otázku, ktorá v chorom ešte viac rozjatrila bolesť z neustále sklamanej túžby po uzdravení. A na jeho smutnú odpoveď mu adresuje stručnú výzvu: „Vstaň, vezmi si lôžko a choď!“

Skutočnosť, že na tieto slová muž, neschopný chodiť tridsaťosem rokov, hneď kráčal, prezrádzala inú skutočnosť, že z Ježiša vychádza životodarná sila, ktorá sa prejavuje stvoriteľsky. V okamihu obnovuje vážne narušený zdravotný stav chorého a dáva mu plné zdravie. Vieme, že toto nebol jediný Ježišov zázrak uzdravenia, ba v troch prípadoch vzkriesil aj mŕtvych.

V súvislosti s miestom tohto uzdravenia sa Ježiš prejavil ako skutočný prameň živej vody, ktorou je Duch Svätý.

Od chvíle jeho zmŕtvychvstania už nik nemôže povedať: „Nemám človeka, ktorý by sa ma ujal,“ pretože v Kristovi sa stal Boží Syn človekom, ktorý je blízky každému. Ubezpečil nás o tom on sám: „Ja som s vami po všetky dni až do skončenia sveta.“

Iste, neuzdravuje nás vždy takýmto zázračným spôsobom, ale sprevádza nás svojou láskou a pomocou vo všetkých situáciách, a keď mu zostaneme verní až do konca, tak nás uisťuje, že svojou

božskou mocou pri svojom druhom príchode vzkriesi aj naše telá k večnému životu. Podmienkou však je to, na čo on sám upozornil uzdraveného muža: „Už nehreš, aby ťa nepostihlo niečo horšie.“ Hriechom totiž môžeme v sebe zamedziť pôsobenie Božieho životodarného Ducha a mohlo by sa nám stať to „horšie“: existencia bez spoločenstva s Bohom i s ľuďmi, bez nádeje na zmenu k lepšiemu...

Praktický pokyn: Vyjadrím v modlitbe vďačnosť za to, že Ježiš Kristus sa ku mne priblížil cez vodu krstu a svojím Duchom ma vnútorne pretvoril na nového človeka, schopného kráčať životom v premáhaní zla a hriechu a skutkami podľa Božej vôle. Urobím zopár takýchto „krokov“.

Modlitba
Milosrdný Bože,
modlitby a kajúce skutky v tejto pôstnej dobe
nech pripravia naše srdcia,
aby sme ochotne prijali veľkonočnú milosť
a ohlasovali svetu radostnú zvesť o vykúpení.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

STREDA

PRVÉ ČÍTANIE
Zmluvou ľudu ťa urobím, aby si pozdvihol krajinu

Čítanie z Knihy proroka Izaiáša 49, 8 – 15
Toto hovorí Pán:
„V milostivom čase ťa vyslyším
a v deň spásy ti pomôžem,
ochránim ťa a zmluvou ľudu ťa urobím,
aby si pozdvihol krajinu
a rozdelil spustošené dedičstvo,
aby si väzňom povedal: ‚Vyjdite!‘
a tým, čo sú vo tme: ‚Zjavte sa!‘
Budú sa pásť popri cestách,
ich pastva bude na všetkých holých pahorkoch.
Nebudú lačnieť ani žízniť
a nezraní ich úpal ani slnce;
lebo ich bude viesť ten, čo sa zľutoval nad nimi,
a k prameňom vôd ich privedie.
Zo všetkých svojich vrchov cesty porobím
a moje chodníky sa vyvýšia.
Hľa, títo prídu zďaleka,
tí, hľa, od severu a od mora
a tamtí z krajiny Sinim.“
Plesaj, nebo, a jasaj, zem,
plesaním znejte vrchy,
lebo Pán utešuje svoj ľud
a nad svojimi biednymi sa zľutúva.
Sion povedal: „Pán ma opustil,
Pán na mňa zabudol.“
Môže matka zabudnúť na svoje nemluvňa
a nezľutuje sa nad synom svojho lona?
A keby aj ona zabudla,
ja na teba nezabudnem.

EVANJELIUM
Ako Otec kriesi mŕtvych a oživuje,
tak aj Syn oživuje, koho chce

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 5, 17 – 30
Ježiš povedal Židom: „Môj Otec pracuje doteraz, aj ja pracujem.“
Preto sa Židia ešte väčšmi usilovali zabiť ho, lebo nielenže porušoval sobotu, ale aj Boha nazýval svojím Otcom a robil sa rovným Bohu.
Ježiš im vravel: „Veru, veru, hovorím vám: Syn nemôže nič robiť sám od seba, len to, čo vidí robiť Otca. Čo robí Otec, to robí podobne aj Syn. Veď Otec miluje Syna a ukazuje mu všetko, čo sám robí; a ukáže mu ešte väčšie skutky ako tieto, aby ste sa čudovali.
Lebo ako Otec kriesi mŕtvych a oživuje, tak aj Syn oživuje, koho chce.
A Otec nikoho ani nesúdi, ale všetok súd odovzdal Synovi, aby si všetci ctili Syna tak, ako si ctia Otca. Kto si nectí Syna, nectí si ani Otca, ktorý ho poslal.
Veru, veru, hovorím vám: Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života.
Veru, veru, hovorím vám: Prichádza hodina, ba už je tu, keď mŕtvi počujú hlas Božieho Syna a tí, čo ho počujú, budú žiť. Lebo ako Otec má život sám v sebe, tak dal aj Synovi, aby mal život sám v sebe. A dal mu aj moc súdiť, pretože je Synom človeka.
Nedivte sa tomu, lebo prichádza hodina, keď všetci v hroboch počujú jeho hlas a vyjdú: tí, čo robili dobre, budú vzkriesení pre život a tí, čo páchali zlo, budú vzkriesení na odsúdenie.
Ja nemôžem nič robiť sám od seba. Súdim, ako počujem. A môj súd je spravodlivý, lebo nehľadám svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal.“

Tajomstvo prameňa života a jeho prejavy

Prameň liečivej vody vyviera z tajomných zemských hĺbok a podľa odborníkov voda, ktorá z neho prúdi, pochádza aj spred niekoľkých miliónov rokov...

Dnešný úryvok evanjelia je pokračovaním včerajšieho. Na obvinenia predstaviteľov židovského náboženstva, že uzdravením chorého porušil sobotný zákaz práce, odpovedá Ježiš poukázaním na prameň svojho životodarného pôsobenia: „Môj Otec pracuje doteraz, aj ja pracujem.“ V hĺbke svojej bytosti je Ježiš spojený so svojím nebeským Otcom. Boh je vo svojej láske stále aktívny. Ježiš je zviditeľnením tejto Otcovej aktivity, ktorá je zameraná na prekonanie zla a smrti a na darovanie plného života ľuďom.

Ježiš však poukazuje aj na zodpovednosť človeka za to, či sa stane schopným prijať túto životodarnú aktivitu Božieho Syna: „Veru, veru, hovorím vám: Kto počúva moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepôjde na súd, ale prešiel zo smrti do života.“ V Ježišovom slove máme spoznať autoritu samého Boha a prejaviť svoj veriaci postoj ochotou podľa jeho slova upravovať svoje zmýšľanie, ako aj vonkajšie prejavy. Takýmto prijímaním Božieho slova prijímame osobné Božie slovo – Syna. On nám dáva účasť na svojom vzťahu k Otcovi, v ktorom vlastne spočíva jeho život. Podstata života Boha – ako nám to zjavil Ježiš – je stále prijímanie darov lásky nebeského Otca a ustavičné odpovedanie na túto lásku darovaním seba skutkami podľa Otcovej vôle. Takýto život je večný, pretože Boh je nevyčerpateľným zdrojom lásky. A na tomto princípe „večného života“ dáva Ježiš účasť každému, kto prijíma s vierou jeho slovo. Pretože vtelené Božie Slovo bude mierou, podľa ktorej bude nás ľudí brať Boh na zodpovednosť, ten, kto prijímal a uskutočňoval Kristovo slovo, nemá byť z čoho súdený a už v ňom nepôsobí smrť, čiže oddelenie od Boha, ale sa nachádza vo sfére života – s Kristom má účasť na živote samého trojjediného Boha.

V ďalšom znení evanjelia Ježiš oznamuje, že túto ponuku, aby prijatím jeho slova mohol človek dostať jeho oživujúce pôsobenie, chce rozšíriť na všetkých ľudí: „Veru, veru, hovorím vám: Prichádza hodina, ba už je tu, keď mŕtvi počujú hlas Božieho Syna a tí, čo ho počujú, budú žiť.“ Človek bez účasti na Božom živote je v hĺbke svojej bytosti už mŕtvy hoci fyzicky ešte žije a je len otázkou času, kedy sa táto smrť na ňom plne prejaví.

Po svojom zmŕtvychvstaní Ježiš posiela apoštolov: „Choďte do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému stvoreniu. Kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený; ale kto neuverí, bude odsúdený.“ Od tých čias cez Cirkev zaznieva na tomto svete hlas Božieho Syna. Z uvedeného vidíme, že odovzdávanie evanjelia, oboznamovanie ľudí s Ježišom Kristom nie je šírenie nejakého svetonázoru alebo náboženstva, ani to nie sú nejaké svetovládne plány Cirkvi, ale je to plnenie poslania daného samým Kristom a sprostredkovávanie ponuky, ktorá sa svojím významom rovná vzkrieseniu mŕtveho.

Konkrétnym vyjadrením viery v Krista a v jeho slovo je prijatie sviatosti krstu, eventuálne uvedomelý súhlas so svojím krstom, čo vyjadrujeme zvlášť na Veľkonočnej vigílii a každým prijatím sviatosti pokánia. Vtedy sa uskutočňuje naše duchovné vzkriesenie.

Táto možnosť prijatia účasti na živote Boha nezostane však iba pri ponuke. Ježiš oznamuje, že sa „blíži hodina, keď všetci v hroboch počujú jeho hlas a vyjdú: tí, čo robili dobre, budú vzkriesení pre život a tí, čo páchali zlo, budú vzkriesení na odsúdenie“.

Pri Kristovom druhom príchode sa teda jeho slovo prejaví božskou autoritou a mocou, čo bude znamenať vzkriesenie všetkých ľudí a naše postavenie pred Boží súd. Tí, čo prijímali Kristovo slovo a uskutočňovali ho konaním dobra, budú vzkriesení pre život. Neklamným „corpus delicti“ odmietnutia ponuky života budú zlé skutky. Zoči-voči tomuto faktu nepomôže nič, ani odvolávanie sa na to, že sme Krista poznali, že sme počúvali jeho učenie, ba ani to, že sme boli pokrstení...

Robme všetko pre to, aby sme mohli mať oprávnenú nádej na život, ktorý nám prináša Boží Syn.

Praktický pokyn: Čo mi treba urobiť, aby som mohol mať v sebe skutočný život? (Počúvať Božie slovo, v jeho svetle robiť dobré skutky, prijať krst alebo obnovenie jeho milosti prijatím sviatosti pokánia...)

MODLITBA

Milosrdný Bože,
ty odmeňuješ spravodlivých za ich zásluhy
a hriešnikom odpúšťaš pre ich pokánie;
vrúcne ťa prosíme,
zmiluj sa nad nami a pomôž nám,
aby sme pokorne vyznali svoje hriechy,

a tak dosiahli tvoje odpustenie.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

ŠTVRTOK

PRVÉ ČÍTANIE
Odpusť zločin svojho ľudu

Čítanie z Knihy Exodus 32, 7 – 14
Pán povedal Mojžišovi: „Choď, zostúp, lebo tvoj ľud, ktorý si vyviedol z egyptskej krajiny, sa skazil. Veľmi rýchlo odbočili z cesty, ktorú som im určil. Urobili si z kovu teľa a klaňali sa mu, priniesli mu obetu a povedali: ‚Toto sú tvoji bohovia, Izrael, čo ťa vyviedli z egyptskej krajiny.‘“
Potom Pán povedal Mojžišovi: „Vidím, že tento ľud má nepoddajnú šiju. Nechaj ma, nech vzplanie môj hnev proti nim, vyhubím ich a z teba urobím veľký národ.“
Ale Mojžiš prosil Pána, svojho Boha, a hovoril: „Pane, prečo planie tvoj hnev proti tvojmu ľudu, ktorý si veľkou silou a mocnou rukou vyviedol z egyptskej krajiny? Nech, prosím, nepovedia Egypťania: ‚Podvodne ich vyviedol, aby ich pozabíjal na horách a vyničil zo zemského povrchu.‘ Nech utíchne tvoj hnev a odpusť zločin svojho ľudu! Spomeň si na Abraháma, Izáka a Izraela, svojich služobníkov, ktorým si na seba samého prisahal a vyhlásil: ‚Rozmnožím vaše potomstvo ako hviezdy na nebi a celú túto krajinu, o ktorej som hovoril, dám vášmu potomstvu a budete ju mať navždy.‘“
A Pán sa zriekol svojho zámeru a nedopustil skazu, ktorú vyhlásil svojmu ľudu.

EVANJELIUM
Iný na vás žaluje: Mojžiš, do ktorého skladáte svoju nádej

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 5, 31 – 47
Ježiš povedal Židom: „Ak vydávam svedectvo o sebe len ja sám, moje svedectvo nie je pravdivé. Ale je niekto iný, čo svedčí o mne, a ja viem, že svedectvo, ktoré vydáva o mne, je pravdivé.
Vy ste poslali k Jánovi a on vydal svedectvo pravde. Lenže ja neprijímam svedectvo od človeka, ale toto hovorím preto, aby ste vy boli spasení. On bol lampa, ktorá horí

a svieti, a vy ste sa chceli chvíľu veseliť v jeho svetle.
Ja mám väčšie svedectvo, ako je Jánovo: skutky, ktoré mi dal vykonať Otec. Tieto skutky, ktoré konám, svedčia o mne, že ma poslal Otec. A sám Otec, ktorý ma poslal, vydal o mne svedectvo.
Vy ste nikdy nepočuli jeho hlas, ani jeho tvár ste nevideli a jeho slovo neostáva vo vás, lebo neveríte tomu, ktorého on poslal.
Skúmate Písma, lebo si myslíte, že v nich máte večný život, a práve ony svedčia o mne. Lenže vy nechcete prísť ku mne, aby ste mali život.
Slávu od ľudí neprijímam. Ale vás poznám, že nemáte v sebe Božiu lásku.
Ja som prišiel v mene môjho Otca, a neprijímate ma. Keby prišiel niekto iný v svojom vlastnom mene, toho by ste prijali.
Ako môžete veriť vy, ktorí sa navzájom oslavujete, a nehľadáte slávu, ktorú dáva len Boh?!
Nemyslite si, že ja budem na vás u Otca žalovať. Iný na vás žaluje: Mojžiš, do ktorého skladáte svoju nádej. Lenže keby ste verili Mojžišovi, verili by ste aj mne, lebo on o mne písal. Ale ak neveríte tomu, čo on napísal, ako uveríte mojim slovám?!“

Život: sláva od ľudí alebo sláva od Boha?

V súvislosti so štýlom života našej doby sú veľmi aktuálne Ježišove slová z dnešného evanjelia: „Ako môžete veriť vy, ktorí sa navzájom oslavujete, a nehľadáte slávu, ktorú dáva len Boh?!“

Časť ľudí hľadá svoj život v ľudskej sláve. Robia všetko pre dosiahnutie popularity, aby sa o nich písalo a hovorilo, aby sa dostali na obrazovku, aby boli zvolení, aby dostali vyznamenanie... Mnohých táto snaha motivuje k vrcholovým výkonom v športe či v práci, mnohí neváhajú pošliapať vlastnú ľudskú dôstojnosť, len aby sa stali celebritami, a nie je málo tých, čo si rozličným spôsobom kupujú uznania a pocty druhých. Takéto snahy a prax Ježiš doslova nazýva prekážkou viery. Prečo? Človek, ktorého cieľom je dosiahnutie slávy od ľudí, musí podriadiť svoje konanie predstavám a očakávaniu tých, na ktorých hodnotení mu záleží. Je úplne jasné,

že vo väčšine prípadov nie sú tieto kritériá ľudí zhodné s tým, čo od nás očakáva Boh. A tak človek, ktorý hľadá slávu u ľudí, bude skutkami často popierať výzvy, ktoré mu prichádzajú od Boha, čo nevyhnutne vedie k umŕtveniu viery – pretože, ako hovorí apoštol Jakub, „viera bez skutkov je mŕtva".

Akú slávu dáva Boh? Hovorí o tom sám Ježiš vo svojej veľkňazskej modlitbe: „... slávu, ktorú si ty dal mne, ja som dal im, aby boli jedno, ako sme my jedno – ja v nich a ty vo mne." (*Jn 17, 22*) V čom spočívala sláva, ktorú dostal Ježiš od Otca? Tieto slová hovoril predsa vtedy, keď jeho popularita klesla na bod mrazu, vedúce kruhy národa sa rozhodli pre jeho fyzickú likvidáciu, zradil ho vlastný učeník a od bolestného utrpenia ho delilo iba pár hodín... Naznačil to v slovách: „... aby boli jedno, ako sme my jedno." Ježišovou slávou vo všetkých okolnostiach, i v tých najťažších, bol vzťah lásky nebeského Otca k nemu. A tento vzťah je v Bohu osobou, je to Duch Svätý. Duch Svätý, Božia osobná láska je tou „slávou", ktorú Ježiš hľadá za každú cenu a ktorú mu Otec dáva.

Je to niečo podobné ako v prípade lietadla: let môže prebiehať v oblakoch a hmle, v búrke a vetre či za jasného počasia, alebo v noci: pilot – bez ohľadu na tieto okolnosti – sa riadi usmerneniami navigátorov, a keď plní ich pokyny, napriek vonkajším podmienkam má pocit vnútornej spokojnosti, pretože si je istý, že jeho let prebieha spoľahlivo, smeruje k cieľu a šťastne pristane...

Tento vnútorný pokoj, istota, ba viac – láska a spokojnosť zo strany samého Boha, to je tá „sláva", ktorú máme neprestajne hľadať. Takto, pôsobením Ducha Svätého, bude v nás prítomný sám Ježiš Kristus a skrze neho sám Otec. Pokiaľ budeme túto jednotu stále, za každých okolností hľadať a potvrdzovať konaním podľa Božej vôle, tak môžeme vedieť, že cez všetky premeny a problémy pozemského života smerujeme s istotou k plnému spoločenstvu s Bohom, keď sa na nás plne prejaví jeho sláva.

Ak budeme mať toto zameranie ako kompas nášho života, potom budeme stále viac chápať aj samého Ježiša Krista, bude sa v nás prehlbovať viera v neho a bude nám stále jasnejšie, že to, čo hovorí, je pravda.

Praktický pokyn: Na čom mi najviac záleží? Na tom, aby boli so mnou spokojní ľudia – alebo, aby bol so mnou spokojný Boh? Budem si všímať motiváciu svojich rozhodnutí a skutkov a dbať na prioritu zhody s Kristovou vôľou.

Modlitba
Dobrotivý Bože,
v tejto pôstnej dobe nám ponúkaš milosť
napraviť sa pokáním
a posvätiť sa dobrými skutkami;
pokorne ťa prosíme,
pomáhaj nám verne zachovávať tvoje prikázania,
aby sme mohli s úprimným srdcom sláviť
veľkonočné sviatky.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

PIATOK

PRVÉ ČÍTANIE
Odsúďme ho na smrť potupnú

Čítanie z Knihy Múdrosti 2, 1a. 12 – 22
Bezbožní hovoria vo svojom zvrátenom zmýšľaní:
„Číhajme na spravodlivého, lebo nám je na ťarchu.
Stavia sa proti nášmu správaniu,
vyčíta nám prestupovanie zákona,
žaluje, že sme zradili svoju výchovu.
Chvastá sa, že pozná Boha,
a Božím synom sa nazýva.
Obžalúva naše zmýšľanie,
už aj pohľad na neho je nám na ťarchu.
Lebo jeho život je nepodobný ostatným
a odlišné sú jeho chodníky.
Pokladá nás za spotvorených
a bočí od našich ciest ako od nečistoty;
blahoslaví údel spravodlivých
a chváli sa, že Boh mu je otcom.
Nuž pozrime, či sú jeho reči pravdivé,
a skúsme, ako sa to s ním skončí.
Lebo ak je ozaj Božím synom, on sa ho ujme
a vyslobodí ho z rúk odporcov.
Skúšajme ho potupou a súžením,
aby sme poznali jeho miernosť
a vyskúšali jeho trpezlivosť.
Odsúďme ho na smrť potupnú,
veď mu príde pomoc, ako hovorí.“
Takto uvažujú a mýlia sa,
lebo vlastná zloba ich zaslepila.
Nepoznajú Božie tajomstvá,
ani odmenu za svätosť nečakajú
a ani v oslávenie čistých duší neveria.

EVANJELIUM
Chceli ho chytiť, ale ešte neprišla jeho hodina

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 7, 1 – 2. 10. 25 – 30
Ježiš chodil po Galilei; nechcel ísť do Judey, lebo Židia ho chceli zabiť.
Boli však blízko židovské sviatky Stánkov.
Ale keď jeho bratia odišli na sviatky, išiel aj on, no nie verejne, lež akoby potajomky.
Tu niektorí Jeruzalemčania hovorili: „Nie je to ten, čo ho chcú zabiť? Pozrite, hovorí verejne a nič mu nevravia. Vari sa už aj poprední muži presvedčili, že on je Mesiáš? Lenže o tomto vieme, odkiaľ je, ale keď príde Mesiáš, nik nebude vedieť, odkiaľ je.“
A Ježiš učil v chráme a zvolal: „Aj ma poznáte, aj odkiaľ som, viete. A neprišiel som sám od seba, ale pravdivý je ten, ktorý ma poslal, a vy ho nepoznáte. Ja ho poznám, lebo som od neho a on ma poslal.“
Preto ho chceli chytiť, ale nik nepoložil naň ruky, lebo ešte neprišla jeho hodina.

Dôsledky odmietnutia slova života

Podobne ako keď slnečný lúč dopadne na kvapku rosy alebo na kryštáľ, premení sa na spektrum farieb od tých najjasnejších až po smutnú fialovú, tak aj ponuka života, ktorú prinášal Ježiš z Nazareta, spôsobovala rôznosť postojov voči nemu. Od radostného a vďačného prijatia jeho slov a zázračného daru uzdravenia cez nerozhodné postoje ľudí, nezvyknutých na samostatné uvažovanie a rozhodovanie, až po zaujatie odmietavého nepriateľstva, ktoré sa nezastavilo pred ničím.

Piatok je dňom pamiatky na Ježišovu smrť na kríži. V dnešný piatok nám úryvky z Písma, ktoré sú súčasťou liturgie, ukazujú akúsi ouvertúru veľkopiatkových udalostí.

Text z Knihy Múdrosti opisuje postoj bezbožných voči spravodlivému človekovi, ktorý sa snaží žiť v zhode s Bohom, podľa jeho vôle. Namiesto toho, aby prijali jeho usmerňujúce slovo a príklad a upravili podľa neho svoje zmýšľanie a skutky, rozhodujú sa pre zvláštny experiment: chcú zničiť spravodlivého potupnou smrťou a tým vy-

provokovať Boha k reakcii – aby nejako potvrdil pravdivosť spravodlivého, ktorý sa odvoláva na to, že má poslanie od Boha, že je verný Bohu.

V evanjeliu vidíme, že okolo Ježiša sa už vytvára kruh vražedného nepriateľstva, takže ide na sviatky do Jeruzalema utajene. Na otázky zneisteného davu, ktorý má problémy s uznaním Ježiša za Mesiáša, lebo mu Ježišova osobnosť nejde dovedna s legendárnymi predstavami o tajomnom a neznámom pôvode Mesiáša, prehovorí Ježiš verejne: poukazuje na svoj dvojitý pôvod. Vedieť o ňom, že je z Nazareta ešte vôbec neznamená vedieť o ňom všetko. Svoj skutočný pôvod naznačuje trochu tajomnými slovami: „Neprišiel som sám od seba, ale pravdivý je ten, ktorý ma poslal, a vy ho nepoznáte. Ja ho poznám, lebo som od neho a on ma poslal."

Objasnenie týchto slov by si vyžadovalo dobromyseľný a pokorný záujem. Poslucháči však prejavujú agresivitu a pokúšajú sa o násilie. Tým však spôsobujú, že Ježiš sa od nich vzďaľuje.

K pravdivému poznaniu Ježiša Krista a života, ktorý nám prináša, sa nemôžeme dopracovať násilím voči nemu. Nemôžeme ho donútiť, aby sa pred nami otvoril a zdôveril sa nám. Nie sme aj my ovplyvnení tými „hore", ktorí si myslia, že stoja aj nad samotným Bohom, ktorí prejavujú pyšnú nadradenosť aj voči Kristovi a jeho Cirkvi? Často sa neodvážime samostatne myslieť a mať svoje postoje, lež ustráchane poškuľujeme po svojich chlebodarcoch, čo oni na to... A aby sme to nemali u nich zlé, zostávame aj voči samému Kristovi prinajmenšom indiferentní – a on zostáva pre nás nepreniknuteľnou záhadou...

Nie je načase, aby sme bez ostychu a bez servilných ohľadov dali najavo svoj osobný, úprimný vzťah k Ježišovi Kristovi? Možno to ešte nie je plne uvedomelá viera, možno máme veľa nejasností. Tak sa pýtajme, ale s osobným záujmom hľadať pravdu a zaujímať k nej vlastný, zodpovedný postoj. Iba takto sa môže stať Kristus pre nás prameňom plného života, iba tak sa vyhneme spoluzodpovednosti za jeho odmietnutie...

Praktický pokyn: Aký je môj osobný vzťah k Ježišovi Kristovi? Dokážem prejaviť vieru v neho bez ostychu aj na verejnosti, nezávisle od postojov nadriadených či spolupracovníkov? V osobnom rozhovore s Kristom sa mu poďakujem za to poznanie jeho, ktoré mi doteraz umožnil, a poprosím ho o upevňovanie a rozvoj svojej viery.

Modlitba
Milosrdný Otče,
ty si nám, krehkým ľuďom, pripravil potrebnú posilu;
prosíme ťa, pomáhaj nám,
aby sme s vďačným srdcom
prijímali ovocie vykúpenia
a nábožným životom
dávali najavo svoju duchovnú obnovu.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

SOBOTA

PRVÉ ČÍTANIE
Bol som ako krotký baránok, vedený na zabitie

Čítanie z Knihy proroka Jeremiáša 11, 18 – 20
Pane, ty si mi to zjavil a ja som pochopil;
ukázal si mi ich výčiny.
Bol som ako krotký baránok, vedený na zabitie; nevedel
som, že stroja proti mne úklady: „Vytnime strom v jeho
miazge, vykoreňme ho zo zeme živých, nech sa už ani nespomenie
jeho meno!“
Ale ty, Pane zástupov,
súdiš spravodlivo,
ty skúmaš srdce i zmýšľanie,
nech uvidím na nich tvoju pomstu,
veď tebe som postúpil svoj spor.

EVANJELIUM
Vari z Galiley príde Mesiáš?!

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 7, 40 – 53
Keď počuli Ježišove slová, niektorí zo zástupu hovorili:
„Toto je naozaj prorok.“ Druhí tvrdili: „Mesiáš je to.“ Ale
iní namietali: „Vari z Galiley príde Mesiáš?! A nehovorí
Písmo: ‚Mesiáš príde z Dávidovho potomstva, z mestečka
Betlehem, odkiaľ bol Dávid‘?!“ A tak nastala preňho v zástupe
roztržka.
Niektorí z nich chceli ho aj chytiť, ale nik nepoložil naň
ruky. Sluhovia sa vrátili k veľkňazom a farizejom a oni sa
ich pýtali: „Prečo ste ho nepriviedli?“
Sluhovia odpovedali: „Nikdy tak človek nehovoril.“
Farizeji im vraveli: „Aj vy ste sa dali zviesť? Vari uveril
v neho niektorý z popredných mužov alebo farizejov? A tento
zástup, ktorý nepozná zákon, je prekliaty.“
Jeden z nich, Nikodém, ten, čo predtým prišiel k Ježišovi,
im povedal: „Odsúdi náš zákon človeka prv, ako by ho vypočul
a zistil, čo urobil?“
Odvrávali mu: „Nie si aj ty z Galiley?! Skúmaj a uvidíš,
že z Galiley prorok nepovstane.“ A všetci sa vrátili domov.

Pohľad do zákulisia

Dnešný úryvok z Jánovho evanjelia je jedným z mála miest, kde nie je Ježiš Kristus a jeho slová v centre diania. Ján zaznamenáva odozvu, ktorú vyvolali Ježišove slová o tom, že on je prameňom živej vody, ktorú dá každému, kto príde s vierou k nemu. Pod „živou vodou" myslel Ježiš na Ducha Svätého, ktorého po jeho smrti a zmŕtvychvstaní dostávajú tí, čo v neho uveria.

Reakcie v zákulisí, čiže za Ježišovým „chrbtom", boli veľmi rôzne. Najprv to bola bezradnosť. Všetko nasvedčovalo tomu, že on je prisľúbeným Mesiášom. Bol tu však problém: podľa predpovede proroka mal Mesiáš pochádzať z Dávidovho mesta Betlehema. O Ježišovi vedeli, že je z Nazareta. O tom, že sa v skutočnosti narodil v Betleheme, sa všeobecne nevedelo. Tu vidíme, že pravda nie je v rozpore s inou pravdou. Ak by boli títo ľudia prijali pravdu o Ježišovi tak, ako ju poznávali z bezprostredného stretnutia s ním a s jeho slovom, boli by sa neskôr dozvedeli aj o jeho narodení v Betleheme a ich viera by bola potvrdená aj informáciou z Písma, ako aj historickým faktom, zhodným s touto informáciou (že totiž Mesiáš sa má narodiť v Betleheme).

Ďalší postoj predstavujú sluhovia veľkňazov a farizejov, akási chrámová polícia. Boli poverení Ježiša zatknúť. Vracajú sa však s prázdnymi rukami. Keď ho totiž počuli rozprávať, pociťovali voči nemu taký obdiv a úctu, že sa neodvážili na neho siahnuť. Títo ľudia sú nepredpojatí a toto je ich postoj, vyplývajúci z priamej skúsenosti s Ježišom. Vyslúžili si za to hrubé nadávky, že sú nevedomci, čo sa týka Bohom zjaveného zákona. Zostávajú však naďalej v službe týchto pánov, ktorí nimi pohŕdali a používali ich ako nástroje. A tak o nejaký čas urobili to, čo dnes odmietli – a to až do tej miery, že jeden z nich, aby sa zapáčil svojim nadriadeným, dal Ježišovi zaucho...

Tak dopadnú ľudia, čo zo svojho presvedčenia nevyvodia včas praktické dôsledky.

Postoj k Ježišovi rozdelil však aj samotných farizejov. Jeden z nich, Nikodém, prišiel osobne za Ježišom, mal s ním v noci rozhovor, ktorý začal vyjadrením svojho presvedčenia: „Učiteľ, vieme, že si prišiel od Boha ako učiteľ, lebo nik nemôže robiť také znamenia, aké ty robíš, ak s ním nie je Boh." (*Jn 3, 2*) Teraz sa snaží presvedčiť svojich kolegov na osobný rozhovor s Ježišom – a to práve na základe zákona, ktorý predpisoval, aby sa rozsudok vynášal až po náležitom vypočutí človeka, o ktorého ide. Nikodém bol iste pre-

svedčený o tom, že keď budú farizeji Ježiša priamo počuť, on sa obháji a oni uznajú jeho božské poslanie. Farizeji však majú predpojatý úsudok, vychádzajú z toho istého názoru ako ľud, že totiž Ježiš prichádza z Galiley, skadiaľ nebol žiaden prorok – a teda nemôže byť ním ani on...

„A všetci sa vrátili domov." Tento rozchod ľudí, ktorí si nedali námahu dopracovať sa k pravdivému postoju voči Ježišovi z Nazareta, však pokračoval novou mobilizáciou, v ktorej sa ich nejasný až odmietavý postoj voči nemu zmenil na jednotný front nenávisti a tá už mala iba jeden cieľ: jeho likvidáciu...

Z vyššie uvedeného vidíme, že zostávať dlhšie v nevyhranenom a nedôslednom postoji voči Ježišovi Kristovi môže viesť až k jeho drastickému odmietnutiu. Naša nedávna história pozná veľa prípadov vojakov, policajtov, štátnych úradníkov a pracovníkov väzenstva i justície, ktorí si skrvavili ruky na nevinných biskupoch, kňazoch, rehoľníkoch a rehoľných sestrách, ale aj na mnohých laikoch: otcoch a matkách, inteligencii i študentoch, ktorých jediným previnením bolo, že verili v Ježiša Krista ako Božieho Syna, že milovali jeho Cirkev a snažili sa jej slúžiť a chceli prinášať aj druhým život, ktorý ponúka Kristus.

Nie je na čase, aby sme sa prestali skrývať so svojím nevyjasneným vzťahom ku Kristovi v zdanlivo tolerantnom zákulisí a uťahovali sa so svojím náboženským presvedčením iba do svojho súkromia? Kristus je podstatne dôležitý pre každého človeka a pre všetky oblasti života. To nie je fanatizmus, to je pravda...

Praktický pokyn: V ktorej skupine z uvedeného zákulisia sa nachádzam ja? Čo by som mal urobiť, aby som sa dopracoval k osobnému presvedčeniu o pravde o Ježišovi Kristovi? Aké praktické dôsledky by som mal z toho vyvodiť?

Modlitba
Pane a Bože náš,
svojou milosrdnou láskou
pritiahni k sebe naše srdcia,
lebo bez tvojej milosti sa nemôžeme páčiť tebe,
ktorý si prameň všetkej svätosti.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

PIATY PÔSTNY TÝŽDEŇ

PIATA PÔSTNA NEDEĽA

V roku A

PRVÉ ČÍTANIE
Vložím do vás svojho ducha a ožijete

Čítanie z Knihy proroka Ezechiela 37, 12b – 14
„Toto hovorí Pán, Boh: Ľud môj, ja otvorím vaše hroby,
vyvediem vás z vašich hrobov a vovediem vás do krajiny
Izraela. A spoznáte, že ja som Pán, keď otvorím vaše hroby
a vyvediem vás z vašich hrobov, ľud môj.
Vložím do vás svojho ducha a ožijete. Usadím vás na
vlastnej pôde a spoznáte, že ja som Pán. Povedal som a splním,“
hovorí Pán, Boh.

DRUHÉ ČÍTANIE
Vo vás prebýva Duch toho,
ktorý vzkriesil Ježiša z mŕtvych

Čítanie z Listu svätého apoštola Pavla Rimanom 8, 8 – 11
Bratia, tí, čo žijú telesne, nemôžu sa páčiť Bohu.
Lenže vy nežijete telesne, ale duchovne, pravda, ak vo vás
prebýva Boží Duch. Lebo kto nemá Kristovho Ducha, ten
nie je jeho. Ale ak je vo vás Kristus, telo je síce pre hriech
mŕtve, no duch je život pre spravodlivosť.
A keď vo vás prebýva Duch toho, ktorý vzkriesil Ježiša
z mŕtvych, potom ten, čo vzkriesil z mŕtvych Krista, oživí aj
vaše smrteľné telá skrze svojho Ducha, ktorý prebýva vo vás.

EVANJELIUM
Ja som vzkriesenie a život

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 11, 1 – 45
Bol chorý istý Lazár z Betánie, z dediny Márie a jej sestry
Marty. Bola to tá Mária, čo pomazala Pána voňavým
olejom a poutierala mu nohy svojimi vlasmi. Jej brat Lazár

bol chorý. Preto mu sestry poslali odkaz: „Pane, ten, ktorého miluješ, je chorý."
Keď to Ježiš počul, povedal: „Táto choroba nie je na smrť, ale na Božiu slávu, aby ňou bol oslávený Boží Syn."
Ježiš mal rád Martu i jej sestru a Lazára.
Keď teda počul, že je chorý, zostal ešte dva dni na mieste, kde bol. Až potom povedal učeníkom: „Poďme znova do Judey."
Učeníci mu vraveli: „Rabbi, len nedávno ťa Židia chceli ukameňovať a zasa ta ideš?!"
Ježiš odpovedal: „Nemá deň dvanásť hodín? Kto chodí vo dne, nepotkne sa, lebo vidí svetlo tohto sveta. Ale kto chodí v noci, potkne sa, lebo v ňom nieto svetla."
Toto povedal a dodal: „Náš priateľ Lazár spí, ale idem ho zobudiť."
Učeníci mu povedali: „Pane, ak spí, ozdravie." Ježiš však hovoril o jeho smrti, a oni si mysleli, že hovorí o spánku.
Vtedy im Ježiš povedal otvorene: „Lazár zomrel. A kvôli vám sa radujem, že som tam nebol, aby ste uverili. Poďme k nemu!"
Tomáš, nazývaný Didymus, povedal ostatným učeníkom: „Poďme aj my a umrime s ním."
Keď ta Ježiš prišiel, dozvedel sa, že Lazár je už štyri dni v hrobe. Betánia bola pri Jeruzaleme, vzdialená asi pätnásť stadií, a tak prišlo k Marte a Márii veľa Židov potešiť ich v žiali za bratom.
Keď Marta počula, že prichádza Ježiš, išla mu naproti. Mária zostala doma. Marta povedala Ježišovi: „Pane, keby si bol býval tu, môj brat by nebol umrel. Ale aj teraz viem, že o čokoľvek poprosíš Boha, Boh ti to dá."
Ježiš jej povedal: „Tvoj brat vstane z mŕtvych."
Marta mu vravela: „Viem, že vstane v posledný deň pri vzkriesení."
Ježiš jej povedal: „Ja som vzkriesenie a život. Kto verí vo mňa, bude žiť, aj keď umrie. A nik, kto žije a verí vo mňa, neumrie naveky. Veríš tomu?"
Povedala mu: „Áno, Pane, ja som uverila, že ty si Mesiáš, Boží Syn, ktorý mal prísť na svet."
Ako to povedala, odišla, zavolala svoju sestru Máriu a potichu jej vravela: „Učiteľ je tu a volá ťa." Len čo to ona počula, vstala a šla k nemu. Ježiš totiž ešte nevošiel do dediny,

ale bol stále na mieste, kde mu Marta vyšla naproti. Keď Židia, čo boli s ňou v dome a potešovali ju, videli, že Mária rýchlo vstala a vyšla von, pobrali sa za ňou, lebo si mysleli: „Ide sa vyplakať k hrobu."
Keď Mária prišla ta, kde bol Ježiš, a zazrela ho, padla mu k nohám a povedala mu: „Pane, keby si bol býval tu, môj brat by nebol umrel."
Keď Ježiš videl, ako plače a ako plačú aj Židia, čo s ňou prišli, zachvel sa v duchu a vzrušený sa opýtal: „Kde ste ho uložili?"
Povedali mu: „Pane, poď sa pozrieť!" A Ježiš zaslzil.
Židia povedali: „Hľa, ako ho miloval!"
No niektorí z nich hovorili: „A nemohol ten, čo otvoril oči slepému, urobiť, aby tento nezomrel?!"
Ježiš sa znova zachvel a pristúpil k hrobu. Bola to jaskyňa uzavretá kameňom.
Ježiš povedal: „Odvaľte kameň!"
Marta, sestra mŕtveho, mu povedala: „Pane, už páchne, veď je už štyri dni v hrobe."
Ježiš jej vravel: „Nepovedal som ti, že ak uveríš, uvidíš Božiu slávu?"
Odvalili teda kameň. Ježiš pozdvihol oči k nebu a povedal: „Otče, ďakujem ti, že si ma vypočul. A ja som vedel, že ma vždy počuješ, ale hovorím to kvôli ľudu, čo tu stojí, aby uverili, že si ma ty poslal."
Keď to povedal, zvolal veľkým hlasom: „Lazár, poď von!"
A mŕtvy vyšiel. Nohy a ruky mal ovinuté plátnom a tvár obviazanú šatkou.
Ježiš im povedal: „Porozväzujte ho a nechajte ho odísť!"
Mnohí z tých Židov, čo prišli k Márii a videli, čo urobil, uverili v neho.

Večný život sa začína v okamihu krstu

Najvážnejším problémom každého z nás je naša vlastná smrť. Či na to myslíme, alebo nie, táto neúprosná realita visí nad nami ako Damoklov meč. Zo Svätého písma vieme, že telesná smrť je dôsledkom hriechu prvého ľudského páru. Keď by sa neuplatnili iné príčiny ukončenia nášho telesného života, aj tak vieme, že náš orga-

nizmus je geneticky naprogramovaný na dĺžku nejakých sto rokov existencie a nevyhnutne dohorí ako svieca. V človeku však napriek tomu zostáva túžba po živote. Medicína nám môže veľmi pomôcť k tomu, aby sme zostali zdraví až do smrti, ale odborníci priznávajú, že očakávať výraznejšie posunutie ľudského veku je nereálne.

Jediným, kto nám v tejto veci môže pomôcť, je všemohúci Boh. Už v dobe Starého zákona vyšiel ľuďom v ústrety v tejto veci a ubezpečil cez proroka Ezechiela svoj ľud: „Spoznáte, že ja som Pán, keď otvorím vaše hroby...Vložím do vás svojho ducha a ožijete.“ Bol to veľký prísľub, ale život išiel ďalej ako dovtedy: každý sa končil smrťou a žiadne hroby sa neotvárali a nevychádzali z nich vzkriesení ľudia.

Prostredníctvom svojho Syna však Boh vstúpil do nášho sveta. Ježiš robil mnohé zázraky, ktoré boli dôkazom, že v ňom pôsobí zachraňujúca moc Boha. Okrem zázrakov na prírode, akými boli rozmnoženie chlebov či utíšenie búrky na mori, to boli predovšetkým uzdravenia chorých. Ježiš však neustúpil ani pred skutočnosťou smrti: vzkriesil Jairovu dcéru i naimského mladíka. Ako by však bol predvídal našu nedôverčivú a podozrievavú dobu, ktorá by ľahko tieto vzkriesenia spochybnila s tým, že asi šlo o zdanlivo mŕtvych, urobil aj tretí zázrak vzkriesenia, o ktorom hovorí dnešné evanjelium.

Náročky sa neponáhľal k chorému priateľovi Lazárovi. Prichádza k jeho hrobu až na štvrtý deň po jeho pochovaní, keď sa už od hrobu šíril zápach rozkladu.

Vo svojom rozhovore s Lazárovou sestrou Martou, ktorá mu robí jemnú výčitku, že neprišiel včas, aby brata zachránil pred smrťou, vyhlasuje: „Ja som vzkriesenie a život. Kto verí vo mňa, bude žiť, aj keď umrie. A nik, kto žije a verí vo mňa, neumrie naveky.“

V krátkej modlitbe sa poďakoval nebeskému Otcovi za to, že vypočul jeho prosbu a dal mu urobiť tento zázrak, a potom rozkázal mŕtvemu: „Lazár, poď von!“ – a ten vyšiel z hrobu živý.

Týmto Ježiš ukázal, akým je priateľom voči tým, čo ho milujú a veria v neho. Nepomáha vždy podľa našich očakávaní a predstáv. Dôvodom nie je to, že by nemohol alebo dokonca nechcel, alebo že by na nás zabudol. Plány Božej lásky sú väčšie než naše predstavy a Ježiš je vzkriesenie a život.

Vzkriesenie Lazára bolo iste jedinečnou udalosťou a Lazár sa vrátil k bežnému životu. Podľa tradície sa stal biskupom na Cypre v meste Larnaka, kde v krypte kostola ukazujú sarkofág, v ktorom

bol Lazár pochovaný. Teda aj on zomrel a už druhýkrát ho Ježiš nevzkriesil.

Ježišovým zámerom teda nebolo uchrániť nás od fyzickej smrti, lež dokázať nám, že on má moc aj nad smrťou a že nás môže vzkriesiť aj z hrobu.

Aby nám pomohol prekonať strach zo smrti, on sám zomrel na kríži a bol pochovaný. Boh Otec ho však vzkriesil na tretí deň z mŕtvych, ale – ako budeme vidieť na Veľkú noc – bolo to iné vzkriesenie než Lazárovo. Ježiš žije aj ako človek, so svojím telom, iným životom, nepodliehajúcim zákonitostiam tohto sveta, žije v priamom spoločenstve s Otcom, ktorý mu dal všetku moc na nebi i na zemi. Na tomto definitívnom vzkriesení a na svojom živote v Božej sláve chce Ježiš dať aj nám účasť.

Začiatok nášho vzkriesenia a večného života nám dáva v krste. Touto sviatosťou nám dáva účasť na svojej smrti a zmŕtvychvstaní, povoláva nás k viere v neho a k životu podľa jeho príkladu a slova v spoločenstve Cirkvi. V krste dostávame dar Ducha Svätého, ktorý nás chce sprevádzať životom a pomáhať nám, aby sme rástli v podobnosti s Kristom. Svätý Pavol o tom píše v dnešnom úryvku z Listu Rimanom: „Keď vo vás prebýva Duch toho, ktorý vzkriesil Ježiša z mŕtvych, potom ten, čo vzkriesil z mŕtvych Krista, oživí aj vaše smrteľné telá skrze svojho Ducha, ktorý prebýva vo vás."

Podstatné teda je, aby sme vytvárali podmienky pre prítomnosť Kristovho Ducha v nás a aby sme sa ním dali viesť k absolútnej dôvere v Krista. On má moc vzkriesiť aj naše mŕtve a na prach rozpadnuté telá, čo aj podľa jeho uistenia urobí v deň svojho slávneho druhého príchodu. Večný život sa teda nezačína po smrti, lež v okamihu nášho krstu, a pokiaľ spolupracujeme na jeho rozvoji až do svojho posledného dňa, dostane na Božom živote účasť naša duša a v deň vzkriesenia aj naše telo.

Majme dôveru v neho, dokazujme svoju vieru a lásku k nemu skutkami podľa jeho vôle vo všetkých okolnostiach nášho života a buďme si istí, že on prejaví aj na nás svoju božskú zachraňujúcu lásku.

Praktický pokyn: Navštívim cintorín alebo si aspoň spomeniem na blízkych zomrelých, pomodlím sa za nich a uvedomím si, že aj moja pozemská púť sa skončí v hrobe. Napriek tomu však nosím záloh nesmrteľnosti a vzkriesenia od krstu vo svojom srdci. Dám si zále-

žať na takej viere a láske voči Kristovi, aby vo mne stále mohol byť prítomný Duch Svätý.

Modlitba
Prosíme ťa, Pane a Bože náš,
pomôž nám nadšene žiť v tej láske,
ktorou tvoj Syn Ježiš Kristus ľudstvo miloval
a na kríži sa zaň obetoval.
On je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

PONDELOK

PRVÉ ČÍTANIE
Pozri, umieram, hoci som neurobila nič z toho

Čítanie z Knihy proroka Daniela 13, 1 – 9.
15 – 17. 19 – 30. 33 – 62
V Babylone býval muž, menom Joakim. Za manželku si vzal veľmi peknú a bohabojnú Helkiášovu dcéru Zuzanu. Jej rodičia boli spravodliví a svoju dcéru vychovávali podľa Mojžišovho zákona. Joakim bol veľmi bohatý a pri dome mal ovocnú záhradu. A pretože si ho veľmi vážili, schádzali sa uňho Židia.
V tom roku ustanovili z ľudu za sudcov dvoch starcov, o ktorých povedal Pán, že neprávosť vyšla z Babylonu od starších sudcov, ktorí len zdanlivo spravovali ľud. Oni často chodievali do Joakimovho domu a ta k nim prichádzali všetci, čo mali spory. Keď okolo poludnia ľud odišiel, vchádzala Zuzana a prechádzala sa v záhrade svojho muža. Obaja starci ju deň čo deň videli vchádzať a prechádzať sa. Zahoreli žiadostivosťou po nej, rozvrátili si myseľ a odvrátili oči, že nevideli nebo, a nepamätali na spravodlivé súdy.
A keď striehli na vhodnú príležitosť, vošla raz — ako včera a predvčerom — len s dvoma slúžkami a chcela sa v záhrade kúpať, lebo bolo horúco. Nebolo tam nikoho okrem dvoch starcov, ktorí sa schovali a pozorovali ju.
Ona povedala slúžkam: „Doneste mi olej a masti a zatvorte dvere záhrady, okúpem sa.“
A keď slúžky odišli, obaja starci vstali, pribehli k nej a povedali: „Pozri, dvere záhrady sú zatvorené, nik nás nevidí a my túžime po tebe; pristaň teda a oddaj sa nám! Ak by si nechcela, budeme svedčiť proti tebe, že bol s tebou akýsi mladík, a preto si poslala slúžky preč.“
Zuzana zakvílila a povedala: „Úzkosť ma zviera z oboch strán: ak to urobím, bude to pre mňa smrť, ak neurobím, neuniknem vašim rukám. No lepšie bude pre mňa, keď to neurobím a padnem do vašich rúk, ako zhrešiť pred Pánovou tvárou.“

A Zuzana mocne vykríkla. Ale skríkli aj starci proti nej.
A jeden bežal otvoriť dvere záhrady.
Keď domáci sluhovia počuli krik v záhrade, vtrhli cez
zadný vchod pozrieť, čo sa jej stalo. A keď im starci rozpovedali
svoje výmysly, sluhovia sa veľmi hanbili, lebo sa nikdy
nič podobné o Zuzane nehovorilo.
Keď na druhý deň prišiel ľud k jej manželovi Joakimovi,
prišli aj dvaja starci, plní zločinného zámeru proti Zuzane,
že ju zabijú. Povedali pred ľudom: „Pošlite pre Helkiášovu
dcéru Zuzanu, Joakimovu manželku!“ A hneď poslali.
Prišla s rodičmi, deťmi a so svojimi príbuznými. Jej príbuzní
a všetci, čo ju videli, plakali.
Vtedy uprostred ľudu povstali obaja starci a položili ruky
na jej hlavu. Ona s plačom pozdvihla oči k nebu, lebo srdce
mala plné dôvery v Pána. Starci povedali: „Keď sme sa my
dvaja prechádzali po záhrade, vošla táto s dvoma slúžkami,
zatvorila dvere záhrady a slúžky poslala preč. Prišiel k nej
mladík, ktorý bol skrytý, a zhrešil s ňou. Ale my sme boli
v rohu záhrady a keď sme videli zločin, bežali sme k nim
a videli sme ich spolu hrešiť. Jeho sme nemohli chytiť, pretože
bol mocnejší ako my, otvoril dvere a vyskočil von. Ju
sme však chytili a pýtali sme sa, kto bol ten mladík, no nechcela
nám prezradiť. Toto môžeme dosvedčiť.“
Zástup im ako starším ľudu a sudcom uveril a odsúdili ju
na smrť.
Ale Zuzana mocne vykríkla: „Bože večný, ty poznáš skryté
veci, ty vieš všetko skôr, ako sa stane, ty vieš, že krivo
proti mne svedčili; pozri, umieram, hoci som neurobila nič
z toho, čo títo zločinne osnovali proti mne.“
A Pán vyslyšal jej hlas. Keď ju viedli na smrť, Pán vzbudil
svätého ducha v mladom chlapcovi, ktorý sa volal Daniel,
a on vykríkol: „Ja nemám vinu na krvi tejto ženy.“
Všetok ľud sa obrátil k nemu a povedal: „Čo je to za reč,
čo hovoríš?“
On si stal doprostred nich a povedal: „Takí hlúpi ste, synovia
Izraela? Bez súdu, bez skúmania pravdy ste odsúdili dcéru
Izraela. Obnovte súd, pretože krivo proti nej svedčili.“
Ľud sa rýchlo vrátil a starší mu povedali: „Poď, sadni si
medzi nás a hovor, pretože ti Boh dal vážnosť starca.“

Daniel im povedal: „Oddeľte ich ďaleko od seba a ja ich rozsúdim.“
Keď ich oddelili jedného od druhého, zavolal jedného z nich a povedal mu: „Ty, čo si zostarel v zlobe, teraz vyšli najavo tvoje hriechy, ktoré si doteraz páchal, keď si vynášal nespravodlivé rozsudky, nevinných utláčal a prepúšťal vinných, hoci Pán riekol: ‚Nevinného a spravodlivého nezabiješ.‘ Nuž teraz, ak si ju naozaj videl, povedz, pod akým stromom sa zhovárali?“
On odpovedal: „Pod lentyškom.“
Daniel povedal: „Pekne si luhal proti vlastnej hlave. Hľa, Boží anjel dostal od Boha príkaz a rozsekne ťa na dvoje.“
Keď ho odviedli, rozkázal priviesť druhého a povedal mu: „Semä kanaánske, a nie judejské, krása ťa zviedla a žiadostivosť ti rozvrátila srdce. Takto ste robievali dcéram Izraela a ony sa zo strachu dávali s vami do reči. No Júdova dcéra nestrpela vašu neprávosť. Teraz mi povedz, pod akým stromom si ich prichytil zhovárať sa?“
Ten povedal: „Pod dubom.“
A Daniel mu povedal: „Pekne si luhal aj ty proti vlastnej hlave; lebo Boží anjel čaká s mečom, aby ťa preťal napoly a usmrtil vás.“
Celý zástup mocne vykríkol a dobrorečil Bohu, ktorý zachraňuje tých, čo v neho dúfajú.
I povstali proti dvom starcom, lebo ich Daniel z vlastných úst usvedčil, že krivo svedčili, a urobili im, ako oni zločinne robili svojim blížnym, aby splnili Mojžišov zákon; usmrtili ich a v ten deň sa nevinná krv zachránila.

EVANJELIUM
Kto z vás je bez hriechu, nech prvý hodí do nej kameň

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 8, 1-11
Ježiš odišiel na Olivovú horu. Ale zavčas ráno sa vrátil do chrámu a všetok ľud sa hrnul k nemu. Sadol si a učil ich.
Tu zákonníci a farizeji priviedli ženu pristihnutú pri cudzoložstve, postavili ju do prostriedku a povedali mu: „Učiteľ, túto ženu pristihli priamo pri cudzoložstve. Mojžiš nám v zákone nariadil takéto ženy ukameňovať. Čo povieš ty?“
Ale to hovorili, aby ho pokúšali a mohli ho obžalovať.

Ježiš sa zohol a prstom písal po zemi. Ale keď sa ho neprestávali vypytovať, vzpriamil sa a povedal im: „Kto z vás
je bez hriechu, nech prvý hodí do nej kameň.“ A znovu sa zohol a písal po zemi. Ako to počuli, jeden po druhom — počnúc staršími — sa vytrácali, až zostal sám so ženou, čo stála v prostriedku.
Ježiš sa vzpriamil a opýtal sa jej: „Žena, kde sú? Nik ťa neodsúdil?“
Ona odpovedala: „Nik, Pane.“
A Ježiš jej povedal: „Ani ja ťa neodsudzujem. Choď a už nehreš!“

Ježiš zachraňuje pred smrťou

Trestné právo stanovuje za určité previnenia konkrétne tresty. Ak sa niekto dopustí takého skutku, za ktorý zákon predvída príslušný trest, ten nasleduje s neúprosným mechanizmom. V období Starého zákona bol za hrubé previnenie voči zákonom Desatora trest smrti. Jedným z takýchto hriechov bolo aj previnenie sa voči šiestemu a deviatemu Božiemu prikázaniu. Na jednej strane ide o vážnu záležitosť manželstva a rodiny. Sú to veľké hodnoty, ktoré treba chrániť. Manželská nevera, cudzoložstvo sú vážnym porušením manželskej vernosti a lásky, vnášajú do spoločnosti ťažký neporiadok, a preto treba od nich odstrašovať aj trestmi. Na druhej strane nedostatkom vtedajšieho právneho poriadku bolo, že za tento hriech postihoval takmer výlučne iba ženu, hoci prinajmenšom takú istú vinu mal aj príslušný muž. A potom, ako vidíme z prípadu opísaného v prvom čítaní, aj samotní nositelia súdnej moci bývali skorumpovaní a dôsledkom boli ťažké nespravodlivosti voči nevinným.

Do podobného, trestuhodného prípadu chcú predstavitelia židovského národa a náboženstva zatiahnuť aj samotného Ježiša. Ich cieľom bolo skompromitovať ho. Veď ak sa bude sucho držať dikcie Mojžišovho zákona, prejaví neľútostnú tvrdosť, pre ktorú ho masy opustia; ak sa bude chcieť povzniesť ponad hriech nejakou benevolentnosťou, môžu ho obviniť z nevernosti zákonu. Zdalo sa, že pasca je dobre nastavená a niet z nej úniku. Ježiš je najprv ticho. Akoby aj sám bol v rozpakoch, ako reagovať, alebo skôr nechával čas svojim protivníkom, aby trochu ochladli a boli schopní rozmý-

šľať. Potom zaznieva jeho odpoveď: „Kto z vás je bez hriechu, nech prvý hodí do nej kameň.“ A opäť necháva priestor na uvažovanie. Tým dal najavo, že každý hriech je trestuhodným previnením, nielen jeden druh hriechu. Nik z nich nechcel riskovať, že by mu Ježiš vykričal nejaký jeho tajný, skrývaný hriech. Neostávalo im nič iné, len sa ticho vytratiť.

Žena iste precítila veľkosť nebezpečenstva, ktoré jej hrozilo. S úľavou konštatuje, že ju nik neodsúdil. Na to zaznievajú slová toho, ktorý jediný bol bez hriechu a mohol ju odsúdiť: „Ani ja ťa neodsudzujem. Choď a už nehreš!“

Ježiš neprišiel aby nás súdil, ale aby nás zachránil, aby nás priviedol k uznaniu našich hriechov. Každému z nás si treba v pokore priznať, že nestačí odsudzovať tých druhých, lebo sa dopustili zločinov, ktoré súčasná spoločnosť odsudzuje a trestá – ako sú ekonomická kriminalita, úplatkárstvo či korupcia –, kým iné berie dokonca pod ochranné krídla zákona, ako sú interrupcie či rozvody a cudzoložstvá, prikryté civilným sobášom... Bez ohľadu na to, ktoré hriechy sú spoločensky akceptované a ktoré nie, každý hriech, každé dobrovoľné prestúpenie Božieho zákona je veľkým zlom. Ježiš nesúhlasí s tým, aby sa previnenia sankcionovali trestom smrti, upozorňuje nás však na to, že my si sami spôsobujeme hriechom smrť. Hriech je duchovnou samovraždou: ničíme v sebe spojenie s Bohom, prítomnosť Božieho života, stávame sa duchovne mŕtvymi a pokiaľ by sme v takomto stave zostali, je len otázka času, keď sa dostaví aj fyzická smrť, ale čo je najhoršie: večné odlúčenie od Boha, večná smrť – a to pri plnom vedomí...

Nebolo by treba, aby sme si aj my konečne našli trochu ticha na spytovanie svedomia a neprehlušovali sme ho odsudzovaním tých druhých a šibrinkovaním paragrafmi, ktoré si odhlasujeme, ako sa to nám hodí? Len ak si uznáme na lakmusovom papieriku Božích zákonov svoje osobné hriechy a ak ich úprimne vyznáme, môžeme aj my vo sviatosti pokánia počuť tie isté Kristove slová: „Ani ja ťa neodsudzujem. Choď a už nehreš!“

Praktický pokyn: Dám si záležať na každovečernom spytovaní svedomia a úprimnom oľutovaní svojich hriechov. Potom nezostanem pri bezcitnom odsudzovaní previnilcov, lež budem hľadať spôsoby, ako im pomôcť spoznať zlo svojho konania a napraviť sa.

MODLITBA
Milosrdný Bože, vo svojej nevýslovnej láske
nás zahrnuješ hojným požehnaním;
prosíme ťa, pomáhaj nám
zanechať hriešne návyky a začať čnostný život,
aby sme sa pripravili
na slávu nebeského kráľovstva.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

UTOROK

PRVÉ ČÍTANIE
Ak sa pohryzený pozrie na medeného hada, ostane nažive

Čítanie z Knihy Numeri 21, 4 – 9
Hebreji tiahli od vrchu Hor po ceste, ktorá vedie k Červenému moru, aby obišli krajinu Edomčanov.
Ľud začal chabnúť na ceste.
Reptal proti Bohu i Mojžišovi: „Prečo ste nás vyviedli z Egypta? Aby sme umreli na púšti? Niet chleba, niet vody! A tento biedny pokrm sa nám už protiví.“
Preto Pán poslal na ľudí ohnivé hady. Ony hrýzli ľud a mnoho ľudí z Izraela zomrelo. Prišli k Mojžišovi a povedali: „Zhrešili sme, lebo sme reptali proti Pánovi a proti tebe. Pros Pána, aby nás oslobodil od hadov.“
Mojžiš sa modlil za ľud a Pán mu povedal: „Urob ohnivého hada a postav ho ako znamenie; ak sa pohryzený pozrie naň, ostane nažive.“
Mojžiš teda urobil medeného hada a postavil ho ako znamenie. A keď naň pohryzení pozreli, ozdraveli.

EVANJELIUM
Keď vyzdvihnete Syna človeka, poznáte, že Ja Som

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 8, 21 – 30
Ježiš povedal farizejom: „Odchádzam a budete ma hľadať, ale zomriete vo svojom hriechu. Kam ja idem, tam vy prísť nemôžete.“
Židia si hovorili: „Vari sám seba zabije, že vraví: ‚Kam ja idem, tam vy prísť nemôžete‘?“
On im povedal: „Vy ste zdola, ja som zhora. Vy ste z tohto sveta, ja nie som z tohto sveta. Preto som vám povedal, že zomriete vo svojich hriechoch. Lebo ak neuveríte, že Ja Som, zomriete vo svojich hriechoch.“
Pýtali sa ho teda: „Kto si ty?“
Ježiš im odpovedal: „Od počiatku to, čo vám hovorím. Mám o vás veľa čo povedať a súdiť. Ale ten, ktorý ma poslal, je pravdivý, a ja hovorím svetu to, čo som počul od neho.“

Nerozumeli, že im hovorí o Otcovi.
Ježiš im teda povedal: „Keď vyzdvihnete Syna človeka, poznáte,
že Ja Som a že nič nerobím sám od seba, ale hovorím
tak, ako ma naučil Otec. A ten ktorý ma poslal, je so mnou.
Nenechal ma samého, lebo ja vždy robím, čo sa páči jemu.“
Keď to hovoril, mnohí uverili v neho.

Predobraz kríža

Dobrý učiteľ uplatňuje vo vyučovaní zásadu postupnosti. Najprv učí žiačika písmená, aby neskôr s ich pomocou dokázal čítať aj náročné texty...

Podobne si počína i ten najlepší pedagóg človeka, ktorým je Boh. Určitými skúsenosťami pripravuje svoj ľud na pochopenie a správne zvládnutie vrcholných prejavov svojej zachraňujúcej lásky voči človeku. Jedným z kľúčových spásnych Božích činov sa stal kríž Ježiša Krista. Keď apoštol Pavol hovoril svojim súčasníkom o tejto udalosti, narážal na tvrdé odmietanie. Vyjadril to slovami: „Kristov kríž je pre Židov pohoršením, pre pohanov bláznovstvom.“ Ukrižovanie bolo najpotupnejším spôsobom usmrtenia človeka. Hovoriť ľuďom o tom, že Boh vydal vlastného Syna na takúto smrť za nás, že v Kristovi Boh bol ukrižovaný a zomrel na kríži – to bolo neprijateľné! Priečilo sa to predstavám o Mesiášovi ako Bohom poslanom víťazovi či presvedčeniu pohanov, že Boh je absolútne povýšený nad svetom a nedosiahnuteľný žiadnym utrpením...

Už v starozákonných dejinách spásy sa však odohrala udalosť, ktorou Boh pripravoval ľudí na chápanie tajomstva kríža. Hovorí o tom v prvé čítanie. Búrenie sa ľudí voči Bohu počas ich putovania púšťou do prisľúbenej vlasti malo za následok objavenie sa jedovatých hadov, ktoré spôsobovali usmrtenie. V beznádejnej situácii žiadali Mojžiša, aby prosil pre nich Boha o záchranu. Odpoveďou bol Boží pokyn, aby Mojžiš zhotovil z medi hada, prevesil ho na palicu s tým, že ak sa uhryznutý človek na toto znamenie pozrie, bude zachránený. Táto udalosť sa stala predobrazom kríža. Poukázal na to sám Ježiš, keď v evanjeliu zdôraznil, že ľudia spoznajú, že „on je“, že je teda Bohom, keď ho „vyzdvihnú“. V rozhovore s Nikodémom to povedal ešte jasnejšie: „Ako Mojžiš vyzdvihol na púšti hada, tak musí byť vyzdvihnutý aj Syn človeka, aby každý, kto verí, mal v ňom večný život.“

Symbol hada namotaného na palici ako znamenie záchrany pred smrťou a uzdravenia prešiel aj do zdravotníctva a bežne sa používa.

Vráťme sa však k dešifrovaniu tajomstva kríža pomocou uvedeného predobrazu: celé ľudstvo sa nachádza na púti týmto svetom do večného spoločenstva s Bohom. Všetci sa však rodíme v stave dedičného hriechu, čo je následok odopretia dôvery Bohu zo strany prvých ľudí. K tomuto činu ich zviedol diabol, ktorý mal v raji podobu hada. A tak v nás koluje duchovný jed tohto diabolského odporu voči Bohu. Ak by sme zostali vydaní napospas tejto skutočnosti, výsledkom by bola večná strata spoločenstva s Bohom, čo je vlastne večná smrť. Ježiš Kristus prijíma dobrovoľne dôsledky všetkých našich hriechov, svojou vernosťou a láskou voči Otcovi nedal priestor v sebe žiadnemu prejavu vplyvu diabla – a tak vlastne v sebe usmrtil pekelného hada. Jeho ukrižované telo, „prepálené" utrpením, ale hlavne láskou voči Otcovi i voči nám, zavesené na kríži, sa stáva pre nás znamením záchrany. Pohľad viery a nádeje na neho sa stáva pre nás záchranou. Úprimnosť našej viery v neho sa má vyjadrovať snahou nasledovať ho v dôvere a láske voči Bohu, ako aj v láske voči ľuďom. Tento pohľad na neho nemôže byť iba nejakou jednorazovou záležitosťou, lež sa stáva celoživotným procesom. Môžeme ho neraz pociťovať v sebe ako ťažký vnútorný zápas medzi silami pôsobenia pekelného jedu v nás, ktoré nás pobádajú k sebectvu, k hľadaniu konzumného šťastia i za cenu nevernosti voči Bohu – a silami Kristovho Ducha, ktorý nás vedie k otvorenosti voči prijímaniu a plneniu Božej vôle. Pokiaľ si zachováme „oči upreté na Krista a budeme vytrvalo zápasiť o vernosť jemu" (porovnaj List Hebrejom), tak s pomocou jeho milosti môžeme vždy zvíťaziť a dosiahnuť aj definitívne víťazstvo.

Praktický pokyn: Nájdem si chvíľu na zahľadenie sa na kríž a budem uvažovať, čo mi toto znamenie hovorí. Poprosím Ježiša Krista, aby ma posilňoval v mojom úsilí o vernosť Bohu v konkrétnych záležitostiach.

Modlitba
Nekonečný Bože,
pomáhaj nám vytrvalo plniť tvoju vôľu
a ochotne ti slúžiť,
aby tvoja Cirkev aj v dnešných časoch

rástla počtom
a obohacovala sa dobrými skutkami.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

STREDA

PRVÉ ČÍTANIE
Poslal svojho anjela a vyslobodil svojich služobníkov

Čítanie z Knihy proroka Daniela 3, 14 – 20. 91 – 92. 95
Kráľ Nabuchodonozor povedal: „Je to pravda, Sidrach,
Mizach a Abdenago, že neuctievate mojich bohov a neklaniate
sa zlatej soche, ktorú som postavil? Ste ochotní teraz,
hneď ako počujete zvuk trúby, píšťaly, citary, sambuky, harfy,
symfónie a iných hudobných nástrojov, padnúť na zem
a klaňať sa soche, ktorú som urobil? Ak sa nebudete klaňať,
v tú hodinu vás hodia do rozpálenej pece; a ktorý boh vás
vyslobodí z mojej ruky?“
Sidrach, Mizach a Abdenago odpovedali Nabuchodonozorovi:
„Na toto ti nemusíme odpovedať; totiž či nás náš
Boh, ktorého uctievame, môže zachrániť z rozpálenej pece
a či nás vyslobodí z tvojej ruky, kráľ. Aj keby to neurobil,
vedz, kráľ, že tvojich bohov si nectíme a zlatej soche, ktorú
si postavil, sa neklaniame.“
Vtedy Nabuchodonozor vzkypel zlosťou a tvár sa mu znetvorila
pre Sidracha, Mizacha a Abdenaga. Preto rozkázal,
aby pec rozpálili sedemkrát viac ako zvyčajne, a najsilnejším
mužom zo svojho vojska rozkázal, aby Sidracha, Mizacha
a Abdenaga zviazali a hodili do rozpálenej pece.
Vtedy kráľ Nabuchodonozor užasol, rýchle vstal a povedal
svojim dvoranom: „Nehodili sme do ohňa troch poviazaných
mužov?“
Oni kráľovi odpovedali: „Tak je, kráľ.“
A on povedal: „Ja vidím štyroch mužov bez pút; chodia
uprostred ohňa bez ujmy a štvrtý sa výzorom podobá synovi
bohov.“
A Nabuchodonozor vykríkol: „Nech je zvelebený Boh
Sidracha, Mizacha a Abdenaga, ktorý poslal svojho anjela
a vyslobodil svojich služobníkov, čo v neho dôverovali, prestúpili
kráľov rozkaz a obetovali svoje telá, aby nemuseli
slúžiť a klaňať sa inému bohu okrem svojho Boha.“

EVANJELIUM
Až keď vás Syn vyslobodí, budete naozaj slobodní

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 8, 31 – 42
Ježiš povedal tým, ktorí mu uverili: „Ak ostanete v mojom slove, budete naozaj mojimi učeníkmi, poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí.“
Odpovedali mu: „Sme Abrahámovo potomstvo a nikdy sme nikomu neotročili. Akože hovoríš: ‚Budete slobodní‘?!“
Ježiš im povedal: „Veru, veru, hovorím vám: Každý, kto pácha hriech, je otrok. A otrok neostáva v dome navždy; navždy ostáva syn. Až keď vás Syn vyslobodí, budete naozaj slobodní.
Viem, že ste Abrahámovo potomstvo; a chcete ma zabiť, lebo sa moje slovo vo vás neujíma.
Ja hovorím o tom, čo som videl u Otca. Aj vy robíte to, čo ste počuli od otca.“
Odpovedali mu: „Naším otcom je Abrahám.“
Ježiš im povedal: „Keby ste boli Abrahámovými deťmi, robili by ste skutky Abrahámove. No vy ma chcete zabiť – človeka, ktorý vám povedal pravdu, čo som počul od Boha. To Abrahám nerobil. Vy robíte skutky svojho otca.“
Povedali mu: „My sme sa nenarodili zo smilstva; máme len jedného otca, Boha.“
Ježiš im odvetil: „Keby bol vaším otcom Boh, milovali by ste ma, lebo ja som z Boha vyšiel a od neho prichádzam. Neprišiel som sám od seba, ale on ma poslal.“

Cesta k pravej slobode

Na jednej strane každý človek túži byť slobodný a žiť v slobode – na strane druhej málokto má jasno v tom, čo sloboda skutočne je. Obyčajne si to ľudia predstavujú tak, že „som slobodný, ak môžem robiť, čo chcem, alebo priamo, čo sa mi zachce“. Jestvuje tiež sloboda vonkajšia a vnútorná. Je dôležité, aby bol človek slobodný od vonkajšieho nátlaku. Ak sme zvonku nútení niečo robiť, alebo sa nám prekáža v konaní toho, čo chceme, je to iste v rozpore s rešpektovaním slobody ľudskej osoby. Taký človek sa stáva zotročeným, ba niekedy nenesie vinu za skutky, ku ktorým bol donútený. Stále

však zostáva vnútorná sloboda, osobné rozhodnutie niečo konať, alebo niečo nekonať. Táto vnútorná sloboda je najdôležitejšia.

Príklad vnútorne slobodných ľudí sme videli na troch mladých Hebrejoch z dnešného prvého čítania. Sú presvedčení, že je správne klaňať sa iba jedinému, pravému Bohu, a preto sa rozhodnú odmietnuť poslúchnuť kráľov príkaz. Môže byť väčší dôkaz vnútornej slobody človek, než keď si dovolí poddaný vzoprieť sa príkazu samého kráľa? Tejto ich vnútornej slobode však nezodpovedala vonkajšia sloboda. Boli nielen zbavení slobody, lež vhodení zaživa do rozpálenej pece. Dôsledkom ich slobodného rozhodnutia mala byť smrť v plameňoch...

Vynára sa otázka: Čo má človek z takého slobodného rozhodnutia, ktorého dôsledkom je zničenie jeho života – a tým vlastne strata akejkoľvek možnosti uplatňovať svoju slobodu?

Tu sa nevyhnutne dostávame k nevyhnutnosti uvedomiť si ďalšiu pravdu o slobode: totiž, že sloboda neznamená nerešpektovanie žiadnych vzťahov a povýšenie svojho ja za absolútnu hodnotu, ale správne uplatňovaná sloboda predpokladá naše vzťahy k druhým ľuďom, k okolitej skutočnosti a predovšetkým k Bohu. Najvyšším a najdôležitejším vzťahom je práve vzťah k Bohu. Pretože vzťah Boha k nám nesie celý náš život, našu existenciu, pravda veci si vyžaduje, aby sme si tento vzťah chránili a za žiadnu cenu ho nepopreli. Je to niečo podobné s cestujúcimi na lanovke: nikomu z nich ani nenapadne popierať, že sú závislí od lana, a ak by mali možnosť, za nič na svete by sa od neho neodstrihli... Podobne sa zachovali aj traja mladíci v Babylone. Dali jasne najavo, čo znamená pre nich Boh. Ich záujmom nebolo ignorovanie kráľa a neprispôsobenie sa svojmu okoliu. Ale keď kráľ a prostredie od nich žiadali ignorovanie Boha, boli ochotní položiť životy, ale nie poprieť prvoradú dôležitosť Boha. Tým vyjadrili svoje presvedčenie, naznačili kráľovi hranice jeho kompetencií a uplatnili v plnej miere svoju vnútornú slobodu.

Boh potvrdil zázračným spôsobom správnosť tohto ich rozhodnutia.

V evanjeliu Ježiš Kristus, ktorý svojím vtelením zostúpil medzi nás, do „ohnivej pece“ tohto nášho pozemského života, pozýva svojich poslucháčov na cestu k plnej slobode: „Ak ostanete v mojom slove, budete naozaj mojimi učeníkmi, poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí.“ Táto výzva ich urazila. Zdôrazňovali svoju politickú slobodu – hoci pravda bola taká, že sa nachádzali pod nadvládou Rimanov. Ježiš im však ponúkal vnútornú slobodu, slobodné prijatie

oslobodenia z pút hriechu, čiže od nesprávnych a pomýlených priorít. Pretože hriech je práve slobodné odvrátenie sa od Stvoriteľa a taký vzťah k nejakému stvoreniu, ktorý je v rozpore s pravdou. Tým dávame najavo, že „bohom" sa pre nás stáva určitá osoba, vec, situácia a považujeme ju za dôležitejšiu než skutočného Boha, ktorého vôľu odmietame...

Vo svojej argumentácii Ježiš naráža na prax v židovstve, podľa ktorej sluhov – otrokov po určitom čase posielali z domácností, v ktorých slúžili, preč. Tým upozorňuje, že kto sa stal otrokom hriechu, jedného dňa pocíti jeho tvrdé dôsledky a ocitne sa „vonku", v tej absolútnej samote, v ktorej sa naplno prejaví oddelenie sa človeka od Boha.

Plne slobodným, plne „doma" je Syn. Keď prijmeme jeho oslobodenie, keď sa budeme riadiť podľa jeho slova a príkladu, tak sa naučíme opravdivej slobode – čiže životu podľa pravdy. Ak by vernosť nasledovaniu Krista, životu podľa jeho evanjelia, vyžadovala aj stratu pozemskej, vonkajšej slobody, v krajnom prípade i života, v skutočnosti je takáto vernosť možno vstupom do „rozpálenej pece" utrpenia a smrti. Aj v takejto situácii je však s nami ten, ktorý bol ako tajomný „štvrtý" v ohnivej peci s troma mladíkmi a zachránil ich.

Dôkazom takejto vnútornej slobody vyplývajúcej z viery sú kresťanskí mučeníci, ktorými sú posiate celé dejiny Cirkvi. Podľa historikov položilo život za vernosť Ježišovi Kristovi a Božiemu zákonu asi sedemdesiatpäť miliónov kresťanov, z toho štyridsaťpäť miliónov v posledných storočiach. Cirkev ich uctieva ako tých, čo prešli cez oheň a teraz sú v plnom spoločenstve s Kristom, večným Kráľom.

Praktický pokyn: Premyslím svoje rozhodnutia, najmä tie, ku ktorým som tlačený nadriadenými, okolnosťami či verejnou mienkou – či sú v zhode s Božou vôľou, s mojou vernosťou Kristovi. V modlitbe poprosím Pána o pomoc, aby som dokázal byť pravdivo slobodným.

MODLITBA
Milosrdný Bože,
posväť naše srdcia očistené pokáním
a pomáhaj nám oddane ti slúžiť,
aby sme dosiahli milosti, o ktoré ťa pokorne prosíme.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

ŠTVRTOK

PRVÉ ČÍTANIE
Budeš otcom mnohých národov

Čítanie z Knihy Genezis 17, 3 – 9
Abram padol na tvár a Boh mu povedal: „Hľa, moja zmluva s tebou. Budeš otcom mnohých národov a už sa nebudeš volať Abram; budeš sa volať Abrahám, lebo ťa urobím otcom mnohých národov.
Dám sa ti rozrásť prenáramne, urobím z teba národy, aj králi z teba vzídu.
A uzavriem zmluvu medzi mnou a tebou i medzi tvojím potomstvom po tebe vo všetkých pokoleniach, zmluvu večnú, že budem Bohom tvojím i tvojho potomstva po tebe.
Tebe a tvojmu potomstvu po tebe dám krajinu, v ktorej si ako cudzinec; celú krajinu Kanaán do večného vlastníctva a budem ich Bohom.“
Potom Boh povedal Abrahámovi: „Ale aj ty zachováš moju zmluvu, aj tvoje potomstvo po tebe vo všetkých pokoleniach.“

EVANJELIUM
Váš otec Abrahám zaplesal, že uvidí môj deň

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 8, 51 – 59
Ježiš povedal Židom: „Veru, veru, hovorím vám: Kto zachová moje slovo, neuvidí smrť naveky.“
Židia mu povedali: „Teraz už vieme, že si posadnutý zlým duchom. Abrahám zomrel aj proroci, a ty hovoríš: ‚Kto zachová moje slovo, neokúsi smrť naveky.‘ Si azda väčší ako náš otec Abrahám, ktorý zomrel? Aj proroci pomreli. Kýmže sa robíš?“
Ježiš odpovedal: „Ak sa oslavujem ja sám, moja sláva nestojí za nič. Ale oslavuje ma môj Otec, o ktorom vy hovoríte: ‚On je náš Boh,‘ a nepoznáte ho. Ale ja ho poznám. A keby som povedal: Nepoznám ho, bol by som luhár ako vy. Ale ja ho poznám a jeho slovo zachovávam. Váš otec Abrahám zaplesal, že uvidí môj deň; i videl a zaradoval sa.“
Židia mu vraveli: „Ešte nemáš ani päťdesiat rokov a videl

si Abraháma?“
Ježiš im povedal: „Veru, veru, hovorím vám: Prv ako bol Abrahám, Ja Som.“
Na to zdvihli kamene a chceli ich hádzať do neho, ale Ježiš sa skryl a vyšiel z chrámu.

Zmluva života

Najstarším právnym vzťahom medzi ľuďmi je zmluva. Spočíva v záväznej dohode, že ak jedna strana splní, čo od nej druhá žiada, dostane od nej dohodnutú hodnotu. Vždy bola snaha uzatvárať výhodné zmluvy, ktoré zabezpečovali dosiahnutie toho, po čom človek túžil, od čoho očakával svoje šťastie.

Vrcholným prejavom tejto právnej formy je manželstvo: zmluva o vzájomnej láske muža a ženy. V ideálnom prípade by malo ísť o obojstranne výhodnú zmluvu, pretože jeden partner je šťastím pre druhého. Môže človek ešte túžiť po niečom viac, než sú hmotné statky a láska manželského partnera? Aj keď je to všetko Božím darom, predsa si to ľudia zadovažujú zmluvami s druhými ľuďmi. Je však niečo, čo nám nik z ľudí nedokáže zabezpečiť – a to je naša budúcnosť.

V období patriarchov si ľudia predstavovali svoje prežitie v budúcich generáciách potomkov. Tejto túžbe vychádza Boh v ústrety a ponúka Abrahámovi zmluvu, čiže záväznú dohodu: „Dám sa ti rozrásť prenáramne, urobím z teba národy, aj králi z teba vzídu. A uzavriem zmluvu medzi mnou a tebou i medzi tvojím potomstvom po tebe vo všetkých pokoleniach, zmluvu večnú, že budem Bohom tvojím a tvojho potomstva po tebe...“ Z Božej strany to bola obrovská ponuka. Žiada však aj Abraháma: „Ale aj ty zachováš moju zmluvu, aj tvoje potomstvo po tebe vo všetkých pokoleniach.“ Čo mal dať Bohu Abrahám a jeho potomkovia ako splnenie zmluvnej podmienky? Z ďalšieho textu Knihy Genezis sa dozvedáme, že to malo byť uskutočňovanie obriezky, telesný znak u mužského potomstva. Obriezkou mali vyjadrovať skutočnosť, že sú Božím ľudom, že patria Bohu.To sa malo, samozrejme, prejavovať aj plnením Božej vôle, zachovávaním jeho príkazov. Ale podstatnou zložkou Abrahámovho záväzku bola „iba“ viera v Boha, že splní, čo sľúbil! Povedali by sme, že tak málo za tak veľa! Je zrejmé, že Bohu šlo o obdarovanie človeka, a vlastne žiadal od neho iba to, aby bol ochotný otvárať sa pre vzťah k Bohu, aby ho mohol obdarovávať...

V evanjeliu Ježiš tiež žiada od svojich poslucháčov vieru, vyjadrenú zachovávaním jeho slova. Zaručuje sa, že dá osobnú budúcnosť tomu, kto túto podmienku splní. Teda nie je to ponuka budúcnosti v potomstve, lež osobnej nesmrteľnosti. Ježišovi súčasníci si veľmi dobre uvedomovali, že takáto ponuka presahuje možnosti človeka. Ježiš ich nenecháva na pochybách o svojom božstve: odvoláva sa na Boha, ktorý potvrdzoval jeho božské synovstvo zázrakmi, ktoré mu dal urobiť. Tvrdí, že ten, ktorého oni nazývajú „náš Boh", je jeho Otcom. Na svoje večné jestvovanie poukazuje aj tvrdením, že Abrahám „videl jeho deň" (zrejme sa po smrti s ním Abrahám stretol) a že on je „prv ako bol Abrahám". Ježiš používa výraz „Ja Som". To je presný citát slov, ktorými sa z horiaceho kríka Mojžišovi predstavil Boh: „Ja som, ktorý som!" Tým sa výslovne stotožnil so samým Bohom. Pravdivosť týchto svojich tvrdení Ježiš vrcholným spôsobom potvrdil svojím zmŕtvychvstaním.

Z toho vyplýva, že jeho ponuka je pravdivá a reálna: „Kto zachová moje slovo, neuvidí smrti naveky." My sme túto zmluvu s Kristom prijali v krste, opätovne si ju dávame ním spečatiť jeho vlastnou krvou pri slávení a prijímaní Eucharistie. Je to veľká ponuka, nepredstaviteľný dar! Nezabúdajme však na plnenie svojej časti zmluvnej podmienky: zachovávajme jeho slovo...

Praktický pokyn: Pripomeniem si, že môj krst je zmluvou, ktorú so mnou uzavrel Kristus. Obnovím si svoj krstný sľub a dám si záležať na jeho uskutočňovaní.

Modlitba
Všemohúci Bože,
vypočuj naše prosby a ochraňuj nás,
veď všetku nádej skladáme
iba do tvojho milosrdenstva;
očisti nás od poškvrny hriechu
a pomáhaj nám vytrvať v čnostnom živote,
aby sme dosiahli večné dedičstvo,
ktoré si nám prisľúbil.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

PIATOK

PRVÉ ČÍTANIE
Pán je so mnou sťa mocný bojovník

Čítanie z Knihy proroka Jeremiáša 20, 10 – 13
Počul som potupy mnohých:
Hrôza zo všetkých strán!
„Udajte ho! A udáme ho.“
Aj tí, čo žili so mnou v priateľstve,
striehnu na môj pád:
„Hádam sa dá oklamať, zmocníme sa ho
a vypomstíme sa na ňom.“
Ale Pán je so mnou sťa mocný bojovník;
preto tí, čo ma prenasledujú,
padnú a nič nezmôžu,
budú zahanbení, lebo nič nedosiahnu:
bude to hanba večná, nezabudnuteľná.
Pane zástupov, čo skúšaš spravodlivého,
ty skúmaš myseľ i srdce,
nech vidím tvoju pomstu nad nimi,
lebo tebe som zveril svoj spor.
Spievajte Pánovi, oslavujte Pána,
veď vyslobodil život úbohého
z ruky zločincov.

EVANJELIUM
Chceli ho chytiť, ale on sa im vymkol z rúk

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 10, 31 – 42
Židia zdvihli kamene a chceli Ježiša kameňovať. Ježiš im povedal: „Ukázal som vám veľa dobrých skutkov od Otca. Pre ktorý z nich ma kameňujete?!“
Židia mu odpovedali: „Nekameňujeme ťa za dobrý skutok, ale za rúhanie, preto, že hoci si človek, robíš sa Bohom.“
Ježiš im vravel: „A nie je napísané vo vašom zákone: ‚Ja som povedal: Ste bohmi‘? Nuž ak nazval bohmi tých, ktorým bolo dané Božie slovo — a Písmo nemožno zrušiť! —, prečo vy hovoríte tomu, ktorého Otec posvätil a poslal na svet:

‚Rúhaš sa' za to, že som povedal: Som Boží Syn?!
Ak nekonám skutky môjho Otca, neverte mi. Ale ak ich konám, keď už nechcete veriť mne, verte tým skutkom, aby ste poznali a vedeli, že vo mne je Otec a ja v Otcovi!" Preto ho zasa chceli chytiť, ale on sa im vymkol z rúk.
Znova odišiel za Jordán, na miesto, kde Ján predtým krstil, a tam zostal.
Mnohí prichádzali za ním a hovorili si: „Ján síce neurobil nijaké znamenie, ale všetko, čo Ján povedal o tomto, je pravda." A mnohí tam uverili v neho.

Problém veriť

Zmluvná ponuka z Kristovej strany je „zaujímavá", až príliš krásna na to, aby mohla byť pravdivá... Tak uvažovali Ježišovi súčasníci a podobne hovoria aj mnohí naši súčasníci. Tak ako vtedy chceli Ježiša kameňovať za to, že uráža Boha, keď sa robí Bohom, dnes sa argumentuje „tvrdou realitou" (náhrada za kamene), že Boh jednoducho nemôže byť. Tým pádom zostáva aj Ježiš Kristus niekým na úrovni dobrého človeka. Možno si ho uctievať, brať si od neho niektoré dobré rady, ktoré sú celkom užitočné. No brať ho úplne vážne vo všetkom, celkom na dôvere v neho postaviť svoj život, očakávať dokonca od neho život po smrti a vzkriesenie tela – to je nereálne! Ježiš však trvá práve na tomto: „Prečo hovoríte tomu, ktorého Otec posvätil a poslal na svet: Rúhaš sa – za to, že som povedal: Som Boží Syn?!" A nasleduje ešte neuveriteľnejšie tvrdenie: „...vo mne je Otec a ja v Otcovi!" Takéto je spojenie Boha Otca s Ježišom: Boh je v ňom – svojou láskou, svojím Duchom, svojou mocou. A Ježiš je v Otcovi – ako večný Syn bytostne, spolu s Duchom sú jeden Boh; ale aj ako človek je Ježiš v Otcovi – svojou láskou, zjednotením svojej vôle s jeho vôľou. Kto bez predsudkov uvažuje o Ježišovom živote a jeho skutkoch, musí mu byť zrejmé, že tu pôsobí nadľudská moc, múdrosť i láska, že v Ježišovi a cez Ježiša sa v našom svete prejavoval Boh.
Po tejto otvorenej polemike sa Ježiš uťahuje na pusté miesto k Jordánu, kde pokračuje vo svojom pôsobení. Tí, čo prijali s vierou jeho slová, idú za ním a čoraz viac sa presviedčajú, že to, čo povedal Ján Krstiteľ o Ježišovi, je pravda.
Ježiš nám tým ukazuje, že pravdu o ňom treba brániť a šíriť aj pre-

svedčivými slovami, no samotné argumenty, hoci jasné a presvedčivé, ešte nestačia na to, aby niekto v neho úprimne veril. Aj my potrebujeme tiché miesta a chvíle, kde môžeme byť osobne s ním a máme možnosť v pokoji domýšľať súvislosti. Predpokladom prijatia svetla pravdy a viery je otvorenosť voči výzve na obrátenie a pokánie. Hlas nášho svedomia je nám najbližší. Ak ho vieme vnímať a prijať, ak si uznáme svoje odbočenia od pravdy a sme ochotní ich naprávať, tak vytvárame v sebe aj citlivosť pre vnímanie vyššej pravdy. Svojou pokorou (čo je vlastne uznávanie pravdy) umožňujeme, aby nás Boh obdaroval milosťou veriť, pretože viera je predovšetkým Božím darom. Sv. Pavol píše, že „nik nemôže povedať: Ježiš je Pán iba v Duchu Svätom". Teda iba s pomocou Ducha Svätého môžeme veriť v Božstvo Ježiša Krista.
Ani v našom svete nechýbajú, žiaľ, ľudia, ktorí sú priamo nepriateľsky zaujatí proti Kristovi a proti jeho Cirkvi. Ježiš nás svojím počínaním učí, že nemáme venovať príliš veľa času na polemiky s nimi. Správny postup radil kresťanom už apoštol Peter: „... uctievajte sväto Krista, Pána, vo svojich srdciach, stále pripravení obhájiť sa pred každým, kto vás vyzýva zdôvodniť nádej, ktorá je vo vás. Robte to však skromne, s bázňou a s dobrým svedomím..." (*1 Pt* 3, 15 – 16). Je teda potrebné, aby sme vedeli zodpovedať námietky aj s ohľadom na Kristovo božstvo. No okrem správnych argumentov je dôležité svedectvo nášho života v Kristovom duchu, aby sme my žili v Kristovi a on v nás.

Praktický pokyn: Nájdem si tiché chvíle na prehĺbenie svojej viery v Ježiša Krista: čítanie a meditovanie evanjelia, účasť na svätej omši a počúvanie homílie; podľa možnosti si naprogramujem duchovné cvičenia v najbližšom možnom termíne.

MODLITBA
Láskavý Bože, odpusť nám naše viny
a pre svoju dobrotu vysloboď nás z osídel hriechu,
do ktorých sme upadli pre svoju krehkosť.
O to ťa prosíme skrze nášho Pána Ježiša Krista,
tvojho Syna, ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

SOBOTA

PRVÉ ČÍTANIE
Urobím z nich jeden národ

Čítanie z Knihy proroka Ezechiela 37, 21 – 28
Toto hovorí Pán, Boh: „Hľa, ja vezmem synov Izraela
spomedzi národov, medzi ktoré išli, zhromaždím ich zovšadiaľ
a privediem ich do vlastnej krajiny a urobím z nich jeden
národ v krajine, na vrchoch Izraela. Všetkým bude vládnuť
jeden kráľ a už nebudú viac dva národy, ani sa nebudú
deliť na dve kráľovstvá.
Už sa nebudú poškvrňovať svojimi modlami, svojimi ohavnosťami
a všelijakými svojimi neprávosťami. Vyslobodím
ich zo všetkých neverností, ktorými sa prehrešili, očistím ich
a budú mojím ľudom a ja budem ich Bohom.
Môj služobník Dávid bude ich kráľom a všetci budú mať
jedného pastiera. Budú kráčať podľa mojich ustanovení, budú
zachovávať a uskutočňovať moje nariadenia. Budú bývať
v krajine, ktorú som dal svojmu služobníkovi Jakubovi
a v ktorej bývali vaši otcovia. Budú v nej bývať oni, ich deti
a deti ich detí navždy a môj služobník Dávid bude ich kráľom
naveky.
Uzavriem s nimi zmluvu pokoja. Bude to večná zmluva
s nimi, že ich usadím a rozmnožím a uprostred nich navždy
umiestim svoju svätyňu. Budem bývať s nimi, budem ich
Bohom a oni budú mojím ľudom. A národy poznajú, že ja
som Pán, ktorý posväcuje Izraela; veď uprostred nich bude
navždy moja svätyňa.“

EVANJELIUM
Aby zhromaždil vedno rozptýlené Božie deti

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 11, 45 – 56
Mnohí z tých Židov, čo prišli k Márii a videli, čo urobil
Ježiš, uverili v neho. No niektorí z nich odišli k farizejom
a rozpovedali im, čo Ježiš urobil.
Veľkňazi a farizeji zvolali veľradu a hovorili: „Čo robiť?
Tento človek robí mnohé znamenia. Ak ho necháme tak, uveria

v neho všetci, prídu Rimania a zničia nám i toto miesto
i národ."
Ale jeden z nich, Kajfáš, ktorý bol veľkňazom toho roka, im
povedal: „Vy neviete nič. Neuvedomujete si, že je pre vás lepšie,
ak zomrie jeden človek za ľud, a nezahynie celý národ."
Toto však nepovedal sám od seba, ale ako veľkňaz toho
roka prorokoval, že Ježiš má zomrieť za národ, a nielen za
národ, ale aj preto, aby zhromaždil vedno rozptýlené Božie
deti. A od toho dňa boli rozhodnutí, že ho zabijú.
Preto už Ježiš nechodil verejne medzi Židmi, ale odišiel
odtiaľ do kraja blízko púšte, do mesta zvaného Efraim,
a tam sa zdržiaval s učeníkmi.
Blízko bola židovská Veľká noc a mnohí z toho kraja vystupovali
pred Veľkou nocou do Jeruzalema, aby sa očistili.
Hľadali aj Ježiša. A ako stáli v chráme, navzájom si vraveli:
„Čo myslíte? Príde na sviatky?"

Boh nás vedie k plnému životu aj v zmysle spoločenskom

K úplnosti ľudského života patrí nielen individuálne šťastie a trvanie, ale aj jeho spoločenský rozmer. Je to začlenenie do rodiny, kmeňa, národa, ba do celého ľudstva. Dnešné úryvky Písma nám hovoria o tom, že Boh prináša spásu – čiže plnú záchranu – aj celému svojmu ľudu, izraelskému národu, ba všetkým ľuďom, ktorí tento jeho dar prijmú.

Cez proroka Ezechiela oznamuje, že zachráni príslušníkov svojho ľudu a privedie ich zo všetkých národov, kam boli odvlečení pre svoju nevernosť Bohu, a usadí ich v ich vlasti. V tej dobe bol už národ rozdelený na dve časti: severný Izrael a južné Judsko. Boh im sľubuje, že ich zjednotí opäť do jedného národa a jedného kráľovstva. Nový Dávid bude ich kráľom – teda bohabojný, múdry a starostlivý pastier ľudu: Dávidov potomok, Mesiáš.

Tento zachránený ľud sa bude vyznačovať vernosťou Bohu, dodržovaním zmluvy s Bohom. Vrcholom šťastia a požehnania tohto ľudu bude priama prítomnosť Boha uprostred neho.

Uskutočnenie tohto proroctva sa však dialo úplne ináč, než si to ľudia mohli predstaviť. V evanjeliovom úryvku sme čítali o reakcii predstaviteľov židovského národa na skutočnosť, že zázrak vzkrie-

senia Lazára spôsobil, že v Ježiša uverilo stále viac ľudí. Ich hodnotenie situácie je politické, čiže vyjadruje ich starosť o spoločné dobro. Už ich nezaujímalo, že tento zázrak presvedčivo dokazuje Ježišovo božské poslanie. Vychádzajú z predpokladu, že viera ľudí v Ježiša by viedla k jeho vyhláseniu za kráľa, čo by sa rovnalo vzbure voči Rimanom, a tí by v snahe udržať svoju nadvládu urobili tvrdé represálie: zničili by aj hlavné mesto, aj národ. Takejto katastrofe bolo treba predísť za každú cenu. Rozhodli sa obetovať Ježiša, aby zachránili národ.

Ich uvažovanie bolo však pomýlené. V prvom rade sa dali viesť svojím zásadným postojom, a tým bolo odmietnutie Ježiša; neboli ochotní v žiadnom prípade uznať, že by mohol mať pravdu on, že by mohol byť Bohom poslaným Mesiášom. Neprijímali žiadne argumenty ani dôkazy. Aj ich predpoklad o tom, čo sa stane, keď ľudia uveria v Ježiša, bol úplne mylný. Ježiš už predtým vyslovil zásadu: „Dajte cisárovi, čo je cisárovi a Bohu, čo je Božie.“ Čiže rešpektoval politickú moc. Keď ho chceli vyhlásiť za kráľa, utiahol sa do samoty. Pred Pilátom jasne vyhlásil, že jeho kráľovstvo nie je z tohto sveta. Ježišovi nasledovníci od začiatku až dodnes rešpektujú legitímnu politickú moc a sú svedomitými občanmi. Ak by teda ľud bol v Ježiša uveril, nehrozila žiadna vzbura ani žiadne represálie. Stal sa presný opak. Práve skutočnosť, že obyvatelia Jeruzalema v Ježiša neuverili, viedol v roku 70 po Kristovi k vzbure proti Rimanom a k následnému zničeniu mesta i národa.

Evanjelista Ján však poznamenáva, že židovský veľkňaz Kajfáš, ktorý rozhodol obetovať Ježiša za záchranu národa, predsa hovoril pravdu, hoci si to neuvedomoval: Ježiš mal byť skutočne obetovaný za národ a za to, aby všetkých, ktorí sa vďaka viere v neho stali Božími deťmi, zhromaždil do nového Božieho ľudu.

Boh nás teda vedie k plnému životu aj v zmysle spoločenskom. Nerobí to mocenskými zásahmi ako pozemskí panovníci. Vo svojom Synovi sa obetuje za nás, dokazuje svoju nezištnú lásku voči nám, svojou smrťou na kríži Ježiš Kristus získava pre nás dar odpustenia hriechov, zmierenia s Bohom, ale i navzájom, darúva nám Ducha Svätého, ktorý nás zjednocuje v pravde a láske. Spoločenstvo veriacich sa stáva miestom prítomnosti a životodarného pôsobenia trojjediného Boha. Cirkev je začiatkom Božieho kráľovstva na zemi a smeruje k oslávenej Cirkvi v nebi. Byť súčasťou tohto nového Božieho ľudu znamená plný život vo všetkých jeho rozmeroch...

Praktický pokyn: Pouvažujem nad tým, že plnosť ľudského života sa nemôže dosiahnuť v oblasti politiky. Tá má zabezpečovať spoločné dobro v rámci pozemských životných podmienok. Človek však k svojmu plnému životu potrebuje oveľa viac: Božiu pravdu a lásku, vzťahy k druhým, ktoré sú založené na bratstve v Kristovi so všetkými, čo k nemu patria; potrebuje perspektívu večného spoločenstva s Bohom i ľuďmi. A toto nám získal Kristus svojou obetou na kríži.

Modlitba
Milosrdný Bože,
ty privádzaš ľudí k spáse v každom čase,
ale v týchto dňoch nás zahŕňaš
mimoriadnymi milosťami;
prosíme, zhliadni na svoj vyvolený ľud:
s otcovskou láskou
ochraňuj všetkých pokrstených
a posilňuj tých,
čo sa pripravujú na sviatosť krstu.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým
po všetky veky vekov.

VEĽKÝ TÝŽDEŇ

KVETNÁ NEDEĽA

Na sprievod s palmami

V roku A

EVANJELIUM
Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom!

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 21, 1 – 11
Keď sa priblížili k Jeruzalemu a prišli do Betfage
pri Olivovej hore, Ježiš poslal dvoch učeníkov a povedal im:
„Choďte do dediny, čo je pred vami, a hneď nájdete priviazanú
oslicu a s ňou osliatko! Odviažte ich a priveďte
ku mne! A keby vám niekto niečo hovoril, povedzte: ‚Pán ich
potrebuje.‘ A hneď ich prepustí.“ Toto sa stalo, aby sa splnilo,
čo predpovedal prorok:
„Povedzte dcére sionskej:
Hľa, tvoj Kráľ prichádza k tebe,
tichý, sediaci na oslici,
na osliatku, mláďati ťažného zvieraťa.“
Učeníci šli a urobili, ako im Ježiš rozkázal. Priviedli oslicu
a osliatko, pokládli na ne svoje plášte a on si na ne sadol.
Veľké zástupy prestierali na cestu svoje plášte, iní odtínali
zo stromov ratolesti a stlali ich na cestu. A zástupy, čo išli
pred ním, i tie, čo šli za ním, volali: „Hosanna synovi
Dávidovmu! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom!
Hosanna na výsostiach!“
Keď vošiel do Jeruzalema, rozvírilo sa celé mesto; vypytovali
sa: „Kto je to?“
A zástupy hovorili: „To je ten prorok, Ježiš z galilejského
Nazareta.“

Na omšu

PRVÉ ČÍTANIE
Tvár som si nezakryl pred potupou,
lebo viem, že sa nezahanbím

Tretí spev Pánovho sluhu

Čítanie z Knihy proroka Izaiáša 50, 4 – 7
Pán, Boh, mi dal jazyk učeníka,
aby som vedel milým slovom
posilniť unaveného.
Každé ráno prebúdza môj sluch,
aby som počúval ako učeník.
Pán, Boh, mi otvoril ucho.
A ja som neodporoval,
nazad som neustúpil.
Svoj chrbát som nastavil tým, čo bili,
a svoje líca tým, čo trhali.
Tvár som si nezakryl pred potupou a slinou.
Pán, Boh, mi pomáha,
preto nebudem zahanbený.
On zatvrdil moju tvár sťa kremeň
a viem, že sa nezahanbím.

DRUHÉ ČÍTANIE
Uponížil sa, preto ho Boh povýšil

Čítanie z Listu svätého apoštola Pavla Filipanom 2, 6 – 11
Ježiš Kristus, hoci má božskú prirodzenosť,
nepridŕžal sa svojej rovnosti s Bohom,
ale zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhu,
stal sa podobný ľuďom
a podľa vonkajšieho zjavu bol pokladaný za človeka.
Uponížil sa, stal sa poslušným až na smrť,
až na smrť na kríži.
Preto ho Boh nad všetko povýšil
a dal mu meno,
ktoré je nad každé iné meno,

aby sa na meno Ježiš zohlo každé koleno
v nebi, na zemi i v podsvetí
a aby každý jazyk vyznával:
„Ježiš Kristus je Pán!“
na slávu Boha Otca.

EVANJELIUM
Značky pri dialogickom čítaní: E — evanjelista, . — Kristove slová, S — slová ostatných osôb.

Umučenie nášho Pána Ježiša Krista podľa Matúša 26, 14 – 27, 66

E Jeden z Dvanástich — volal sa Judáš Iškariotský — odišiel k veľkňazom a vyzvedal sa: S „Čo mi dáte a ja vám ho vydám?“
E Oni mu určili tridsať strieborných. A od tej chvíle hľadal príležitosť vydať ho.

Kde ti máme pripraviť veľkonočnú večeru?
E V prvý deň sviatkov Nekvasených chlebov prišli k Ježišovi učeníci a pýtali sa ho: S „Kde ti máme pripraviť veľkonočnú večeru?“
E On povedal: . „Choďte do mesta k istému človekovi a povedzte mu: Učiteľ odkazuje: Môj čas je blízko, u teba budem jesť so svojimi učeníkmi veľkonočného baránka.“
E Učeníci urobili, ako im Ježiš rozkázal, a pripravili veľkonočného baránka.

Jeden z vás ma zradí
E Keď sa zvečerilo, zasadol s Dvanástimi za stôl. A keď jedli, povedal: . „Veru, hovorím vám: Jeden z vás ma zradí.“
E Veľmi osmutneli a začali sa ho jeden po druhom vypytovať: S „Som to ja, Pane?“
E On odpovedal: . „Kto so mnou namáča ruku v mise, ten ma zradí. Syn človeka síce ide, ako je o ňom napísané, ale beda človekovi, ktorý zrádza Syna človeka! Pre toho človeka by bolo lepšie, keby sa nebol narodil.“
E Aj jeho zradca Judáš sa opýtal: S „Som to azda ja,

Rabbi?“
E Odpovedal mu: . „Sám si to povedal.“

Toto je moje telo. Toto je moja krv
E Pri večeri vzal Ježiš chlieb a dobrorečil, lámal ho a dával učeníkom, hovoriac: . „Vezmite a jedzte: toto je moje telo.“
E Potom vzal kalich, vzdával vďaky a dal im ho, hovoriac: . „Pite z neho všetci: toto je moja krv novej zmluvy, ktorá sa vylieva za všetkých na odpustenie hriechov. Hovorím vám: Odteraz už nebudem piť z tohto plodu viniča až do dňa, keď ho budem piť s vami nový v kráľovstve svojho Otca.“
E Potom zaspievali chválospev a vyšli na Olivovú horu.

Udriem pastiera a stádo oviec sa rozpŕchne
E Vtedy im Ježiš povedal: . „Vy všetci tejto noci odpadnete odo mňa, lebo je napísané: ‚Udriem pastiera a stádo oviec sa rozpŕchne.‘ Ale keď vstanem z mŕtvych, predídem vás do Galiley.“
E Peter mu povedal: S „Aj keby všetci odpadli od teba, ja nikdy neodpadnem.“
E Ježiš mu odvetil: „Veru, hovorím ti: Tejto noci skôr, ako kohút zaspieva, tri razy ma zaprieš.“
E Peter mu povedal: S „Aj keby som mal umrieť s tebou, nezapriem ťa.“
E Podobne hovorili aj ostatní učeníci.

Doľahli naňho smútok a úzkosť
E Tu Ježiš prišiel s nimi na pozemok, ktorý sa volá Getsemani, a povedal učeníkom: . „Sadnite si tu, kým odídem tamto a pomodlím sa.“
E Vzal so sebou Petra a oboch Zebedejových synov. I doľahli naňho smútok a úzkosť. Vtedy im povedal: . „Moja duša je smutná až na smrť. Ostaňte tu a bdejte so mnou!“
E Trochu poodišiel, padol na tvár a modlil sa: . „Otče môj, ak je možné, nech ma minie tento kalich. No nie ako ja chcem, ale ako ty.“
E Keď sa vrátil k učeníkom, našiel ich spať. I povedal Petrovi: . „To ste nemohli ani hodinu bdieť so mnou?

Bdejte a modlite sa, aby ste neprišli do pokušenia! Duch je síce ochotný, ale telo slabé.“
E Znova odišiel a modlil sa: . „Otče môj, ak ma tento kalich nemôže minúť a musím ho piť, nech sa stane tvoja vôľa.“
E A keď sa vrátil, zasa ich našiel spať: oči sa im zatvárali od únavy. Nechal ich, znova sa vzdialil a tretí raz sa modlil tými istými slovami. Potom prišiel k učeníkom a povedal im: . „Teraz už spite a odpočívajte! Hľa, prišla hodina; Syna človeka už vydávajú do rúk hriešnikov. Vstaňte, poďme! Pozrite, môj zradca sa priblížil.“

Položili na Ježiša ruky a zajali ho
E A kým ešte hovoril, prišiel Judáš, jeden z Dvanástich, a s ním veľký zástup s mečmi a kyjmi, ktorý poslali veľkňazi a starší ľudu. Jeho zradca im dal znamenie: S „Koho pobozkám, to je on; toho chyťte!“
E A hneď pristúpil k Ježišovi a povedal: S „Buď pozdravený, Rabbi!“ E A pobozkal ho.
E Ježiš mu povedal: . „Priateľu, načo si prišiel!?“
E Vtedy pristúpili, položili na Ježiša ruky a zajali ho.
E Tu jeden z tých, čo boli s Ježišom, vystrel ruku, vytasil meč, zasiahol ním veľkňazovho sluhu a odťal mu ucho. Ježiš mu povedal: . „Daj svoj meč na jeho miesto! Lebo všetci, čo sa chytajú meča, mečom zahynú. Alebo si myslíš, že by som nemohol poprosiť svojho Otca a on by mi hneď poslal viac ako dvanásť plukov anjelov? Ale ako by sa potom splnilo Písmo, že to má byť takto?“
E V tú hodinu povedal Ježiš zástupom: . „Vyšli ste s mečmi a kyjmi ako na zločinca, aby ste ma zajali. Deň čo deň som sedával a učil v chráme, a nezajali ste ma.“
E Toto všetko sa stalo, aby sa splnili písma Prorokov. Vtedy ho všetci učeníci opustili a rozutekali sa.

Uvidíte Syna človeka sedieť po pravici Moci
E Tí, čo Ježiša zajali, odviedli ho k veľkňazovi Kajfášovi, kde sa zhromaždili zákonníci a starší. Peter šiel zďaleka za ním až do veľkňazovho dvora. Vošiel dnu a sadol si k sluhom: chcel vidieť, ako sa to skončí.

E Veľkňazi a celá veľrada zháňali krivé svedectvo proti Ježišovi, aby ho mohli odsúdiť na smrť. Ale nenašli, hoci vystúpilo mnoho falošných svedkov. Napokon prišli dvaja a hovorili: S „Tento povedal: ‚Môžem zboriť Boží chrám a o tri dni ho postaviť.'"
E Tu vstal veľkňaz a spýtal sa ho: S „Nič neodpovieš? Čo to títo svedčia proti tebe?!" E Ale Ježiš mlčal.
E Veľkňaz mu povedal: S „Zaprisahám ťa na živého Boha, aby si nám povedal, či si Mesiáš, Boží Syn."
E Ježiš mu odvetil: . „Sám si to povedal. Ale hovorím vám: Odteraz uvidíte Syna človeka sedieť po pravici Moci a prichádzať na nebeských oblakoch."
E Vtedy si veľkňaz roztrhol rúcho a povedal: S „Rúhal sa! Načo ešte potrebujeme svedkov? Sami ste teraz počuli rúhanie. Čo na to poviete?"
E Oni odpovedali: S „Hoden je smrti!"
E Potom mu pľuli do tváre a bili ho päsťami, iní ho zauškovali a hovorili: S „Prorokuj nám, Mesiáš, hádaj, kto ťa udrel!"

Skôr ako kohút zaspieva, tri razy ma zaprieš
E Peter sedel vonku na nádvorí. Prišla k nemu ktorási slúžka a povedala: S „Aj ty si bol s Ježišom Galilejským!"
E Ale on pred všetkými zaprel: S „Neviem, čo hovoríš."
E Keď vyšiel k bráne, videla ho iná a povedala tým, čo tam boli: S „Tento bol s Ježišom Nazaretským!"
E On znova zaprel s prísahou: S „Nepoznám toho človeka."
E O chvíľku pristúpili tí, čo tam stáli, a povedali Petrovi: S „Veru, aj ty si z nich, veď aj tvoja reč ťa prezrádza!"
E Vtedy sa začal zaklínať a prisahať: S „Nepoznám toho človeka." E A vtom zaspieval kohút.
E Tu sa Peter rozpamätal na slovo, ktoré mu bol povedal Ježiš: „Skôr ako kohút zaspieva, tri razy ma zaprieš." Vyšiel von a horko sa rozplakal.

Ježiša odovzdali vladárovi Pilátovi
E Keď sa rozodnilo, veľkňazi a starší ľudu sa uzniesli, že Ježiša vydajú na smrť. Preto ho spútaného odviedli a odovzdali vladárovi Pilátovi.

Neslobodno ich dať do chrámovej pokladnice,
lebo je to cena krvi
E Keď zradca Judáš videl, že Ježiša odsúdili, ľútosťou pohnutý
vrátil tridsať strieborných veľkňazom a starším
so slovami: S „Zhrešil som, lebo som zradil nevinnú krv.“
E Ale oni odvetili: S „Čo nás do toho? To je tvoja vec!“
E On odhodil strieborné peniaze v chráme a odišiel; a potom
sa šiel obesiť.
E Veľkňazi vzali peniaze a povedali: S „Neslobodno ich
dať do chrámovej pokladnice, lebo je to cena krvi!“
E Dohodli sa teda a kúpili za ne Hrnčiarovo pole na pochovávanie
cudzincov. Preto sa to pole až do dnešného dňa
volá Pole krvi.
E Vtedy sa splnilo, čo povedal prorok Jeremiáš:
„Vzali tridsať strieborných,
cenu toho, ktorého takto ocenili synovia Izraela,
a dali ich za Hrnčiarovo pole;
ako mi prikázal Pán.“

Si židovský kráľ
E Keď Ježiš stál pred vladárom, vladár sa ho spýtal: S „Si
židovský kráľ?“
E Ježiš odpovedal: . „Sám to hovoríš.“
E A keď naňho veľkňazi a starší žalovali, nič neodpovedal.
Vtedy sa ho Pilát opýtal: S „Nepočuješ, čo všetko proti
tebe svedčia?“
E Ale on mu neodpovedal ani na jediné slovo, takže sa
vladár veľmi čudoval.
E Na sviatky vladár prepúšťal zástupu jedného väzňa,
ktorého si žiadali. Mali vtedy povestného väzňa, ktorý
sa volal Barabáš. Keď sa zhromaždili, Pilát im povedal:
S „Koho vám mám prepustiť: Barabáša, alebo Ježiša,
ktorý sa volá Mesiáš?“ E Lebo vedel, že ho vydali zo závisti.
E Keď sedel na súdnej stolici, odkázala mu jeho manželka:
S „Nemaj nič s tým spravodlivým, lebo som dnes vo sne
veľa vytrpela pre neho.“
E Veľkňazi a starší nahovorili zástupy, aby si žiadali
Barabáša a Ježiša zahubili. Vladár sa ich opýtal: S „Ktorého
z týchto dvoch si žiadate prepustiť?“

E Oni zvolali: S „Barabáša!“
E Pilát im povedal: S „Čo mám teda urobiť s Ježišom,
ktorý sa volá Mesiáš?“
E Všetci volali: S „Ukrižovať ho!“
E On vravel: S „A čo zlé urobil?“
E Ale oni tým väčšmi kričali: S „Ukrižovať ho!“
E Keď Pilát videl, že nič nedosiahne, ba že pobúrenie
ešte vzrastá, vzal vodu, umyl si pred zástupom ruky a vyhlásil:
S „Ja nemám vinu na krvi tohto človeka. To je vaša
vec!“
E A všetok ľud odpovedal: S „Jeho krv na nás a na naše
deti!“
E Vtedy im prepustil Barabáša; Ježiša však dal zbičovať
a vydal ho, aby ho ukrižovali.

Buď pozdravený, židovský kráľ!
E Vladárovi vojaci vzali Ježiša do vládnej budovy a zhromaždili
k nemu celú kohortu. Vyzliekli ho a odeli do šarlátového
plášťa, z tŕnia uplietli korunu a položili mu ju na
hlavu, do pravej ruky mu dali trstinu, padali pred ním na
kolená a posmievali sa mu: S „Buď pozdravený, židovský
kráľ!“
E Pľuli naňho, brali mu trstinu a bili ho po hlave. Keď sa
mu naposmievali, vyzliekli ho z plášťa a obliekli mu jeho šaty.
Potom ho vyviedli, aby ho ukrižovali.

Vedno s ním ukrižovali aj dvoch zločincov
E Ako vychádzali, stretli človeka z Cyrény, menom Šimona.
Toho prinútili, aby mu niesol kríž. Tak prišli na miesto,
ktoré sa volá Golgota, čo znamená Lebka.
E Dali mu piť víno zmiešané so žlčou. Ale keď ho ochutnal,
nechcel piť. Keď ho ukrižovali, hodili lós a rozdelili si
jeho šaty. Potom si posadali a strážili ho.
E Nad hlavu mu dali nápis s označením jeho viny: „Toto
je Ježiš, židovský kráľ!“
E Vedno s ním ukrižovali aj dvoch zločincov: jedného
sprava, druhého zľava.

Ak si Boží Syn, zostúp z kríža!
E A tí, čo šli okolo, rúhali sa mu: potriasali hlavami a vraveli:
S „Ty, čo zboríš chrám a za tri dni ho znova postavíš,
zachráň sám seba! Ak si Boží Syn, zostúp z kríža!“
E Podobne sa mu posmievali aj veľkňazi so zákonníkmi
a staršími: S „Iných zachraňoval, sám seba nemôže zachrániť.
Je kráľom Izraela; nech teraz zostúpi z kríža a uveríme
v neho. Spoliehal sa na Boha; nech ho teraz vyslobodí, ak ho
má rád. Veď povedal: ‚Som Boží Syn.‘“
E Takisto ho tupili aj zločinci, čo boli s ním ukrižovaní.

Eli, Eli, lema sabakthani?
E Od dvanástej hodiny nastala tma po celej zemi až
do tretej hodiny popoludní. Okolo tretej hodiny zvolal Ježiš
mocným hlasom: . „Eli, Eli, lema sabakthani?“, E čo znamená:
. „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“
E Keď to počuli niektorí z tých, čo tam stáli, vraveli:
S „Volá Eliáša.“
E Jeden z nich hneď odbehol, vzal špongiu, naplnil ju
octom, nastokol na trstinu a dával mu piť. Ale ostatní hovorili:
S „Počkaj, nech uvidíme, či ho Eliáš príde vyslobodiť.“
E Ježiš však znova zvolal mocným hlasom a vydýchol
dušu.

Pokľakne sa a chvíľku je ticho.

E A hľa, chrámová opona sa roztrhla vo dvoje odvrchu až
dospodku. Zem sa triasla a skaly sa pukali. Otvorili sa hroby
a mnohé telá zosnulých svätých vstali z mŕtvych. Vyšli
z hrobov a po jeho vzkriesení prišli do svätého mesta a ukázali
sa mnohým.
E Keď stotník a tí, čo s ním strážili Ježiša, videli zemetrasenie
a všetko, čo sa deje, veľmi sa naľakali a hovorili: S „On
bol naozaj Boží Syn.“
E Boli tam a zobďaleč sa pozerali mnohé ženy, ktoré
sprevádzali Ježiša z Galiley a posluhovali mu. Medzi nimi
bola Mária Magdaléna, Mária, Jakubova a Jozefova matka,
a matka Zebedejových synov.

Jozef uložil Ježišovo telo do svojho nového hrobu
E Keď sa zvečerilo, prišiel zámožný človek z Arimatey,
menom Jozef, ktorý bol tiež Ježišovým učeníkom.
Zašiel k Pilátovi a poprosil o Ježišovo telo. Pilát rozkázal,
aby mu ho dali. Jozef vzal telo, zavinul ho do čistého plátna
a uložil do svojho nového hrobu, ktorý si vytesal do skaly.
Ku vchodu do hrobu privalil veľký kameň a odišiel.
E Bola tam Mária Magdaléna a iná Mária a sedeli oproti
hrobu.

Máte stráž; choďte a strážte, ako viete!
E Na druhý deň, ktorý bol po Prípravnom dni, zhromaždili
sa veľkňazi a farizeji k Pilátovi a hovorili: S „Pane, spomenuli
sme si, že ten zvodca, ešte kým žil, povedal: ‚Po troch
dňoch vstanem z mŕtvych.‘ Rozkáž teda strážiť hrob až do
tretieho dňa, aby azda neprišli jeho učeníci a neukradli ho
a nepovedali ľudu: ‚Vstal z mŕtvych,‘ a ostatné klamstvo by
bolo horšie ako prvé.“
E Pilát im povedal: S „Máte stráž; choďte a strážte, ako
viete!“
E Oni šli a hrob zabezpečili: zapečatili kameň a postavili
stráž.

Prehlbovať vzťah k Ježišovi Kristovi

V dnešnom svete sa mnoho inštitúcií i jednotlivcov snaží získať záujem mládeže. Školy chcú mať čo najviac žiakov či študentov – hlavný dôvod je v tom, že od počtu žiakov závisí príjem školy, a teda i pedagógov; mnohé masmédiá sa zameriavajú na mládež – pretože od sledovanosti závisí reklama, a s reklamou idú príjmy; móda ponúka svoje výtvory najmä mladým, pretože tí môžu najviac a najdlhšie kupovať a tak zaručujú prosperitu výroby a obchodu; zábavný priemysel sa obracia na mládež, aj díleri drog; ponúkajú zábavu a šťastie, v skutočnosti ako upíri vyciciavajú z mladých životnú silu a predčasne ich ničia morálne i fyzicky a jedným cieľom týchto ľudí je zisk...

Možno to vyzerá príliš pesimisticky, iste, stretneme našťastie takých, čo robia niečo pre mládež s úprimnou snahou obohatiť a rozvinúť život mladých ľudí. Pravda je však, žiaľ, taká, že pre väčšinu

tých, čo sa na vás obracajú s rozličnými ponukami, ste iba prostriedkom na dosiahnutie ich záujmov...

Ak si to súčasný mladý človek uvedomuje, prirodzene musí spozornieť pri každom prejave záujmu o neho a zisťovať, o čo vlastne ide, či o snahu o skutočné dobro, alebo iba o využitie potenciálu mladosti pre niečie sebecké ciele.

V tejto súvislosti je celkom prirodzené, aby ste sa vy mladí pýtali, prečo vlastne Cirkev zaviedla dnešný deň ako Deň mládeže, prečo vás pozýva na stretnutia či už v rámci farností, diecéz, alebo každé dva či tri roky na celosvetové stretnutie mladých v niektorej časti sveta. Naposledy to bolo stretnutie v Madride. O čo Cirkvi ide? O zabezpečenie si budúcnosti, pretože práve mladí sú zárukou pokračovania nejakého spoločenstva, alebo o nábor do seminárov a kláštorov – Cirkev má nedostatok kňazov a rehoľníkov a pri takýchto stretnutiach môže mnohých osloviť. Alebo sú tu ešte nejaké iné záujmy?

Ja si ešte pamätám na vznik týchto celocirkevných dní mládeže pred dvadsiatimi piatimi rokmi. Je bežné, že OSN dáva nejakú tému roka. Rok 1985 vyhlásila za Rok mládeže. Na takéto iniciatívy spravidla reaguje aj Cirkev. A tak vtedy Ján Pavol II. napísal List mládeži. Mnohí mladí na túto pozornosť Cirkvi zareagovali tak, že ich prišli státisíce do Ríma na Kvetnú nedeľu. Tento záujem mladých o Cirkev, o vieru viedol Jána Pavla II. k tomu, že vyhlásil Kvetnú nedeľu za celocirkevný Deň mládeže. Na svetové stretnutia sa schádzajú milióny mladých z celého sveta. Sám som mal možnosť zúčastniť sa takéhoto stretnutia v roku 1991 v Čenstochovej a v 2005 v Kolíne nad Rýnom. Možno teda povedať, že Cirkev nevedú zištné dôvody. Ale čo chce a čo môže dať mladým dnešnej doby? Vari len nejakú formu náboženskej atrakcie, nejaký náboženský zážitok? To by bolo celkom iste málo. Cirkev ponúka každému človeku, a teda aj mladému, to, čo má najhodnotnejšie, a čo je – presnejšie – kto je pre človeka najdôležitejší: teda i vám mladým ponúka Ježiša Krista. List, ktorý napísal pred dvadsiatimi piatimi rokmi Ján Pavol II., bol inšpirovaný stretnutím bohatého mladíka s Kristom, ako o tom hovorí evanjelium. Tak isto aj posolstvo súčasného Svätého Otca vám, mladým kresťanom, k dnešnému dňu je vedené týmto istým motívom. Keď mladý muž, ktorý mal po materiálnej stránke všetko, spoznal čo len trochu Ježiša Krista, pribehol k nemu a prosil ho o radu: „Dobrý učiteľ, čo mám robiť, aby

som dosiahol večný život?“ Teda, nie Ježiš, nie Cirkev sa usiluje získať mladých ľudí pre seba, lež mladý človek, ktorý čo len trochu spozná Ježiša Krista cíti k nemu dôveru, obracia sa na neho so svojimi najvážnejšími otázkami.

A tak je to, drahí mladí priatelia, aj dnes: Prišli ste sem, do tejto katedrály, podobne ako vaši rovesníci po celom svete do svojich katedrál, na pozvanie biskupa. No nie ako cudzí, nie ako tí, ktorých Cirkev chce niekam dostať, lež ako tí, ktorí už patríte do Cirkvi a máte aspoň počiatočné poznanie Ježiša Krista a vieru v neho. Iste, Cirkev sa teší z vašej prítomnosti, sme radi, že sme spolu ako jedna rodina. No Cirkev vie, že vás nemôže obdarovať ničím väčším a dôležitejším než sprostredkovaním stretnutia s Ježišom Kristom. Cirkev vie, že čím ho človek lepšie pozná, tým viac rastie vzťah k nemu a on, Boží syn, náš Spasiteľ, ktorý nás miloval až do krajnosti, až po obetu vlastného života, ako sme o tom pred chvíľou čítali v histórii umučenia, v pašiách, je jediným spoľahlivým vodcom človeka, a zvlášť mladého, po spletitých cestách života. On jediný nám môže povedať pravdu o najdôležitejších otázkach našej existencie. On, ktorý za nás nielen zomrel, lež i vstal z mŕtvych a uistil nás, že zostáva s nami po všetky dni nášho života, nám môže byť zdrojom sily a pomocou pre zvládnutie všetkého, čo život prinesie, a zaisťuje nám prechod k plnej účasti na živote trojjediného Boha a na jeho zmŕtvychvstaní.

A tak by aj dnešné stretnutie malo byť predovšetkým naším spoločným radostným stretnutím s Ježišom Kristom: v jeho slove, v modlitbe, v sprítomnení jeho obety a zmŕtvychvstania pri slávení Eucharistie, ako aj v spoločenstve bratov a sestier vo viere. Iste, chýba nám tu viditeľná prítomnosť Krista. Môžeme ho vnímať iba pomocou duchovného zraku viery. Tak trochu sa podobáme slepému človekovi. Ten môže vnímať skutočnosť iba pomocou niektorých iných zmyslov, ale nevidí. A predsa na paraolympiáde dokázali postihnutí ľudia pomocou navádzačov podať veľké športové výkony, napríklad na lyžiach... Ak my na základe sluchu viery vieme, čo od nás Kristus žiada, a odhodláme sa podľa toho konať, môžeme správne zvládnuť svoj život a nadobudnúť experimentálnu skúsenosť zo skutočnej prítomnosti Krista v našom živote, v Cirkvi.

Samozrejme, takýto kontakt s Kristom sa nemôže obmedziť na jeden deň v roku. Naopak, ak chceme zvládnuť život, je nevyhnutné, aby sme žili ako nasledovníci Ježiša Krista každý deň, aby sme ho

dennodenne lepšie poznávali pomocou rozhovoru s ním v modlitbe, pomocou počúvania jeho slova vo Svätom písme, v učení Cirkvi i vo vlastnom svedomí či v udalostiach okolo nás; aby sme sa s ním stretávali hlavne pri liturgii, zvlášť účasťou na svätej omši a prijímaním Krista v Eucharistii, v prijímaní jeho odpustenia vo sviatosti pokánia a s jeho pomocou aby sme sa snažili o správny život. Nik iný než Svätý Otec zdôraznil mladým, že Kristus vám nič neberie, nič z toho, čo je vo vašom živote hodnotné a krásne. On chce náš život obohatiť a urobiť ho plne hodnotným s perspektívou večného života.

Na ministerstve obrany bola pred niekoľkými dňami pekná slávnosť s názvom Vojenský čin roka. Viacerí ľudia boli vyzdvihnutí a ocenení za záchranu života, za pomoc blížnym v núdzi. Keď som mal potom možnosť rozprávať sa s niektorými z nich, povedali otvorene, že sú veriaci a že motiváciu a silu k takýmto nezištným skutkom pomoci druhým nachádzajú práve vo viere v Ježiša Krista.

Bez ohľadu na to, či nás niekto ocení, alebo nie, snažme sa poznávať a nasledovať Krista s istotou, že on nás bude viesť životom tak, aby sme ho čo najlepšie, najhodnotnejšie prežili – a to nie z nejakých prízemných hľadísk, lež z hľadiska trvalého dobra a šťastia tak pre nás, ako i pre druhých.

Praktický pokyn: Podľa možnosti sa dnes popoludní zúčastním (okrem svätej omše) aj na krížovej ceste. Budem sa ju modliť s mladými a za mladých.

MODLITBA
Všemohúci a večný Bože,
ty si dal ľudstvu vzor poníženosti
v Ježišovi Kristovi, našom Spasiteľovi,
keď sa z tvojej vôle stal človekom
a zomrel na kríži;
láskavo nám pomáhaj,
aby sme nasledovali jeho príklad v utrpení,
a tak mali účasť na jeho zmŕtvychvstaní.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

PONDELOK VEĽKÉHO TÝŽDŇA

PRVÉ ČÍTANIE
Nebude kričať, nebude počuť na ulici jeho hlas

Prvý spev Pánovho Sluhu

Čítanie z Knihy proroka Izaiáša 42, 1 – 7
Hľa, môj služobník, priviniem si ho;
vyvolený môj, mám v ňom zaľúbenie.
Vložil som na neho svojho ducha;
právo prinesie národom.
Nebude kričať ani hlučne volať,
nebude počuť na ulici jeho hlas.
Nalomenú trsť nedolomí,
hasnúci knôtik nedohasí,
bude uplatňovať právo.
Nezoslabne, nezlomí sa,
kým nezaloží právo na zemi.
Na jeho zákon čakajú ostrovy.
Toto hovorí Pán, Boh,
ktorý stvoril nebesia a rozostrel ich,
upevnil zem a jej rastlinstvo,
ktorý dáva dych života ľudu, čo na nej žije,
a ducha tým, čo po nej chodia:
„Ja, Pán, som ťa povolal v spravodlivosti
a vzal som ťa za ruku.
Utvoril som ťa
a zmluvou ľudu som ťa urobil, svetlom národov,
aby si otvoril oči slepým,
vyviedol väzňov zo žalára
a z väznice tých, čo sedia v temnotách.“

EVANJELIUM
Nechaj ju, nech to zachová na deň môjho pohrebu!

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 12, 1 – 11
Šesť dní pred Veľkou nocou prišiel Ježiš do Betánie, kde býval Lazár, ktorého vzkriesil z mŕtvych. Pripravili mu tam hostinu. Marta obsluhovala a Lazár bol jedným z tých, čo s ním stolovali.
Mária vzala libru pravého vzácneho nardového oleja, pomazala ním Ježišove nohy a poutierala mu ich svojimi vlasmi; a dom sa naplnil vôňou oleja.
Tu jeden z jeho učeníkov, Judáš Iškariotský, ktorý ho mal zradiť, povedal: „Prečo nepredali tento olej za tristo denárov a nerozdali ich chudobným?“ Lenže to nepovedal preto, že mu šlo o chudobných, ale že bol zlodej. Mal mešec a nosil to, čo doň vkladali.
Ježiš povedal: „Nechaj ju, nech to zachová na deň môjho pohrebu! Veď chudobných máte vždy medzi sebou, ale mňa nemáte vždy.“
Veľké množstvo Židov sa dozvedelo, že je tam, a prišli nielen kvôli Ježišovi, ale aby videli aj Lazára, ktorého vzkriesil z mŕtvych. A veľkňazi sa rozhodli, že zabijú aj Lazára, lebo preň mnohí Židia odchádzali a uverili v Ježiša.

Zaujať správny postoj

Tento týždeň sa nazýva Veľkým alebo Svätým, lebo počas neho sa udiali tie najväčšie udalosti, ktorými Ježiš Kristus uskutočnil dielo spásy ľudstva.

V prvom čítaní z proroka Izaiáša zaznieva Prvý spev Pánovho Sluhu. V štyroch takýchto piesňach prorok z diaľky šiestich storočí takmer detailne opisuje pôsobenie, utrpenie, smrť a víťazstvo Pánovho Sluhu. Je to doslova akoby fotografia Ježiša Krista, ktorá zvlášť v tomto týždni, deň za dňom a potom hodinu za hodinou, dostáva svoju plnú podobu a plnú farebnosť.

V tejto prvej piesni sa hovorí o poslaní tohto Božieho Služobníka. Pôsobí pod vedením Božieho Ducha. V niekoľkých riadkoch je načrtnuté celé Ježišovo verejné pôsobenie, charakterizované jeho tichosťou, láskou k hriešnikom a oslobodzovaním ľudí od utrpenia, zvlášť

konaním zázračných uzdravení. Vrcholom týchto jeho skutkov bolo vzkriesenie Lazára, ktorého vyviedol z temného žalára smrti a hrobu.

Na túto udalosť nadväzuje evanjelium, ktoré zaznamenáva, čo sa dialo presne v tento deň, „šesť dní pred Veľkou nocou". Ježiš je v Lazárovom dome. Obklopuje ho úcta, radosť a vďačnosť Lazára i jeho sestier. Jedna z nich, Mária, prejavuje veľkodušnú úctu voči Ježišovi: vyliala mu na nohy asi tristodvadsať gramov (toľko bola vtedy váha libry) vzácneho oleja a pomazala mu ich. Objavujú sa však už aj iné postoje voči Ježišovi. Prvý je hneď z blízkeho okruhu jeho apoštolov: Judáš, ktorý mal na starosti ekonomiku malého spoločenstva, sa pozerá na toto počínanie zdanlivo čisto odborne a vecne. Hneď odhadol cenu vyliateho oleja na tristo denárov (približne ročný príjem robotníka), ktoré by sa mohli účelnejšie použiť. Ako prezrádza evanjelista Ján, Judášov skutočný motív bol iný – išlo mu o vlastné obohatenie. Pre tento cieľ bol ochotný zneužiť dary pre chudobných, tento cieľ mu zaslepoval oči, takže nebol schopný vidieť a chápať veľkodušnú vďačnosť a lásku, ktorá nehľadí na materiálne hodnoty – a krátko nato bol ochotný pre ten istý cieľ zradiť svojho Majstra.

Ďalším zlovestným mrakom na obzore začínajúceho sa týždňa bolo rozhodnutie veľkňazov, ktorí boli pripravení na ďalšiu vraždu (ortieľ nad Ježišom už vyslovili predtým) – chceli radikálne odstrániť aj „korunného svedka" Ježišovho božstva Lazára.

V udalostiach tohto týždňa sa Ježiš stáva Svetlom, o ktorom hovoril starý Simeon pri jeho obetovaní; no, súčasne sa stáva aj znamením protirečenia a odporu. Ľudia okolo neho musia voči nemu zaujať postoj. Pri uvažovaní nad týmito udalosťami nemôže nik z nás zostať v pozícii nezúčastneného diváka, lež je potrebné, aby sme sa identifikovali s niektorou postavou. Pokiaľ je to postava negatívna, treba nám prosiť Ježiša Krista, aby nám pomohol k vnútornému uzdraveniu a k správnemu postoju voči nemu.

Praktický pokyn: Som ochotný prejaviť nezištnú a veľkodušnú lásku voči Ježišovi Kristovi (časom, ktorý venujem stretnutiu s ním v modlitbe či na bohoslužbe, službou jeho dielu, materiálnym darom na skrášlenie chrámu alebo na pomoc chudobným); alebo všetko hodnotím iba z hľadiska ekonomického zisku? Akým skutkom prejavím správny postoj?

Modlitba
Všemohúci Bože,
pretože sme slabí a často klesáme,
prosíme ťa,
nech nás posilňuje umučenie
tvojho milovaného Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky vekov.

UTOROK VEĽKÉHO TÝŽDŇA

PRVÉ ČÍTANIE

Urobím ťa svetlom národov,
aby si bol mojou spásou až do končín zeme

Druhý spev Pánovho Sluhu

Čítanie z Knihy proroka Izaiáša 49, 1 – 6

Počúvajte ma, ostrovy,
dávajte pozor, národy v diaľavách:
Pán ma z matkinho lona povolal,
už v živote mojej matky myslel na moje meno,
ústa mi urobil sťa ostrý meč,
ukryl ma v tôni svojej ruky.
Utvoril ma ako zaostrený šíp,
do svojho tulca ma uložil.
A povedal mi: „Ty si môj služobník, Izrael,
na tebe ukážem svoju slávu.“
Ja som povedal:
„Nadarmo som sa namáhal,
márne a zbytočne som mrhal svoju silu.
Ale moje právo je isté u Pána
a moja odmena u môjho Boha.“
A teraz hovorí Pán,
ten, čo si ma utváral za služobníka už v matkinom lone,
aby som priviedol k nemu Jakuba
a Izraela okolo neho zhromaždil;
tak som bol poctený v očiach Pána
a môj Boh sa mi stal silou.
Povedal: „To je málo, že si môj služobník,
aby si obnovil Jakubove kmene
a naspäť priviedol zvyšok Izraela.
Urobím ťa svetlom národov,
aby moja spása siahala až do končín zeme.“

EVANJELIUM
Jeden z vás ma zradí.
Nezaspieva kohút, kým ma tri razy nezaprieš

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 13, 21 – 33. 36 – 38
Keď Ježiš sedel za stolom so svojimi učeníkmi, zachvel sa v duchu a vyhlásil: „Veru, veru, hovorím vám: Jeden z vás ma zradí.“
Učeníci sa pozerali jeden na druhého v rozpakoch, o kom to hovorí. Jeden z jeho učeníkov, ten, ktorého Ježiš miloval, bol celkom pri Ježišovej hrudi. Jemu dal Šimon Peter znak, aby sa opýtal: „Kto je to, o kom hovorí?“ On sa naklonil k Ježišovej hrudi a spýtal sa: „Pane, kto je to?“
Ježiš odpovedal: „Ten, komu podám namočenú smidku.“ Namočil smidku chleba a dal ju Judášovi, synovi Šimona Iškariotského. A hneď po tejto smidke vošiel do neho satan. Ježiš mu povedal: „Čo chceš urobiť, urob čo najskôr.“ Ale nik zo stolujúcich nerozumel, prečo mu to povedal. Judáš mal mešec, preto si niektorí mysleli, že mu Ježiš povedal: „Nakúp, čo budeme potrebovať na sviatky,“ alebo aby dal niečo chudobným. On vzal smidku a hneď vyšiel von.
A bola noc.
Keď vyšiel, Ježiš povedal: „Teraz je Syn človeka oslávený a v ňom je oslávený Boh. A keď je Boh oslávený v ňom, aj Boh jeho v sebe oslávi, a čoskoro ho oslávi. Deti moje, ešte chvíľku som s vami. Budete ma hľadať, ale ako som povedal Židom, aj vám teraz hovorím: Kam ja idem, tam vy prísť nemôžete.“
Šimon Peter sa ho opýtal: „Pane, kam ideš?“
Ježiš odvetil: „Kam ja idem, tam teraz za mnou ísť nemôžeš, no pôjdeš za mnou neskôr.“
Peter mu vravel: „Pane, prečo nemôžem ísť za tebou teraz? Aj život položím za teba.“
Ježiš odpovedal: „Aj život položíš za mňa? Veru, veru, hovorím ti: Nezaspieva kohút, kým ma tri razy nezaprieš.“

Úspech napriek neúspechu

Dnešné evanjelium nás prenáša do večeradla, kde je situácia neutešená: jednému svojmu učeníkovi musí Ježiš povedať, že vie o jeho zradných plánoch; druhému, ktorý sa hrdil svojou vernosťou, ochotou ísť za Ježiša až do väzenia a na smrť, musí predpovedať, že ho ešte v tejto noci zaprie. Ostatní apoštoli museli byť touto atmosférou deprimovaní.

V podobnej situácii, v akej sa nachádzal Ježiš, sa ľudia cítia ako stroskotanci, reagujú hnevom alebo sklamaním, všetky ich doterajšie námahy sa ukázali ako zbytočné. Čo asi Ježiš ľudsky prežíval, to vyjadrujú slová Druhého spevu Pánovho Sluhu: „Nadarmo som sa namáhal, márne a zbytočne som mrhal svoju silu." Avšak vzápätí sa pozerá na vec z hľadiska Boha, ktorému slúži: „Ale moje právo je isté u Pána a moja odmena u môjho Boha." Z tohto hľadiska vychádza Ježišova reakcia, ktorá je prekvapivo úplne iná, než by sa čakalo, a na prvý pohľad nepochopiteľná. V tejto situácii zrady a slabosti hovorí o svojom „oslávení": „Teraz je Syn človeka oslávený a v ňom je oslávený Boh. A keď je Boh oslávený v ňom, aj Boh jeho v sebe oslávi, a čoskoro ho oslávi."

Svojou vernosťou Otcovi, plnením poslania, ktoré mu zveril, napriek slabosti a zlobe ľudí si je Ježiš istý, že jeho dielo bude mať úspech, pretože na neho sa vzťahujú slová samého Boha z piesne o Božom Služobníkovi: „To je málo, že si môj služobník, aby si obnovil Jakubove kmene a naspäť priviedol zvyšok Izraela. Urobím ťa svetlom národov, aby moja spása siahala až do končín zeme." Verným plnením poslania, ktoré mu zveril Otec, Ježiš zviditeľňuje Božiu lásku, čiže oslavuje Boha. Vie, že aj Boh prejaví na ňom svoju mocnú lásku, a to bude znamenať oslávenie Ježiša aj ako človeka. Tento vzťah nebeského Otca k Ježišovi a Ježišov k Otcovi bol pre neho pevnou oporou a istotou aj uprostred duchovnej a morálnej biedy ľudí, dokonca aj tých, ktorým sa osobne venoval a pre ktorých urobil všetko.

Praktický pokyn: V čom mám svoju životnú istotu a oporu? V sebe, v druhých ľuďoch? Musím si uvedomiť, že každý môže sklamať, dokonca i ja sám. Jedinou istotou je Boh. Pokiaľ sme mu verní, všetko sa obráti na dobré. Nebudem podliehať rozčarovaniu zo zlyhania ľudí, ale sa budem učiť od Ježiša pevnej dôvere v Otca.

Modlitba
Všemohúci a večný Bože,
pomôž nám nábožne sláviť tajomstvo
Pánovho utrpenia a smrti,
aby sme dosiahli odpustenie hriechov.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

STREDA VEĽKÉHO TÝŽDŇA

PRVÉ ČÍTANIE
Tvár som si nezakryl pred potupou

Tretí spev Pánovho Sluhu

Čítanie z Knihy proroka Izaiáša 50, 4 – 9b
Pán, Boh, mi dal jazyk učeníka,
aby som vedel milým slovom posilniť unaveného.
Každé ráno prebúdza môj sluch,
aby som počúval ako učeník.
Pán, Boh, mi otvoril ucho.
A ja som neodporoval, nazad som neustúpil.
Svoj chrbát som nastavil tým, čo bili,
a svoje líca tým, čo trhali.
Tvár som si nezakryl pred potupou a slinou.
Pán, Boh, mi pomáha,
preto nebudem zahanbený.
On zatvrdil moju tvár sťa kremeň
a viem, že sa nezahanbím.
Blízko je ten, čo mi dá za pravdu;
kto sa chce prieť so mnou?
Postavmeže sa zoči-voči!
Kto je mojím žalobcom? Nech pristúpi ku mne!
Hľa, Pán, Boh, mi pomáha:
ktože ma môže odsúdiť?

EVANJELIUM
Syn človeka ide, ako je napísané,
ale beda tomu, kto ho zrádza

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 26, 14 – 25
Jeden z Dvanástich – volal sa Judáš Iškariotský – odišiel
k veľkňazom a vyzvedal sa: „Čo mi dáte a ja vám ho vydám?“
Oni mu určili tridsať strieborných. A od tej chvíle
hľadal príležitosť vydať ho.
V prvý deň sviatkov Nekvasených chlebov prišli k Ježišovi
učeníci a pýtali sa ho: „Kde ti máme pripraviť veľkonočnú večeru?“

On povedal: „Choďte do mesta k istému človekovi a povedzte
mu: Učiteľ odkazuje: Môj čas je blízko, u teba
budem jesť so svojimi učeníkmi veľkonočného baránka.“
Učeníci urobili, ako im Ježiš rozkázal, a pripravili veľkonočného
baránka.
Keď sa zvečerilo, zasadol s Dvanástimi za stôl. A keď jedli,
povedal: „Veru, hovorím vám: Jeden z vás ma zradí.“
Veľmi osmutneli a začali sa ho jeden po druhom vypytovať:
„Som to ja, Pane?“
On odpovedal: „Kto so mnou namáča ruku v mise, ten
ma zradí. Syn človeka síce ide, ako je o ňom napísané, ale
beda človekovi, ktorý zrádza Syna človeka! Pre toho človeka
by bolo lepšie, keby sa nebol narodil.“
Aj jeho zradca Judáš sa opýtal: „Som to azda ja, Rabbi?“
Odpovedal mu: „Sám si to povedal.“

Zápas o záchranu

Ježišovi záležalo na záchrane každého človeka, aj Judáša. Preto robí všetko, aby tohto nešťastného apoštola priviedol k uvedomeniu si zloby svojho počínania a k pokániu. Hoci sa Judáš už dohodol s veľkňazmi na zrade, hoci mu sľúbili odmenu, a Ježiš o tom všetkom vie, postupuje veľmi citlivo, aby mu pomohol k obráteniu.

Súčasne mu však veľmi záleží na nerušenom priebehu Poslednej večere, o ktorej sám povedal: „Veľmi som túžil jesť s vami tohto veľkonočného baránka skôr, ako budem trpieť.“ (*Lk 22, 15*) Preto dáva apoštolom usmernenia o mieste veľkonočnej večere, z ktorých Judáš nemohol vyrozumieť, kde sa bude konať, a nemohol ju svojou zradou narušiť.

Pri večeri myslí Ježiš nie na seba, ale na svojho nešťastného učeníka a využíva všetky možnosti, aby mu pomohol zastaviť sa na tragickej ceste, na ktorú sa už vydal. Najprv hovorí všeobecne, že jeden z Dvanástich ho zradí. Tým dáva Judášovi najavo, že vie o jeho čine, no súčasne mu otvára možnosť, aby upustil od svojho činu bez toho, žeby ostatní apoštoli o ňom vedeli.

Potom sa Ježiš stáva konkrétnejším. Pri veľkonočnej večeri si stolujúci namáčali chlieb do omáčky, ktorá bola v spoločnej mise. Keď Ježiš povedal, že ho zradí ten, čo si s ním namáča ruku v mise, stále to ešte nebolo verejným prezradením Judáša, ale zloba zrady sa

stávala vypuklejšou: niekto taký blízky, ktorý s Ježišom je z tej istej misy...

Napokon Judáš akoby skúšal, či Ježiš o ňom vie, a možno i preto, aby sa maskoval pred ostatnými apoštolmi, ktorí v rozpakoch kládli Ježišovi otázku: „Som to azda ja, Pane?“, sa ho tiež takto priamo spýtal. Ježišova odpoveď bola pre vonkajšieho pozorovateľa ešte stále taká, že chránila Judáša: „Sám si to povedal.“ Keď si však domyslíme Ježišov pohľad a výraz tváre, ktorým sprevádzal tieto slová, nešťastný učeník musel vedieť, že sú potvrdením jeho otázky. Napriek tomu bola Ježišova snaha márna. Hoci bol Bohom, predsa stál bezmocne pred tajomstvom slobody človeka. Aj tu sa potvrdili jeho slová z Apokalypsy: „Stojím pri dverách a klopem. Kto počúvne môj hlas a otvorí dvere, k tomu vojdem a budem s ním večerať a on so mnou.“ (*Zjv* 3, 20) Všetky tieto Ježišove pokusy o Judášovu záchranu boli klopaním na dvere jeho srdca. Otvoriť ich však mohol iba sám Judáš zvnútra. Napriek všetkému sa rozhodol neotvoriť. Odmietol spoločenstvo s Ježišom, odmietol pravdu a lásku, odmietol život. Odišiel z večeradla. Zostalo mu len zúfalstvo a smrť... Až takéto bezodné je tajomstvo ľudskej slobody.

Neklope rozličným spôsobom Ježiš Kristus aj na dvere môjho srdca a môjho svedomia? Som vnímavý na jeho upozornenia, napomenutia a povzbudenia? Alebo sa zanovito držím svojich predstáv a rozhodnutí a nie som ochotný sa zamyslieť nad žiadnou pripomienkou? Tragický príklad Judáša by mal stačiť...

Praktický pokyn: Dám si záležať na ochote zamyslieť sa nad pripomienkami a napomenutiami, ktoré vnímam od ľudí zo svojho okolia, a hlavne nad tými, čo mi adresuje Ježiš Kristus cez Cirkev – vo svojom slove, v homíliách a usmerneniach duchovných pastierov.

MODLITBA
Svätý Bože, ty si poslal svojho Syna,
aby za nás zomrel na kríži
a vyslobodil nás z moci odvekého nepriateľa;
prosíme ťa,
daj nám účasť aj na jeho slávnom vzkriesení.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

ŠTVRTOK VEĽKÉHO TÝŽDŇA

Na omšu svätenia olejov

V tento deň si Cirkev pripomína Ježišovu Poslednú večeru, pri ktorej daroval svoje obetované telo a vyliatu krv v podobe chleba a vína, a tak seba samého v tomto akte najvyššej obetavej lásky svojim nasledovníkom. Súčasne poveril apoštolov, aby na jeho pamiatku robili toto isté. Tým im dal schopnosť konať v jeho mene, cez nich a ich nástupcov sa on sám obetuje a daruje veriacim vo sviatosti Eucharistie. Čiže dal im sviatostnú účasť na svojom kňazstve. Tento dar si Cirkev pripomína dopoludňajšou svätou omšou, ktorá sa slávi v katedrále každej diecézy. Kňazi sa schádzajú okolo svojho biskupa, koncelebrujú s ním svätú omšu, pri nej si obnovia svoje kňazské sľuby. Pri tejto svätej omši biskup požehnáva aj oleje, ktoré sú pri určitých sviatostiach nástrojom a znakom pôsobenia Ducha Svätého, ktorého nám Kristus získal svojou smrťou a zmŕtvychvstaním. Je to olej katechumenov – ním sa pomazávajú kandidáti krstu; olej na pomazanie chorých. Touto sviatosťou Duch Svätý posilňuje chorého a trpiaceho kresťana, aby niesol svoje ťažkosti v duchu nasledovania Krista na jeho krížovej ceste, s nádejou na účasť na jeho oslávení. Okrem toho dostáva v tejto sviatosti odpustenie hriechov, a ak je to Božia vôľa, aj dar uzdravenia; krizma – voňavý olej, ktorý sa používa po krste, pri birmovaní, kňazskom a biskupskom svätení, ale aj pri všetkých posväteniach bohoslužobných vecí, ako je kostol, oltár, zvony a pod.

Homília je z Katedrály svätého Šebastiána, adresovaná kňazom ordinariátu.

PRVÉ ČÍTANIE

Pán ma pomazal, poslal ma hlásať radostnú zvesť chudobným a obdarovať ich olejom plesania

Čítanie z Knihy proroka Izaiáša 61, 1 – 3d. 6ab. 8c – 9

Duch Pána, Boha, je nado mnou,
pretože ma Pán pomazal:
poslal ma hlásať radostnú zvesť chudobným,
uzdraviť skrúšených srdcom,
oznámiť zajatým slobodu,
väzneným prepustenie,
ohlásiť rok milosti Pána
a deň pomsty nášho Boha,
aby som potešil všetkých zarmútených
a tým, čo oplakávajú Sion,

dal veniec namiesto popola,
olej plesania namiesto smútku,
rúcho radosti namiesto ducha skleslého.
Vy sa budete volať kňazmi Pána,
služobníkmi nášho Boha vás budú nazývať.
Ja im dám spravodlivú odmenu
a uzavriem s nimi večnú zmluvu.
Ich rod bude známy medzi pohanmi
a ich potomstvo medzi národmi.
Všetci, čo ich uvidia, poznajú,
že oni sú pokolením, ktoré požehnal Pán.

DRUHÉ ČÍTANIE
Urobil nás kráľovstvom, kňazmi Bohu a Otcovi

Čítanie z Knihy zjavenia svätého apoštola Jána 1, 4b. 5 – 8
Milosť vám a pokoj od Ježiša Krista, verného svedka, prvorodeného z mŕtvych a vládcu nad kráľmi zeme.
Jemu, ktorý nás miluje a svojou krvou nás oslobodil od hriechov a urobil nás kráľovstvom, kňazmi Bohu a svojmu Otcovi, jemu sláva a vláda na veky vekov. Amen.
Hľa, prichádza s oblakmi a uvidí ho každé oko, aj tí, čo ho prebodli, a budú nad ním nariekať všetky kmene zeme. Tak je. Amen.
Ja som Alfa a Omega, hovorí Pán, Boh, ktorý je, ktorý bol a ktorý príde, Všemohúci.

EVANJELIUM
Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Lukáša 4, 16 – 21
Ježiš prišiel do Nazareta, kde vyrástol. Podľa svojho zvyku vošiel v sobotu do synagógy a vstal, aby čítal. Podali mu knihu proroka Izaiáša. Keď knihu rozvinul, našiel miesto, kde bolo napísané:
„Duch Pána je nado mnou,
lebo ma pomazal,
aby som hlásal evanjelium chudobným.
Poslal ma oznámiť zajatým, že budú prepustení,

a slepým, že budú vidieť;
utláčaných prepustiť na slobodu
a ohlásiť Pánov milostivý rok."
Potom knihu zvinul, vrátil ju sluhovi a sadol si. Oči všetkých v synagóge sa upreli na neho.
A on im začal hovoriť: „Dnes sa splnilo toto Písmo, ktoré ste práve počuli."

Hľadať pevné základy nášho povolania

Po páde komunizmu u nás vyšla Cirkev, vyšli kňazi z útlaku a katakomb s vysokým morálnym kreditom. To sa následne prejavilo aj akousi explóziou duchovných povolaní; väčšina z vás pochádza práve z tohto obdobia. Byť kňazom znamenalo stať sa podobným tým hrdinom, na ktorých sa všetci pozerali s úctou...

V súčasnosti je však situácia úplne iná. V globalizovanom svete sa vedie globálna vojna práve proti Cirkvi a zvlášť proti kňazom. Určití ľudia si dávajú veľa práce s tým, aby vyťahovali morálne škandály, spáchané kňazmi, aj z hĺbky tridsiatich-štyridsiatich rokov a aby ich všemožne publikovali. Iste, je to zlé a je to smutné, ak sa takýchto vecí dopustil kňaz, ktorý je povolaný byť reprezentantom Krista a jeho morálky. No pokrytectvo tých, čo odkrývajú morálne škandály kňazov, sa prejavuje aj v tom, že takmer nič nehovoria o takých istých problémoch z radov učiteľov či celej civilnej spoločnosti, ktoré svojím počtom mnohonásobne prevyšujú prípady spáchané kňazmi. Výsledkom celej tejto kampane je, že kňazské povolanie sa pomaly vníma ako zdiskreditované, akoby bolo hanbou byť kňazom a semináre – a to už aj u nás – zívajú prázdnotou.

Táto situácia iste vplýva aj na nás, môže nás viesť k tomu, že chceme obhájiť zmysel nášho pôsobenia snahou stať sa užitočnými ľuďom ako alternatívni psychológovia či humanitárni alebo kultúrni pracovníci.

Dnešný deň, milí bratia, je pre nás vzácnou príležitosťou zorientovať sa v tom, čo je centrálnym významom nášho povolania, prehĺbiť sa v oprávnenom sebavedomí a v hrdosti na svoje kňazské povolanie – a to bez ohľadu na momentálnu spoločenskú klímu v tejto veci i na prípadné zlyhania našich spolubratov.

Dnešný deň nám umožňuje zostúpiť ku koreňom nášho povolania, a to až do večeradla, k samému Ježišovi Kristovi. Je nevyhnutné

uvedomiť si, kým je Ježiš Kristus a čo pre nás, pre každého človeka i pre svet znamená.

Povedal to on sám na začiatku svojho verejného pôsobenia, keď v nazaretskej synagóge citoval Izaiášovu predpoveď o Mesiášovi: „Duch Pána je nado mnou, lebo ma pomazal, aby som hlásal evanjelium chudobným. Poslal ma oznámiť zajatým, že budú prepustení, a slepým, že budú vidieť... a ohlásiť Pánov milostivý rok."

Ježišom sa začína doslova nové stvorenie. Tak ako sa pri stvorení Boží Duch vznášal nad vodami a stvárňoval všetko, teraz sa vznáša nad Ježišom, čo sa viditeľne stalo pri jeho krste. On sám ako človek je týmto novým stvorením, novým Adamom, ako povie sv. Pavol. Cez neho chce Boh obnoviť človeka znetvoreného hriechom a smerujúceho k smrti.

Benedikt XVI. vo svojej knihe Ježiš Nazaretský vysvetlil, že slovo „evanjelium" má hlbší význam než len „radostné posolstvo". Výrazom „euangelion" sa v antickom svete označovali posolstvá, rozhodnutia cisára, vládcu. Ježiš teda neprináša iba nejaké radostné posolstvo, lež oznamuje rozhodnutie Boha, jeho plán s človekom a svetom, samozrejme, tento Boží zámer je niečím krásnym a radostným pre človeka, no súčasne predstavuje Boží zámer, ktorý sa on rozhodol uskutočniť bez ohľadu na to, či sa nám to páči, alebo nie.

Ježiš oznamuje, že prináša oslobodenie, ktoré si človek nemôže nadobudnúť. Oslobodenie od pút hriechu, ktoré získal svojou obetou pre každého, kto oň prejaví úprimný záujem. Tak to povedal hneď po svojom zmŕtvychvstaní apoštolom: „Prijmite Ducha Svätého, komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené, komu zadržíte, budú zadržané." On sám sa stáva pre nás svojím životom a slovom svetlom: „Kto ma nasleduje, nebude chodiť vo tme ale bude mať svetlo života."

A napokon oznamuje Pánov milostivý rok, jubilejný rok, keď sa všetko dávalo do pôvodného poriadku, odpúšťali sa tresty a otrokom sa dávala sloboda. Až do Kristovho druhého príchodu je takýto čas milosti. Cez Krista nám Boh odpúšťa, oslobodzuje, obnovuje náš život a cez človeka aj svet.

To je iba malý náznak, z ktorého môžeme vidieť, že Ježišovo poslanie má kľúčový význam pre človeka a ľudstvo. Z toho však vyplýva, že je dôležité, aby sa s týmito jeho darmi mohol stretnúť každý človek – v každom čase a na každom mieste. Ježišova viditeľná prítomnosť však jeho nanebovstúpením prestala. Vieme, že

sprístupnenie svojho pôsobenia zabezpečil cez svojich apoštolov, ktorých poslal vo svojom mene hlásať evanjelium: Choďte do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému stvoreniu; Učte všetky národy a krstite ich; už sme spomenuli splnomocnenie odpúšťať hriechy; pri Poslednej večeri ich poveruje, aby na jeho pamiatku hovorili jeho slová nad chlebom a kalichom, a mocou týchto slov sa on stáva prítomným v Eucharistii a dáva sa nám za duchovný pokrm. Petrovi povedal, že na ňom postaví svoju Cirkev, ktorú pekelné brány nepremôžu...

Vieme, že apoštoli tieto svoje právomoci, svoju sviatostnú účasť na Kristovom kňazstve odovzdávali svojim nasledovníkom, biskupom, ktorí ju dávali a dávajú modlitbou a vkladaním rúk svojim spolupracovníkom, kňazom.

Z toto krátkeho pohľadu vidíme, že kňazské povolanie nie je jedným z mnohých profesií, ktoré si ľudia volia. Iste, aj my sme sa rozhodli pre kňazstvo; no predpokladom tohto rozhodnutia je, že Boh sám si nás už pred narodením vyvolil, cez Cirkev nás povolal a daroval nám účasť na Kristovom povolaní. Jasne o tom hovorí List Hebrejom: „Túto hodnosť – kňazstvo – si nik nemôže prisvojiť sám, len ten, koho povoláva Boh.“ Ak sme raz tento dar dostali, treba si byť istý, že nás Boh povolal, že nám Kristus dôveruje a cez nás chce ľuďom približovať Boha, jeho slovo i jeho zachraňujúcu lásku.

Samozrejme, takýto dar nás aj zaväzuje. Niekedy sa kňazi tvária, akoby oni robili milosť Pánu Bohu a Cirkvi, že boli ochotní stať sa kňazmi, čoho sa oni všetkého zriekli, čo dnes mohli mať... To je úplne falošná optika. Treba mať na zreteli, že my sme boli nepredstaviteľne obdarovaní, a tento dar nás zaväzuje k takému životu, ktorý je v zhode s touto blízkosťou ku Kristovi, s úlohou reprezentovať ho. Preto žiaden kňaz nemôže ohraničiť svoje kňazstvo iba na chvíle, keď ho priamo vykonáva, najmä v liturgii – akoby bol mimo toho súkromnou osobou. Vždy sme zjednotení s Kristom, vždy ho reprezentujeme, vždy máme byť jeho svedkami.

Preto vo svojom liste írskym katolíkom napísal Svätý Otec na adresu kňazov, čo sa dopustili vážnych pokleskov v oblasti morálky: „Porušili ste svätosť sviatosti kňazstva, v ktorej sa Kristus sám sprítomňuje v nás a v našich činnostiach. Spolu s nesmiernym utrpením, ktoré ste spôsobili obetiam, ste uškodili Cirkvi a vnímaniu kňazstva vo verejnosti...“

Ostatným kňazom napísal: „V tomto bolestnom čase by som chcel vyjadriť úctu voči vašej oddanosti kňazstvu a apoštolátu a chcel by som vás pozvať, aby ste upevnili svoju vieru v Krista, vašu lásku k jeho Cirkvi a vašu dôveru v prísľub evanjelia na spásu, odpustenie a na vnútornú obnovu. Takto budete poukazovať na to, že kde sa rozhojnil hriech, ešte viac sa rozhojnila milosť... Predovšetkým vás prosím, aby ste sa stávali mužmi modlitby, ktorí idú odvážne cestou obrátenia, očistenia a zmierenia. Takto bude Cirkev v Írsku čerpať nový život a novú dynamiku z vášho svedectva Božej zachraňujúcej moci, ktorá bude viditeľná na vašom živote."

Okrem tohto úsilia o osobnú vernosť nášmu povolaniu a tým aj Kristovi a Cirkvi, treba sa nám upevňovať v presvedčení o nenahraditeľnom význame Ježiša Krista ako jediného Prostredníka medzi Bohom a ľuďmi, o význame jeho pravdy a jeho milosti aj pre ľudí našej doby. Z toho má vyplývať naše zdravé sebavedomie. Nesmieme byť závislí od verejnej mienky, od toho, ako sa hodnotí alebo nehodnotí kňazstvo v bulvárnej tlači.

Mnohí z vás sa o takýto statočný život, zhodný s vaším kňazským povolaním, snažíte celé roky v neľahkom prostredí kasární, polície či väzenstva a získali ste si obdiv a uznanie aj od ľudí, ktorí nechápu kňazstvo z hľadiska viery. Chcem sa vám za tento dobrý príklad a obetavú službu úprimne poďakovať. Spolu s vami chcem dnes ďakovať za dar sviatostného kňazstva a chcem s vami i za vás prosiť o silu viery, aby sme si stále viac uvedomovali veľkosť daru, ktorý nám Boh zveril – a to nielen pre nás, lež i pre mnohých ďalších – a prosiť, aby sme nezabúdali na to, že máme tento dar – ako hovorí sv. Pavol – v hlinených nádobách, v krehkých nádobách, a preto, aby sme si počínali s patričnou opatrnosťou a zodpovednosťou.

Praktický pokyn: Poďakujem sa Kristovi za dar sviatostného kňazstva a poprosím ho v modlitbe za kňazov, zvlášť za tých, ktorí mi v priebehu života vyslúžili rozličné sviatosti.

MODLITBA
Nekonečný Bože,
ty si posvätil svojho jednorodeného Syna
Duchom Svätým,
ustanovil si ho za Mesiáša a Pána
a nám si dal účasť na jeho kňazskom posvätení;

prosíme ťa, pomáhaj nám,
aby sme vydávali svedectvo
o jeho vykupiteľskom diele pred všetkými ľuďmi.
O to ťa prosíme skrze nášho Pána Ježiša Krista,
tvojho Syna, ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

VEĽKONOČNÉ TROJDNIE

ZELENÝ ŠTVRTOK

Na večernú omšu na pamiatku Pánovej večere

Na Zelený štvrtok („zelený“ pochádza z nemeckého „grün“, čo však v starej nemčine neznamená zelený, ale „smutný, bolestný“) večer sa začína slávenie Veľkonočného trojdnia. V týchto troch dňoch Ježiš Kristus uskutočnil vrcholné činy diela spásy: ustanovil Eucharistiu a sviatostné kňazstvo, zanechal nám príklad i prikázanie lásky v geste umývania nôh a vo svojej obete; dobrovoľne prijal utrpenie a smrť na kríži pre našu spásu a vstal z mŕtvych k novému životu s Bohom.
V dnešný deň večer je svätá omša zameraná na sprítomnenie Poslednej večere. Po speve Sláva Bohu na výsostiach sa odmlčia zvony a zaznejú až vo Veľkonočnú vigíliu, aby oznámili radosť z Kristovho zmŕtvychvstania.

PRVÉ ČÍTANIE
Predpisy o veľkonočnej večeri

Čítanie z Knihy Exodus 12, 1 – 8. 11 – 14
Pán povedal Mojžišovi a Áronovi v Egypte: „Tento mesiac
bude pre vás začiatočným mesiacom, prvým mesiacom v roku.
Celej izraelskej pospolitosti povedzte: V desiaty deň tohto
mesiaca nech si každý zaobstará baránka pre svoju rodinu,
baránka pre každý dom. Ak je rodina menšia a nevládala
by zjesť baránka, nech sa spojí so susedom, čo býva
jeho domu najbližšie, podľa počtu osôb, koľko stačí na zjedenie
baránka.
Baránok musí byť bezchybný, jednoročný samček; môžete
ho vybrať z oviec alebo kozliat. Budete ho opatrovať
do štrnásteho dňa tohto mesiaca; v predvečer ho celá izraelská
pospolitosť obetuje.
Vezmú z jeho krvi a namažú ňou oboje verají a vrchný
prah dverí na domoch, v ktorých ho budú jesť. A v tú noc
budú jesť mäso upečené na ohni a nekvasený chlieb s horkými
zelinami.
A budete ho jesť takto: Bedrá budete mať opásané, sandále
na nohách a palicu v ruke. Budete jesť rýchlo, lebo je
Pánova Pascha (čiže Pánov prechod).

V tú noc prejdem egyptskou krajinou a usmrtím všetko prvorodené v Egypte; človekom počnúc až po dobytok. A nad všetkými bohmi Egypta vykonám súd. Ja som Pán. Krv na vašich domoch bude znamením, že v nich bývate. Uvidím krv a obídem vás; nezastihne vás nijaká pohroma, keď budem biť Egypt.
Tento deň bude pre vás pamätný a budete ho sláviť ako sviatok Pána; z pokolenia na pokolenie ho budete sláviť po všetky veky.“

DRUHÉ ČÍTANIE
Vždy, keď budete jesť tento chlieb a piť tento kalich, zvestujete Pánovu smrť

Čítanie z Prvého listu
svätého apoštola Pavla Korinťanom 11, 23 – 26
Bratia, ja som od Pána prijal, čo som vám aj odovzdal, že Pán Ježiš v tú noc, keď bol zradený, vzal chlieb, vzdával vďaky, lámal ho a povedal: „Toto je moje telo, ktoré je pre vás; toto robte na moju pamiatku.“
Podobne po večeri vzal kalich a hovoril: „Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi. Toto robte, kedykoľvek ho budete piť, na moju pamiatku.“
A tak vždy, keď budete jesť tento chlieb a piť tento kalich, zvestujete Pánovu smrť, kým nepríde.

EVANJELIUM
Miloval ich do krajnosti

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 13, 1 – 15
Bolo pred veľkonočnými sviatkami. Ježiš vedel, že nadišla jeho hodina odísť z tohto sveta k Otcovi. A pretože miloval svojich, čo boli na svete, miloval ich do krajnosti.
Pri večeri, keď už diabol vnukol Judášovi, synovi Šimona Iškariotského, aby ho zradil, Ježiš vo vedomí, že mu Otec dal do rúk všetko a že od Boha vyšiel a k Bohu odchádza, vstal od stola, zobliekol si odev, vzal plátennú zásteru a prepásal sa. Potom nalial vody do umývadla a začal umývať učeníkom nohy a utierať zásterou, ktorou bol prepásaný.

Tak prišiel k Šimonovi Petrovi. On mu povedal: „Pane, ty mi chceš umývať nohy?“
Ježiš mu odpovedal: „Teraz ešte nechápeš, čo robím, ale neskôr pochopíš.“
Peter mu povedal: „Nikdy mi nebudeš umývať nohy!“
Ježiš mu odpovedal? „Ak ťa neumyjem, nebudeš mať podiel so mnou.“
Šimon Peter mu vravel: „Pane, tak potom nielen nohy, ale aj ruky a hlavu!“
Ježiš mu na to: „Kto sa okúpal, potrebuje si umyť už len nohy a je celý čistý. A vy ste čistí, ale nie všetci.“ Vedel totiž, kto ho zradí, – preto povedal: „Nie všetci ste čistí.“
Keď im umyl nohy a obliekol si odev, znova si sadol k stolu a povedal im: „Chápete, čo som vám urobil? Vy ma oslovujete: ‚Učiteľ‘ a: ‚Pane‘ a dobre hovoríte, lebo to som.
Keď som teda ja, Pán a Učiteľ, umyl nohy vám, aj vy si máte jeden druhému nohy umývať. Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili, ako som ja urobil vám.“

Božie pôsobenie, sprítomnené v liturgii

V živote jednotlivcov, rodín i celých národov sú udalosti, ktoré majú trvalý význam, a preto sa snažíme, aby neupadli do zabudnutia. Je to napríklad skutočnosť nášho narodenia. Pripomíname si ju každoročne v deň svojich narodenín. Pre manželov takouto významnou udalosťou bol deň sobáša; poznal som muža, ktorý vo výročie sobáša priniesol každý rok toľko ruží svojej manželke, koľké výročie manželstva mali; v štáte je takouto udalosťou napríklad vznik republiky, preto je v ten deň štátny sviatok.

V dnešnom prvom čítaní sa spomína, ako Pán Boh prikázal Mojžišovi: „Tento deň bude pre vás pamätný a budete ho sláviť ako sviatok Pána; z pokolenia na pokolenie ho budete sláviť po všetky veky.“ Dôvodom, prečo si mali Židia v každej generácii rok čo rok pripomínať tento deň, bol zvláštny Boží zásah do položenia tohto národa v Egypte. Boli zotročení a nemali ľudskú nádej na slobodnú budúcnosť. Boh im však oznámil, že sa rozhodol oslobodiť ich spod moci faraóna. Predtým však mali urobiť zvláštny obrad: mali zabiť baránka, jeho krvou natrieť veraje, čiže drevený rám dverí na svojich domoch, mäso mali upiecť a pri spoločnej večeri zjesť. Ukázalo

sa, že tento obrad mal veľký význam: v tú noc zahynuli vo všetkých domoch Egypťanov prvorodení synovia – iba v domoch Izraelitov, ktoré boli označené krvou, nezahynul nik. Spoločná večera nebola iba nejakým jedlom – bolo to posilnenie na dlhú cestu na slobodu, pretože práve v tú noc, donútený Božím trestom, im faraón dal slobodu a oni sa mohli vydať na cestu. Preto si izraelský národ každoročne pripomínal túto významnú – čiže „Veľkú" noc a robil to opakovaním obradu obetovania baránka a spoločnou veľkonočnou večerou. Takto sa v tomto obrade, v tejto liturgii sprítomňovala pamiatka na zachraňujúci Boží zásah v dejinách tohto národa.

Pánu Bohu však išlo o záchranu nielen jedného národa, ide mu o záchranu všetkých národov, každého človeka. Pre tento zámer si vyberá už nie mladého baránka, ale svojho vlastného Syna, ktorý sa stal človekom a ktorého Ján Krstiteľ označil slovami: „Hľa, Boží Baránok, ktorý sníma hriech sveta." Ježiš prijal dobrovoľne smrť z rúk ľudí a tak sa obetoval za nás; jeho krv nebola natretá na nijaké veraje, lež stekala po kríži, ktorý má tiež podobu verají a svojimi štyrmi ramenami označuje priestor celého sveta, celého vesmíru, ktorý je aj prostredím prítomnosti človeka, či už teraz, alebo v budúcnosti.

Svätý Pavol v Liste Kolosanom píše, že Boh „pre Kristovu krv na kríži priniesol pokoj všetkému, čo je na zemi aj čo je na nebi" (1, 20). Táto udalosť sa týkala nielen ľudí, ktorí vtedy žili, lež každého človeka všetkých čias. Bolo preto potrebné, aby sa našiel spôsob, ako si na ňu, presnejšie na Ježiša Krista, ktorý sa za nás obetoval, spomínať – no nielen ako na minulú záležitosť, ale tak, aby sa nám stávala prítomnou, aby jej zachraňujúca moc mohla pôsobiť aj na nás, aby sme aj my mali spoločenstvo s Ježišom Kristom.

Spôsob, akým sa toto môže uskutočniť, vynašiel vo svojej všemohúcej láske sám Ježiš Kristus. Píše o tom sv. Pavol v dnešnom druhom čítaní: „Pán Ježiš v tú noc, keď bol zradený, vzal chlieb, lámal ho a povedal: Toto je moje telo, ktoré je pre vás (čiže, ktoré sa dáva, obetuje za vás); toto robte na moju pamiatku."

A po večeri povedal nad kalichom: „Tento kalich je nová zmluva v mojej krvi, toto robte, kedykoľvek ho budete piť, na moju pamiatku." Apoštol k tomu dodáva dôležité vysvetlenie: „A tak vždy, keď budete jesť tento chlieb a piť tento kalich, zvestujete Pánovu smrť, kým nepríde."

Teda Ježiš Kristus túto svoju zachraňujúcu obetu sprítomnil v podobe chleba a vína a poveril svojich apoštolov a ich nástupcov, aby na jeho pamiatku hovorili jeho slová nad chlebom a vínom. Sv. Pavol k tomu dodáva na vysvetlenie, že keď budeme prítomní na tejto Ježišovej obete a budeme s vierou a s čistým srdcom prijímať chlieb a víno, premenené na Ježišovo telo a krv, zvestujeme, čiže oznamujeme, robíme prítomnou jeho smrť, až kým nepríde v sláve.

Z toho vidíme, že liturgia Cirkvi, liturgia svätej omše nie je len súhrn nejakých obradov, ale že tieto znaky ustanovil sám Ježiš Kristus, a keď ich uskutočňujeme, mocou Ducha Svätého sa tu stáva prítomnou jeho smrť, čiže jeho obeta za nás, jeho vrcholná láska ku každému človeku. Keď s vierou jeme z premeneného chleba a pijeme z kalicha, vtedy jeme Kristovo telo, obetované za nás na kríži, ktoré sa stáva pre nás posilou na ceste k pravej slobode Božích synov a dcér, čiže silou k životu podľa Božej vôle. A jeho krv, ktorú za nás na kríži vylial, je natretá nie na verajach našich domov, lež na tej bráne do nášho vnútra, ktorou sú naše ústa, a hlavne obmýva našu dušu a tým nás zachraňuje pred záhubou, ktorou je diabol, a dáva nám silu brániť sa proti jeho útokom, očisťuje nás od hriechu, učí nás a povzbudzuje k obetavej láske voči Bohu i blížnemu a tým oslobodzuje od strachu pred Božím trestom; stávame sa slobodnými Božími deťmi.

Dnes si pripomíname tento dar Eucharistie, ktorý nám je blízky v liturgii svätej omše.

Ľudia, ktorí si toto aspoň trochu uvedomovali, si vedeli veľmi vážiť účasť na svätej omši. Americký jezuita P. Walter Ciszek vo svojich spomienkach na väzenie v sovietskom gulagu na Sibíri píše aj o tom, že keď sa niektorí väzni dozvedeli, že je kňazom, prosili ho, aby sa mohli zúčastniť svätej omše. Tú mohol tajne sláviť až večer po návrate z celodennej otrockej práce. Bolo to v dobe, keď ešte platil pôst pred svätým prijímaním od pol noci. Zhromaždili sa v nejakom výkope a títo muži, aby mohli byť na svätom prijímaní, pracovali celý deň bez jedla a riskovali, že ak ich prichytia, dostanú prísny trest. Tento kňaz dodáva: pre týchto mužov som bol ochotný podstúpiť akékoľvek riziko, keď som videl ich obetavú vieru...

My to máme dnes oveľa ľahšie. Treba však, aby sme si vážili tento dar, aby sme s vierou slávili liturgiu svätej omše, a z tejto účasti na Kristovej obete aby sme čerpali duchovnú silu pre život, ktorý by bol cestou na slobodu, k obetavej láske voči Bohu i našim blíž-

nym, ako to naznačil aj sám Ježiš v ďalšom obrade, ktorý urobil v rámci Poslednej večere a ktorý si o chvíľu tiež sprítomníme: v umývaní nôh.

Praktický pokyn: Podľa možnosti si nájdem čas na chvíľu tichej modlitby v kostole pred svätostánkom, aby som sa Ježišovi Kristovi poďakoval za dar Eucharistie a prežil s ním chvíle jeho duchovného zápasu v Getsemanskej záhrade.

Modlitba
Nebeský Otče,
zišli sme sa osláviť pamiatku Poslednej večere,
pri ktorej tvoj milovaný Syn,
prv než seba samého vydal na smrť,
zveril svojej Cirkvi novú a večnú obetu
ako hostinu svojej lásky;
prosíme ťa,
daj, aby sme z tejto veľkej sviatosti
čerpali dokonalú lásku a plnosť života.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

SLÁVENIE UTRPENIA A SMRTI PÁNA

VEĽKÝ PIATOK

Veľký piatok je pamätným dňom smrti Ježiša Krista na kríži. On, nevinný, sa obetoval za nás hriešnikov. I istom zmysle každý z nás je príčinou jeho utrpenia a smrti. Preto je dnešný deň dňom pokánia a pôstu. Iba raz sa dosýta najeme a zriekame sa mäsitého pokrmu. Aj toto obmedzenie a zrieknutie nám má pomáhať uvedomovať si, prečo to robíme: z vďačnosti, z pokory a ľútosti nad svojimi hriechmi, zo solidarity s trpiacim Božím Synom. V tento deň sa neslávi svätá omša, ale schádzame sa v chráme v čase, keď Ježiš zomieral na kríži, aby sme s úctou slávili pamiatku jeho smrti. Bohoslužba má tri časti: bohoslužba slova – v nej má centrálne miesto história umučenia podľa evanjelistu sv. Jána – pašie (z latinského *passio* – utrpenie), uctenie si svätého kríža a sväté prijímanie.

PRVÉ ČÍTANIE
On bol prebodnutý pre naše neprávosti

Štvrtý spev Pánovho sluhu

Čítanie z Knihy proroka Izaiáša 52, 13 – 53, 12

Boh hovorí:
Hľa, môj služobník bude úspešný,
bude povýšený, vyzdvihnutý a veľmi slávny.
Ako sa mnohí nad ním zhrozili –
lebo bol zohavený, že sa výzorom nepodobá človeku
a vzhľadom sa neponáša na ľudí –,
tak rozoženie mnohé národy.
Králi pred ním zatvoria ústa,
lebo uvidia, o čom sa im nevravelo,
a spoznajú, čo nikdy nepočuli.

Prorok hovorí:
Kto uveril, čo sme hlásali?
A Pánovo rameno komu sa zjavilo?
Veď vzišiel pred ním ako ratoliestka,
sťa koreň z vyschnutej zeme.
Nemal podoby ani krásy,

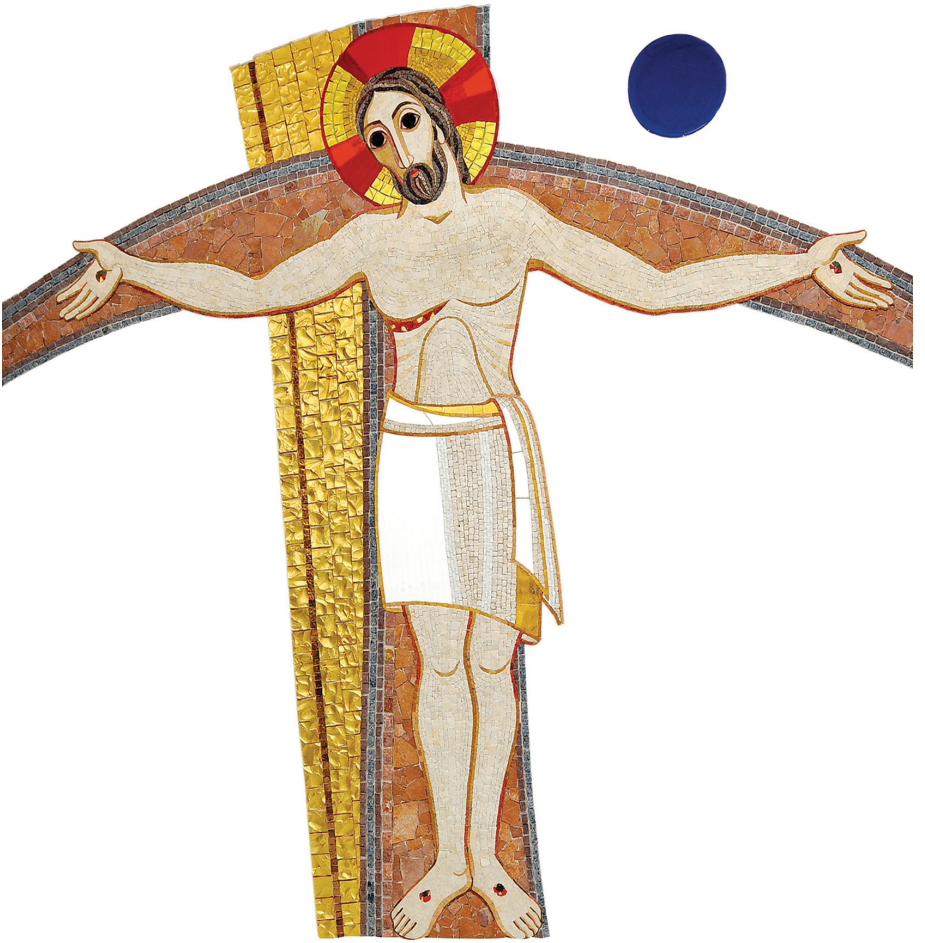

aby sme naň hľadeli;
ani výzor nemal, aby sme po ňom túžili.
Opovrhnutý bol a najposlednejší z ľudí,
muž bolestí, ktorý poznal slabosť,
ako niekto, pred kým si zakrývame tvár,
opovrhnutý, a preto sme si ho nevážili.
A on niesol naše neduhy,
vzal na seba naše bolesti.
No my sme ho pokladali za zbitého,
strestaného Bohom a pokoreného.
Ale on bol prebodnutý pre naše neprávosti,
pre naše zločiny strýznený.
On pre náš pokoj znášal trest
a jeho rany nás uzdravili.
My všetci sme blúdili ako ovce,
každý zahol svojou vlastnou cestou.
A Pán na neho uvalil neprávosť nás všetkých.
Týrali ho, on to ponížene znášal
a neotvoril ústa;
ako baránok vedený na zabitie,
ako ovca, ktorá onemela pred strihačmi
a neotvorila ústa.
Násilným súdom ho odstránili
a kto sa bude starať o jeho pokolenie?
Veď bol vyťatý z krajiny žijúcich,
pre hriech môjho ľudu na smrť ubitý.
So zločincami ho pochovali,
a hrob mal medzi boháčmi,
hoci sa nedopustil neprávosti,
ani lesť nebola v jeho ústach.
Pán dovolil zdrviť ho slabosťou;
keď dá svoj život na zmiernu obetu,
uvidí ďaleké potomstvo
a jeho ruka úspešne vykoná Pánovu vôľu.
Po útrapách svojej duše uvidí svetlo
a nasýti sa poznaním.

Boh hovorí:
Môj spravodlivý služobník ospravedlní mnohých
a sám ponesie ich viny.
Preto mu dám ako podiel zástupy
a s mocnými sa bude deliť o korisť,
pretože vydal na smrť svoj život
a započítali ho medzi zločincov;
a on niesol hriech mnohých
a prosí za hriešnikov.

DRUHÉ ČÍTANIE
Naučil sa poslušnosti a stal sa pôvodcom večnej spásy pre všetkých, ktorí ho poslúchajú

Čítanie z Listu Hebrejom 4, 14 – 16; 5, 7 – 9
Bratia, keďže máme vznešeného veľkňaza, ktorý prenikol nebesia, Ježiša, Božieho Syna, držme sa svojho vyznania. Veď nemáme veľkňaza, ktorý by nemohol cítiť s našimi slabosťami; veď bol podobne skúšaný vo všetkom okrem hriechu. Pristupujme teda s dôverou k trónu milosti, aby sme dosiahli milosrdenstvo a našli milosť a pomoc v pravom čase. Kristus v dňoch svojho pozemského života so silným výkrikom a so slzami prednášal prosby a modlitby tomu, ktorý ho mohol zachrániť od smrti; a bol vyslyšaný pre svoju bohabojnosť. A hoci bol Synom, z toho, čo vytrpel, naučil sa poslušnosti; a keď dosiahol dokonalosť, stal sa pôvodcom večnej spásy pre všetkých, ktorí ho poslúchajú.

EVANJELIUM

Značky pri dialogickom čítaní: E — evanjelista, . — Kristove slová, S — slová ostatných osôb.

Umučenie nášho Pána Ježiša Krista podľa Jána 18, 1 – 19, 42

Ježiša chytili a zviazali
E Ježiš vyšiel so svojimi učeníkmi za potok Cedron. Tam bola záhrada. Vošiel do nej on i jeho učeníci. O tom mieste

však vedel aj jeho zradca Judáš, lebo Ježiš sa tam často schádzal so svojimi učeníkmi.
E Judáš vzal kohortu a sluhov od veľkňazov a farizejov a prišiel ta s lampášmi, fakľami a zbraňami. Ale Ježiš, keďže vedel všetko, čo malo naňho prísť, popodišiel a opýtal sa ich: . „Koho hľadáte?“
E Odpovedali mu: S „Ježiša Nazaretského.“
E Povedal im: . „Ja som.“
E Bol s nimi aj zradca Judáš.
E Ako im povedal: „Ja som,“ cúvli a popadali na zem.
Znova sa ich teda opýtal: . „Koho hľadáte?“
E Oni povedali: S „Ježiša Nazaretského.“
E Ježiš odvetil: . „Povedal som vám: Ja som. Keď teda mňa hľadáte, týchto nechajte odísť!“
E Tak sa malo splniť slovo, ktoré povedal: „Z tých, ktorých si mi dal, nestratil som ani jedného.“
E Šimon Peter mal meč. Vytasil ho, zasiahol ním veľkňazovho sluhu a odťal mu pravé ucho. Sluha sa volal Malchus.
Ale Ježiš Petrovi povedal: . „Schovaj meč do pošvy! Azda nemám piť kalich, ktorý mi dal Otec?!“

Ježiša priviedli najprv k Annášovi
E Kohorta, veliteľ a židovskí sluhovia Ježiša chytili, zviazali ho a priviedli najprv k Annášovi; bol totiž tesťom Kajfáša, ktorý bol veľkňazom toho roka. A bol to Kajfáš, čo poradil Židom: „Je lepšie, ak zomrie jeden človek za ľud.“
E Za Ježišom šiel Šimon Peter a iný učeník. Ten učeník sa poznal s veľkňazom a vošiel s Ježišom do veľkňazovho dvora, Peter však ostal vonku pri dverách. Potom ten druhý učeník, čo sa poznal s veľkňazom, vyšiel, prehovoril s vrátničkou a voviedol ta Petra. Tu vrátnička povedala Petrovi:
S „Nie si aj ty z učeníkov toho človeka?“
E On vravel: S „Nie som.“
E Stáli tam sluhovia a strážnici, ktorí si rozložili oheň, lebo bolo chladno, a zohrievali sa. S nimi stál aj Peter a zohrieval sa.
E Veľkňaz sa vypytoval Ježiša na jeho učeníkov a na jeho učenie. Ježiš mu odpovedal: . „Ja som verejne hovoril svetu. Vždy som učil v synagóge a v chráme, kde sa schádzajú všetci Židia, a nič som nehovoril tajne. Prečo sa pýtaš mňa?

Opýtaj sa tých, ktorí počuli, čo som im hovoril! Oni vedia, čo som hovoril.“
E Ako to povedal, jeden zo sluhov, čo tam stál, udrel Ježiša po tvári a povedal: S „Tak odpovedáš veľkňazovi?“
E Ježiš mu odvetil: . „Ak som zle povedal, dokáž, čo bolo zlé, ale ak dobre, prečo ma biješ?!“
E A tak ho Annáš zviazaného poslal k veľkňazovi Kajfášovi.

Nie si aj ty z jeho učeníkov? Nie som
E Šimon Peter tam stál a zohrieval sa. I pýtali sa ho:
S „Nie si aj ty z jeho učeníkov?“
E On zaprel: S „Nie som.“
E Jeden z veľkňazových sluhov, príbuzný toho, ktorému Peter odťal ucho, vravel: S „A nevidel som ťa s ním v záhrade?!“
E Peter znova zaprel — a vtom zaspieval kohút.

Moje kráľovstvo nie je z tohto sveta
E Od Kajfáša viedli Ježiša do vládnej budovy. Bolo už ráno. Ale oni do vládnej budovy nevošli, aby sa nepoškvrnili a mohli jesť veľkonočného baránka. Preto vyšiel von za nimi Pilát a opýtal sa: S „Akú žalobu podávate proti tomuto človeku?“
E Odpovedali mu: S „Keby tento nebol zločinec, neboli by sme ti ho vydali.“
E Pilát im povedal: S „Vezmite si ho vy a súďte podľa svojho zákona!“
E Židia mu odpovedali: S „My nesmieme nikoho usmrtiť.“
E Tak sa malo splniť Ježišovo slovo, ktorým naznačil, akou smrťou zomrie.
E Pilát opäť vošiel do vládnej budovy. Predvolal si Ježiša a spýtal sa ho: S „Si židovský kráľ?“
E Ježiš odpovedal: . „Hovoríš to sám od seba, alebo ti to iní povedali o mne?“
E Pilát odvetil: S „Vari som ja Žid? Tvoj národ a veľkňazi mi ťa vydali. Čo si vykonal?“
E Ježiš povedal: . „Moje kráľovstvo nie je z tohto sveta. Keby moje kráľovstvo bolo z tohto sveta, moji služobníci by sa bili, aby som nebol vydaný Židom. Lenže moje kráľovstvo nie je stadiaľto.“

E Pilát mu povedal: S „Tak predsa si kráľ?“
E Ježiš odpovedal: . „Sám hovoríš, že som kráľ. Ja som
sa na to narodil a na to som prišiel na svet, aby som vydal
svedectvo pravde. Každý, kto je z pravdy, počúva môj hlas.“
E Pilát mu povedal: S „Čo je pravda?“
E Ako to povedal, znova vyšiel k Židom a vravel im: S „Ja
na ňom nenachádzam nijakú vinu. Je však u vás zvykom, že
vám na Veľkú noc prepúšťam jedného väzňa. Chcete teda,
aby som vám prepustil židovského kráľa?“
E Oni znova kričali: S „Toho nie, ale Barabáša!“
E A Barabáš bol zbojník.

Buď pozdravený, židovský kráľ!
E Vtedy Pilát Ježiša vzal a dal ho zbičovať. Vojaci uplietli
z tŕnia korunu, položili mu ju na hlavu a odeli ho do purpurového
plášťa. Prichádzali k nemu a hovorili: S „Buď pozdravený,
židovský kráľ!“ E A bili ho po tvári.
E Pilát znova vyšiel a povedal im: S „Pozrite, privádzam
vám ho von, aby ste vedeli, že na ňom nijakú vinu nenachádzam.“
E Ježiš vyšiel von s tŕňovou korunou a v purpurovom
plášti. Pilát im povedal: S „Hľa, človek!“
E Len čo ho zazreli veľkňazi a ich sluhovia, kričali:
S „Ukrižuj! Ukrižuj ho!“
E Pilát im povedal: S „Vezmite si ho a ukrižujte.
Ja na ňom nenachádzam vinu.“
E Židia mu odpovedali: S „My máme zákon a podľa zákona
musí umrieť, lebo sa vydával za Božieho Syna.“
E Keď to Pilát počul, ešte väčšmi sa naľakal. Znova vošiel
do vládnej budovy a spýtal sa Ježiša: S „Odkiaľ si?“
E Ale Ježiš mu neodpovedal. Pilát sa ho spýtal:
S „So mnou sa nechceš rozprávať?! Nevieš, že mám moc prepustiť
ťa a moc ukrižovať ťa?“
E Ježiš odpovedal: . „Nemal by si nado mnou nijakú
moc, keby ti to nebolo dané zhora. Preto má väčší hriech
ten, čo ma vydal tebe.“

Preč s ním! Preč s ním! Ukrižuj ho!
E Od tej chvíle sa Pilát usiloval prepustiť ho. Ale Židia kričali:
S „Ak ho prepustíš, nie si priateľom cisára. Každý, kto sa

vydáva za kráľa, stavia sa proti cisárovi.“
E Keď Pilát počul tieto slová, vyviedol Ježiša von a sadol si na súdnu stolicu na mieste zvanom Lithostrotus, po hebrejsky Gabbatha. Bol Prípravný deň pred Veľkou nocou, okolo poludnia.
E Tu povedal Židom: S „Hľa, váš kráľ!“
E Ale oni kričali: S „Preč s ním! Preč s ním! Ukrižuj ho!“
E Pilát im povedal: S „Vášho kráľa mám ukrižovať?!“
E Veľkňazi odpovedali: S „Nemáme kráľa, iba cisára!“
E Tak im ho teda vydal, aby ho ukrižovali. A oni prevzali Ježiša.

Ukrižovali ho a s ním iných dvoch
E Sám si niesol kríž a vyšiel na miesto, ktoré sa volá Lebka, po hebrejsky Golgota. Tam ho ukrižovali a s ním iných dvoch, z jednej i druhej strany, Ježiša v prostriedku. Pilát vyhotovil aj nápis a pripevnil ho na kríž. Bolo tam napísané: „Ježiš Nazaretský, židovský kráľ.“ Tento nápis čítalo mnoho Židov, lebo miesto, kde Ježiša ukrižovali, bolo blízko mesta; a bol napísaný po hebrejsky, latinsky a grécky.
E Židovskí veľkňazi povedali Pilátovi: S „Nepíš: Židovský kráľ, ale: On povedal: ‚Som židovský kráľ.‘“
E Pilát odpovedal: S „Čo som napísal, to som napísal.“

Rozdelili si moje šaty
E Keď vojaci Ježiša ukrižovali, vzali jeho šaty a rozdelili ich na štyri časti, pre každého vojaka jednu. Vzali aj spodný odev. Ale tento odev bol nezošívaný, odhora v celku utkaný. Preto si medzi sebou povedali: S „Netrhajme ho, ale losujme oň, čí bude!“ E Aby sa splnilo Písmo:
„Rozdelili si moje šaty
a o môj odev hodili lós.“
E A vojaci to tak urobili.

Hľa, tvoj syn! Hľa, tvoja matka!
E Pri Ježišovom kríži stála jeho matka, sestra jeho matky, Mária Kleopasova, a Mária Magdaléna. Keď Ježiš uzrel matku a pri nej učeníka, ktorého miloval, povedal matke:

. „Žena, hľa, tvoj syn!“
E Potom povedal učeníkovi: . „Hľa, tvoja matka!“
E A od tej hodiny si ju učeník vzal k sebe.

Je dokonané
E Potom Ježiš vo vedomí, že je už všetko dokonané, povedal, aby sa splnilo Písmo: . „Žíznim.“
E Bola tam nádoba plná octu. Nastokli teda na yzop špongiu naplnenú octom a podali mu ju k ústam. Keď Ježiš okúsil ocot, povedal: . „Je dokonané.“ E Naklonil hlavu a odovzdal ducha.

Pokľakne sa a chvíľku je ticho.

Hneď vyšla krv a voda
E Keďže bol Prípravný deň, Židia požiadali Piláta, aby ukrižovaným polámali nohy a sňali ich, aby nezostali telá na kríži cez sobotu, lebo v tú sobotu bol veľký sviatok. Prišli teda vojaci a polámali kosti prvému aj druhému, čo boli s ním ukrižovaní. No keď prišli k Ježišovi a videli, že je už mŕtvy, kosti mu nepolámali, ale jeden z vojakov mu kopijou prebodol bok a hneď vyšla krv a voda.
E A ten, ktorý to videl, vydal o tom svedectvo a jeho svedectvo je pravdivé. On vie, že hovorí pravdu, aby ste aj vy uverili. Toto sa stalo, aby sa splnilo Písmo: „Kosť mu nebude zlomená.“ A na inom mieste Písmo hovorí: „Uvidia, koho prebodli.“

Ježišovo telo zavinuli do plátna s voňavými olejmi
E Potom Jozef z Arimatey, ktorý bol Ježišovým učeníkom, ale tajným, lebo sa bál Židov, poprosil Piláta, aby mu dovolil sňať Ježišovo telo. A Pilát dovolil. Išiel teda a sňal jeho telo.
E Prišiel aj Nikodém, ten, čo bol kedysi u neho v noci. Priniesol asi sto libier zmesi myrhy s aloou. Vzali Ježišovo telo a zavinuli ho do plátna s voňavými olejmi, ako je u Židov zvykom pochovávať. V tých miestach, kde bol ukrižovaný, bola záhrada a v záhrade nový hrob, v ktorom ešte nik neležal. Tam teda uložili Ježiša, lebo bol židovský Prípravný deň a hrob bol blízko.

Zjednocujúce znamenie kríža

Pri počúvaní histórie Ježišovho umučenia – pašií – sa nám môže zdať, že ide iba o nejaký tragický príbeh, ktorý sa týka osoby Ježiša Krista. Lenže sám Ježiš chápal význam svojej obety na kríži v inom svetle – vo vzťahu k mnohým ľuďom. Povedal: „Ja keď budem vyzdvihnutý od zeme, všetko pritiahnem k sebe“ – čiže svoju obetu na kríži vnímal ako nástroj a prostriedok pritiahnutia ľudí k sebe, a to znamená k spoločenstvu s ním, ale i navzájom.

Keď apoštol Ján komentuje rozhodnutie židovského veľkňaza Kajfáša zabiť Ježiša, aby sa predišlo katastrofickým dôsledkom pre ľud, hovorí: „Ježiš mal zomrieť nielen za ľud, ale aj aby zhromaždil vedno roztratené Božie deti.“

Pri Poslednej večeri, keď Ježiš sprítomňuje svoju obetu na kríži v podobe chleba a vína, hovorí: „Toto je moje telo, ktoré sa obetuje za vás; Toto je moja krv, ktorá sa vylieva za vás a za mnohých na odpustenie hriechov.“

Tým opäť vyjadruje, že sa obetuje za mnohých ľudí, za všetkých, čo s vierou prijmú jeho zachraňujúcu lásku.

V rozhovore s Nikodémom vraví: „Ako Mojžiš vyzdvihol na púšti hada, tak musí byť vyzdvihnutý aj Syn človeka, aby každý, kto v neho verí, nezahynul, ale aby mal večný život.“ Pohľad viery na túto nezištnú Božiu lásku, ktorá sa zviditeľnila na kríži, nás oslobodzuje od smrteľných následkov hriechu a súčasne nás včleňuje do spoločenstva s Kristom i navzájom.

Kríž má dve ramená: zvislé, vertikálne a vodorovné, horizontálne. Ježiš na kríži zjednocuje v sebe tieto štyri smery: spája nebo so zemou a zem s nebom; čiže Boha s ľuďmi a ľudí s Bohom a súčasne svojimi rozopnutými ramenami vyjadruje prijatie všetkých ľudí.

Ježiša ľudia odsúdili na kríž, aby na ňom zomrel a aby mali od neho konečne pokoj. Ježiš Kristus, večný Boží Syn, ktorý sa stal človekom, prijíma dobrovoľne tento hrozný úděl – ale preto, aby nám svojou obetou a svojou smrťou ukázal, čo je skutočný život a aby nám na tomto živote daroval účasť.

V čom my ľudia vidíme život? V prvom rade v jestvovaní bez utrpenia, chorôb a námah, v spoločenstve s tými, ktorí nás majú radi a ktorých máme radi my, v tom, aby sme si mohli dopriať všetko, čo nám robí radosť, čo nás robí šťastnými.

Je na tom niečo zlé?

Na prvý pohľad nie. Ibaže sa nám to nedarí. Niečo tu nie je v po-

riadku. Nenájdeme jedného človeka v dejinách, ktorý by dosiahol takýto život natrvalo. Z toho vyplýva, že tieto naše – na prvý pohľad správne a pekné túžby – nezodpovedajú realite, skutočnosti, nezodpovedajú pravde.

Aká je teda pravda o živote? Túto pravdu nedokážeme sami objaviť, prináša nám ju Ježiš Kristus od nebeského Otca. Vo svojej veľkňazskej modlitbe hovorí: „Večný život je v tom, aby poznali teba, jediného pravého Boha a toho, ktorého si poslal, Ježiša Krista.“ My si pod „večným životom“ predstavujeme život po smrti, a my predsa chceme žiť teraz! Lenže, práve skutočný život, šťastný a plný život nemôže byť iný než „večný“, a to nie až po smrti, ale už teraz a odteraz. Život, ktorý by nebol večný, bez konca šťastný, by nemohol byť plne životom. My môžeme mať tento večný život vtedy, ak budeme poznať nebeského Otca ako jediného, pravého Boha a jeho Syna Ježiša Krista.

„Poznať“ v zmysle Svätého písma znamená nielen o tom niečo vedieť, mať informáciu, lež mať s niekým dôverné spoločenstvo, mať účasť na jeho živote. A tak z toho vyplýva, že plne, šťastne a večne môžeme žiť iba vtedy, ak máme účasť na živote, na vzťahu nebeského Otca a jeho Syna Ježiša Krista. A tento vzťah je Duch Svätý. Odtiaľto sa všetko odvíja, tu je prameň života. Lenže práve tento prameň sme stratili prvotným hriechom a vzdialili sme sa od neho množstvom osobných hriechov a sami ho nedokážeme ani nájsť, ani dosiahnuť. Preto v Kristovi prichádza tento prameň života k nám. Ježiš je človekom, v ktorom je plne prítomný Boh. On je úplne zjednotený s Otcom. On pozná Otca a žije v láske k nemu. Lenže takýto život sa ľuďom nepáčil, narážal na ich pýchu, sebectvo, obmedzenosť. Vidia v Ježišovi ohrozenie svojho života, a preto sa rozhodujú odstrániť ho, zničiť, zabiť. Ježiš toto naše rozhodnutie prijíma, aby nám otvoril oči, aby nám ukázal, ako je verný Otcovi a ako chce dobre nám. Nedá sa odstrašiť krutým utrpením, nespravodlivosťou, bolestným zomieraním. Toto všetko pretrpel, aby nám ukázal a dokázal, že život v spojení s Otcom je nezničiteľný, a aby nás pozval k účasti na tomto živote. Kresťanstvo nezostáva pri kríži – kríž vrcholí v zmŕtvychvstaní, v nezničiteľnom živote s Bohom.

Kristov kríž nám teda otvára cestu k účasti na živote trojjediného Boha, na večnom živote. Znova to povedal sám Ježiš: „Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby každý, kto v neho verí, nezahynul, ale aby mal večný život.“ Keď hovoril o tom, že

tento život chce do nás akoby „transplantovať“ tým, že nám dá za pokrm seba samého, svoje telo, obetované za nás na kríži, povedal: „Ako mňa poslal živý Otec a ja žijem z Otca, tak aj ten, čo mňa je, bude žiť zo mňa.“

O tomto píše sv. Ján vo svojom Prvom liste: „Zjavil sa život a my sme videli, dosvedčujeme a zvestujeme vám večný život, ktorý bol u Otca a zjavil sa nám. Čo sme videli a počuli, zvestujeme aj vám, aby ste aj vy mali spoločenstvo s nami. Veď my máme spoločenstvo s Otcom a s jeho Synom, Ježišom Kristom.“ (1,2-3)

Ak s vierou prijímame Ježiša Krista, jeho slovo i príklad, jeho lásku, ktorú nám zjavil vrcholným spôsobom na kríži, ak sa ním dáme viesť k správnemu vzťahu tak k Bohu, ako aj k ľuďom, získavame účasť na spoločenstve s ním i s Otcom, je v nás už večný život. A súčasne nadobúdame vzťah, spoločenstvo, so všetkými, ktorí v neho veria.

Praktizovať v tomto pozemskom živote úprimné a pravdivé spoločenstvo s Bohom i s ľuďmi môže však znamenať aj neľahký život. Môže nám a iste nám aj bude spôsobovať rozličné kríže. Udržiavať spolu s Kristom vertikálu spojenia s Bohom, ako aj horizontálu otvorenosti a lásky voči každému človekovi, to môže neraz veľmi bolieť a viesť dokonca až k smrti. A predsa iba to je život, ten najkrajší a najplnší život, je to život večný, ktorý nemôže zničiť ani utrpenie, ani smrť a ktorý vyúsťuje v účasti na živote vzkrieseného Ježiša Krista.

Preto je nám kríž drahocenným znamením a povzbudením k neprestajnému úsiliu o rozvíjanie tohto spoločenstva s Bohom i s ľuďmi, pretože iba v tomto spoločenstve je opravdivý život.

Praktický pokyn: S úctou sa zúčastním na poklone svätému krížu. Ak to nie je možné, nájdem si chvíľu a pred krížom budem v tichu uvažovať o Kristovej láske a obeti.

MODLITBA
Milosrdný Bože,
utrpením a smrťou tvojho Syna
a nášho Pána Ježiša Krista
premohol si smrť, ktorú celé ľudstvo zdedilo
ako trest za prvotný hriech;
prosíme ťa, urob nás podobnými Kristovi,

a keď sme podľa prirodzenosti
doteraz žili ako ľudia hriešni,
daj, aby sme odteraz, posvätení tvojou milosťou,
žili ako ľudia vykúpení.
Skrze Krista, nášho Pána.

VEĽKONOČNÉ OBDOBIE

BIELA SOBOTA

V tento deň, keď bol Kristus pochovaný v hrobe, Cirkev neslávi liturgiu a celý deň máme prežiť v tichom rozjímaní nad skutočnosťou jeho obety.
V našich krajoch je tradícia tzv. Božieho hrobu. V kostoloch je znázornenie Ježiša v hrobe. Súčasne je v monštrancii vystavená Oltárna sviatosť – živý Kristus v Eucharistii. Je pekným zvykom, že individuálne alebo s celými rodinami prichádzame k Božiemu hrobu a strávime nejaký čas v tichej modlitbe. Pri tejto príležitosti možno dať do pokladničky aj finančný dar, ktorý sa používa na podporu kresťanov vo Svätej zemi.

VEĽKONOČNÁ VIGÍLIA

Výraz „vigília" pochádza z rímskeho vojenského prostredia a znamená nočnú stráž, bdenie strážiaceho vojaka v noci. Toto slovo sa prenieslo do liturgie na označenie očakávania Pánovho príchodu v bdení, vyplnenom počúvaním Božieho slova a modlitbou. Predobrazom tejto vigílie bolo bedlenie Izraelitov v Egypte, keď modlitbou a jedením baránka očakávali Boží vyslobodzujúci zásah, aby sa hneď v tú noc vydali na cestu na slobodu.
Veľkonočná vigília v liturgii Katolíckej cirkvi má tieto časti: liturgia svetla (požehnanie nového ohňa, od ktorého sa zapáli veľkonočná svieca, symbolizujúca vzkrieseného Krista ako CEZ KRÍŽ KU VZKRIESENIU – preto sa nesie do neosvetleného kostola a následne sa pri nej spieva veľkonočný chválospev.
Podstatnú časť tejto vigílie tvorí bohoslužba slova, čítanie siedmich úryvkov zo Starého zákona, časť z Listu svätého apoštola Pavla Rimanom a evanjelium. Po každom čítaní je žalm a modlitba.
Nasleduje liturgia krstu, pri ktorej sa svätí krstná voda, udeľuje sa sviatosť krstu a birmovania dospelým katechumenom a ostatní veriaci si obnovujú svoje krstné sľuby.
Bohoslužba Eucharistie – svätá omša má zvlášť radostný ráz, pretože v nej medzi nás prichádza Boží Syn Ježiš Kristus a sprítomňuje svoju obetu kríža a zmŕtvychvstanie. Vrcholom bohoslužby je sväté prijímanie, v ktorom sa môžeme osobne stretnúť a zjednotiť s naším vzkrieseným Pánom, ktorý nás miloval až do krajnosti.
V našej oblasti je zvykom usporiadať po svätej omši aj slávnostný sprievod s Eucharistiou, vloženou do monštrancie (z latinského „mostrare" – ukazovať; je to sklenená schránka, ozdobená pozláteným rámom, v nej je vložený eucharistický chlieb, ktorý možno vidieť a klaňať sa tak Kristovi

v ňom prítomnému), tzv. vzkriesenie.

VEĽKONOČNÁ NEDEĽA

alebo

NEDEĽA PÁNOVHO ZMŔTVYCHVSTANIA

Na Veľkonočnú vigíliu

PRVÉ ČÍTANIE
Boh videl všetko, čo urobil, a bolo to veľmi dobré

Čítanie z Knihy Genezis 1, 1 – 2, 2
Na počiatku stvoril Boh nebo a zem. Ale zem bola pustá a prázdna, tma bola nad priepasťou a duch Boží sa vznášal nad vodami.
Boh povedal: „Buď svetlo!“ A bolo svetlo. Boh videl, že svetlo je dobré, a oddelil svetlo od tmy. Svetlo nazval Dňom a tmu Nocou.
A nastal večer a ráno, prvý deň.
Boh povedal: „Nech je obloha uprostred vôd a nech oddeľuje vody od vôd.“ Boh urobil oblohu a oddelil vody pod oblohou od vôd nad oblohou. A tak sa stalo. A Boh nazval oblohu Nebom.
A nastal večer a ráno, druhý deň.
Boh povedal: „Vody pod nebom nech sa zhromaždia na jedno miesto a nech sa ukáže súš.“ A tak sa stalo. Boh nazval súš Zemou a masy vôd nazval Morom. A Boh videl, že je to dobré.
Ďalej Boh povedal: „Zem nech vyženie zelené rastliny: rastliny prinášajúce semeno a ovocné stromy prinášajúce plody podľa svojho druhu a v nich nech je semeno na zemi.“
A tak sa stalo. Zem vyhnala zelené rastliny, rastliny prinášajúce semeno podľa svojho druhu i stromy prinášajúce plody a v nich semená podľa svojho druhu. A Boh videl, že je to dobré.
A nastal večer a ráno, tretí deň.
Boh povedal: „Nech sú svetlá na nebeskej oblohe a nech oddeľujú deň od noci, nech sú znamením období, dní a rokov, nech svietia na nebeskej oblohe a nech osvetľujú zem.“
A tak sa stalo. Boh urobil dvoje veľkých svetiel: väčšie svetlo,

žeby vládlo vo dne, a menšie svetlo, žeby vládlo v noci,
a hviezdy. Umiestil ich na nebeskej oblohe, aby svietili na zem
a vládli vo dne v noci a oddeľovali svetlo od tmy. A Boh
videl, že je to dobré.
A nastal večer a ráno, štvrtý deň.
Boh povedal: „Nech sa vody hemžia živými tvormi a vtáky
nech lietajú ponad zem na nebeskej oblohe.“ A Boh stvoril
veľryby a všetky živé tvory, ktoré sa hýbu a hemžia vo vodách,
podľa svojho druhu, i všetky vtáky podľa svojho
druhu. A Boh videl, že je to dobré. Boh ich požehnal a povedal:
„Vzrastajte, rozmnožujte sa a naplňte morské vody;
aj vtáky nech sa rozmnožujú na zemi.“
A nastal večer a ráno, piaty deň.
Boh povedal: „Zem nech vydá všetky druhy živých bytostí:
dobytok, plazy a divú zver podľa svojho druhu.“ A tak
sa stalo. Boh urobil divú zver podľa svojho druhu, dobytok
podľa svojho druhu i všetky druhy zemských plazov. A Boh
videl, že je to dobré.
Potom Boh povedal: „Urobme človeka na náš obraz, na našu
podobu. Nech vládnu nad morskými rybami a nad nebeským
vtáctvom, nad zverinou i nad celou zemou;
nad všetkými plazmi, čo sa hýbu po zemi.“
A stvoril Boh človeka na svoj obraz;
na Boží obraz ho stvoril,
muža a ženu ich stvoril.
Boh ich požehnal a povedal im:
„Vzrastajte a množte sa.
Naplňte zem a podmaňte si ju.
Panujte nad morskými rybami,
nad nebeským vtáctvom
a nad všetkou zverou,
čo sa hýbe na zemi.“
Potom Boh povedal: „Hľa, dávam vám všetky semenné
rastliny na zemi a všetky stromy s ich ovocím, v ktorom je
semeno, aby vám boli za pokrm. A všetkým živočíchom zeme,
všetkému nebeskému vtáctvu i všetkému, čo sa hýbe na
zemi a má v sebe život, dávam za pokrm všetky zelené rastliny.“
A tak sa stalo. A Boh videl všetko, čo urobil; a bolo to veľmi
dobré.

A nastal večer a ráno, šiesty deň.
Takto boli dokončené nebo a zem i všetka ich nádhera.
Siedmeho dňa Boh ukončil dielo, ktoré konal, a v siedmy
deň si odpočinul po všetkých dielach, čo vytvoril.

DRUHÉ ČÍTANIE
Obeta nášho praotca Abraháma

Čítanie z Knihy Genezis 22, 1 – 18
Boh skúšal Abraháma a povedal mu: „Abrahám!“
On odpovedal: „Tu som.“
Boh hovoril: „Vezmi svojho jediného syna Izáka, ktorého
miluješ, choď do krajiny Moria a obetuj ho tam ako zápalnú
obetu na vrchu, ktorý ti ukážem.“
Abrahám vstal ešte za noci, osedlal osla, vzal so sebou
dvoch sluhov a svojho syna Izáka, naštiepal dreva na zápalnú
obetu a vybral sa na miesto, ktoré mu Boh označil.
Keď na tretí deň Abrahám zdvihol oči, zďaleka uzrel
to miesto a povedal svojim sluhom: „Čakajte tu s oslom. Ja
a chlapec pôjdeme až ta, pokloníme sa a vrátime sa k vám.“
Potom Abrahám vzal drevo na zápalnú obetu a naložil ho
na svojho syna Izáka. Sám niesol v rukách oheň a nôž.
Ako išli sami dvaja, vravel Izák svojmu otcovi Abrahámovi:
„Otče!“
On mu povedal: „Čo chceš, syn môj?“
„Pozri,“ hovorí Izák, „oheň a drevo je tu, a baránok
na zápalnú obetu je kde?“
Abrahám odvetil: „Boh si zaobstará baránka na obetu,
syn môj.“ A vedno šli ďalej.
Keď došli na miesto, ktoré mu ukázal Boh, Abrahám postavil
oltár, poukladal naň drevo, zviazal svojho syna Izáka
a položil ho na oltár, na drevo. Potom Abrahám vystrel ruku,
vzal nôž a chcel obetovať svojho syna.
Ale vtom naň zavolal anjel Pána z neba: „Abrahám,
Abrahám!“
On odpovedal: „Tu som.“
Anjel mu povedal: „Nevzťahuj svoju ruku na chlapca
a neublíž mu! Teraz viem, že sa bojíš Boha, veď si mi neodoprel
svojho jediného syna.“

Abrahám zdvihol oči a uzrel barana zachyteného rohami v kroví. Vzal ho a obetoval namiesto svojho syna ako zápalnú obetu. A toto miesto nazval: „Pán sa stará;“ a tak sa až podnes hovorí: „Na vrchu Pán sa stará.“
Anjel Pána znova zavolal z neba na Abraháma: „Na seba samého prisahám – taký je výrok Pána –: Pretože si toto urobil a neodoprel si mi svojho jediného syna, požehnám ťa a rozmnožím tvoje potomstvo ako hviezdy na nebi a ako piesok na brehu mora a tvoje potomstvo sa zmocní brán svojich nepriateľov. A pretože si poslúchol môj hlas, v tvojom potomstve budú požehnané všetky národy zeme.“

TRETIE ČÍTANIE
Izraeliti šli stredom mora po suchu

Čítanie z Knihy Exodus 14, 15 – 15, 1a
Pán povedal Mojžišovi: „Čo voláš ku mne? Povedz Izraelitom, aby sa pohli. Ty zdvihni svoju palicu a vystri ruku nad more a rozdeľ ho, aby Izraeliti mohli prejsť stredom mora ako po súši.
Ja zatvrdím srdce Egypťanov a budú sa hnať za nimi; a na faraónovi, na celom jeho vojsku, na jeho vozoch a jazde ukážem svoju slávu.
Egypťania spoznajú, že ja som Pán, keď ukážem svoju slávu na faraónovi i na jeho vozoch a jazde.“
Tu sa Boží anjel, čo šiel pred izraelským táborom, zdvihol a išiel za ním. A s ním aj oblačný stĺp zmenil svoje doterajšie miesto – prešiel spredu zaň. Postavil sa medzi egyptský tábor a izraelský tábor. Oblak bol pre jedných temný, druhým osvetľoval noc, a tak sa celú noc nemohli jedni k druhým priblížiť.
Mojžiš vystrel ruku nad more a Pán ho celú noc prudkým horúcim vetrom rozháňal a vysúšal. Voda sa rozdelila a Izraeliti šli stredom mora po suchu, kým voda bola ako múr po ich pravici a ľavici.
Egypťania ich prenasledovali. Všetky faraónove kone, vozy a jazdci sa pustili za nimi doprostred mora.
Ale v čase rannej stráže sa Pán pozrel z ohnivého a oblačného stĺpa na Egypťanov a ich vojsko uviedol do zmätku.
Hamoval kolesá na ich vozoch, takže mohli len ťažko napredovať.

Preto Egypťania hovorili: „Utekajme pred Izraelitmi,
lebo Pán za nich bojuje proti nám.“
A Pán povedal Mojžišovi: „Vystri ruku nad more, aby sa
vody vrátili na Egypťanov, na ich vozy a na ich jazdcov.“
Mojžiš vystrel ruku nad more a ono sa nad ránom vrátilo
na svoje pôvodné miesto. Vody sa valili oproti utekajúcim
Egypťanom a Pán ich prikryl vlnami uprostred mora. Vody
sa vrátili a pokryli vozy i jazdcov celého faraónovho vojska,
ktoré sa pustilo za Izraelitmi do mora. Ani jeden z nich neostal.
No Izraeliti prešli stredom mora po suchu a voda bola ako
múr po ich pravici a ľavici.
Takto Pán v ten deň vyslobodil Izrael z rúk Egypťanov.
Videli mŕtvych Egypťanov na morskom brehu i mocnú ruku,
ktorú Pán zdvihol proti nim. Ľud sa bál a uverili Pánovi
i jeho služobníkovi Mojžišovi.
Vtedy Mojžiš a synovia Izraela zaspievali Pánovi túto
pieseň:

RESPONZÓRIOVÝ ŽALM Ex 15, 1b – 2. 3 – 4. 5 – 6. 17 – 18

(1b): Spievajme Pánovi, lebo sa preslávil.
1. Spievajme Pánovi, lebo sa preslávil: *
koňa i jazdca zmietol do mora.
2. Pán je moja sila a moja udatnosť, *
on ma zachránil.
3. On je môj Boh, chcem ho velebiť; *
Boh môjho otca, budem ho chváliť. —
4. Pán je ako bojovník; *
Jahve je jeho meno.
5. Faraónove vozy a jeho vojsko zmietol do mora; *
jeho najlepší bojovníci utonuli v Červenom mori. —
6. Vlny ich pokryli; *
sťa kameň klesli do hlbín.
7. Tvoja pravica, Pane, vyniká mocou, *
tvoja pravica, Pane, zasiahla nepriateľa. —
8. Vovedieš ich a zasadíš na vrchu svojho dedičstva, *
v svojom bezpečnom príbytku, ktorý si ty, Pane, urobil;
9. vo svätyni, ktorej základy kládli tvoje ruky, Pane. *
Pán bude kraľovať naveky a navždy. —

ŠTVRTÉ ČÍTANIE
Večným milosrdenstvom som sa nad tebou zmiloval,
tvoj vykupiteľ, Pán

Čítanie z Knihy proroka Izaiáša 54, 5 – 14
Tvoj Stvoriteľ je tvojím ženíchom,
„Pán zástupov“ je jeho meno.
Svätý Izraela je tvoj vykupiteľ,
„Bohom celej zeme“ sa nazýva.
Pán ťa povolal
ako ženu opustenú a duchom sklesnutú,
ako odvrhnutú ženu svojej mladosti,
hovorí tvoj Boh.
Na chvíľu krátku som ťa opustil,
no s veľkou láskou si ťa pritiahnem.
V návale hnevu skryl som nakrátko
svoju tvár pred tebou,
no večným milosrdenstvom som sa nad tebou zmiloval,
hovorí tvoj vykupiteľ, Pán.
Je mi ako za dní Noema:
keď som prisahal, že Noemove vody viac nezaplavia zem.
Aj teraz prisahám, že sa už nebudem hnevať na teba,
ani ťa viac karhať nebudem.
Vrchy sa pohnú a kopce sa budú triasť,
no moje milosrdenstvo neodstúpi od teba,
moja zmluva pokoja sa neotrasie,
hovorí Pán, ktorý sa zmilúva nad tebou.
Úbohá, vetrom zmietaná, bez akejkoľvek potechy,
hľa, ja položím tvoje kamene na malachit
a tvoje základy na zafíry,
cimburie urobím z rubínu,
tvoje brány budú z krištáľu
a múry zo vzácnych kameňov.
Všetci tvoji synovia budú učeníkmi Pána
a veľký pokoj budú požívať tvoji synovia.
Základy budeš mať na spravodlivosti.
Budeš ďaleko od utláčania,
preto sa nemusíš báť,
ďaleko od strachu,
lebo sa k tebe nepriblíži.

PIATE ČÍTANIE
Poďte ku mne a budete žiť;
uzavriem s vami večnú zmluvu

Čítanie z Knihy proroka Izaiáša 55, 1 – 11
Toto hovorí Pán:
„Poďte k vodám, všetci, čo ste smädní,
nech príde aj ten, čo nemá peniaze.
Kupujte chlieb a jedzte.
Poďte, kupujte bez striebra,
víno a mlieko bez platenia.
Prečo platíte striebrom za to, čo nie je chlieb,
a driete za to, čo nesýti?
Počúvajte mňa a budete jesť dobroty
a budete sa kochať v jedlách vyberaných.
Napnite svoj sluch a poďte ku mne,
počúvajte a budete žiť.
Uzavriem s vami večnú zmluvu,
verný láske, ktorou som miloval Dávida.
Hľa, ustanovil som ho za svedka pre ľudí,
za knieža a vládcu národov.
Budeš volať národ, ktorý nepoznáš;
národy, ktoré ťa nepoznali, pribehnú k tebe
kvôli Pánovi, tvojmu Bohu,
a kvôli Svätému Izraela, lebo ťa oslávil.
Hľadajte Pána, kým ho možno nájsť,
volajte ho, kým je nablízku.
Nech zanechá bezbožný svoju cestu
a zločinec svoje zámery,
nech sa vráti k Pánovi a on sa nad ním zmiluje,
k nášmu Bohu, lebo on veľkodušne odpúšťa.
Lebo moje myšlienky nie sú vaše myšlienky
a vaše cesty nie sú mojimi cestami, hovorí Pán.
Lebo ako vysoko je nebo nad zemou,
tak vysoko sú moje cesty nad vašimi cestami
a moje myšlienky nad vašimi myšlienkami.
A ako z neba padá dážď a sneh
a nevracia sa späť, lež napojí zem a zúrodní ju,
aby z nej klíčilo,

aby obdarovala rozsievača semenom
a dala chlieb hladnému,
tak bude so slovom, ktoré vychádza z mojich úst:
nevráti sa ku mne naprázdno,
ale vykoná všetko, čo chcem,
a vydarí sa jeho poslanie.“

ŠIESTE ČÍTANIE
Choď za Pánovou žiarou

Čítanie z Knihy proroka Barucha 3, 9 – 15. 32 – 4, 4
Počúvaj, Izrael, príkazy života,
napnite sluch, aby ste sa naučili byť rozumnými.
Čo je, Izrael?
Čo je, že si v nepriateľskej krajine?
Zostarel si v cudzej krajine,
poškvrnil si sa mŕtvolami,
pripočítaný si k tým, čo sú v podsvetí.
Opustil si prameň múdrosti.
Keby si bol kráčal po Božej ceste,
bol by si býval v pokoji naveky.
Nauč sa, kde je rozumnosť,
kde je sila, kde je rozum,
aby si vedel, aj kde je dlhý vek a život,
kde je svetlo očí a pokoj.
Kto našiel jej miesto?
A kto vošiel do jej pokladníc?
Ale ten, ktorý vie všetko, pozná ju,
vynašiel ju svojou rozumnosťou.
Ten, ktorý založil zem na večný čas
a naplnil ju štvornohými zvieratami.
Ten, ktorý vysiela svetlo a ono ide,
zavolal ho a ono ho s chvením poslúchlo.
I hviezdy zažiarili na svojich strážach
a potešili sa.
Zavolal ich a povedali: „Tu sme!“
a veselo svietia tomu, ktorý ich vytvoril.
Toto je náš Boh
a iného nemožno k nemu prirovnať.

On našiel každú cestu k múdrosti
a dal ju svojmu služobníkovi Jakubovi
a svojmu miláčikovi Izraelovi.
Potom sa zjavila na zemi
a žila s ľuďmi.
Ona je knihou Božích prikázaní
a zákonom, ktorý zostáva naveky.
Všetci, ktorí sa jej držia, budú žiť,
tí však, čo ju opúšťajú, zomrú.
Obráť sa, Jakub, a chop sa jej,
choď za žiarou v jej svetle.
Nedávaj svoju slávu inému
a svoje hodnosti cudziemu národu.
Blahoslavení sme, Izrael,
lebo my vieme, čo sa páči Bohu.

SIEDME ČÍTANIE
Vylejem na vás čistú vodu a dám vám nové srdce

Čítanie z Knihy proroka Ezechiela 36, 16 – 17a. 18 – 28
Pán prehovoril ku mne takto: „Syn človeka, Izraelov dom
býval na svojej pôde a poškvrnil ju svojím správaním a svojimi
skutkami. Preto som na nich vylial svoj hnev: pre krv, ktorú
vylievali po zemi, a poškvrnili ju svojimi modlami. Roztrúsil
som ich medzi národy a rozptýlení sú po krajinách.
Podľa ich správania a podľa ich skutkov som ich odsúdil.
Išli medzi národy a všade, kam sa dostali, zhanobili moje
sväté meno, lebo sa o nich vravelo: ‚Toto je Pánov ľud a musel
vyjsť zo svojej krajiny.‘
A mne záleží na mojom svätom mene, ktoré zhanobil dom
Izraela medzi národmi, ku ktorým prišli.
Preto povedz Izraelovmu domu: Toto hovorí Pán, Boh:
Nie kvôli vám budem konať, dom Izraela, ale z úcty k svojmu
svätému menu, ktoré ste hanobili medzi národmi,
ku ktorým ste prišli.
Posvätím svoje veľké meno, zneuctené medzi národmi,
ktoré ste uprostred nich hanobili. A národy spoznajú, že ja
som Pán, keď na vás pred ich očami ukážem, že som svätý,
— hovorí Pán, Boh.

Vezmem vás spomedzi národov, zhromaždím vás zo všetkých krajín a zavediem vás do vlastnej krajiny. Potom na vás vylejem čistú vodu a budete očistení od všetkej špiny. Od všetkých vašich modiel vás očistím.
Dám vám nové srdce a vložím do vás nového ducha. Odstránim z vášho tela srdce kamenné a dám vám srdce z mäsa. Vložím do vás svojho ducha a spôsobím, že budete kráčať podľa mojich príkazov, že budete zachovávať a plniť moje výroky.
Budete bývať v krajine, ktorú som dal vašim otcom, budete mojím ľudom a ja budem vaším Bohom."

EPIŠTOLA
Kristus vzkriesený z mŕtvych už neumiera

Čítanie z Listu svätého apoštola Pavla Rimanom 6, 3 – 11
Bratia, všetci, čo sme boli pokrstení v Kristovi Ježišovi, v jeho smrť sme boli pokrstení. Krstom sme teda s ním boli pochovaní v smrť, aby sme tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom.
Lebo ak sme s ním zrástli a stali sa mu podobnými v smrti, tak mu budeme podobní aj v zmŕtvychvstaní. Veď vieme, že náš starý človek bol s ním ukrižovaný, aby bolo hriešne telo zničené, aby sme už neotročili hriechu. Lebo kto zomrel, je ospravedlnený od hriechu.
Ale ak sme zomreli s Kristom, veríme, že s ním budeme aj žiť. Veď vieme, že Kristus vzkriesený z mŕtvych už neumiera, smrť nad ním už nepanuje. Lebo keď zomrel, zomrel raz navždy hriechu, ale keď žije, žije Bohu. Tak zmýšľajte o sebe aj vy: že ste mŕtvi hriechu a žijete Bohu v Kristovi Ježišovi.

EVANJELIUM
Vstal z mŕtvych a ide pred vami do Galiley

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 28, 1 – 10
Keď sa pominula sobota, na úsvite prvého dňa v týždni prišla Mária Magdaléna a iná Mária pozrieť hrob. Vtom nastalo veľké zemetrasenie, lebo z neba zostúpil Pánov anjel,

pristúpil, odvalil kameň a sadol si naň. Jeho zjav bol ako blesk a jeho odev biely ako sneh. Strážnici strnuli od strachu z neho a ostali ako mŕtvi.
Anjel sa prihovoril ženám: „Vy sa nebojte! Viem, že hľadáte Ježiša, ktorý bol ukrižovaný. Niet ho tu, lebo vstal, ako povedal. Poďte, pozrite si miesto, kde ležal. A rýchlo choďte povedať jeho učeníkom: ‚Vstal z mŕtvych a ide pred vami do Galiley. Tam ho uvidíte.' Hľa, povedal som vám to."
Rýchlo vyšli z hrobu a so strachom i s veľkou radosťou bežali to oznámiť jeho učeníkom.
A hľa, Ježiš im išiel v ústrety a oslovil ich: „Pozdravujem vás!" Ony pristúpili, objali mu nohy a klaňali sa mu. Tu im Ježiš povedal: „Nebojte sa! Choďte, oznámte mojim bratom, aby šli do Galiley; tam ma uvidia."

Božia pedagogika

Neraz počujeme hovoriť, že keby sa v našom súčasnom svete, svete rýchlej dopravy, vyspelej techniky ocitli ľudia z minulých dôb, ktorí žili v úplne inakších podmienkach, boli by z toho, v čom my dnes žijeme, takí šokovaní, že by ich to asi zabilo.

Ak má človek zvládnuť nové skutočnosti, musí sa na ne postupne pripravovať.

Naša najmodernejšia technika je ničím v porovnaní s tým, čo nám chce dať Boh. Lenže Pán Boh nás nechce šokovať. On je ten najlepší pedagóg, a tak človeka a ľudstvo postupne pripravuje na svoje dary.

Jedným zo zámerov výberu dnešných čítaní zo Svätého písma je aj tento: ukázať, čo všetko v dejinách Boh robil pre človeka a pre ľudstvo, ako nás postupne viedol a pripravoval na stále väčšie prejavy svojej starostlivej lásky.

Vrcholným Božím darom pre človeka je prekonanie smrti, vzkriesenie tela a prijatie človeka k účasti na večnom Božom živote. Tento dar nám oznamuje a dáva Boh cez svojho Syna Ježiša Krista. Ale aj v tomto prípade používa múdru a citlivú pedagogiku. Zachytáva nám ju dianie, o ktorom hovorí dnešné evanjelium: k Ježišovmu hrobu prichádzajú ženy, ktoré ho aj predtým sprevádzali a posluhovali jemu a apoštolom. Ježišovo pochovanie na Veľký piatok sa muselo udiať rýchlo, lebo po západe slnka sa začínala sláviť sobota, židov-

ský sviatočný deň, keď nebolo dovolené pracovať. Preto nebol čas na uctenie Ježišovho tela vonnými masťami. Idú tak urobiť na úsvite prvého dňa týždňa, po skončení soboty. Stretávajú sa však s prekvapením: kameň od vchodu do hrobu je odvalený. Vchádzajú do hrobovej komory a čaká ich ďalšie prekvapenie: nie je tam Ježišovo telo. Nevedia si vysvetliť, čo sa stalo. Zrazu vidia dvoch mužov v žiarivom odeve. Žiarivý odev naznačoval, že ide o nadzemské bytosti, anjelov. To, že boli dvaja, malo potvrdzovať hodnovernosť ich výpovede. Totiž v tej dobe sa za pravdivé považovalo to, čo dosvedčili aspoň dvaja muži – svedectvo žien sa nepovažovalo za hodnoverné. Od týchto tajomných mužov sa teda ženy dozvedajú vysvetlenie, prečo je hrob prázdny: Ježiš je živý, a preto je zbytočné hľadať ho na mieste, ktoré je vyhradené mŕtvym. A potom pripomínajú jeho slová, na ktoré si majú ženy spomenúť, že totiž predpovedal svoju smrť, ale oznámil aj to, že na tretí deň vstane z mŕtvych. Toto vysvetlenie faktu prázdneho hrobu sa opieralo o predpoveď samého Ježiša, na ktorú jeho nasledovníci pod tlakom tvrdej reality udalostí Veľkého piatka úplne zabudli, ba zdalo sa im úplne nemožným, že by po takej smrti mohlo ešte niečo pokračovať.

Cez ženy sa o skutočnosti prázdneho hrobu i o tomto vysvetlení dozvedajú apoštoli. To, čo sa stalo s Ježišom, bolo príliš krutou realitou, žeby boli ochotní hneď veriť tomuto vysvetleniu. Apoštol Peter aj s Jánom sa ponáhľajú, aby sa presvedčili, ako sa veci majú. Božia pedagogika im dáva ďalší podnet, ktorý im mal pomôcť vylúčiť vysvetlenie, že hrob je prázdny preto, že nepriatelia ukradli a premiestnili Ježišovo telo: Peter si všíma, že na mieste, kde bol Ježiš pochovaný, zostali plachty, v ktorých bolo pri pochovaní Ježišovo telo zabalené. Dalo sa predpokladať, že ak by niekto Ježišovo telo chcel odniesť, bol by ho odniesol aj s plachtami. Takto sa v dušiach apoštolov začína pripravovať pôda na prijatie správy o Ježišovom zmŕtvychvstaní a na stretnutia so živým, vzkrieseným Pánom...

Zdá sa, že pre nás udalosť Ježišovho zmŕtvychvstania nie je ničím prekvapivým, veď vieme o nej od detstva, každý rok slávime Veľkú noc ako sviatok Kristovho vzkriesenia, berieme to na vedomie a možno sú pre nás zaujímavejšie rozličné sprievodné javy Veľkej noci, ako sú jedlá a polievanie či šibanie na Veľkonočný pondelok.

Lenže Ježišovo zmŕtvychvstanie sa týka aj nás. Boh privádza dejiny spásy až ku každému z nás a naša životná cesta má vyústiť v našom osobnom stretnutí so vzkrieseným Kristom na konci náš-

ho života a potom i naším osobným vzkriesením. A to bude celkom isto niečo absolútne nové a prekvapivé. Ale ani v tejto veci nás Pán Boh nechce šokovať.

Tak ako ženám oznamovali anjeli, prečo je Ježišov hrob prázdny, aj nám Cirkev, najmä cez nástupcov apoštolov, ktorí sú pri liturgii oblečení aj v žiarivých rúchach, oznamuje nielen skutočnosť Kristovho zmŕtvychvstania, ale nám aj umožňuje priame stretnutie so vzkrieseným Pánom, ktorý však zostáva akoby v plachtách sviatostných znakov.

Vzkriesený Pán sa stretáva s nami vo sviatosti krstu, v ktorej – ako o tom hovorí dnešné čítanie od apoštola Pavla – nám dáva tajomnú, ale skutočnú účasť na svojej smrti a zmŕtvychvstaní. V krste ničí v nás hriech, ktorý vedie k smrti, aj k večnej, a pričleňuje nás k sebe; už teraz v nás pulzuje Boží život a pokiaľ si toto spojenie s Bohom udržíme, tak vyústi do nášho osobného vzkriesenia a k viditeľnej účasti na živote trojjediného Boha.

Potom je to sviatosť birmovania, v ktorej nám cez nástupcu apoštolov vzkriesený Pán dáva svojho Ducha a jeho dary, aby sme boli jeho aktívnymi nasledovníkmi a spolupracovníkmi na stvárňovaní nášho života i sveta podľa Božej vôle.

A napokon sa tu vzkriesený Pán s nami stretáva vo sviatosti Eucharistie, zahalený do podoby chleba. Na základe viery však s istotou vieme, že on je tu, aby nás sprevádzal a posilňoval na našej životnej ceste.

Ak sme prijali tieto sviatosti, môžeme si byť istí, že vzkriesený Kristus je s nami spojený a že chce postupne rozvíjať náš život tak, aby sme dozreli na takú úroveň, že naše priame stretnutie s ním nás nebude šokovať a nespôsobí nám večnú smrť, lež naopak, vyústi v radosť z toho, že môžeme byť priamo s tým, ktorého sme poznávali vierou, s ktorým sme mali veľa skúseností počas života, keď sme zakusovali jeho starostlivú lásku, múdrosť a pomoc.

Preto treba chápať aj náš život ako Božiu pedagogiku, s ktorou však treba spolupracovať. Treba, aby sme zostávali v spoločenstve s Cirkvou, pretože Cirkev je viditeľným znakom prítomnosti vzkrieseného Krista v tomto svete a my ho môžeme poznávať a s ním sa stretávať iba v Cirkvi a cez Cirkev.

A napokon nezabúdajme, že aj my sme živou súčasťou Cirkvi. Krstom nás Ježiš Kristus spojil so sebou a birmovaním nás poveril, aby sme boli pred ľuďmi jeho svedkami, svedkami jeho pravdy, ži-

VEĽKONOČNÁ NEDEĽA

Na omšu vo dne

Nedeľa Pánovho zmŕtvychvstania je najväčším kresťanským sviatkom. Svojím zmŕtvychvstaním Ježiš Kristus zvíťazil nad diablom, hriechom a smrťou, nebeský Otec ho oslávil a dal mu – aj ako človekovi – účasť na svojej moci nad celým svetom. Zmŕtvychvstaním otvoril Ježiš perspektívu víťazstva nad smrťou a večného života pre všetkých ľudí, ktorí v neho uveria a nasledujú ho.
Ježiš Kristus vstal z mŕtvych v prvý deň týždňa po sobote (ktorú Židia slávili ako sviatok na pamiatku toho, že Pán Boh ukončil dielo stvorenia). Je preto nesprávne zaraďovať nedeľu do „víkendu", čiže do „konca týždňa". Ide nielen o formalitu, lež svojím zmŕtvychvstaním dal Ježiš začiatok novému stvoreniu. Cez neho Boh chce obnoviť dielo stvorenia, narušené hriechom človeka.
Každý ôsmy deň od Veľkej noci kresťania slávia ako oslavu vzkrieseného Krista.

PRVÉ ČÍTANIE
Po jeho zmŕtvychvstaní sme s ním jedli a pili

Čítanie zo Skutkov apoštolov 10, 34a. 37 – 43
Peter otvoril ústa a povedal: „Vy viete, čo sa počnúc
od Galiley po krste, ktorý hlásal Ján, dialo po celej Judei; ako
Boh pomazal Ježiša z Nazareta Duchom Svätým a mocou
a on chodil, dobre robil a uzdravoval všetkých posadnutých
diablom, lebo bol s ním Boh. A my sme svedkami všetkého,
čo urobil v judejskej krajine i v Jeruzaleme.
Ale zavesili ho na drevo a zabili. Boh ho tretieho dňa
vzkriesil a dal mu, aby sa zjavil – nie všetkému ľudu, ale
svedkom, ktorých Boh vopred určil, nám, čo sme s ním
po jeho zmŕtvychvstaní jedli a pili.
A prikázal nám, aby sme ľudu hlásali a dosvedčovali, že
to jeho Boh ustanovil za sudcu živých i mŕtvych. Jemu vydávajú
všetci proroci svedectvo, že pre jeho meno dosiahne
odpustenie hriechov každý, kto v neho verí."

DRUHÉ ČÍTANIE
Hľadajte, čo je hore, kde je Kristus

Čítanie z Listu svätého apoštola Pavla Kolosanom 3, 1 – 4
Bratia, ak ste s Kristom vstali z mŕtvych, hľadajte, čo je hore, kde Kristus sedí po pravici Boha! Myslite na to, čo je hore, nie na to, čo je na zemi!
Veď ste zomreli a váš život je s Kristom ukrytý v Bohu.
A keď sa zjaví Kristus, váš život, vtedy sa aj vy zjavíte s ním v sláve.

Alebo:
Vyčistite starý kvas, aby ste boli novým cestom

Čítanie z Prvého listu
svätého apoštola Pavla Korinťanom 5, 6b – 8
Bratia, neviete, že trocha kvasu prekvasí celé cesto?
Vyčistite starý kvas, aby ste boli novým cestom. Ste totiž akoby nekvasený chlieb.
Veď bol obetovaný náš veľkonočný Baránok, Kristus.
Preto slávme sviatky nie v starom kvase ani v kvase zloby a neprávosti, ale s nekvaseným chlebom čistoty a pravdy.

EVANJELIUM
Že má vstať z mŕtvych

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 20, 1 – 9
Ráno prvého dňa v týždni, ešte za tmy, prišla Mária Magdaléna k hrobu a videla, že kameň je od hrobu odvalený.
Bežala teda a prišla k Šimonovi Petrovi a k inému učeníkovi, ktorého mal Ježiš tak rád, a povedala im: „Odniesli Pána z hrobu a nevieme, kde ho položili.“
Peter a ten druhý učeník sa zobrali a išli k hrobu. Bežali obaja, ale ten druhý učeník bežal rýchlejšie, predbehol Petra a prišiel k hrobu prvý. Nahol sa a videl tam položené plachty; dnu však nevkročil.
Potom prišiel aj Šimon Peter, ktorý ho nasledoval, a vošiel do hrobu. Videl tam položené plachty aj šatku, ktorú mal Ježiš na hlave. Lenže tá nebola pri plachtách, lež osobitne

zvinutá na inom mieste.
Vtedy vošiel aj druhý učeník, ten, čo prišiel k hrobu prvý,
a videl i uveril. Ešte totiž nechápali Písmo, že má vstať z mŕtvych.

Alebo:
Vstal z mŕtvych a ide pred vami do Galiley

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 28, 1 – 10
Keď sa pominula sobota, na úsvite prvého dňa v týždni
prišla Mária Magdaléna a iná Mária pozrieť hrob. Vtom nastalo
veľké zemetrasenie, lebo z neba zostúpil Pánov anjel,
pristúpil, odvalil kameň a sadol si naň. Jeho zjav bol ako
blesk a jeho odev biely ako sneh. Strážnici strnuli od strachu
z neho a ostali ako mŕtvi.
Anjel sa prihovoril ženám: „Vy sa nebojte! Viem, že hľadáte
Ježiša, ktorý bol ukrižovaný. Niet ho tu, lebo vstal, ako
povedal. Poďte, pozrite si miesto, kde ležal. A rýchlo choďte
povedať jeho učeníkom: ‚Vstal z mŕtvych a ide pred vami
do Galiley. Tam ho uvidíte.‘ Hľa, povedal som vám to.“
Rýchlo vyšli z hrobu a so strachom i s veľkou radosťou
bežali to oznámiť jeho učeníkom.
A hľa, Ježiš im išiel v ústrety a oslovil ich: „Pozdravujem
vás!“ Ony pristúpili, objali mu nohy a klaňali sa mu. Tu im
Ježiš povedal: „Nebojte sa! Choďte, oznámte mojim bratom,
aby šli do Galiley; tam ma uvidia.“

Praktické dôsledky viery v Ježišovo zmŕtvychvstanie

Pár dní pred Veľkou nocou som dostal písomnú požiadavku, aby sme sa my biskupi zasadili za to, žeby STV nevysielala práve na Veľkú noc film o Bátoričke, ktorý je tak z hľadiska morálneho, ako aj historického zlý; a ďalšia požiadavka nás zasa zaprisahávala, aby sme zabránili pochodu homosexuálov, ktorý sa plánuje v Bratislave.

S pisateľmi oboch požiadaviek možno len súhlasiť, že tak jedna, ako i druhá záležitosť sú v príkrom rozpore s ľudskou i kresťanskou morálkou a v spoločnosti, v ktorej sa väčšina hlási ku kresťanstvu, by takéto podujatia nemali mať miesto.

Problém je však v tom, či sa dajú takéto a podobné záležitosti riešiť zásahom biskupskej konferencie. Sú iste niekedy veľmi vážne

celospoločenské problémy, ku ktorým musí biskupská konferencia zaujať zodpovedné stanovisko. Robí to však hlavne preto, aby dala orientáciu katolíckym veriacim, aký majú mať na vec názor a ako si majú počínať, či jej hlas vypočujú vládni predstavitelia alebo organizátori nejakých aktivít, to závisí od nich...

Prečo týmto uvádzam svoj príhovor k vám práve na Veľkonočnú nedeľu?

Lebo udalosť Kristovho zmŕtvychvstania je nielen dávnou historickou skutočnosťou a my by sme si mali jej slávením v tejto veci iba akoby oprášiť svoje náboženské vedomosti; sme totiž povolaní k tomu, aby sme si ešte jasnejšie uvedomili, že Kristovo zmŕtvychvstanie má svoje ďalekosiahle dôsledky na náš život i na celé ľudstvo a svet.

Tak ako hovorí dnešné evanjelium, že zvesť o Ježišovom prázdnom hrobe dala do intenzívneho pohybu ľudí, čo v neho verili, pretože im bolo jasné, že od toho, čo sa s Ježišom stalo po jeho smrti, závisí celý ich život a jeho zmysel. Ježiš Kristus, jeho smrť a zmŕtvychvstanie boli v centre ich záujmu, pretože boli v centre ich života. Tak to hovorí dnešné prvé čítanie ústami apoštola Petra – je to úryvok z jeho reči pred večeradlom v Jeruzaleme v deň príchodu Ducha Svätého: ľuďom, spomedzi ktorých mnohí na Veľký piatok kričali na Piláta: „Ukrižuj ho!“, vysvetľuje, že práve toho Ježiša Boh potvrdil ako Pána a Mesiáša tým, že ho vzkriesil z mŕtvych a on, spolu s ostatnými apoštolmi, je svedkom tejto skutočnosti. Zdôrazňuje, že práve tento Ježiš je Bohom ustanovený za sudcu živých i mŕtvych. Situácia sa teda obrátila: každý človek – a teda i tí, čo ho nespravodlivo odsúdili –, sa ocitne pred jeho súdom, od ktorého bude závisieť večnosť! Avšak súčasne s touto perspektívou súdu, ktorý by neveštil pre nás nič dobré, Peter oznamuje, že pre Ježišovo meno dosiahne odpustenie hriechov každý, kto v neho verí. Čiže vzkriesený Ježiš Kristus prináša Božiu amnestiu každému, kto verí v neho, v jeho zmŕtvychvstanie a tým aj v jeho pravdu. Aká to má byť však viera, ktorá nám získa od Krista odpustenie hriechov, odpustenie pred Bohom? Ďalší apoštol, Jakub, hovorí, že viera bez skutkov je mŕtva. To znamená, je nevyhnutné dosvedčovať vieru v Ježiša Krista aj skutkami, zhodnými s jeho príkladom a s jeho slovom.

Na to mieri sv. Pavol v druhom čítaní z Prvého listu Korinťanom, keď požaduje, aby vyčistili, vyhodili starý kvas a stali sa akoby nekvaseným cestom. Tým narážal na starý zvyk u Židov, ktorí pred

veľkonočnými sviatkami upratovali domy, vynášali z nich všetko, čo bolo kvasené, a na sviatky používali nekvasený chlieb. Tento zvyk používa Apoštol ako obraz morálneho života kresťanov. Spôsoby okolitého sveta, vplyv zla, zlé zvyky a podobne, to je akoby kvas, ktorý má tendenciu rozkladne pôsobiť v našom živote. Preto tak, ako Židia jedli k veľkonočnému baránkovi nekvasený chlieb, aj my, za ktorých bol obetovaný pravý veľkonočný Baránok, Kristus, máme spájať so vzťahom k nemu, s prijímaním jeho tela v Eucharistii aj život bez prímesí kvasu zloby a neprávosti. Naše skutky majú byť ako nekvasený chlieb: čisté a pravdivé.

Ak si tieto dôsledky veľkonočnej viery premietneme do nášho súčasného života, tak by nám malo byť jasné, že v prvom rade treba dať správne miesto nášmu vzťahu k vzkriesenému Ježišovi Kristovi. Vzkriesením ho Boh potvrdil ako Spasiteľa, ale aj ako Sudcu všetkých ľudí. On má preto centrálny význam pre každého človeka. On nám chce byť Záchrancom, dáva nám Otcovo odpustenie, ak v neho veríme, a to znamená ak dávame do súladu s ním všetky oblasti nášho života.

Cirkev jasne učí, že rozpor medzi vierou, ktorú vyznávame, a životom, ktorý žijeme, patrí k najťažším bludom našej doby. Veľká noc je teda pre každého z nás výzvou, aby sme tento rozpor odstránili. To sa zrejme nedá robiť jednorazovo, ale je to celoživotný proces, celoživotné úsilie.

Keď sa teraz vrátime k problémom, ktoré som uviedol na začiatku, je potrebná intervencia biskupov, aby na nás nevplývali nejaké zlé aktivity? Ako som už povedal, takáto intervencia nie je často ani možná a je otázka, či by bola účinná. Ale ak veriaci kresťania posúdia takéto a podobné vplyvy a ponuky z hľadiska svojej viery a lásky k Ježišovi Kristovi, nemalo by byť každému jasné, že zabávať sa na nemravnom a kresťanstvo tupiacom filme nemôže byť pre nás zábavou a že schvaľovanie praktizovania homosexuality je v rozpore s prirodzeným mravným zákonom – a tak bez toho, že by nás musel niekto inštruovať, viesť nás za ruku alebo nás chrániť pred každým možným negatívnym vplyvom – sami by sme mali takéto a podobné vplyvy a ponuky odmietať. Ak by sme to robili z presvedčenia, ako dôsledok našej živej viery vo vzkrieseného Krista a ak by nás bolo dosť, keby si tak počínal každý pokrstený, tak iste by si rozmyslela aj televízia, aké programy nám ponúkne, a nedostali by verejnú podporu nemorálne praktiky.

Zo skúsenosti však vieme, že nám neraz chýba sila a odvaha odmietať ten starý kvas zloby a neprávosti, ktorý je taký lepkavý... Treba sa nám znova vrátiť ku skutočnosti, ktorú dnes slávime: Kristus nás učí odmietať zlo i za cenu najvyššej obety a vedie nás k nekompromisnej vernosti Bohu a jeho vôli. Zmŕtvychvstaním potvrdil, že toto je cesta k plnému životu, pretože je to cesta k Bohu. Súčasne však ako vzkriesený Pán nám zostáva blízky. Nielen preto, aby tu bol, ale hlavne, aby nám pomáhal, posilňoval nás.

A tu je miesto aj pre biskupov ako nástupcov apoštolov. My nie sme jednou z politických strán. Naša úloha je slúžiť prítomnosti vzkrieseného Pána v dnešnom svete a predovšetkým v Cirkvi. Máme slúžiť oznamovaniu jeho pravdy, aby zvlášť kresťania vedeli, čo patrí a čo nepatrí k viere a k životu podľa nej. To nie je nejaké diktovanie či vnucovanie, ale mali by sme to vnímať ako službu a pomoc k lepšiemu poznávaniu a nasledovaniu Ježiša Krista. O neho a vernosť jemu nám predsa má ísť!

Druhým spôsobom, ktorým sme povolaní slúžiť sprítomňovaniu vzkrieseného Pána, je slávenie sviatostí, najmä Eucharistie a pokánia. Robíme to osobne a pomocou našich spolupracovníkov, kňazov. Čo viac môžeme chcieť, ako to, že tu a teraz, na tomto oltári je prítomný ten istý Ježiš Kristus, ktorý za nás zomrel a vstal z mŕtvych?! Čo viac nám môže nejaký človek na tomto svete dať, ako keď nám v jeho mene udelí odpustenie hriechov a keď nám podá premenený chlieb, v ktorom sa s nami osobne stretáva a dáva nám účasť na svojom božskom živote sám vzkriesený Kristus?! Ak budeme mať záujem o tieto stretnutia s ním, iste budeme mať od neho aj dosť sily, aby sme dokázali konať dobro, aby sme sa vždy a všade snažili žiť v nekvasenom chlebe čistoty a pravdy a aby sme odmietali starý a hnilý kvas.

Praktický pokyn: Pokúsim sa prežiť radosť z Pánovho vzkriesenia na liturgii, ale aj v rodine, prinesiem ju blížnym, najmä chorým a trpiacim.

MODLITBA
Všemohúci a večný Bože,
ty si nám dnešného dňa
Kristovým víťazstvom nad smrťou
otvoril bránu do večnosti;

preto s radosťou slávime jeho zmŕtvychvstanie
a prosíme ťa,
obnov nás Duchom Svätým,
aby sme povstali k novému životu.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

VEĽKONOČNÁ OKTÁVA

Cirkev slávi osem dní od dňa Ježišovho zmŕtvychvstania ako jeden veľký deň vzkrieseného Pána. Keďže osem sa po latinsky povie octo, dostali tieto dni názov Veľkonočná oktáva. Sú to dni, v ktorých môžeme prežívať radosť z Pánovho vzkriesenia, sú príležitosťou na prehlbovanie sa vo viere v Ježišovo zmŕtvychvstanie a hlavne máme možnosť stretnúť sa osobne so vzkrieseným Pánom v jeho slove a v slávení Eucharistie.

PONDELOK VO VEĽKONOČNEJ OKTÁVE

PRVÉ ČÍTANIE
Tohto Ježiša Boh vzkriesil a my všetci sme toho svedkami

Čítanie zo Skutkov apoštolov 2, 14. 22 – 33
V deň Turíc vystúpil Peter s Jedenástimi a zvýšeným hlasom
povedal: „Mužovia judejskí a všetci, čo bývate v Jeruzaleme,
aby vám toto bolo známe, počúvajte moje slová.
Mužovia, Izraeliti, počujte tieto slová: Boh u vás potvrdil
muža, Ježiša Nazaretského, mocnými činmi, divmi a znameniami,
ktoré, ako sami viete, Boh skrze neho medzi vami
urobil. A vy ste ho, vydaného podľa presného Božieho zámeru
a predvídania, rukami bezbožníkov pribili na kríž
a zavraždili. Ale Boh ho vzkriesil a zbavil múk smrti, lebo
ho nemohla držať vo svojej moci. Veď Dávid o ňom hovorí:
‚Pána mám vždy pred očami,
lebo je po mojej pravici, aby som sa nezakolísal.
Preto sa raduje moje srdce
a môj jazyk plesá,
aj moje telo odpočíva v nádeji.
Lebo nenecháš moju dušu v podsvetí
a nedovolíš, aby tvoj Svätý videl porušenie.
Ukázal si mi cestu života,
naplníš ma radosťou pred svojou tvárou.‘
Bratia, dovoľte mi otvorene vám povedať o praotcovi Dávidovi,
že zomrel, pochovali ho a jeho hrob je u nás až do dnešného
dňa. Ale on bol prorok a vedel, že Boh sa mu prísahou
zaviazal posadiť potomka z jeho bedier na jeho trón; videl

do budúcnosti a povedal o Kristovom vzkriesení, že ani nebol ponechaný v podsvetí, ani jeho telo nevidelo porušenie. Tohto Ježiša Boh vzkriesil a my všetci sme toho svedkami. Božia pravica ho povýšila a keď od Otca dostal prisľúbeného Ducha Svätého, vylial ho, ako sami vidíte a počujete."

EVANJELIUM
Oznámte mojim bratom, aby šli do Galiley; tam ma uvidia

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Matúša 28, 8 – 15
Ženy rýchlo vyšli z hrobu a so strachom i s veľkou radosťou bežali to oznámiť jeho učeníkom.
A hľa, Ježiš im išiel v ústrety a oslovil ich: „Pozdravujem vás!"
Ony pristúpili, objali mu nohy a klaňali sa mu.
Tu im Ježiš povedal: „Nebojte sa! Choďte, oznámte mojim bratom, aby šli do Galiley; tam ma uvidia."
Keď odišli, prišli do mesta niektorí zo stráže a oznámili veľkňazom všetko, čo sa stalo. Tí sa zišli so staršími, poradili sa a dali vojakom veľa peňazí so slovami: „Tak vravte: ‚V noci prišli jeho učeníci a kým sme my spali, oni ho ukradli.' A keby sa to dopočul vladár, my ho uchlácholíme a postaráme sa, aby sa vám nič nestalo."
Oni vzali peniaze a urobili tak, ako ich poučili. A toto sa hovorí medzi Židmi až do dnešného dňa.

Otvorenosť a vernosť pravde

Hovorí sa, že história sa niekedy opakuje. Aj to, čo sa dialo po Ježišovom zmŕtvychvstaní, bolo v niečom opakovaním histórie. Tej, ktorá sa udiala krátko po stvorení človeka. Vtedy chcel diabol pokaziť toto Božie dielo a navrával prvým ľuďom lživú interpretáciu Božieho zákazu jesť zo stromu poznania. Vieme, aké to malo následky...

Ježišovo zmŕtvychvstanie bolo obnovením stvorenia, vstal z mŕtvych na prvý deň po sobote, ktorá sa slávila ako siedmy deň stvorenia, keď Boh dokončil všetky svoje diela a „odpočíval". To však nebol odpočinok unaveného robotníka, ale skôr spokojný a radostný pohľad umelca na svoje dokončené vydarené dielo: „A Boh videl

všetko, čo urobil; a bolo to veľmi dobré.“ (*Gn 1, 31*) Lenže táto spokojnosť Boha netrvala dlho. Pričinením diabla sa ľudia dopustili hriechu, zneužili svoju slobodu, uverili lži o Bohu a tak vniesli rozvrat do krásneho Božieho diela. Od toho okamihu však Boh začal uskutočňovať svoj plán spásy človeka a celého vesmíru. Túto záchrannú akciu plne uskutočnil Ježiš Kristus, Boží Syn, celým svojím životom, najmä však svojou smrťou a zmŕtvychvstaním. Ježišovo zmŕtvychvstanie nebolo len jeho osobným „happy endom“, lež znamenalo uskutočnenie obnovy celého stvorenia, síce v živote jedného konkrétneho človeka, ale s takou silou, že z neho sa môže šíriť na všetkých ľudí, do celého vesmíru. Nie náhodou vstáva Ježiš z hrobu v prvý deň po sobote: ním sa začína nové stvorenie.

Tu sa však opakuje tá istá história ako po skončení prvého stvorenia. Rímski vojaci, ktorých dali nakomandovať k hrobu veľkňazi, aby predišli možnosti, že by Ježišovi učeníci premiestnili jeho telo a vyhlasovali by, že vstal z mŕtvych, prišli od hrobu k svojim chlebodarcom a oznamovali fakt, ktorého boli svedkami: že totiž napriek ich prítomnosti, bez zásahu ľudí hrob je otvorený a prázdny. Veľkňazi vymýšľajú lživú verziu príčiny prázdneho hrobu, dávajú vojakom úplatok, zaisťujú im beztrestnosť a posielajú ich šíriť falošnú interpretáciu. Tieto reči boli – ako kedysi za komunizmu agresívne rušenie „Slobodnej Európy“ – vnášaním zmätku do hlasov svedkov pravdy o tomto fakte.

Takýmito svedkami boli ženy, ktoré na veľkonočné ráno našli hrob prázdny – anjeli im vysvetlili, čo sa stalo, a cestou sa im zjavil vzkriesený Pán a hovoril s nimi.

Svedkami pravdy o prázdnom hrobe boli aj apoštoli, najmä Peter. Po zoslaní Ducha Svätého hovorí zhromaždenému ľudu o Ježišovom zmŕtvychvstaní nielen ako o skutočnosti, ktorej je on s ostatnými apoštolmi svedkom. Objasňuje Ježišovo zmŕtvychvstanie aj vo svetle proroctiev Starého zákona – čiže, ako niečo, čo bolo už dávno v Božom pláne. Poukazuje na Dávidov žalm, v ktorom sa tento kráľ a prorok vyjadroval v mene svojho prisľúbeného potomka – Mesiáša, že Boh nedovolí, aby sa jeho telo v hrobe porušilo.

Tak ako vtedy sme sa snažili napriek rušeniu počúvať hlas pravdy, lebo sme vedeli, že rušia tí, čo nechcú, aby sme počuli pravdivý pohľad na veci, aj po Ježišovom zmŕtvychvstaní, ale i teraz, si musíme objasniť, prečo niektorí tak horlivo šíria lživú propagandu a prečo iní nezištne šíria pravdu, a rozhodnúť sa, komu chceme venovať pozornosť, koho počúvať...

Ak prijmeme pravdu, to platí zvlášť o pravde o Ježišovi Kristovi, tak nové skutočnosti nám ju budú stále dopĺňať a potvrdzovať. Peter bol svedkom vzkrieseného Krista. Neskôr mu skutočnosť Ježišovho zmŕtvychvstania potvrdzovali ďalšie súvislosti z Písma Starého zákona, ako napríklad aj tento Dávidov žalm, o ktorom hovoril na Turíce.

Ak sa niekto dá zmanipulovať lžou, zaslepiť si oči srdca úplatkami, tak sa bude stále viac zamotávať do tmy a degradovať sa na živočíšnu úroveň so všetkými dôsledkami.

Veľká noc je aj veľkou výzvou rozhodnúť sa. Iba otvorenosť a vernosť pravde vedie na cestu života.

Praktický pokyn: Dnešný deň je venovaný návštevám a stretnutiam. Dám si záležať na tom, aby som svojím správaním a podľa možnosti i slovom bol svedkom vzkrieseného Pána.

MODLITBA
Všemohúci Bože,
ty zveľaďuješ svoju Cirkev
stále novým potomstvom;
pomáhaj všetkým kresťanom,
aby dôsledne plnili záväzky krstu,
ktorý s vierou prijali.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky vekov.

UTOROK VO VEĽKONOČNEJ OKTÁVE

PRVÉ ČÍTANIE
Robte pokánie a nech sa dá každý z vás pokrstiť v mene Ježiša

Čítanie zo Skutkov apoštolov 2, 36 – 41
V deň Turíc povedal Peter Židom: „Nech teda s istotou
vie celý dom Izraela, že toho Ježiša, ktorého ste vy ukrižovali,
Boh urobil aj Pánom aj Mesiášom.“
Keď to počuli, bolesť im prenikla srdce a povedali Petrovi
a ostatným apoštolom: „Čo máme robiť bratia?“
Peter im povedal: „Robte pokánie a nech sa dá každý
z vás pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie svojich
hriechov a dostanete dar Svätého Ducha. Veď to prisľúbenie
patrí vám a vašim deťom i všetkým, čo sú ďaleko, všetkým,
ktorých si povolá Pán, náš Boh.“ A ešte mnohými inými slovami
ich zaprisahával a povzbudzoval: „Zachráňte sa z tohto
zvrhlého pokolenia!“
Oni prijali jeho slovo a dali sa pokrstiť; a v ten deň sa pridalo
asi tritisíc duší.

EVANJELIUM
Videla som Pána a toto mi povedal

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 20, 11 – 18
Mária stála vonku pri hrobe a plakala. Ako tak plakala,
nahla sa do hrobu a videla dvoch anjelov v bielom sedieť
tam, kde bolo predtým uložené Ježišovo telo, jedného
pri hlave, druhého pri nohách.
Oni sa jej opýtali: „Žena, prečo plačeš?“
Vravela im: „Odniesli môjho Pána a neviem, kde ho položili.“
Keď to povedala, obrátila sa a videla tam stáť Ježiša;
no nevedela, že je to Ježiš.
Ježiš sa jej opýtal: „Žena, prečo plačeš? Koho hľadáš?“
Ona mu v domnení, že je to záhradník, povedala: „Pane,
ak si ho ty odniesol, povedz mi, kde si ho položil, a ja si ho
vezmem.“
Ježiš ju oslovil: „Mária!“
Ona sa obrátila a po hebrejsky mu povedala: „Rabbuni,“

čo znamená Učiteľ.
Ježiš jej povedal: „Už ma nedrž, veď som ešte nevystúpil
k Otcovi; ale choď k mojim bratom a povedz im: Vystupujem
k môjmu Otcovi a vášmu Otcovi, k môjmu Bohu a vášmu
Bohu.“
Mária Magdaléna išla a zvestovala učeníkom: „Videla
som Pána,“ a že jej toto povedal.

Veľkonočné slzy

Veľká noc je radostným sviatkom. Kristovo zmŕtvychvstanie prináša najväčší dôvod na radosť. A predsa v čítaniach dnešného dňa – tak v úryvku zo Skutkov apoštolov, ako aj v evanjeliu – sa hovorí o smútku a slzách. Mária Magdaléna plakala pri prázdnom hrobe, lebo si myslela, že je prázdny preto, lebo ho niekto narušil a Ježišovo telo premiestnil. Tieto slzy ju však robia neschopnou rozoznať v mužovi, čo ju oslovuje, vzkrieseného Pána. Až vďaka sluchu spoznáva v hlase toho, ktorý ju oslovuje po mene, svojho milovaného Učiteľa.

Každý z nás máme svoje krstné meno. Týmto menom aj nás oslovil cez vysluhovateľa krstu vzkriesený Kristus. Vo väčšine prípadov si na toto oslovenie nepamätáme. Naše meno nám však pripomína, že Kristus má k nám osobný a osobitný vzťah. V rámci pozemského života prežívame neraz bolesť z rozličných strát a sme z toho smutní a nechýbajú ani slzy a plač. Aj z našej duše sa vtedy vyderie otázka: „Bože, kde si?!“ Neuzatvárajme sa v takýchto chvíľach do seba, ale buďme ochotní počúvať, čo nám Kristus hovorí, nám osobne – cez tú situáciu a hlavne cez svoje slovo. Hlavne vnímajme, aké nám dáva poslanie. Podobne, ako nezostal pri Márii Magdaléne, aby mu mohla prejavovať svoje city, lež ju poslal s úlohou pre apoštolov s tým, že plné spoločenstvo lásky s ním budeme môcť prežívať, až keď vystúpi k Otcovi – nielen on osobne, ale aj s celým svojím tajomným telom, s Cirkvou. A práve na budovaní spoločenstva Cirkvi, na jej zdokonaľovaní sme povolaní aj my pracovať plnením poslania, aké nám Pán zveruje.

V úryvku zo Skutkov apoštolov sme zasa čítali, že poslucháči Petrovej kázne reagovali na jeho slová o tom, že Ježiš, ktorého žiadali ukrižovať, bol Bohom poslaný Mesiáš, prejavom smútku a vnútornej bolesti. Inak ani nemohli, ak si uvedomili, koho odmietli, čo

s ním urobili, ako sa previnili voči Bohu a čo ich za to čaká. Na túto ich bolesť, na ich bezradnú otázku: „Čo máme robiť, bratia?“ neodpovedá Peter nejakými mravokárnymi a odsudzujúcimi slovami, lež poukázaním na východisko, na novú, radostnú perspektívu, ktorú im ponúka Boh: „Robte pokánie a nech sa dá každý z vás pokrstiť v mene Ježiša Krista na odpustenie svojich hriechov a dostanete dar Ducha Svätého.“

Poznanie plnej pravdy o našich previneniach vedie k zármutku. Ale ako pripomína sv. Pavol, zármutok, ktorý je prejavom našej ľútosti a vyjadrením ochoty na obrátenie a pokánie, vedie k spáse. Naopak, „zármutok sveta spôsobí smrť“(*2 Kor* 7, 10). Práve plná pravda o Kristovej obete a o jeho zmŕtvychvstaní nás má viesť aj k uvedomeniu si našich hriechov, ktoré boli tiež príčinou Kristovej smrti. Vzkriesený Pán nám však otvára dvere obrátenia a pokánia, ponúka nám svoje odpustenie a dar Svätého Ducha pre nový začiatok života.

Veľkonočná radosť nie je teda žiadnou povrchnou radosťou; rodí sa aj z bolesti a sĺz.

Praktický pokyn: Poďakujem sa vzkriesenému Pánovi za jeho osobnú lásku ku mne, vyjadrenú v milosti krstu, i za dar odpustenia hriechov vo sviatosti pokánia. Svoju radostnú vďačnosť mu prejavím ochotou plniť poslanie, ktoré mi zveruje pri odovzdávaní dôvodov opravdivej radosti a nádeje mojim blížnym.

Modlitba
Všemohúci Bože,
ty si nás veľkonočnými tajomstvami
oslobodil a vnútorne obnovil;
prosíme ťa, sprevádzaj nás svojou milosťou
a veď nás k dokonalej slobode,
aby naša radosť z Kristovho zmŕtvychvstania
vyvrcholila v nebeskej blaženosti.
O to ťa prosíme skrze nášho Pána Ježiša Krista,
tvojho Syna, ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

STREDA VO VEĽKONOČNEJ OKTÁVE

PRVÉ ČÍTANIE
Čo mám, to ti dám: V mene Ježiša vstaň a choď!

Čítanie zo Skutkov apoštolov 3, 1 – 10
Peter a Ján vystupovali o tretej hodine do chrámu na popoludňajšiu modlitbu. Práve prinášali istého muža, ktorý
bol od narodenia chromý. Denne ho kládli k chrámovej bráne,
ktorá sa volá Krásna, aby si pýtal almužnu od tých, čo
vchádzali do chrámu. Keď videl vchádzať do chrámu Petra
a Jána, prosil, aby mu dali almužnu.
Peter sa naň s Jánom zahľadel a povedal: „Pozri sa
na nás!“
On sa na nich pozrel a čakal, že od nich niečo dostane.
Ale Peter povedal: „Striebro a zlato nemám, ale čo mám,
to ti dám: V mene Ježiša Krista Nazaretského vstaň a choď!“
Chytil ho za pravú ruku a zodvihol ho.
Vtom mu spevneli nohy a členky, vyskočil, postavil sa
a chodil. Vošiel s nimi do chrámu, chodil, vyskakoval a chválil Boha.
Všetok ľud videl, ako chodí a chváli Boha, a poznali ho, že
je to ten, čo sedával pri Krásnej bráne chrámu a žobral.
A naplnil ich úžas a vzrušenie nad tým, čo sa s ním stalo.

EVANJELIUM
Spoznali ho pri lámaní chleba

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Lukáša 24, 13 – 35
V prvý deň týždňa išli dvaja z Ježišových učeníkov do dediny
zvanej Emauzy, ktorá bola od Jeruzalema vzdialená
šesťdesiat stadií, a zhovárali sa o všetkom, čo sa prihodilo.
Ako sa tak zhovárali a spoločne uvažovali, priblížil sa
k nim sám Ježiš a išiel s nimi. Ich oči boli zastreté, aby
ho nepoznali. I spýtal sa ich: „O čom sa to cestou zhovárate?“
Zastavili sa zronení a jeden z nich, menom Kleopas, mu
povedal: „Ty si vari jediný cudzinec v Jeruzaleme, ktorý nevie,
čo sa tam stalo v týchto dňoch?“
On im povedal: „A čo?“

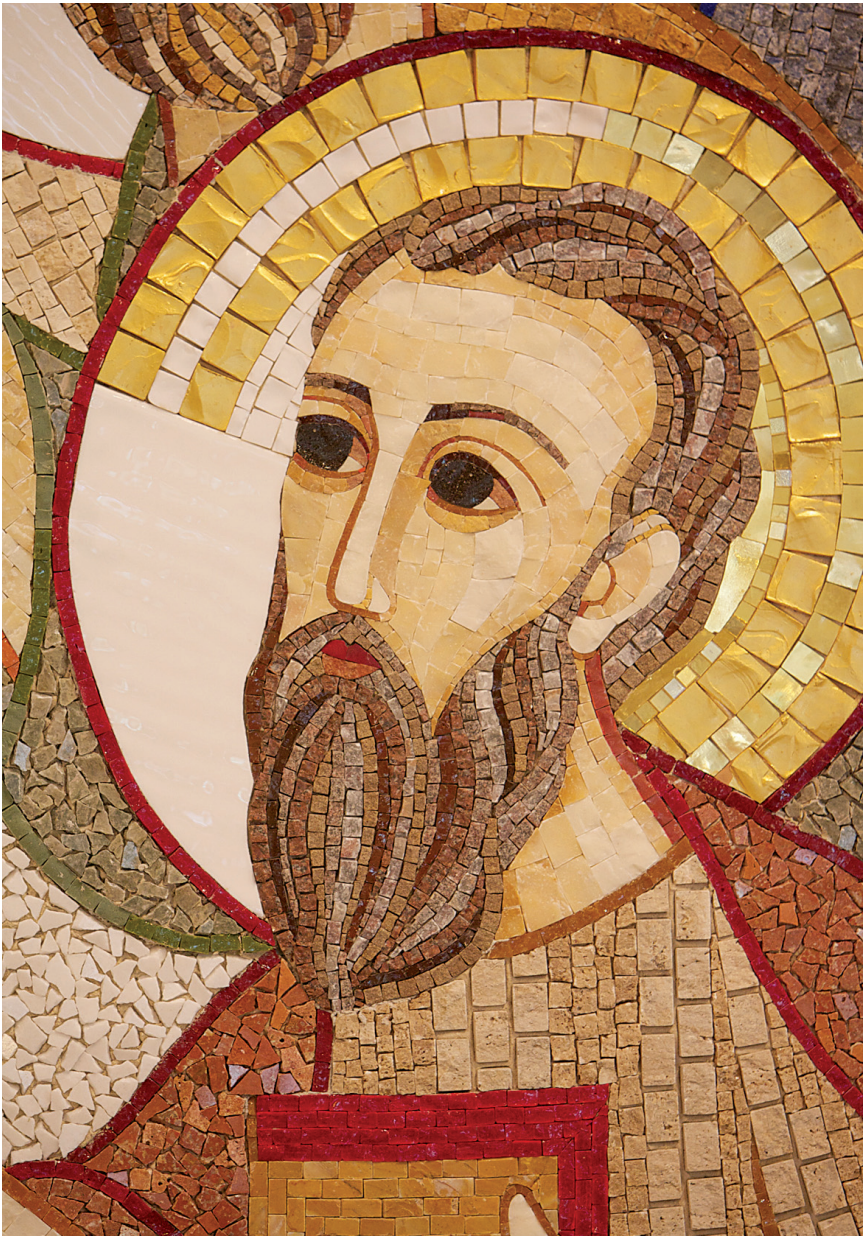

Oni mu vraveli: „No s Ježišom Nazaretským, ktorý bol
prorokom, mocným v čine i v reči pred Bohom aj pred všetkým
ľudom; ako ho veľkňazi a naši poprední muži dali odsúdiť
na smrť a ukrižovali. A my sme dúfali, že on vykúpi
Izrael. Ale dnes je už tretí deň, ako sa to všetko stalo.
Niektoré ženy z našich nás aj naľakali. Pred svitaním boli
pri hrobe, a keď nenašli jeho telo, prišli a tvrdili, že sa im
zjavili anjeli a hovorili, že on žije. Niektorí z našich odišli
k hrobu a zistili, že je to tak, ako vraveli ženy, ale jeho nevideli."
On im povedal: „Vy nechápaví a ťarbaví srdcom uveriť
všetko, čo hovorili proroci! Či nemal Mesiáš toto všetko
vytrpieť, a tak vojsť do svojej slávy?" A počnúc od Mojžiša
a všetkých Prorokov, vykladal im, čo sa naňho v celom Písme
vzťahovalo.
Tak sa priblížili k dedine, do ktorej šli, a on sa tváril,
že ide ďalej. Ale oni naň naliehali: „Zostaň s nami, lebo
sa zvečerieva a deň sa už schýlil!" Vošiel teda a zostal s nimi.
A keď sedel s nimi pri stole, vzal chlieb a dobrorečil, lámal
ho a podával im ho. Vtom sa im otvorili oči a spoznali ho. Ale
on im zmizol. Tu si povedali: „Či nám nehorelo srdce, keď sa
s nami cestou rozprával a vysvetľoval nám Písma?"
A ešte v tú hodinu vstali a vrátili sa do Jeruzalema. Tam
našli zhromaždených Jedenástich a iných s nimi a tí im
povedali: „Pán naozaj vstal z mŕtvych a zjavil sa Šimonovi."
Aj oni porozprávali, čo sa im stalo cestou a ako ho spoznali
pri lámaní chleba.

Vzkriesený Pán kráča s nami

Tak v evanjeliu, ako aj v úryvku zo Skutkov apoštolov je reč o dvoch Ježišových učeníkoch, ktorí spolu kráčali. Smer ich cesty bol rozličný. Tí prví smerovali z Jeruzalema do Emauz, do svojho bydliska. Tí druhí šli modliť sa do chrámu. Emauzskí učeníci si nielen mysleli, že sú sami, lež kráčali sklamaní zo smutného konca svojho Učiteľa, od ktorého si toľko sľubovali... Pripája sa k nim neznámy pútnik a nadväzuje rozhovor práve na tému, ktorá bola ich srdcovou záležitosťou. Poukázaním na citáty z Písma, v ktorých sa vykresľuje poslanie Mesiáša, im objasňuje, že to, čo sa stalo s Ježišom Nazaretským, nebola nijaká nečakaná tragédia, lež splnenie

Bohom daného poslania. Súčasťou týchto predpovedí je však nielen utrpenie Mesiáša, lež aj jeho zmŕtvychvstanie a oslávenie. Tieto slová účinkovali na ich boľavé srdcia ako balzam, prebúdzali v nich svetlo nádeje. Spolupútnika vnímali ako veľmi vzácneho človeka, a preto ho pozvali prenocovať k sebe. Pri večeri sa však stalo niečo neočakávané: keď hosť vyslovil slová modlitby nad chlebom, zrazu v ňom spoznali známu tvár svojho Učiteľa. Vtom im však zmizol. On teda naozaj žije, kráčal s nimi cestou, rozprával sa s nimi a vnášal do ich sŕdc svetlo pravdy! Túto radostnú skutočnosť si nemôžu nechať pre seba, kým ostatní apoštoli sú ponorení do bezútešného smútku. Vracajú sa hneď v ten večer do Jeruzalema. Aké je však ich prekvapenie, keď nachádzajú už nie utrápených, ale radostných apoštolov, ktorí ich vítajú a natešene oznamujú: „Pán naozaj vstal z mŕtvych a zjavil sa Šimonovi!" Aj oni sa podelili o radosť z toho, čo sa im stalo cestou.

V čítaní zo Skutkov apoštoli, ktorí spolu kráčajú, už vedia, že Kristus žije a že aj keď ho nevidia, podľa jeho prísľubu: „Kde sú dvaja alebo traja v mojom mene, tam som aj ja medzi nimi", je im blízky. Keď stretajú chromého žobráka a nemajú mu čo dať, Peter sa odvolá na vzkrieseného Ježiša Krista, ktorý je s nimi, ale súčasne u Otca a môže nám od neho získať, o čo prosíme, a s touto Kristom darovanou mocou chudáka uzdraví. Bol to doslova experimentálny dôkaz (a vôbec nie jediný) toho, že Ježiš, hoci je neviditeľný, žije a cez tých, čo v neho veria, sa prejavuje božskou mocou – presne tak, ako to robil za svojho pozemského života.

Bolo by správne, aby sme na svojich životných cestách ani my nezostávali sami a nenechávali ani druhých osamelých. Mali by sme robiť všetko pre to, aby sme v radosti i v smútku, v starostiach i námahách boli spolu aspoň dvaja-traja, ktorých spája hlboký osobný vzťah k Ježišovi Kristovi. Vtedy je on, vzkriesený, celkom isto s nami a jeho prítomnosť sa rozličným spôsobom prejaví. Neraz takým, že nám „horí srdce", ale i takým, že v tom vidíme „Boží prst" a prežívame radosť z Pánovej blízkosti a jeho starostlivej lásky. Malo by to platiť predovšetkým o manželoch a členoch rodín, ale aj farnosťí, o spolužiakoch, kamarátoch i spolupracovníkoch – všade sa spájať ako veriaci kresťania – a to z tohto najhlbšieho dôvodu.

Praktický pokyn: Bolo by pekné a správne v týchto dňoch oslovovať ľudí, najmä spoluveriacich, tým krásnym veľkonočným pozdravom

východnej Cirkvi: „Christos voskrese! – Voistinu voskrese!“ – „Kristus vstal z mŕtvych! – Naozaj vstal z mŕtvych!“

Modlitba
Milosrdný Bože, z tvojej láskavosti
každoročne prežívame radosť
zo slávnosti Kristovho zmŕtvychvstania;
daj, prosíme,
aby nás slávenie pominuteľných sviatkov
priviedlo do večnej radosti.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

ŠTVRTOK VO VEĽKONOČNEJ OKTÁVE

PRVÉ ČÍTANIE
Zabili ste pôvodcu života, ale Boh ho vzkriesil z mŕtvych

Čítanie zo Skutkov apoštolov 3, 11 – 26
Keďže sa uzdravený chromý pridŕžal Petra a Jána, zbehol
sa k nim do stĺporadia, ktoré sa volá Šalamúnovým, všetok
užasnutý ľud. Keď to Peter videl, prehovoril k ľudu:
„Mužovia, Izraeliti, čo sa tomu divíte a prečo hľadíte na nás,
akoby sme boli vlastnou mocou alebo nábožnosťou urobili,
že tento chodí? Boh Abraháma, Boh Izáka a Boh Jakuba,
Boh našich otcov, oslávil svojho Služobníka Ježiša, ktorého
ste vy vydali a zapreli pred Pilátom, kým on rozhodol, že ho
treba prepustiť. Vy ste zapreli Svätého a Spravodlivého
a žiadali ste, aby vám prepustil vraha. Zabili ste pôvodcu
života, ale Boh ho vzkriesil z mŕtvych; a my sme toho svedkami.
A jeho meno pre vieru v toto meno upevnilo tohto človeka,
ktorého vidíte a poznáte, a viera, ktorá je skrze neho,
dala mu toto úplné zdravie pred očami vás všetkých.
A teraz, bratia, viem, že ste to v nevedomosti urobili, ako
aj vaši poprední muži. Ale Boh takto splnil, čo vopred oznámil
ústami všetkých prorokov, že jeho Mesiáš bude trpieť.
Kajajte sa teda; obráťte sa, aby sa zotreli vaše hriechy
a prišli časy osvieženia od Pána, aby poslal Ježiša, ktorý je
vám predurčený Mesiáš, ale musí ho prijať nebo až do čias,
keď sa všetko obnoví, čo odpradávna hovoril Boh ústami
svojich svätých prorokov.
Veď Mojžiš povedal: ‚Proroka vám vzbudí Pán, váš Boh,
z vašich bratov ako mňa. Jeho budete počúvať vo všetkom,
čo vám povie. A každý, kto nepočúvne toho proroka, bude
odstránený z ľudu.‘ A všetci proroci, čo, počnúc Samuelom
postupne hovorili, oznamovali tieto dni.
Vy ste synovia prorokov a zmluvy, ktorú Boh uzavrel
s vašimi otcami, keď povedal Abrahámovi: ‚A v tvojom potomstve
budú požehnané všetky rodiny zeme.‘ Boh predovšetkým
vám vzbudil svojho Služobníka a poslal ho, aby
vás požehnal tým, že každého z vás odvráti od vašich neprávostí.“

EVANJELIUM
Tak je napísané, že Mesiáš bude trpieť
a tretieho dňa vstane z mŕtvych

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Lukáša 24, 35 – 48
Ježišovi učeníci porozprávali, čo sa im stalo cestou a ako
ho spoznali pri lámaní chleba.
Kým o tom hovorili, on sám zastal uprostred nich a povedal
im: „Pokoj vám.“ Zmätení a naľakaní si mysleli, že vidia
ducha. On im povedal: „Čo sa ľakáte a prečo vám srdcia zachvacujú
také myšlienky? Pozrite na moje ruky a nohy, že
som to ja! Dotknite sa ma a presvedčte sa! Veď duch nemá
mäso a kosti — a vidíte, že ja mám.“
Ako to povedal, ukázal im ruky a nohy.
A keď tomu stále od veľkej radosti nemohli uveriť a len sa
divili, povedal im: „Máte tu niečo na jedenie?“ Oni mu podali
kúsok pečenej ryby. I vzal si a jedol pred nimi.
Potom im povedal: „Toto je to, čo som vám hovoril, kým
som bol ešte s vami, že sa musí splniť všetko,
čo je o mne napísané
v Mojžišovom zákone, u Prorokov a v Žalmoch.“
Vtedy im otvoril myseľ, aby porozumeli Písmu, a povedal
im: „Tak je napísané, že Mesiáš bude trpieť a tretieho dňa
vstane z mŕtvych a v jeho mene sa bude všetkým národom,
počnúc od Jeruzalema, hlásať pokánie na odpustenie hriechov.
Vy ste toho svedkami.“

„My sme toho svedkami...“
Sudca musí rozhodnúť o niečom, čo nevidel, o čom sa sám nemohol priamo presvedčiť. Jeho rozhodnutie má často veľmi závažné dôsledky. Musí sa preto opierať o pravdu. Ako môže poznať pravdu o veci, o ktorej má rozhodovať? Sprostredkovávajú mu ju dôkazy a hlavne svedkovia. Na základe faktov a pravdivých výpovedí svedkov prichádza k spoľahlivému rozhodnutiu, o ktoré sa opiera jeho rozsudok.

Aj Ježišovo zmŕtvychvstanie je udalosťou, ktorá sa odohrala bez priamych pozorovateľov. Pritom je veľmi dôležité urobiť si o tejto skutočnosti pravdivý úsudok, lebo od neho závisí celý náš život i na-

ša večnosť. Ako je to možné? A dá sa to vôbec z takého veľkého časového odstupu od tejto udalosti?

Našťastie aj my máme prístup k faktom a svedkom.

Historicky overeným faktom je, že Ježiš z Nazareta bol ukrižovaný a pochovaný. Tak isto je istým faktom, že na tretí deň bol jeho hrob prázdny. A ďalším nevyvrátiteľným faktom je, že jeho učeníci sa s ním – po týchto udalostiach – stretali ako so živým. Tým sa z nich stali svedkovia. Úlohou dosvedčovať skutočnosť jeho zmŕtvychvstania a jej význam ich poveril sám vzkriesený Pán, ako sme o tom čítali v závere dnešného evanjelia. A zasa z toho, ako sa vyjadril Peter v Skutkoch, je jasné, že apoštoli si tejto úlohy boli vedomí a snažili sa ju aktívne plniť. Peter povedal: „Zabili ste pôvodcu života, ale Boh ho vzkriesil z mŕtvych; a my sme toho svedkami."

Dá sa však na svedectvo apoštolov spoľahnúť, sú dôveryhodnými svedkami?

Apoštoli priznávajú, že stretnutia vzkrieseného Krista s nimi boli aj pre nich samých neuveriteľným prekvapením. Ako uvádza evanjelista Lukáš, vzkriesený Pán ich musel presviedčať, že je to on, že má skutočné telo, to isté, ktoré bolo ukrižované – na rukách i nohách mal rany po klincoch a v boku ranu po prebodnutí kopijou. Dokazoval im, že jeho telo nie je zdanlivé, ale hmotné. Umožnil im, aby sa ho dotýkali, jedol pred nimi. Týchto stretnutí bolo veľa, trvali štyridsať dní a udiali sa v rozličnom prostredí a pri rozličných príležitostiach, takže apoštoli nadobudli skalopevnú istotu že ich Učiteľ, ktorý bol ukrižovaný, zomrel a bol pochovaný, reálne žije, ale už spôsobom nezávislým od podmienok nášho sveta. O tomto jeho živote v spoločenstve s Bohom si boli istí, aj keď ho už potom nevideli. Dôkazom tejto jeho blízkosti a súčasne božskej moci boli zázraky, ktoré v jeho mene robili. Nešlo o žiadne atrakcie, ktoré mali pútať pozornosť ľudí na apoštolov; oni sami tieto prejavy interpretujú ako Bohom dané dôkazy o živote vzkrieseného Krista v spoločenstve s Bohom a ako výzvy veriť mu, robiť pokánie a prijať od neho dar odpustenia, ako aj dar účasti na jeho živote. Poučení samým Ježišom Kristom a vedení jeho Duchom chápu udalosti Ježišovho života, najmä jeho smrť a zmŕtvychvstanie, ako uskutočnenie Božieho zámeru, ktorého cieľom je záchrana človeka. Oni sami o tomto nielen hovorili, lež nezištne a obetavo plnili svoje poslanie so zameraním na dosiahnutie účasti na Kristovom zmŕtvych-

vstaní. Za túto nádej, za pravdivosť svojho svedectva položili svoje životy mučeníckou smrťou. Ak niekomu, tak takýmto svedkom možno s istotou veriť.

Úsudok a rozhodnutie veriť alebo neveriť musí však na základe týchto faktov a svedectiev urobiť každý osobne. Svojím rozhodnutím však vynášame aj rozsudok nad sebou: ak sa rozhodneme podľa pravdy a prijmeme aj dôsledky, ktoré z toho vyplývajú, tak vzkriesený Pán začína pôsobiť aj v našom živote a vedie nás k plnej účasti na svojom oslávenom živote.

Komu nestačia fakty ani svedectvá, ten odsudzuje sám seba na život bez nádeje a na večnú smrť.

Rozhodnúť sa podľa pravdy znamená, že sa svojím životom stávame aj my svedkami reálneho jestvovania vzkrieseného Pána. My ho síce nevidíme, no keď ho verne nasledujeme, stáva sa prítomným a viditeľným v našom živote. Takíto svedkovia sú veľmi potrební, aby aj ľudia našej doby mali dôvody uveriť.

Praktický pokyn: Kto je svedkom pravdy o Ježišovi Kristovi pre mňa? Čo robím pre to, aby som bol ja vierohodným svedkom vzkrieseného Pána?

MODLITBA
Bože a Otče náš,
ty si zjednotil rozmanité národy
vo vyznávaní tvojho mena;
prosíme ťa,
daj, aby všetkých,
čo sa znovuzrodili v krstnom prameni,
spájala živá viera a činorodá láska.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

PIATOK VO VEĽKONOČNEJ OKTÁVE

PRVÉ ČÍTANIE
V nikom inom niet spásy

Čítanie zo Skutkov apoštolov 4, 1 – 12
Kým Peter a Ján po uzdravení chromého hovorili k ľudu,
prepadli ich kňazi, veliteľ chrámovej stráže a saduceji a zazlievali
im, že učia ľud a ohlasujú zmŕtvychvstanie v Ježišovi.
Položili na nich ruky a do rána ich dali do väzenia, lebo
už bol večer. Ale mnohí z tých, čo vypočuli slovo, uverili;
a vzrástol počet mužov na päťtisíc.
Na druhý deň sa v Jeruzaleme zhromaždili poprední muži,
starší a zákonníci, veľkňazi Annáš a Kajfáš, Ján a Alexander
a všetci, čo boli z veľkňazského rodu, postavili ich
do stredu a pýtali sa: „Akou mocou alebo v mene koho ste to
urobili?“
Vtedy im Peter, naplnený Duchom Svätým, povedal: „Vodcovia
ľudu a starší! Ak nás dnes vyšetrujete pre dobrý skutok,
vykonaný na chorom človekovi, ako sa tento uzdravil,
nech je známe vám všetkým a všetkému izraelskému ľudu,
že v mene Ježiša Krista Nazaretského, ktorého ste vy ukrižovali,
ale Boh ho vzkriesil z mŕtvych, stojí tento človek
pred vami zdravý! On je
kameň, ktorý ste vy, stavitelia, zavrhli,
a on sa stal kameňom uholným.
A v nikom inom niet spásy, lebo niet pod nebom iného
mena, daného ľuďom, v ktorom by sme mali byť spasení.“

EVANJELIUM
Ježiš pristúpil, vzal chlieb a dával im; podobne aj rybu

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 21, 1 – 14
Ježiš sa znova zjavil učeníkom pri Tiberiadskom mori.
A zjavil sa takto: Boli spolu Šimon Peter, Tomáš nazývaný
Didymus, Natanael z Kány Galilejskej, Zebedejovi synovia
a iní dvaja z jeho učeníkov.
Šimon Peter im povedal: „Idem loviť ryby.“
Povedali mu: „Pôjdeme aj my s tebou.“ Išli a nastúpili

na loď. Ale tej noci nechytili nič.
Keď sa už rozodnilo, stál Ježiš na brehu; ale učeníci nevedeli, že je to Ježiš. A Ježiš sa ich opýtal: „Deti, máte niečo na jedenie?“
Odpovedali mu: „Nemáme.“
On im povedal: „Spustite sieť z pravej strany lode a nájdete.“
Oni spustili a pre množstvo rýb ju už nevládali vytiahnuť.
Učeník, ktorého Ježiš miloval, povedal Petrovi: „To je Pán.“ Len čo Šimon Peter počul, že je to Pán, pripásal si šaty – nebol totiž oblečený – a skočil do mora. Ostatní učeníci prišli na lodi, lebo neboli ďaleko od brehu, len asi dvesto lakťov, a sieť s rybami ťahali za sebou.
Keď vystúpili na breh, videli rozloženú pahrebu a na nej položenú rybu a chlieb. Ježiš im povedal: „Doneste z rýb, čo ste teraz chytili!“ Šimon Peter šiel a vytiahol na breh sieť plnú veľkých rýb. Bolo ich stopäťdesiattri. A hoci ich bolo toľko, sieť sa nepretrhla.
Ježiš im povedal: „Poďte jesť!“ A nik z učeníkov sa ho neodvážil spýtať: „Kto si?“, lebo vedeli, že je to Pán.
Ježiš pristúpil, vzal chlieb a dával im; podobne aj rybu.
To sa Ježiš učeníkom zjavil už tretí raz od svojho zmŕtvychvstania.

VEĽKONOČNÝ PIATOK

Na brehu Galilejského jazera sa nachádza miesto, ktoré pripomína stretnutie vzkrieseného Pána z učeníkmi, o ktorom hovorí dnešné evanjelium. Stojí tam kostolík a v ňom je kus obnaženej skaly, ktorá nesie meno *Mensa Domini* – Pánov stôl. Podľa tradície práve na tej skale rozložil Ježiš oheň a pripravil pre svojich apoštolov rybu a chlieb. Bolo to opäť neočakávané a prekvapivé stretnutie. Podľa pokynu, ktorý dal Zmŕtvychvstalý ženám, apoštoli sa odobrali z Jeruzalema do Galiley. Nejaký čas sa zrejme nič nedialo. Peter nemienil zaháľať. Rozhodol sa robiť, čo vedel: loviť ryby. Ráno sa však vracali naprázdno. Ktosi na nich z brehu kričí a radí hodiť sieť z pravej strany lode. Akoby to nebolo jedno. Nemajú čo stratiť, tak poslúchnu. Plné siete sú prekvapením. Jánovi to „zaplo“ prvému. Súvislosť tohto prípadu s tým, keď začínali s Ježišom a kázal im zaviesť na hlbinu a hodiť siete na lov – ktoré pre množstvo rýb už nevládali vytiahnuť – bola očividná. To nemôže byť nik iný, iba on!

Zmŕtvychvstalý Ježiš na našom pracovisku, blízko pri našich námahách a sklamaniach. Máme vnímať jeho prítomnosť v tom, kto nám dobre radí a pomáha; v nečakaných úspechoch našich námah, ale aj v pozornosti a pohostinnosti blízkych a priateľov.

Je to súčasne povzbudenie, aby sme umožňovali, že by sa aj cez našu pozornosť, dobrú radu a službu, cez našu pohostinnosť vzkriesený Pán mohol stretať s našimi súčasníkmi.

Toto môžu byť súčasne aj skutky kajúcnosti, ktoré od nás Cirkev v piatok žiada. Nielen zrieknutie sa mäsitého pokrmu, ale aj aktívne konanie dobra a prejavov pozornosti. Cieľom Ježišovej obety na kríži nebolo utrpenie, ale oslava Otca a záchrana nás ľudí. On, vzkriesený, prináša ovocie svojej obety práve i v týchto skutkoch pozornej a nežnej lásky voči apoštolom. Posilnení aj touto skúsenosťou boli apoštoli neohrozenými svedkami ukrižovaného a vzkrieseného Pána, ochotnými za neho trpieť aj väzenie a súdy – ako sme o tom počuli v dnešnom prvom čítaní.

Praktický pokyn: Urobím niekoľko aktívnych skutkov pokánia – pozornosťou a službou voči blížnym. Tým vyjadrím vďačnosť Kristovi za jeho obetu na kríži a umožním mu, aby sa cezo mňa stala jeho láska blízka ľuďom.

Modlitba
Všemohúci a večný Bože,
umučením a zmŕtvychvstaním tvojho Syna
uzavrel si s ľudstvom zmluvu zmierenia;
daj, aby sme svojím životom dosvedčovali vieru,
ktorú vyznávame slávením veľkonočných sviatkov.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

SOBOTA VO VEĽKONOČNEJ OKTÁVE

PRVÉ ČÍTANIE
Nemôžeme nehovoriť o tom, čo sme videli a počuli

Čítanie zo Skutkov apoštolov 4, 13 – 21
Keď veľkňazi, starší a zákonníci videli Petrovu a Jánovu odvahu a zbadali, že sú to ľudia neučení a prostí, veľmi sa čudovali; spoznali ich, že boli s Ježišom. A keď videli, že uzdravený človek stojí s nimi, nemohli nič namietať.
Preto im rozkázali, aby vyšli von z veľrady, a radili sa: „Čo robiť s týmito ľuďmi? Všetci obyvatelia Jeruzalema vedia, že sa skrze nich stalo očividné znamenie, a nemôžeme to poprieť. Ale aby sa to nešírilo ďalej medzi ľud, pohrozme im, nech už nikomu nehovoria v tomto mene.“
Zavolali ich teda a prikázali im že nesmú vôbec hovoriť ani učiť v Ježišovom mene.
Ale Peter a Ján im odpovedali: „Posúďte, či je správne pred Bohom vás poslúchať viac ako Boha; lebo my nemôžeme nehovoriť o tom, čo sme videli a počuli.“
Ale oni im znova pohrozili a prepustili ich, lebo nenašli, ako ich potrestať, a to pre ľud, pretože všetci oslavovali Boha za to, čo sa stalo.

EVANJELIUM
Choďte do celého sveta a hlásajte evanjelium

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Marka 16, 9 – 15
Keď ráno v prvý deň týždňa vstal Ježiš z mŕtvych, zjavil sa najprv Márii Magdaléne, z ktorej kedysi vyhnal sedem zlých duchov. Ona išla a zvestovala to tým, čo s ním bývali a teraz boli smutní a plakali. Ale oni, keď počuli, že žije a že ho videla, neverili.
Potom sa v inej podobe zjavil dvom z nich na ceste, keď išli na vidiek. Aj oni to išli zvestovať ostatným, ale ani im neuverili.
Napokon sa zjavil samým Jedenástim, keď sedeli pri stole, a vyčítal im neveru a tvrdosť srdca, že neuverili tým, čo ho videli vzkrieseného.
A povedal im: „Choďte do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému stvoreniu.“

Raduj sa, nebies Kráľovná...

Sobota je dňom, keď si Cirkev zvlášť uctieva Pannu Máriu. Dnes je sobota vo veľkonočnej oktáve. Evanjelium nám zhrňuje najvýznamnejšie zjavenia Vzkrieseného. Je však pozoruhodné, že zjavenie Ježišovej matke sa tu nespomína. Panna Mária je pri tomto dianí diskrétne v úzadí. Blahoslavený Ján Pavol II. zdôrazňoval v tejto súvislosti, že si nesmieme myslieť, že by sa vzkriesený Ježiš nezjavil svojej matke. Veď ona mu bola verná až po kríž, až po hrob. Spolu s ním trpela – a teda mala by mať aj prvá účasť na jeho radosti.

Faktom však je, že Sväté písmo o tom nič nezaznamenalo. V každom prípade sa však Panna Mária dozvedela od apoštola Jána o všetkom, čo sa dialo. Ján bol vo veľkonočné ráno s Petrom pri prázdnom hrobe, bol pri príchode vzkrieseného Pána do večeradla v ten istý deň. Keďže sa z Ježišovho poverenia staral o jeho matku, celkom iste ju hneď o všetkom informoval. Možno sa i na Panne Márii splnili Ježišove slová, že „blahoslavení sú tí, čo nevideli, a uverili" (*Jn 20, 29*). V tomto môže byť Panna Mária aj pre nás veľkým vzorom: aj my vieme o Ježišovom zmŕtvychvstaní iba zo svedectiev apoštolov. Ona im verila, veď už pod krížom si bola istá, že Boh splní, čo jej sľúbil pri zvestovaní, že jej Syn bude kráľom naveky. Spôsob, akým to urobí, bol pre ňu tajomstvom. Teraz počúva o víťazstve svojho Syna, o jeho novom živote – a prežíva hlbokú radosť.

Preto Cirkev v tieto veľkonočné dni pozdravuje Ježišovu matku radostnou piesňou: „Raduj sa, nebies Kráľovná, aleluja!..."

Panna Mária rešpektuje Božiu vôľu, podľa ktorej majú byť apoštoli privilegovanými svedkami jej vzkrieseného Syna, zostáva skromne v úzadí, ale všetko vníma a sleduje s veľkým záujmom a prežíva s radosťou. Až potom, keď Ježiš viditeľne odchádza k Otcovi a končí svoje zjavenia, vystupuje Mária na scénu, ide do večeradla spolu s apoštolmi a ostatnými Ježišovými učeníkmi, aby svojimi modlitbami prosila o splnenie Ježišovho prísľubu daru Ducha Svätého. Po Turícach sú opäť v prvých líniách hlásania evanjelia a šírenia Cirkvi apoštoli. Panna Mária je však stále aktívnym členom cirkevného spoločenstva a zvlášť nenahraditeľným svedkom počiatkov Ježišovho života a jeho prvých rokov. Mária slúžila celou svojou láskou svojmu Synovi v jeho bratoch a sestrách, v jeho Cirkvi. Stretávala sa s ním ako so vzkrieseným s nepredstaviteľnou radosťou pri slávení Eucharistie a pri prijímaní sviatostného chleba, o ktorom vedela, že je to živé, vzkriesené telo jej božského Syna,

ktoré mu dala ona, o ktoré sa starala a v ktorom sa on sám s ňou stretával. Tento Máriin vzťah viery, nádeje a lásky ku vzkriesenému Pánovi vyvrcholil v okamihu jej telesnej smrti, keď prišlo k ich priamemu stretnutiu. Splnili sa slová sv. Pavla, že „ak s Kristom trpíme, s ním budeme aj oslávení" a že budeme vzkriesení „každý v poradí, aké mu patrí... pri jeho príchode tí, čo patria Kristovi" (*1 Kor* 15, 23).

Kto patril viac Kristovi, než jeho vlastná matka?! Preto Cirkev oprávnene verí, že v okamihu svojej smrti bola Panna Mária vzatá s telom i dušou do nebeskej slávy a má účasť na večnej radosti svojho osláveného Syna.

Keďže však vzkriesený Kristus sa stal hlavou nového ľudstva, Cirkvi, jeho cieľom je, aby všetci ľudia, ktorí prijmú jeho zachraňujúcu lásku, dosiahli plné spoločenstvo s ním na večnom živote. Preto aj Panna Mária, ktorá prvá z ľudí vie, čo tento cieľ znamená, snaží sa nám duchovne pomáhať, ako o nej hovorí Druhý vatikánsky koncil: „Medzitým, čo Matka Ježišova je už oslávená s telom i dušou v nebi, a tým je obrazom a počiatkom Cirkvi, ktorá má byť dovŕšená v budúcom veku, tak i tu na zemi svieti putujúcemu ľudu Božiemu ako znamenie bezpečnej nádeje a útechy, pokým nepríde deň Pánov." (*LG 68*)

Praktický pokyn: Dám si záležať, aby som sa vo Veľkonočnom období trikrát denne (namiesto modlitby Anjel Pána) pomodlil alebo zaspieval antifónu Raduj sa, nebies Kráľovná.

MODLITBA
Dobrotivý Otče,
svojou hojnou milosťou
rozmnožuješ počet veriacich v teba;
láskavo ochraňuj svojich vyvolených,
ktorých si znovuzrodil vo sviatosti krstu,
a zaodej ich raz rúchom blaženej nesmrteľnosti.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

DRUHÁ VEĽKONOČNÁ NEDEĽA

V roku A

PRVÉ ČÍTANIE
Všetci, čo uverili, boli pospolu a všetko mali spoločné

Čítanie zo Skutkov apoštolov 2, 42 – 47
Pokrstení sa vytrvalo zúčastňovali na učení apoštolov
a na bratskom spoločenstve, na lámaní chleba a na modlitbách.
Všetkých sa zmocňovala bázeň; prostredníctvom apoštolov
sa dialo množstvo divov a znamení. Všetci, čo uverili, boli
pospolu a všetko mali spoločné. Predávali pozemky a majetky
a rozdeľovali ich všetkým, podľa toho, ako kto potreboval.
Deň čo deň svorne zotrvávali v chráme, po domoch lámali
chlieb a s radosťou a úprimným srdcom požívali pokrm.
Chválili Boha a boli milí všetkému ľudu. A Pán každý deň
rozmnožoval tých, čo mali byť spasení.

DRUHÉ ČÍTANIE
Vzkriesením Ježiša Krista z mŕtvych
znovuzrodil nás pre živú nádej

Čítanie z Prvého listu svätého apoštola Petra 1, 3 – 9
Nech je zvelebený Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista,
ktorý nás vo svojom veľkom milosrdenstve vzkriesením
Ježiša Krista z mŕtvych znovuzrodil pre živú nádej,
pre neporušiteľné,
nepoškvrnené a nevädnúce dedičstvo. Ono sa
uchováva pre vás v nebi. Vás Božia moc vierou chráni
pre spásu, ktorá je pripravená zjaviť sa v poslednom čase.
Preto sa radujete, hoci sa teraz, ak treba, trochu aj
rmútite pre rozličné skúšky, aby vám vaša vyskúšaná viera,
omnoho vzácnejšia ako pominuteľné zlato, ktoré sa
tiež skúša ohňom, bola na chválu, slávu a česť vtedy, keď
sa zjaví Ježiš Kristus. Vy ho milujete, hoci ste ho nevideli.
Ani teraz ho nevidíte, ale veríte a jasáte nevýslovnou
radosťou, plnou slávy, že dosahujete cieľ svojej viery —
spásu duší.

EVANJELIUM
O osem dní prišiel Ježiš

Čítanie zo svätého Evanjelia podľa Jána 20, 19 – 31
Večer v ten istý prvý deň v týždni, keď boli učeníci
zo strachu pred Židmi zhromaždení za zatvorenými dverami,
prišiel Ježiš, stal si doprostred a povedal im: „Pokoj vám!“
Ako to povedal, ukázal im ruky a bok. Učeníci sa zaradovali,
keď videli Pána.
A znova im povedal: „Pokoj vám! Ako mňa poslal Otec,
aj ja posielam vás.“
Keď to povedal, dýchol na nich a hovoril im: „Prijmite
Ducha Svätého. Komu odpustíte hriechy, budú mu odpustené,
komu ich zadržíte, budú zadržané.“
Tomáš, jeden z Dvanástich, nazývaný Didymus, nebol
s nimi, keď prišiel Ježiš. Ostatní učeníci mu hovorili: „Videli
sme Pána.“
Ale on im povedal: „Ak neuvidím na jeho rukách stopy
po klincoch a nevložím svoj prst do rán po klincoch a nevložím
svoju ruku do jeho boku, neuverím.“
O osem dní boli jeho učeníci zasa vnútri a Tomáš bol s nimi.
Prišiel Ježiš, hoci dvere boli zatvorené, stal si doprostred
a povedal: „Pokoj vám!“
Potom povedal Tomášovi: „Vlož sem prst a pozri moje ruky!
Vystri ruku a vlož ju do môjho boku! A nebuď neveriaci,
ale veriaci!“
Tomáš mu odpovedal: „Pán môj a Boh môj!“
Ježiš mu povedal: „Uveril si, pretože si ma videl. Blahoslavení
tí, čo nevideli, a uverili.“
Ježiš urobil pred očami svojich učeníkov ešte mnoho
iných znamení, ktoré nie sú zapísané v tejto knihe. Ale toto
je napísané, aby ste verili, že Ježiš je Mesiáš, Boží Syn, a aby
ste vierou mali život v jeho mene.

Vzkriesený Pán – prameň života

Ľudia, ktorí obdivujú mozaiku v katedrále ordinariátu, sa obyčajne pozastavia na tom, že okolo postavy vzkrieseného Pána je iba desať apoštolov. Každý predsa vie, že ich bolo dvanásť! Teda prečo iba de-

saťˇ? Preto, lebo autor mozaiky páter Marko Rupnik chcel zachytiť zmŕtvychvstalého Krista práve v okamihu jeho príchodu do večeradla v deň vzkriesenia. Vtedy tam naozaj dvaja apoštoli chýbali: Judáš zo známych dôvodov a Tomáš, o ktorom sa v ďalšom texte evanjelia hovorí, že nebol s ostatnými, keď prišiel Ježiš.

Prečo umelcovi tak veľmi záležalo na presnom znázornení tohto konkrétneho okamihu? Preto, lebo pri tomto prvom stretnutí Ježiš urobil niečo, čo je pre nás všetkých veľmi dôležité – prvé jeho slová vyjadrovali dar pokoja. Pozdrav „Pokoj vám“ v jeho ústach oznamoval dar dokonalého súladu medzi Bohom a človekom, ktorý on vytvoril a nám získal svojou obetou a zmŕtvychvstaním. Ak je súlad medzi ľuďmi nie hocijakým pokojom, ale hlbokým šťastím, akým šťastím musí byť táto úplná jednota s Bohom, ktorú dosiahol Ježiš svojím dôsledným uskutočňovaním vôle nebeského Otca, a to i za tú najvyššiu cenu...

Tento pokoj nám darúva. Ale ako? Tak, že dáva apoštolom svoj dych, svojho Ducha a poveruje ich, aby mocou tohto Ducha odpúšťali hriechy ľuďom, ktorí svojím úprimným pokáním vytvárajú na to predpoklady. Ježiš na mozaike má našpúlené ústa, čo naznačuje jeho dýchnutie, pravú ruku má pri otvorenej rane na srdci a robí ňou gesto, ktorým akoby rozsieval z prameňa svojho srdca svoju životodarnú lásku na apoštolov, ale i na všetkých nás. V ľavej ruke má zvitok. Podľa kresťanskej ikonografie zvitok v Kristovej ľavej ruke symbolizuje zoznam našich hriechov, ktoré ide Kristus súdiť. Lenže tento zvitok je čistý, jagavo biely. Svojou krvou na kríži, ktorú Ježiš vylial za odpustenie našich hriechov, vybielil náš dlžobný úpis pred Bohom a cez službu apoštolov a ich nástupcov – biskupov a ich spolupracovníkov kňazov – vybieli dlžobný úpis každému z nás, ak tento dar prijmeme.

Toto je cesta k prameňu pokoja: s pomocou Kristovej milosti sa zmieriť s Bohom, prijať život v súlade s ním a tým aj s ľuďmi i so svetom.

V katedrále ordinariátu majú nachádzať tento Kristom darovaný pokoj aj príslušníci ozbrojených síl a ozbrojených zborov, aby tak sami prežívali šťastie z hlbokého súladu s Bohom i s ľuďmi a aby sa stávali šíriteľmi a ochrancami pokoja medzi ľuďmi.

Keď počúvame tieto slová o odpustení hriechov, obyčajne myslíme na svätú spoveď. Iste, aj v tejto sviatosti prijímame ovocie Kristovej obety, dar odpustenia hriechov. Ale prvou sviatosťou, v ktorej nám

pre zásluhy Kristovej obety a zmŕtvychvstania Boh odpúšťa hriechy a prijíma nás za svojich synov a dcéry, je krst. Najmä v začiatkoch šírenia sa kresťanstva to boli väčšinou dospelí, čo prijímali krst. Mnohí si tento dar tak vážili, že do smrti nemuseli prijať sviatosť pokánia. Takým bol, napríklad, sv. Augustín.

Bolo by preto dobré uvedomiť si dnes, že pre našu záchranu poslal Boh na tento svet svojho Syna, chcel, aby sa Ježiš za nás obetoval na kríži a vzkriesil ho z mŕtvych a skrze neho nám ponúka dar odpustenia a prijatia za Božích synov či dcéry – to sú veľké prejavy Božej milosrdnej lásky voči nám, prejavy Božieho zľutovania sa nad naším biednym položením, z ktorého by sme sa sami nikdy nedostali.

Krstom nám Pán Boh nielen odpúšťa, ale aj dáva schopnosť veriť v neho. Videli sme na apoštolovi Tomášovi: tri roky chodil s Ježišom, počúval ho, videl jeho život a zázraky, no napriek tomu prežil krízu Veľkého piatka a jednoducho nebol schopný veriť, ani keď mu ostatní apoštoli tvrdili, že Pán vstal z mŕtvych. Opäť to bola Ježišova veľkodušná láska, s ktorou vyšiel Tomášovi v ústrety – ukázal mu rany, splnil jeho požiadavky a priviedol ho k viere.

To isté platí aj o nás. Sami nie sme schopní veriť. Aj nám vyšiel Ježiš v ústrety, osobne sa s každým z nás stretol pri krste a okrem odpustenia nám dal aj schopnosť veriť v neho, veriť posolstvu Cirkvi. Apoštol Peter o tom píše vo svojom liste, z ktorého úryvok v dnešnom druhom čítaní: oslavuje Boha za to, že „nás vo svojom veľkom milosrdenstve vzkriesením Ježiša Krista z mŕtvych znovuzrodil pre živú nádej, pre neporušiteľné... dedičstvo".

Veľká noc je sviatkom, v ktorom si máme nielen obnoviť vieru v Kristovo zmŕtvychvstanie, ale si aj lepšie uvedomiť význam sviatosti krstu a toho, čo nám v ňom Pán Boh daroval. Preto sme si na Veľkonočnú vigíliu obnovili svoje krstné sľuby. Nemá to však zostať iba pri výročnej spomienke na náš krst, lež malo by sa stať niečo podobné, ako keď odvalíme kameň z prameňa – začne tiecť čerstvá voda a oživuje všetko, kam sa dostane. Bolo by potrebné, aby sme zo svojho krstu žili – ako jednotlivci aj ako spoločenstvo veriacich. Ako má takýto život, zavlažovaný milosťou krstu, vyzerať, o tom hovorí dnešné prvé čítanie...

Krst je nielen individuálnou záležitosťou, ale nás včleňuje do Ježiša Krista a tým i do spoločenstva všetkých ostatných pokrstených, do Cirkvi. Cirkev, čiže spoločenstvo veriacich sa vyznačovalo

záujmom o stále hlbšie poznávanie Krista a jeho učenia počúvaním svedectiev apoštolov, stretávali sa na „lámaní chleba“, čiže na Eucharistii, na svätej omši, na modlitbách a v bratskom spoločenstve. Toto spoločenstvo nebolo iba nejakým zhromaždením, lež mali aj spoločné radosti a starosti, aj majetok chápali ako spoločný, a preto si vzájomne i materiálne pomáhali. Nik ich k tomu nenútil, to vyplývalo z chápania ich spoločenstva s Kristom ako pokrstených.

Veľkým príkladom toho, do akých rozmerov môže človeka rozvinúť krst, ak s ním spolupracujeme, je aj pápež Ján Pavol II., ktorý zomrel práve v predvečer tejto Druhej veľkonočnej nedele – Nedele Božieho milosrdenstva (2. IV. 2005) a o šesť rokov neskôr – tak isto v Druhú veľkonočnú nedeľu (1. V. 2011) bol vyhlásený za blahoslaveného.

Pri jednej zo svojich apoštolských ciest do Poľska navštívil aj rodné Wadovice. V kostole si pokľakol ku krstiteľnici, v ktorej bol pokrstený, a potom svojím charakteristickým spôsobom povedal: „Tuná sa to všetko začalo...“ To znamená celý jeho život až po katedru sv. Petra bol rozvinutím tej milosti, ktorú dostal v krste. Vieme, koľko úsilia ho stála aktívna vernosť Božej vôli. No ten, ktorý ho prijal v krste za svojho, ho neopustil, ale naopak, bol s ním, posilňoval ho až do konca – a my môžeme s obdivom hľadieť na jeho osobnosť, na jeho život a dielo a uctievať si ho ako blahoslaveného.

Nech nás jeho príklad a príhovor povzbudzujú, aby sme aj my boli verní daru Božieho milosrdenstva, ktorého sa nám dostalo zvlášť vo sviatosti krstu, a aby sme s touto milosťou verne a za každých okolností spolupracovali.

Praktický pokyn: Urobím všetko pre to, aby som sa každý ôsmy deň po Veľkej noci, teda každú nedeľu, stretával v spoločenstve Cirkvi, v chráme pri svätej omši so vzkrieseným Pánom a mohol prijímať dar jeho Ducha, dar jeho pokoja. Budem sa snažiť, aby som si tento súlad s Bohom i s ľuďmi udržiaval za každých okolností a za každú cenu a pomáhal k jeho prijatiu aj druhým.

Modlitba
Nekonečne milosrdný Bože,
každoročnou slávnosťou Veľkej noci
oživuješ vieru svojho ľudu;

prosíme ťa, zveľaďuj v nás svoju milosť,
aby sme vždy hlbšie chápali
nesmiernu hodnotu krstu,
ktorým sme boli očistení,
nevýslovnú lásku Ducha,
ktorým sme boli znovuzrodení,
a nekonečnú cenu krvi,
ktorou sme boli vykúpení.
Skrze nášho Pána Ježiša Krista, tvojho Syna,
ktorý je Boh a s tebou žije a kraľuje
v jednote s Duchom Svätým po všetky veky vekov.

OBSAH

PÔSTNE OBDOBIE

PÔSTNE OBDOBIE 8
POPOLCOVÁ STREDA
ŠTVRTOK PO POPOLCOVEJ STREDE 12
PIATOK PO POPOLCOVEJ STREDE 15
SOBOTA PO POPOLCOVEJ STREDE 19

PRVÝ PÔSTNÝ TÝŽDEŇ 23
PRVÁ PÔSTNA NEDEĽA
PONDELOK 29
UTOROK 33
STREDA 37
ŠTVRTOK 41
PIATOK 45
SOBOTA 49
19. marca 52
SV. JOZEFA, ŽENÍCHA PANNY MÁRIE

DRUHÝ PÔSTNÝ TÝŽDEŇ 61
DRUHÁ PÔSTNA NEDEĽA
PONDELOK 66
UTOROK 69
STREDA 73
ŠTVRTOK 77
PIATOK 81
SOBOTA 85
25. marca 90
ZVESTOVANIE PÁNA

TRETÍ PÔSTNY TÝŽDEŇ 95
TRETIA PÔSTNA NEDEĽA
PONDELOK 101
UTOROK 105
STREDA 109
ŠTVRTOK 112
PIATOK 115
SOBOTA 119

ŠTVRTÝ PÔSTNY TÝŽDEŇ 122
ŠTVRTÁ PÔSTNA NEDEĽA
PONDELOK 129
UTOROK 132
STREDA 136
ŠTVRTOK 141
PIATOK 145
SOBOTA 149

PIATY PÔSTNY TÝŽDEŇ 152
PIATA PÔSTNA NEDEĽA
PONDELOK 158
UTOROK 164
STREDA 168
ŠTVRTOK 172
PIATOK 175
SOBOTA 178

VEĽKÝ TÝŽDEŇ

VEĽKÝ TÝŽDEŇ 182
KVETNÁ NEDEĽA
PONDELOK VEĽKÉHO TÝŽDŇA 196
UTOROK VEĽKÉHO TÝŽDŇA 200
STREDA VEĽKÉHO TÝŽDŇA 204
ŠTVRTOK VEĽKÉHO TÝŽDŇA 207

VEĽKONOČNÉ TROJDNIE

VEĽKONOČNÉ TROJDNIE 215
ZELENÝ ŠTVRTOK
SLÁVENIE UTRPENIA A SMRTI PÁNA 221
VEĽKÝ PIATOK

VEĽKONOČNÉ OBDOBIE

VEĽKONOČNÉ OBDOBIE 235
BIELA SOBOTA
VEĽKONOČNÁ NEDEĽA 251

VEĽKONOČNÁ OKTÁVA

VEĽKONOČNÁ OKTÁVA 258
PONDELOK VO VEĽKONOČNEJ OKTÁVE
UTOROK VO VEĽKONOČNEJ OKTÁVE 262
STREDA VO VEĽKONOČNEJ OKTÁVE 265
ŠTVRTOK VO VEĽKONOČNEJ OKTÁVE 270
PIATOK VO VEĽKONOČNEJ OKTÁVE 274
SOBOTA VO VEĽKONOČNEJ OKTÁVE 277

DRUHÝ VEĽKONOČNÝ TÝŽDEŇ 281
DRUHÁ VEĽKONOČNÁ NEDEĽA

František Rábek
biskup-ordinár

Cez kríž ku vzkrieseniu
Duchovný sprievodca dňami
Veľkého pôstu a Veľkej noci

Obálka – návrh kríža P. Ivan Marko Rupnik SJ
Grafická úprava Veronika Rybanská

Vydal Ordinariát Ozbrojených síl a ozbrojených zborov
Slovenskej republiky, Marianka, v roku 2012
Zodpovedný redaktor Michal Chuda
Prvé vydanie
Vytlačila Tlačiareň Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

ISBN 978-80-89261-40-6

ISBN 978-80-89261-40-6